

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KASIMPAŞA YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ömer Faruk Erol**

Anabilim Dalı : Mimarlık

Programı : Restorasyon

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet ERSEN

HAZİRAN 2011

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ★ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**KASIMPAŞA YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Ömer Faruk EROL
(502081212)**

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 6 Mayıs 2011

Tezin Savunulduğu Tarih : 13 Haziran 2011

**Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ahmet ERSEN (İTÜ)
Diğer Jüri Üyeleri : Doç. Dr. Yegan KAHYA (İTÜ)
Prof. Dr. Can BİNAN (YTÜ)**

HAZİRAN 2011

Aileme,

ÖNSÖZ

Çalışmama yorumları ve yönlendirmeleriyle ışık tutan tez danışmanım Prof. Dr. Ahmet Ersen'e, yardım ve destekleri için İTÜ Mimarlık Anabilimdalı Restorasyon Programı öğretim üyelerine teşekkürlerimi sunarım.

Ayrıca çalışmalarım boyunca gösterdikleri ilgi ve destek için Mimar Can Sözbir, Y. Mühendis Bilal Erol, Y. Mühendis Fatih Erol ve Prof. Dr. Amir Pasiç'e ve anlayışları için Yeldeğirmeni Camisi cemaati ile Gülaçan ailesine teşekkürü borç bilirim.

Çalışma süresince desteklerini esirgemeyen ve her zaman yanımda olan aileme ne kadar teşekkür etsem azdır.

Haziran 2011

Ömer Faruk Erol
(Mimar)

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖNSÖZ.....	v
İÇİNDEKİLER	vii
KISALTMALAR	ix
ÇİZELGE LİSTESİ.....	xi
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiii
ÖZET.....	xxi
SUMMARY	xxiii
1. GİRİŞ	1
1.1 Tezin Amacı	1
1.2 Tezin Kapsam ve Yöntemi	1
2. YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ETRAFINDAKİ YAPILARIN BULUNDUĞU ÇEVRE.....	3
2.1 Kasımpaşa	3
2.1.1 Tarihsel gelişimi.....	3
2.1.2 Kent dokusu ve mimari	5
2.1.3 Caminin yakın çevresi ve Deniz Hastanesi	6
3. YELDEĞİRMENİ CAMİİ; ÜÇÜNCÜ, DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ PARSELDEKİ YAPILAR.....	7
3.1 Konum	7
3.2 Tarihçe.....	7
3.3 Tanım	10
3.4 Mekânsal Özellikler	10
3.4.1 +2.25 Kotu planı	11
3.4.2 +5.00 Kotu planı	18
3.5 Cephe Özellikler.....	21
3.5.1 Kuzeydoğu cephesi	21
3.5.2 Güneybatı cephesi	23
3.5.3 Güneydoğu cephesi	24
3.5.4 Kuzeybatı cephesi	24
3.5.5 Doğu cephesi	26
3.5.6 Kuzey cephesi	27
3.6 Strüktürel Özellikler ve Malzeme	28
3.6.1 Temeller	28
3.6.2 Duvarlar.....	28
3.6.3 Döşemeler	29
3.6.4 Örtü	30
3.7 Yapı Bileşenleri.....	31
3.7.1 Kapılar.....	31
3.7.2 Pencereler.....	31
3.7.3 Minber	39

3.7.4 Minare	39
3.7.5 Merdiven	39
4. YAPIDA BOZULMALAR	35
4.1 Yapılan Ekler ve Değişiklikler	35
4.2 Strüktürel Bozulmalar	36
4.3 Malzeme Bozulmaları	36
5. RESTİTÜSYON	37
5.1 Yapının Kent Dokusundaki Konumu Açısından Restitüsyonu	38
5.2 Plan Restitüsyonu	39
5.2.1 +2.25 Kotu planı.....	39
5.2.2 +5.00 Kotu planı.....	40
5.3 Yapı elemanları	41
5.4 Cephe Restitüsyonu	43
5.4.1 Kuzeydoğu cephesi	43
5.4.2 Güneybatı cephesi	43
5.4.3 Güneydoğu cephesi	44
5.4.4 Kuzeybatı cephesi	44
5.4.5 Kuzey cephesi	45
5.4.6 Doğu cephesi	45
6. RESTORASYON	47
6.1 Yeniden Kullanıma Dair Öneriler	47
6.1.1 Vaziyet planı.....	47
6.1.2 +2.25 Kotu planı.....	48
6.1.3 +5.00 Kotu planı.....	48
6.2 Müdahale Türleri	49
6.2.1 Temizleme	49
6.2.1.1 Nitelsiz ek ve malzemelerden arındırma... ..	49
6.2.1.2 Yüzey temizliği... ..	50
6.2.2 Sağlamaştırma... ..	51
6.2.2.1 Taşıyıcı sistemin sağlamaştırılması... ..	51
6.2.3 Bütünleme.....	52
6.2.4 Yenileme / Yeniden Yapma	53
6.2.5 Çağdaş Donanım ve Ekler	54
7. SONUÇ	59
KAYNAKLAR.....	61
EKLER.....	63
EK A : Tarihi Harita, Belge ve Çizimler.....	65
EK B : Mevcut Duruma Ait Görsel Veriler	79
EK C : Benzer Örnekler ve Yardımcı Belgeler	201
EK D : Çizimler.....	215
ÖZGEÇMİŞ.....	321

KISALTMALAR

AAEFA	: Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi
BOA	: Başbakanlık Osmanlı Arşivi
DM	: Deniz Müzesi

ÇİZELGE LİSTESİ

Sayfa

Çizelge 6.1 : Restorasyon müdahaleleri	57
--	----

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa

Şekil A.1 : 1918 tarihli Şehremaneti Rehberi- Kasımpaşa Mevki (IRCICA Arşivi)	67
Şekil A.2 : 1876 tarihli Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı (Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 27.006 Repro Kodlu) ...	67
Şekil A.3 : 1876 tarihli Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı / yakınlaştırılmış (Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 27.006 Repro Kodlu)	68
Şekil A.4 : 1913-14 tarihli Alman Mavisi, Pafta No: İ11 (Dağdelen,2006).....	68
Şekil A.5 : 1918 tarihli Necip Bey Haritası, (IRCICA Arşivi).....	69
Şekil A.6 : 1928 tarihli İstanbul Şehremaneti Rehberi-Yeldeğirmeni Camisi ve çevresi, (IRCICA Arşivi)	69
Şekil A.7 : 1926 tarihli Pervititch Sigorta Haritası, Pafta No: 20 (Ersoy,2001).....	70
Şekil A.8 : BOA, Belge Kodu: BEO. 3303 G.No: 247662, 30 Nisan 1908: Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Camii	71
Şekil A.9 : BOA, Belge Kodu: İ.EV. 47, 27 Nisan 1908: Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Camii	73
Şekil A.10 : BOA, Belge Kodu: İ.EV. 47, 27 Nisan 1908: Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Mescidi'nin tamiri_.....	74
Şekil A.11 : 20.yy başlarında Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı (Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 26.008 Repro Kodlu)	77
Şekil A.12 : 1999 20.yy başlarında Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı / yakınlaştırılmış (Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 26.008 Repro Kodlu) Kararı.....	77
Şekil A.13 : 1947 tarihinde Tapu ve Kadastro Müdürlüğü tarafından yapılmış ölçüm.....	78
Şekil A.14 : 1999 tarihli İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Kararı	78
Şekil B.1 : Beyoğlu ilçe sınırı (Url-1)	81
Şekil B.2 : Yapı adası hava fotoğrafı (Url-2)	81
Şekil B.3 : Kadı Mehmed Caddesi ve Babadağ Yokuşu kesişiminden görünüş	82
Şekil B.4 : Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapıların hava fotoğrafı (Url-2)..	82
Şekil B.5 : Bahriye Hastanesi Arkası sokağından camiye bakış.	83
Şekil B.6 : Avludan camiye bakış.....	83
Şekil B.7 : Konutun avlu girişine Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadimehmet Caddesi arasındaki sokaktan bakış	84
Şekil B.8 : Konutun avlusu.	84
Şekil B.9 : Lojmana Kadimehmet Caddesi ile Babadağ Yokuşu kesişiminden bakış	85
Şekil B.10 : İç avlu.	85
Şekil B.11 : Avlu girişine Bahriye Hastanesi Arka sokaktan bakış.	86
Şekil B.12 : Avlu genel görünüm.	86

Şekil B.13 : Avlu batı duvarı.	87
Şekil B.14 : Avludan iç avluya açılan kapı.	87
Şekil B.15 : Avlunun batı ve kuzey duvarları.	88
Şekil B.16 : Avlu, ağaç ve üst örtü.	88
Şekil B.17 : Avlu, ıslak hacimler ve caminin kuzeybatısına bakış.	89
Şekil B.18 : Avlu, ıslak hacimlere bakış.	89
Şekil B.19 : Avlu, ıslak hacimlere bakış (batı duvarı).	90
Şekil B.20 : Islak hacimler, tuvalet birimleri.	90
Şekil B.21 : Islak hacimler, abdest muslukları.	91
Şekil B.22 : İç avluya giriş kapısı.	91
Şekil B.23 : İç avlu doğu yönüne bakış.	92
Şekil B.24 : İç avlunun zemini.	92
Şekil B.25 : Lojmanın zemin ve birinci kat girişleri.	93
Şekil B.26 : Lojmanın zemin kat girişi.	93
Şekil B.27 : İç avlu kuzey yönüne bakış.	94
Şekil B.28 : İç avluyu güneydoğu yönünde sınırlandıran duvar.	94
Şekil B.29 : Lojmana bitişik, iç avludan ulaşılan depo.	95
Şekil B.30 : Lojmanın zemin katında bulunan depo.	95
Şekil B.31 : Konutun avlusuna açılan kapı.	96
Şekil B.32 : Konutun avlusunda bulunan mermer çeşme.	96
Şekil B.33 : Konutun girişine bağlanan merdiven.	97
Şekil B.34 : Konutun avlusunun genel görünümü.	97
Şekil B.35 : Konutun girişinde bulunan sundurma.	98
Şekil B.36 : Z-01 mekânına giriş kapısı.	98
Şekil B.37 : Z-01 mekânının doğu köşesindeki plastr.	99
Şekil B.38 : Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.	99
Şekil B.39 : Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.	100
Şekil B.40 : Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.	100
Şekil B.41 : Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.	101
Şekil B.42 : Z-01 mekânının güneydoğu duvarındaki taş profil.	101
Şekil B.43 : Z-01 mekânının kuzeydoğu duvarı.	102
Şekil B.44 : Z-01 mekânının kuzeybatı duvarı.	102
Şekil B.45 : Z-02 mekânının döşemesi.	103
Şekil B.46 : Z-02 mekânının tavanı.	103
Şekil B.47 : Z-02 mekânının tavanı.	104
Şekil B.48 : Z-02 mekânının tavanı.	104
Şekil B.49 : Z-02 mekânı güneybatı duvarı.	105
Şekil B.50 : Z-02 mekânı minare girişi.	105
Şekil B.51 : Z-02 mekânı kuzeydoğu duvarı.	106
Şekil B.52 : Z-02 mekânı kuzeybatı duvarı.	106
Şekil B.53 : Z-02 mekânı güneydoğu duvarı.	107
Şekil B.54 : Z-03 mekânı döşemesi.	107
Şekil B.55 : Z-03 mekânı tavanı.	108
Şekil B.56 : Z-03 mekânı tavanı.	108
Şekil B.57 : Z-03 mekânı tavan detayı.	109
Şekil B.58 : Z-03 mekânı ahşap silme detayı.	109
Şekil B.59 : Z-03 mekânı ahşap minber.	110
Şekil B.60 : Z-03 mekânı ahşap vaaz kürsüsü.	110
Şekil B.61 : Z-03 mekânı kuzeydoğu duvarı.	111
Şekil B.62 : Z-03 mekânı kuzeybatı duvarı.	111

Şekil B.63 : Kadınlar mahfili altındaki taşıyıcı.	112
Şekil B.64 : Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış.	112
Şekil B.65 : Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.	113
Şekil B.66 : Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.	113
Şekil B.67 : Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.	114
Şekil B.68 : Z-03 mekânı kuzeybatı duvarındaki açıklıkta bulunan ahşap lento. ..	114
Şekil B.69 : Z-03 mekânı güneybatı duvarı.	115
Şekil B.70 : Z-03 mekânı güneydoğu duvarı.	115
Şekil B.71 : Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap.	116
Şekil B.72 : Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap.	116
Şekil B.73 : Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap kitabesi.	117
Şekil B.74 : Z-04 mekânı giriş kapısı.	117
Şekil B.75 : Z-04 mekânı girişi.	118
Şekil B.76 : Z-04 mekânı döşemesi.	118
Şekil B.77 : Z-04 mekânı tavanı.	119
Şekil B.78 : Z-04 mekânında bulunan dökme mozaik merdiven.	119
Şekil B.79 : Z-04 mekânı doğu duvarı.	120
Şekil B.80 : Z-04 mekânının doğu duvarında bulunan delik.	120
Şekil B.81 : Z-04 mekânının doğu duvarında bulunan oyuk.	121
Şekil B.82 : Z-06 mekânının batı duvarında bulunan delik.	121
Şekil B.83 : Z-06 mekânının batı duvarı.	122
Şekil B.84 : Z-06 mekânının batı ve kuzey duvarı.	122
Şekil B.85 : Z-06 mekânının doğu duvarı.	123
Şekil B.86 : Z-06 mekânının kuzey duvarı.	123
Şekil B.87 : Z-06 mekânının kuzey duvarında bulunan delik.	124
Şekil B.88 : Lojmanın alt katına giriş kapısı.	124
Şekil B.89 : Z-07 mekânı kuzey duvarı.	125
Şekil B.90 : Z-07 mekânı batı duvarı.	125
Şekil B.91 : Z-07 mekânı doğu duvarı.	126
Şekil B.92 : Z-07 mekânı güney duvarı.	126
Şekil B.93 : Z-07 mekânı tavanı.	127
Şekil B.94 : Z-07 mekânı döşemesi.	127
Şekil B.95 : Z-08 mekânı güney duvarı.	128
Şekil B.96 : Z-08 mekânı batı duvarı.	128
Şekil B.97 : Z-08 mekânı doğu duvarı.	129
Şekil B.98 : Z-08 mekânı döşemesi.	129
Şekil B.99 : Z-08 mekânı tavanı.	130
Şekil B.100 : Z-09 mekânı güney duvarı.	130
Şekil B.101 : Z-09 mekânı doğu duvarı.	131
Şekil B.102 : Z-09 mekânı batı duvarı.	131
Şekil B.103 : Z-09 mekânı kuzey duvarı.	132
Şekil B.104 : Z-09 mekânı döşemesi.	132
Şekil B.105 : Z-09 mekânı tavanı.	133
Şekil B.106 : Z-10 mekânı kuzey duvarı.	133
Şekil B.107 : Z-10 mekânı batı duvarı.	134
Şekil B.108 : Z-10 mekânı doğu duvarı.	134
Şekil B.109 : Z-10 mekânı güney duvarı.	135
Şekil B.110 : Z-10 mekânı tavanı.	135
Şekil B.111 : Z-10 mekânı döşemesi.	136
Şekil B.112 : Z-11 mekânı doğu duvarı.	136

Şekil B.113 : Z-11 mekânı kuzey duvarı..	137
Şekil B.114 : Z-11 mekânı güney duvarı.	137
Şekil B.115 : Z-11 mekânı batı duvarı.	138
Şekil B.116 : Z-11 mekânı tavanı.	138
Şekil B.117 : Z-11 mekânı döşemesi.	139
Şekil B.118 : Z-12 mekânı kuzey duvarı.	139
Şekil B.119 : Z-12 mekânı güney duvarı.	140
Şekil B.120 : Z-12 mekânı doğu duvarı.	140
Şekil B.121 : Z-12 mekânı tavanı.	141
Şekil B.122 : 1-01 mekânı döşemesi.	141
Şekil B.123 : 1-01 mekânı tavanı.	142
Şekil B.124 : 1-01 mekânı kuzeydoğu duvarı.	142
Şekil B.125 : 1-01 mekânı kuzeybatı duvarı.	143
Şekil B.126 : 1-01 mekânı güneybatı duvarı.	143
Şekil B.127 : 1-01 mekânı güneydoğu duvarı.	144
Şekil B.128 : 1-01 mekânındaki ahşap direklerin, ahşap tavan ve kirişle birleşimi.	144
Şekil B.129 : 1-01 mekânındaki ahşap direklerin, ahşap tavan ve kirişle birleşimi.	145
Şekil B.130 : 1-01 mekânındaki ahşap direklerle ahşap kafeslerin birleşimi.	145
Şekil B.131 : 1-01 mekânındaki ahşap direklerle ahşap kafeslerin birleşimi.	146
Şekil B.132 : 1-02 mekânı batı duvarı.	146
Şekil B.133 : 1-02 mekânı güney duvarı.	147
Şekil B.134 : 1-02 mekânı doğu duvarı.	147
Şekil B.135 : 1-02 mekânı tavanı.	148
Şekil B.136 : 1-03 mekânı batı duvarı.	148
Şekil B.137 : 1-03 mekânı doğu duvarı.	149
Şekil B.138 : 1-03 mekânı güney duvarı.	149
Şekil B.139 : 1-03 mekânı kuzey duvarı.	150
Şekil B.140 : 1-03 mekânı tavanı.	150
Şekil B.141 : 1-04 mekânı batı duvarı.	151
Şekil B.142 : 1-04 mekânı tavanı.	151
Şekil B.143 : 1-04 mekânı döşemesi.	152
Şekil B.144 : 1-05 mekânı güney duvarı.	152
Şekil B.145 : 1-05 mekânı batı duvarı.	153
Şekil B.146 : 1-05 mekânı kuzey duvarı.	153
Şekil B.147 : 1-05 mekânı tavanı.	154
Şekil B.148 : 1-06 mekânı batı duvarı.	154
Şekil B.149 : 1-06 mekânı güney duvarı.	155
Şekil B.150 : 1-06 mekânı kuzey duvarı.	155
Şekil B.151 : 1-06 mekânı doğu duvarı.	156
Şekil B.152 : 1-06 mekânı tavanı.	156
Şekil B.153 : 1-08 mekânı doğu duvarı.	157
Şekil B.154 : 1-08 mekânı güney duvarı.	157
Şekil B.155 : 1-08 mekânı batı duvarı.	158
Şekil B.156 : 1-10 mekânı güney duvarı.	158
Şekil B.157 : 1-10 mekânı kuzey duvarı.	159
Şekil B.158 : 1-10 mekânı batı duvarı.	159
Şekil B.159 : 1-10 mekânı tavanı.	160
Şekil B.160 : Caminin kuzeydoğu cephesi kuzey köşesi, parça 1/5.	160

Şekil B.161 : Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 2/5.	161
Şekil B.162 : Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 3/5.	161
Şekil B.163 : Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 4/5.	162
Şekil B.164 : Caminin kuzeydoğu cephesi doğu köşesi, parça 5/5.	162
Şekil B.165 : Caminin kuzeydoğu cephesinin zeminini sınırlayan taş profil.	163
Şekil B.166 : Caminin kuzeydoğu cephesinde açıkta kalmış tuğla kısım.	163
Şekil B.167 : Caminin kuzeydoğu cephesinin ortasından geçen taş profil.	164
Şekil B.168 : Caminin kuzeybatısına eklenmiş betonarme ekin kuzeydoğu cephesi.	164
Şekil B.169 : Caminin güneybatı cephesi.	165
Şekil B.170 : Caminin güneybatı cephesi.	165
Şekil B.171 : Caminin güneybatı cephesi.	166
Şekil B.172 : Caminin güneybatı cephesine bitişik inşa edilmiş betonarme müstemilat.	166
Şekil B.173 : Caminin güneydoğu cephesine bitişik inşa edilmiş müstemilat.	167
Şekil B.174 : Caminin batı köşesine bitişik inşa edilmiş müstemilat.	167
Şekil B.175 : Caminin güneybatı cephesi.	168
Şekil B.176 : Caminin güneybatı cephesi.	168
Şekil B.177 : Caminin güneybatı cephesinde bulunan payanda.	169
Şekil B.178 : Caminin güneybatı cephesinde bulunan taş profil.	169
Şekil B.179 : Caminin güneybatı cephesi boyunca devam eden taş profil.	170
Şekil B.180 : Çevresindeki müstemilatlarla beraber caminin güneydoğu cephesi.	170
Şekil B.181 : Caminin güneydoğu cephesi.	171
Şekil B.182 : Caminin güneydoğu cephesi.	171
Şekil B.183 : Caminin güneydoğu cephesi.	172
Şekil B.184 : Caminin kuzeybatı cephesi.	172
Şekil B.185 : Çevresindeki müstemilatlarla caminin kuzeybatı cephesi.	173
Şekil B.186 : Caminin kuzeybatı cephesi, betonarme ek.	173
Şekil B.187 : Caminin kuzeybatı cephesi, betonarme ekin batısındaki doğrama.	174
Şekil B.188 : Caminin kuzeybatı cephesi.	174
Şekil B.189 : Caminin kuzeybatı cephesi.	175
Şekil B.190 : Konutun kuzeybatı cephesi.	175
Şekil B.191 : Konut ve lojmanın doğu cephesi.	176
Şekil B.192 : Konutun doğu cephesi.	176
Şekil B.193 : Konutun doğu cephesi, duvar örgüsü.	177
Şekil B.194 : Konutun doğu cephesinde bulunan çeşme.	177
Şekil B.195 : Çeşmenin kitabesi.	178
Şekil B.196 : Lojmanın doğusundaki duvar.	178
Şekil B.197 : Konutun kuzey cephesi.	179
Şekil B.198 : Konutun kuzey cephesi, doğu köşesi parça 1/3.	179
Şekil B.199 : Konutun kuzey cephesi, parça 2/3.	180
Şekil B.200 : Konutun kuzey cephesi, batı köşesi parça 3/3.	180
Şekil B.201 : Konutun kuzey cephesi.	181
Şekil B.202 : Cami çatısı görünüşü.	181
Şekil B.203 : Cami çatısı görünüşü.	182
Şekil B.204 : Cami çatısı-minare birleşimi.	182
Şekil B.205 : Konutun çatısı, genel görünüş.	183
Şekil B.206 : Konutun çatısı, genel görünüş.	183
Şekil B.207 : Lojman çatısı, genel görünüş.	184
Şekil B.208 : Z-02-Z-03 mekanları arasında bulunan ahşap giyotin pencere.	184

Şekil B.209 : Z-01-Z-02 mekanları arasında bulunan ahşap giyotin pencere.	185
Şekil B.210 : Konutta bulunan ahşap giyotin pencere.	185
Şekil B.211 : Minber genel görünüş.	186
Şekil B.212 : Minber ön görünüş.	186
Şekil B.213 : Minber yan görünüş.	187
Şekil B.214 : Minber detay.	187
Şekil B.215 : Minber detay	188
Şekil B.216 : Minare genel görünüş.	188
Şekil B.217 : Minarenin petek kısmına bakış	189
Şekil B.218 : Minare şerefe genel görünüş.	189
Şekil B.219 : Minare girişi.	190
Şekil B.220 : Minare, merdiven.	190
Şekil B.221 : Cami merdiveni genel görünüşü.	191
Şekil B.222 : Cami merdiveni korkuluk görünüşü.	191
Şekil B.223 : Cami merdiveni ahşap kafesler.	192
Şekil B.224 : Cami merdiveni ahşap kafesler.	192
Şekil B.225 : Dış duvarlardaki niteliksiz pvc doğramalar.	193
Şekil B.226 : Duvarlardaki tesisat ve klima üniteleri.	193
Şekil B.227 : 1-01 mekanında bulunan niteliksiz pvc doğrama.	194
Şekil B.228 : Avlunun demir dış kapısı.	194
Şekil B.229 : Avluyu kapatan plastik örtü.	195
Şekil B.230 : Kadınlar mahfilindeki ahşap direklerde oluşmuş strüktürel çatlaklar.	195
Şekil B.231 : Kadınlar mahfilindeki ahşap direklerde oluşmuş strüktürel çatlaklar.	196
Şekil B.232 : Z-03 mekanının kuzeydoğu duvarında görülen rutubet.	196
Şekil B.233 : Caminin güneybatı cephesi.	197
Şekil B.234 : Caminin güneydoğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme. ...	197
Şekil B.235 : Konutun doğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme.	198
Şekil B.236 : Lojmanın doğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme.	198
Şekil B.237 : Caminin güneydoğu cephesinde görülen çimento esaslı sıva.	199
Şekil C.1 : Hüsnü Tengüz'ün Kasımpaşa kitabındaki Yeldeğirmeni Camii eskizi (29.01.1922)	203
Şekil C.2 : Recai Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi zemin kat planı (Aksoy, 1968).	204
Şekil C.3 : Recai Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi birinci kat planı (Aksoy, 1968).	204
Şekil C.4 : Tavşantaşı Sıbyan Mektebi zemin kat planı (Aksoy, 1968).	205
Şekil C.5 : Tavşantaşı Sıbyan Mektebi birinci kat planı (Aksoy, 1968).	205
Şekil C.6 : Seferikethüda Camii genel görünüş.	206
Şekil C.7 : Hasan Paşa Camii genel görünüş.	206
Şekil C.8 : Büyük İskele Camii genel görünüş.	207
Şekil C.9 : Harimin güneydoğu ve güneybatı duvarlarına bakış (2000-2004).	207
Şekil C.10 : Avlu girişi (1994).	208
Şekil C.11 : Kirazlı Mescidi Harim giriş kapısı.	208
Şekil C.12 : Büyük İskele Camii ana giriş kapısı.	209
Şekil C.13 : Harimin güneydoğu ve güneybatı duvarlarına bakış (2000-2004).	209
Şekil C.14 : Seferikethüda Camii mihrabı.	210
Şekil C.15 : Hasan Paşa Camii mihrabı.	210
Şekil C.16 : Büyük İskele Camii mihrabı.	211

Şekil C.17 : Konut ve lojmanın doğu cepheleri (1994).....	211
Şekil C.18 : Konutun doğu cephesi, lojmanın kuzey cephesi (1994).....	212
Şekil C.19 : Lojmanın doğusunda bulunan duvar (1994).	212
Şekil C.20 : Konutun doğu duvarında bulunan çeşme (1994).	213

KASIMPAŞA YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ

ÖZET

Bu çalışmada, Beyoğlu ilçesi Kasımpaşa semtinde, Kadı Mehmet Mahallesi'nde, Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadı Mehmet Caddesinin kesiştiği noktada 3-4-5 parseller üzerinde yer alan Yeldeğirmeni Camisi, kuzeyinde bulunan konut ve lojman yapısı incelenmiştir. Yapıların günümüzdeki durumunun belgelenmesi, tarihsel gelişim sürecinin incelenmesi ve yapıların korunup sonraki nesillere aktarılacak şekilde restorasyon projelerinin hazırlanması hedeflenmiştir.

1889'da Abdülkerim Efendi Mescidi üzerine Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsni Paşa'nın kızı Sabiha Hanım tarafından yaptırılan cami, 18.yy 'da caminin kuzeyinde inşa edilmiş yapıyla beraber hem mahalleye hem de Bahriye Mektebine hizmet etmiştir. Cami, inşa edildiği tarihten itibaren aynı işlevi sürdürürken, caminin kuzeyinde bulunan yapı sıbyan mektebi işlevini yitirmiştir ve günümüzde konut olarak kullanılmaktadır.

Öncelikle çalışmanın amacı, kapsamı ve ele alınış biçimi anlatılmıştır. Daha sonra yapıların bulunduğu semt olan Kasımpaşa üzerine odaklanılmış ve Kasımpaşa'nın tarihsel gelişimi ile sosyal durumuna değinilmiştir. Daha sonra tez kapsamında yapıların tarihçeleri araştırılmış; yapıların mekânları, cepheleri, yapılarda bulunan malzemeler ile meydana gelmiş hasarlar detaylı bir biçimde tanımlanmıştır. Restitüsyon kısmında ise yapının üzerinde okunabilen değişimler yorumlanmış ve bunun dışında tarihi haritalardan, eski fotoğraflardan, literatür taramalarından, arşiv belgelerinden ve yapılar ile aynı dönemde inşa edilmiş cami ve sıbyan mekteplerinden yararlanılmıştır. Restorasyon önerisinde ise yapıki hasarları giderecek ve yapının yaşatılmasını sağlayacak müdahale tipleri belirlenmiştir.

Sonuçta caminin işlevinin korunmasına ve caminin kuzeyinde bulunan yapının ise cami görevlisi için konut olarak kullanılmasına karar verilmiştir.

RESTORATION PROJECT OF KASIMPASA YELDEGIRMENI MOSQUE AND ITS SURROUNDING BUILDINGS

SUMMARY

In this research, Yeldegirmeni Mosque, the house and the quarters (which is to the north) is discussed that is located on the lot number of 3-4-5 on the intersection point of Bahriye Hastanesi backstreet and Kadi Mehmet avenue, in Kadi Mehmet neighbourhood, in Kasimpasa district. Also the aim of this study is to document the existing conditions, examine the historical development and prepare a restoration project for the conservation of the building which will help to carry the buildings over to the following generations.

The mosque which was built, later on the Mosque of Abdulkерim Efendi, in 1889 by Sabiha Hanim, the daughter of Bozcaadali Hasan Husnu Pasa, the minister of the navy of that time served both the inhabitants of Kadi Mehmet avenue and Bahriye Mektebi with a 18th century building. The mosque was used for the same purpose since it was built; however the building which is located to the north of the mosque was first served as a primary school but later converted to a house.

First, the purpose, extent and the methodology of the subject were described. Then Kasimpasa, the district which the buildings are located was focused and the historical development and social conditions of the Kasimpaşa district were evaluated.

Later the history of the buildings were investigated, all spaces, facades, materials and the damages which were occurred on buildings were elaborately defined. On the restitution stage, the marks and traces on the building were evaluated and apart from this, the historical maps, old photos, literature searches, archive documents and the architecture of the mosques and primary schools of the same era were investigated. On restoration stage the necessary intervention types were described to ease the damage and to keep the buildings alive.

At the end, it was decided that the mosque should continue to serve its main function while the building to the north shall serve as a quarter for the imam of the mosque.

1. GİRİŞ

Kasımpaşa’da inşa edilmiş olan Tersane, Bahriye Nezareti ve Bahriye Mektebi semtin uzun süre gözde bir yerleşke olmasını sağlamıştır. 16. yy’ da inşa edilmiş olan Abdülkerim Efendi Mescidinin üzerine inşa edilmiş Yeldeğirmeni Camisi, bulunduğu mahalleyle beraber Bahriye Mektebine de hizmet vermekteydi. Caminin Bahriye Mektebiyle bağlantısı ve çevresinde bulunan sıbyan mektebi ve çeşmesiyle beraber yapının önünde bulunan meydancık, mahalle dokusunda sıbyan mekteplerinin yerini yansıtmaları açısından önemlidir.

Yapılarda 20. yy başından itibaren meydana gelmiş işlev değişiklikleri ve caminin iki cephesinin Deniz Hastanesi avlusunda bulunmasından dolayı müdahalelerin denetlenememesi, beraberinde yapıya büyük zarar vermiş olan bilinçsiz müdahaleler ve cepheye bitişik inşa edilmiş müstemilatları getirmiştir. Yapıların rölöve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanıp belgelenmesi gerekmektedir. Daha sonra yapıların tarihsel gelişim süreçlerinin incelenmesine ve Yeldeğirmeni Camisi ile konut olarak kullanılan yapının işlevinin düzenlenerek yapıların gelecek nesillere aktarılması düşünülmektedir.

1.1 Tezin Amacı

Bu çalışmanın amacı, 19.yy sonunda inşa edilmiş Yeldeğirmeni Camii ve çevresindeki yapıların tarihi gelişimlerinin incelenmesi, mevcut durumlarının detaylı bir şekilde belgelenmesi, restorasyona yönelik çözüm önerileri üretilmesi ve yapıların tarihi ve mekansal niteliklerine zarar vermeyecek şekilde yeni önerilerle gelecek nesillere aktarılmasıdır.

1.2 Tezin Kapsam ve Yöntemi

Hazırlanan çalışma, Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapıların analitik rölövesi, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanmasını kapsamaktadır. Cami ve çevresindeki yapılarla ilgili yapılan araştırmalarda birçok kaynaktan yararlanılmıştır.

Öncelikle yapıların geçirdiği değişimi tespit edebilmek için 1913 tarihli Alman Mavileri¹ denilen haritalar, 1926 tarihli Jacques Pervetitch Sigorta haritaları ve 1928 tarihli Şehremaneti Rehberinde bulunan haritalardan yararlanılmıştır. İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Bölge Müdürlüğünde yapıların dosyası incelenmiştir. Caminin mülkiyet ve parsel durumuyla ilgili değişiklikleri öğrenmek için Beyoğlu Tapu ve Kadastro Müdürlüğüne başvurulmuştur. Beyoğlu Müftülüğüne başvurulup, caminin imamı ile 1963-2001 yılları arasında görev yapmış emekli imamdan caminin geçirdiği değişimlerle alakalı bilgi alınmıştır. Bunun dışında, 1969 yılında caminin kuzeyinde bulunan konuta taşınan aileden konutta yapılmış değişikliklerle alakalı bilgi edinilmiştir. Yapılan araştırmalarda Deniz Müzesi arşivinde camiye ait 1922 yılında çizilmiş eskiz ve bilgilere; Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi 'nde içinde caminin bulunduğu 1876 ve 20. yy başında çekilmiş iki adet fotoğrafa rastlanmıştır ve BOA 'da yapılan araştırmalarda caminin geçirdiği tamiratlarla alakalı belgelere ulaşılmıştır.

Rölöve çalışmasında plan, kesit, görünüş ve detay krokileri hazırlanmış, geleneksel ve aletli ölçüm yöntemleri kullanılmıştır. Yapıların vaziyet planına yerleştirilmesi ve caminin içinde geleneksel yöntemlerle ölçülmüş kısımların kontrolü amacıyla ve cami minaresi ile yapıların çatı yüksekliklerinin ölçülmesinde total station 'dan yararlanılmıştır. Bunun dışındaki bütün plan ölçümlerinde üçgenlene yöntemi kullanılmıştır. Kesit ve cephelerde gereken yükseklik ölçümlerinde ise nivo kullanılmış ve elde edilen veriler cephede alınan total station noktalarıyla birbirine bağlanmıştır. Yapıda bulunan detaylarda ve özellikle ahşap profillerde profil tıraşı kullanılmıştır. Ölçümler sonucunda 1/200 vaziyet planı, 1/50 plan, kesit ve görünüş, 1/10 detay paftaları ile malzeme ve hasar analizi paftaları hazırlanmıştır.

Yapının restitüsyon projesini hazırlarken yapıda bulunan izlerden ve yapılan araştırmalardaki verilerden yararlanılmıştır. Verilerin yetersiz kaldığı durumlarda aynı dönemde inşa edilmiş yapılarda yapılan incelemeler sonucunda analojiye gidilmiştir.

Son olarak yapılara uygulanacak olan müdahale tipleri belirlenmiş ve yapılarda önerilen işlemlere yönelik restorasyon projesi hazırlanmıştır.

¹ Alman Mavileri: Deutsches Syndikat für Städtebaulichen Arbeiten firması tarafından 1913 tarihinde hazırlanmış haritalar.

2. YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ETRAFINDAKİ YAPILARIN BULUNDUĞU ÇEVRE

2.1 Kasımpaşa

Kasımpaşa semti, İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde, doğuda Şişhane, Ömer Hayyam, güneydoğuda Azapkapı, kuzeybatıda Okmeydanı, kuzeyde Hacıhüsrev mahalleleriyle çevrili Haliç Tersanesinden Hasköy'e kadar uzanan alanda bulunmaktadır (Şekil: B.1). Kasımpaşa semti; Kaptanpaşa, Kulaksız, Çatma Mescit, Bedrettin, Küçük Piyale, Yahya Kahya, Sururi Mehmet Efendi, Kadı Mehmet, Camiikebir mahallelerinden oluşmaktadır (Anonim a, 1984).

2.1.1 Tarihsel gelişimi

Kasımpaşa'nın geçmişiyle ilgili ilk verilere, Bizans döneminde yaşamış Dionisios'dan ulaşılmaktadır. Dionisios Kasımpaşa'yı "Krenides" (çeşmeler) olarak adlandırmaktadır ve yine bu dönemde Kasımpaşa "Pegai" (Kaynak) adıyla da anılmaktadır (Tanman, 1994).

15. yy'da ilk olarak Kasımpaşa'ya, Bizans'ın fethi için II. Mehmet'in Kozluca Deresi olarak bilinen dere üzerinden gemilerini Haliçe indirdiği zaman girilmiştir (Tanman, 1994). Fetih sonrasında ise Fatih Sultan Mehmed'in Kasımpaşa'nın gelişmesi için imar faaliyetlerine başladığı ve ilk olarak tersane, kaptan paşa divanhanesi ve bir cami inşa ettirdiği bilinmektedir (Gökyay, 1995). Tersanenin kuruluşundan sonra bölge, denizcilik faaliyetlerinin yürütüldüğü bir merkez haline gelmiş ve bu merkezde çalışmaları için Lazistan ve Karaman'dan gemiciler getirtilmiştir (Tanman, 1994).

1516 yılında Gelibolu Tersanesinin Haliçe taşınmasından sonra İzmir ve Gelibolu'daki nüfusun bir kısmı Kasımpaşa'ya yerleştirilmiştir. Kanuni Sultan Süleyman döneminde (1520-1566) ise İstanbul sınırlarının genişletilmesi, fazla nüfusun Kasımpaşa'ya yerleştirilmesi, deniz gücünün geliştirilmesi, tersanelerin ve çevresinde bulunan yerleşimin imarı için Güzelce Kasım Paşa, Ferhad Paşa, Kaptan-ı Derya Piyale Paşa ve Ayas Paşa görevlendirilmiştir (Tanman, 1994).

Bu dönemde semt, denizcilerin ikamet ettiği bir merkez haline gelmiştir. İmar faaliyetleri kapsamında birçok medrese, hamam, sebil, tekke, türbe ve cami inşa edilmiştir. Güzelce Kasım Paşa, Mimar Sinan’a Kozludere mevkinde Cami-i Kebir ismiyle anılan, cami ile imareti, mahkeme, medrese, sebil ve hamam inşa ettirmiştir (Anonim a, 1984). Kasımpaşa ismi, semtte diğer devlet adamları ile birlikte bir çok imar faaliyetinde bulunduğu ve kendi adıyla cami gibi birçok önemli bina inşa ettirdiği için Güzelce Kasım Paşa’dan gelmektedir (Tanman, 1994).

17. yüzyıla girildiğinde Kasımpaşa İstanbul’un en gözde ve bayındır semtlerinden biri haline gelmiştir. “Evliya Çelebi bu yüzyılda semti anlatırken, başta gemi yapımı için bölgeye iskan edilen’ehl-i zanaat’ın semtin çeşitli mahallelerine dağıldıklarını, Bingazi ve Mısır’dan getirilmiş kalafat ve sal yapanların Zindanarkası’na, demirci Ermenilerin Yeniçeşme’de Ermeni mahallesine, demir işleyen, halka yapan Çingenelerin Çürüklük ve daha yukarılara yerleştirildiğini, Türk ve Müslüman mahallelerinden başka 10 Rum mahallesi, 1 Ermeni mahallesi olduğu, Yahudilerin burada dükkanları olmakla birlikte evlerinin Kasımpaşa’da bulunmadığını yazar. Yine Evliya Çelebiye göre, bu dönemde Kasımpaşa’da bağlar, bahçelerle çevrili binlerce hane vardır.” (Tanman, 1994).

18. yüzyılda, Kaptan-ı Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa’nın döneminde Kasımpaşa gelişimini sürdürmüştür. Bu dönemde Divanhane binası yenilenmiş, Mühendishane-i Bahr-i Humayun ile Kalyoncular Kışlası inşa edilmiştir (Anonim a, 1984). Kasımpaşa 16-18. yüzyıllarda önemli dinsel yapılarla donatılmıştır. “Cami-i Kebir diye anılan Güzelce Kasım Paşa Camii, Kaptan-ı Derya Piyale Paşa Camii, Sinan Paşa Camii, Küçük Piyale Paşa Camii, Kulaksız Mescidi ve Cezayirli Hasan Paşa Camii bu dönemlerin yapılarıdır.” (Abaç, 1935).

19. yüzyılın ortalarına kadar gelişmeye devam eden Kasımpaşa 1821 yılındaki yangında büyük zarar görmüştür. Bu tarihe kadar sosyal yapısını rütbeli denizciler ve ulema gibi seçkin kişilerin oluşturduğu semt, yangın sonrasında bahriyelilerin ve orta sınıf kişilerin ikamet ettiği bir bölgeye dönüşmüştür. 20. yüzyılda ise sosyal yapıda yine değişimler oluşmuş ve işçiler ile yoksulların oturduğu bir semt haline gelmiştir (Tanman, 1994).

2.1.2. Kent dokusu ve mimari

Haliç, eğimli arazi ve yangınlar Kasımpaşa semtinin mimari dokusunu etkileyen en önemli unsurlardır. İstanbul'un fethi sonrasında semtte başlayan yoğun imar faaliyetleri, kendisini öncelikle anıtsal yapılarda ve yükselen sosyal yapısı nedeniyle de daha sonra sivil mimarlık örneklerinde göstermektedir. Bunun dışında Evliya Çelebi'nin aktardığı kadarıyla fetih sonrası semtte bahçeler, geniş bostanlıklar ve mesire yerleri bulunması yoğun iskan faaliyetlerinin dışında aynı zamanda semtin mesirelik ve tarım alanı olduğunu göstermektedir (Gökyay, 1995).

Fetih öncesinde Kasımpaşa'nın, Galata surlarının dışında kalan ve genelinde mezarlıkların bulunduğu boş bir arazi olduğu aktarılmaktadır (Gökyay, 1995). Daha sonra burada I. Basileios'un bir yazlık saray yaptırdığı ve bu saraya daha sonra 4 adet şapel eklettiği bilinmektedir. Fakat günümüze bu yapıların hiçbiri ulaşmamıştır (Tanman, 1994).

Fetih sonrasında kurulan Haliç tersanesi, semtin hem fiziki hem de etnik yapısını etkilemiştir. Donanmanın yüksek rütbeli subayları ve ulemalar bu bölgede ikamet ettiği için köşk, kasır ve konak gibi birçok sivil mimarlık örneğinin bulunduğu bilinmektedir (Tanman, 1994). Bunun dışında Cami-i Kebir, Piyale Paşa Camii, Kethüda Camii, Süleyman Han Cami, Hacı Hüsrev Camii, Emir Sultan Camii, Kulaksız Camii, Bedreddin Camii, Tozkoparan Camii gibi birçok dini yapıda inşa edilmiştir (Anonim a, 1984). Bunun dışında bölgede yaşayan Ermeni, Çingene, Musevi gibi azınlıkların yapıları çevreye etkileri sınırlı kalmıştır.

Mamur hale gelen semtin planı çeşitli yangınlar sonrasında organik yapıdan, gridal bir yapıya dönüşmüştür (Şekil: A.1). Senti etkileyen en önemli yangın 1821 yangınıdır. Bu yangın sonrasında sosyal yapıda başlayan değişiklik semtin fiziksel durumunda değiştirmeye başlamıştır.

20. yy ortalarına kadar Kasımpaşa'nın kuzey, kuzey-batı sınırında bulunan bostanlıklar bu tarihten sonra imara açılmıştır. Kasımpaşa 19. yy sonlarına doğru düzensiz 3-5 katlı kargir yapıların bulunduğu bir semt haline gelmiştir (Tanman, 1994). 20. yüzyılın ikinci yarısında kargir yapılar yerine 4-5 katlı betonarme yapılar inşa edilmiştir ve günümüzde semtte sınırlı sayıda 19. yy ve öncesine ait sivil mimarlık örnekleri bulunmaktadır.

2.1.3 Caminin yakın çevresi ve Deniz Hastanesi

Cami ve çevresinde bulunan yapılar ile yapıların güneybatısında yer alan askeri tesisler uzun bir süre boyunca etkileşim içinde olmuştur. Askeri tesislerin kurulmasından önce bu alanda Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın bir konak yaptırdığı bilinmektedir. “1821 yangınından sonra, errehanede konuşlu bulunan “Mühendishane-i Bahr-i Hümayun” için binalar yetersiz olduğundan, Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın konağı satın alınarak burada bir okul binası yapılmıştır. Fakat bu binada kısa bir süre kalmış olan denizci öğrenciler Heybeliada'ya nakledilmişler ve 1852 yılından itibaren Sakızağacı semtindeki hastanenin okul binasına taşınması sağlanarak günümüzdeki ‘Deniz Hastanesi’ binaları ortaya çıkmıştır.” (Ünlü, 2005). Bununla beraber Mühendisane-i Bahr-i Hümayun konağın yerine taşındıktan sonra caminin kuzeyinde bulunan Kadı Mehmet Mektebi Mühendisane-i Bahr-i Hümayun ve Bahriye Nezareti için öğrenci yetiştirmeye başlayan Askeri Rüştüye dönüşürülmüştür (Alpagut, 1941). Cami, tesisler Mühendishane-i Bahr-i Hümayun olarak kullanılmaya başlandığında öğrenciler tarafından da kullanılmaya başlanmıştır. Bu caminin hem bağlı bulunduğu mahalleye hem de askeri tesislerde bulunan öğrenci ve öğretmenlere hizmet verdiğini göstermektedir.

3. YELDEĞİRMENİ CAMİİ; ÜÇÜNCÜ, DÖRDÜNCÜ VE BEŞİNCİ PARSELDEKİ YAPILAR

3.1 Konum

Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapılar, İstanbul'un Beyoğlu ilçesinde, Kasımpaşa semtinde bulunan Kadı Mehmet Mahallesi'nde, Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadı Mehmet Caddesinin kesiştiği noktada bulunmaktadır (Şekil B.2). Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapılar: Yeldeğirmeni Camisi, lojman yapısı ve zemin katında çeşme bulunan konuttan oluşmaktadır. Yapıların tamamı 1155 adada bulunmakla beraber Yeldeğirmeni Camisi ve lojman yapısı 3, zemin katında çeşme bulunan konut 4 ve 5 numaralı parselde bulunmaktadır.

Kadı Mehmet Caddesinden ve Babadağ Yokuşundan yapılara yaklaşırken lojman ve konut, Yeldeğirmeni Camisi'nin algılanamamasına neden olmaktadır (Şekil B.3). Yapı topluluğunun kuzeyini konut, kuzeydoğusunu ise lojman sınırlandırmaktadır. Yeldeğirmeni Camisi, yapı topluluğunun güneyinde bulunmaktadır. Lojman, konut ve cami arasında bir iç avlu ve evin kuzeybatısında da kendisine ait bir avlu bulunmaktadır. Yapı topluluğunun güneyinde Kasımpaşa Deniz Hastanesi bulunmaktadır. Yeldeğirmeni Camisi'nin iki cephesi Kasımpaşa Deniz Hastanesi avlusuna bakmaktadır ve kot farkından dolayı caminin bu iki cephesine bitişik hastane müstemilatları inşa edilmiştir (Şekil B.4).

3.2 Tarihçe

“19 Zilkade 992 (22 Kasım 1584) tarihli bir fermanla Beyoğlu bölgesinde Kasımpaşa'da Feth-i Hakani'den (İstanbul'un Feth'inden) önce, yani Bizans döneminde bir Yahudi mezarlığının varlığına işaret edilmektedir. Söz konusu mahalde Sultan III. Murat'ın imamı Abdülkerim Efendi'nin bir cami inşa etmesi üzerine 6 Şevval 900 (3 Kasım 1582)'de Yahudilere Hasköy'de Sultan Beyazıd Han Vakfı arazisinden 128 dönümlük mezarlık arazisi tahsis edildi.” (Güleryüz, 2004). Yeldeğirmeni Camisi ve inşa edildiği arazi ile ilgili ulaşılabilen en erken belgeler 6

Şevval 990 yılına tarihlenmektedir. Yeldeğirmeni Camisi'nin banisi Abdülkerim Efendi'nin yahudi mezarlığı olan arazinin üzerine kendi adıyla yaptırdığı mescidin 1000 (Miladi 1591/1592) yılında tamamlandığı aktarılmaktadır (Galitekin, 2001). Caminin inşasından itibaren 19. yüzyılın sonuna kadar cami ile ilgili herhangi bir belgeye rastlanamamıştır.

Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivinden elde edilmiş, 1876 yılında Galata Kulesinden çekilmiş Kasımpaşaya ait panoramik fotoğrafta, Yeldeğirmeni Camisi, çevresinde bulunan yapılarla beraber rahatlıkla seçilebilmektedir. Bu fotoğrafta caminin mihrap duvarında 2 adet pencere açıklığı, kiremit kaplı ahşap çatısı ve kurşun külahlı minaresi gözükmemektedir. Bunun dışında caminin kuzeyinde kiremit çatılı bir yapının varlığı göze çarpmaktadır (Şekil: A.2-A.3).

Bahriye Nazırı Bozcaadalı Hasan Hüsnü Paşa'nın kızı Sabiha Hanım 1307 (Miladi 1889) yılında camiyi yeniden inşa ettirmiştir. Burada caminin duvarları kagir, çatısı ahşap ve minaresinin tuğladan olduğu aktarılmaktadır (Öz, 1964). Caminin 19. yy başında varlığı Alman Mavileri, Pervititch, Necip Bey haritalarından tespit edilmektedir (Şekil: A.4-A.7).

Camii ile alakalı ilk resmi verilere Başbakanlık Osmanlı Arşivinde bulunan 25 Rabiulevvel 1326 (27 Nisan 1908) tarihli İrade Evkaf 47 numaralı ve 28 Rabiulevvel 1326 (30 Nisan 1908) tarihli Babıali Evrak Odası 3303 numaralı belgelerde, Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Camisine ait tamir işi için gerekli yazışma ve izinlerden ulaşılmaktadır (Şekil: A.8-A.10).

Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivinden elde edilen 1900'lü yılların başında Galata Kulesinden çekilmiş Kasımpaşaya ait başka bir panoramik fotoğrafta ise Yeldeğirmeni Camisi, etrafındaki diğer yapılarla seçilmektedir. Bu fotoğrafta 1876 yılında çekilmiş fotoğraftan farklı olarak kurşun külahlı minare taş minareye çevrilmiş, çatı kurşun ile kaplanmıştır. Caminin kuzeyinde bulunan kagir konut yine kiremit çatısı ile seçilebilmektedir (Şekil: A.11-A.12).

Hüsnü Tengüz'ün Kasımpaşa kitabında ise 29 Ocak 1922 tarihinde çizilmiş, caminin hastane bahçesinde bulunan iki cephesini içeren bir eskiz bulunmaktadır. Bu eskizde de cami 1900'lü yılların başında çekilmiş fotoğrafına benzer niteliktedir ve yanındaki kiremit çatılı yapı seçilmektedir. Yapı ilk yapıldığı tarihten günümüze kadar herhangi bir işlev kaybına uğramamıştır ve hala cami olarak hizmet vermektedir.

Caminin yanında bulunan yapı ile alakalı ilk verilere yine Hadikatül Cevami'den ulaşılmaktadır. “...Daha sonra bu caminin (Yeldeğirmeni Camii) yanında bulunan yapının üst katı Kaptan-ı Derya Piyale Paşa'nın kethüdası olan Mehmet Ağa tarafından mektep olarak tahsis edilmiştir.” (Galitekin, 2001).

Yapının inşa tarihine ulaşılammakla beraber Alman Arkeoloji Enstitüsünden Fotoğraf Arşivinden elde edilmiş 1876 tarihli fotoğrafta tespit edilmektedir.

İlk işlevi sıbyan mektebi olan bu yapının üst katı daha sonraki dönemlerde konuta çevrilmiştir. Yapının alt katının bir bölümü sarnıçtır ve yapıya bitişik olarak bir de çeşme inşa edilmiştir. Çeşme için ” Kasımpaşa'da Bahriye Hastanesi civarında Babadağı yokuşunda ilkokul karşısında, Yeldeğirmeni Camisine ait evin altındadır ve hala muattaldır.” (Tanışık, 1945). Çeşmenin önünde bulunan iki kitabeden, çeşmenin inşa tarihinin H 1140 (M 1727) olduğu ve banisinin Hacı Ahmet Ağa olduğu saptanmaktadır. Hacı Ahmet Ağa bu çeşmeyle aynı kitabede yine aynı mahallede bir çeşme daha yaptırmıştır. ” Bu zat iki çeşme yaptırıp, ikisi içinde aynı tarih manzumesini bir hattata yazdırdıktan sonra, iki çeşme için ayrı düzende iki kitabe hakkettirmiştir.” (Aynur, 1995). Fakat 1969 yılından sonra sarnıca suyu ileten kanal tıkanmış, sarnıç depo olarak kullanılmaya başlanmıştır.

Konuta bitişik olan duvara ilk olarak 1913-14 tarihli Alman Mavileri olarak bilinen planlar ile 1936 tarihli Jacques Pervititch haritalarında rastlanmaktadır. Haritalarda duvara bitişik, günümüzdeki lojmanla ilgisi olmayan bir yapının daha bulunduğu seçilmekte fakat bu yapının hangi amaçla inşa edildiği bilinmemektedir. Camii, konut olarak kullanılan yapı, lojman arazisi üzerindeki eski yapı ve duvar bu haritalarda bulunmakla beraber, 1947 yılında tapu ve kadastro genel müdürlüğünün yapı adasında yaptığı ölçümlerle de belgelenmiştir (Şekil: A.13). Bu taslakta, lojman dışındaki yapıların 20.yy başından itibaren plan bazında bir değişikliğe uğramadıkları gözükmemektedir.

1980'lere gelindiğinde ise yapı adasında bulunan camiye ve lojmana betonarme ekler yapılmış ve yine lojmana ek kat inşa edilmiştir. Ek kat inşasından itibaren lojmanın 1. Katı cami görevlisinin konutu, alt katı ise deposu olarak kullanılmıştır.

07.07.1997 tarihinde Beyoğlu Belediyesi, İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kuruluna şahıs mülkiyetinde olan 4. Parseldeki yapının

istimlakı için başvuruda bulunmuştur. 07.07.1993 gün ve 4720 sayılı kararla ilan belirlenmiş Beyoğlu Kentsel Sit Alanı içindeki yapı, kurulun 10.11.1999 yılında 11324 sayılı kararı ile çeşme ve üzerindeki taşınmaz korunması gerekli kültür varlığı olarak tescil edilmiştir (Şekil: A.14). Bunun dışında cami ve duvarlarla alakalı herhangi bir tescil işlemine rastlanmamıştır.

3.3 Tanım

Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapılar cami, konut ve lojman olarak 3 farklı kütleden oluşmaktadır. Yapılar 1155 adanın 3, 4 ve 5 numaralı parsellerinde bulunmaktadır. Caminin batısında ve kuzeyinde bir kapı ile ayrılmış biçimde iki ayrı avlu bulunmaktadır. Bunun dışında caminin kuzeyinde kalan konutun kendisine ait bir avlusu bulunmaktadır.

Caminin batıdaki avlusuna Bahriye Hastanesi Arka sokağından (-0.18) tek basamakla girilmektedir ve avlu batı ve kuzey yönünde duvarlarla sınırlanmıştır. Bu avlunun büyük bir kısmı plastik çatı örtüsü ile kapatılmıştır ve avluda bu örtüyü delerek yükselen bir ağaç bulunmaktadır. Avlunun doğusunda cami, lojman ve konutla sınırlanmış ikinci bir iç avlu bulunmaktadır. Avludan camiye -0.10 kotundan girilmektedir. 3 numaralı parselde oturan cami yığma olarak inşa edilmiştir ve daha sonra kuzeybatı cephesine betonarme ek yapılmıştır. Caminin avludan ölçülen yüksekliği 820 cm, Bahriye Hastanesi Arkası sokağından ölçülen yüksekliği ise 840 cm'dir (Şekil: B.5-B.6).

Caminin kuzeyinde bulunan 4 ve 5 numaralı parselde oturan yapı, 2 katlı ve kagir olarak inşa edilmiştir. Yapının 1. katı (+5.00 kotu) konut, zemin katı (+2.25 kotu) ise depo olarak kullanılmaktadır. Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadimehmet Caddesi arasındaki sokaktan (+0.17) konutun iç avlusuna girilmektedir. İç avludan ise 5 adet merdivenle çıkılarak +1.34 kotundan konuta girilmektedir. Kagir konutun doğu duvarına (Kadimehmet Caddesi ile Babadağ Yokuşu kesişimi) bitişik -1.53 kotuna oturan kesme taştan yapılmış bir çeşme bulunmaktadır. Yapının kendi avlusundan ölçülen yüksekliği 750 cm'dir (Şekil: B.7-B.8).

Caminin kuzeydoğusunda bulunan 3 numaralı parseldeki yapı; 2 katlı, kagir ve betonarme yapıım teknikleriyle inşa edilmiştir. Yapının üst katı lojman, alt katı ise depo olarak kullanılmaktadır. Cami, konut ve lojmanın sınırlandığı avludan 2 adet

girişini bulunmaktadır. Bunlardan ilkinde yapının zemin katına 1 basamakla inilerek -0.87 kotundan, ikincisine ise yapının 1. katına 9 basamakla çıkılarak +1.90 kotundan ulaşılmaktadır. Babadağ Yokuşunun başlangıcından ölçülen yüksekliği 800 cm'dir (Şekil: B.9-B.10).

3.4 Mekânsal Özellikler

3.4.1 +2.25 Kotu planı

Avlu

Caminin avlusu, kaldırımdan başlayan duvar ile cami arasında kalan alandır. Avluya 139x195 cm (K06) boyutlarındaki çift kanatlı demir kapıdan girilmektedir. Avlunun batı duvarları avlu girişine kadar +0.91, avlu girişinde ise +2.16 kotuna ulaşmaktadır (Şekil: B11-B.13). Bu duvarda 80 cm yüksekliğinde demir ferforje bulunmaktadır (Şekil: 3.23). Kuzey duvarı ise +2.19 kotuna çıkmakta ve L şeklinde camiye ulaşmaktadır. Camiye I şeklinde ulaşan duvar parçasında 103x212 cm (K05) boyutlarında tek kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Duvarların tamamı çimento harç ile sıvanmıştır (Şekil: B.14-B.15).

Avlunun büyük bir kısmı plastik çatı örtüsü ile kapatılmıştır ve yine avluda bu örtüyü delerek yükselen 37 cm çapında bir ağaç bulunmaktadır (Şekil: B.16). Avlunun güneyinde üstü betonarme örtü ile kapatılmış ve avludan demir parmaklıklarla ayrılmış kısımda 83x205 cm (K10) boyutlarında tek kanatlı pvc kapı ile girilen 2 adet tuvalet birimi ve abdest muslukları bulunmaktadır. Bu kısmın güney ve batı duvarları 10x22 cm boyutlarında karo seramik ile kaplanmıştır (Şekil: B.17-B.21). Avlunun döşemesi mermer ile kaplanmıştır ve kuzey ile batı duvarı dipleri toprak doldurulmuştur (Şekil: 3.32-3.33). Kuzey duvarı aynı zamanda kagir konut ile parsel sınırını oluşturmaktadır ve iç avluya bu duvarda bulunan ahşap kapıdan girilmektedir.

İç avlu

Cami, konut ve lojman iç avlunun sınırlarını oluşturmaktadır. İç avluya, cami ile konut arasında kalan duvarın içindeki 103x212 (K05) cm'lik tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir (Şekil: B.22). İç avlunun zemini doğu batı yönünde eğimlidir ve -0.10 ile -0.59 kotları arasında değişmektedir (Şekil: B.23). Zeminin büyük bir

kısmı beton olmakla beraber caminin kuzey duvarı dibinde 140 cm'lik bir kısım toprak bırakılmıştır (Şekil: B.24). Avludan lojmanın iki katına da giriş sağlanmaktadır. Alt kata iki basamakla inilerek -0.87 kotundan, üst kata ise dokuz basamak çıkılarak +1.90 kotundan giriş sağlanmaktadır (Şekil: B.25). Alt kata girişin üzeri 153x170 cm'lik plastik çatı örtüsü ile kapatılmıştır ve örtü 5x7 cm'lik tek metal ayak ile desteklenmiştir (Şekil: B.26). Üst katın girişi ise 313x188-300 cm'lik plastik çatı örtüsü ile kapatılmıştır. Birinci kata çıkan beton merdiven ile alt kat arasındaki biçimindeki alan toprakla doldurulmuştur ve alanda iki adet 14 ve 18 cm çaplarında ağaç bulunmaktadır (Şekil: B.27). Lojman, konut ve caminin dışında avluyu doğu yönünde, çimento sıvalı ve kagir yapım tekniğiyle inşa edilmiş 56x180 cm boyutlarında ve 326 cm yüksekliğinde bir duvar sınırlandırmaktadır (Şekil: B.28). Bu duvar ile lojman arasında kalan alanda dikdörtgen planlı 68x213 cm boyutlarında bir depo bulunmaktadır ve bu depo iç avluya bağlıdır (Şekil: B.29). Bunun dışında lojmanın alt katı ile beton merdivenler arasındaki depo alanına giriş ise sadece iç avludan, 94x211 (K03) cm'lik tek kanatlı ahşap kapı ile sağlanmaktadır (Şekil: B.30).

Konutun Avlusu

Konutun avlusuna Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadıme Mehmet Caddesinin kesiştiği dar sokaktan tek basamakla, 96x198 (K04) cm'lik metal kapıdan girilmektedir (Şekil: B.31). Avlunun zemini betondur ve +0.17 kotuna oturmaktadır. Avlunun kuzey doğusunda +0.97 kotuna kadar yükselen toprak dolgu, güney batı köşesinde 51x11 cm boyutlarında mermer çeşme ve çeşmenin önünde 60x45 cm boyutlarında mermer teknesi bulunmaktadır (Şekil: B.32). Güneydoğu köşesinde ise beş basamaklı dökme mozaikten konut girişine uzanan merdiven bulunmaktadır (Şekil: B.33). Avlunun batısındaki alanın büyük bir kısmı depo olarak kullanılmaktadır. Bu alanın üzeri metal çatı örtüsü ile kapatılmış ve avlunun geri kalan bölümünden sunta ve hafif plastik malzemelerle ayrılmıştır. Avlunun üç tarafı duvar bir tarafı konut ile sınırlanmıştır. Kuzey duvarı zeminden +2.26 kotuna ulaşmaktadır, diğer iki duvarın üst noktaları ise +2.19-+2.22 kotları arasında değişmektedir ve bütün duvarlar çimento harç ile sıvanmıştır (Şekil: B.34). Konut girişinin üzeri 127x77 cm boyutlarında metal çatı örtü ile kaplanmıştır ve duvara monte iki metal taşıyıcı bu örtüye destek olmaktadır (Şekil: B.35).

Z-01 Mekânı – Son cemaat yeri

Z-01 mekânına, avludan açılan 106x217 (K01) cm boyutlarındaki tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir (Şekil: B.36). Bu mekân, sonraki dönemlerde kagir yapıya ilave edilmiş olan betonarme ektir ve dikdörtgen şeklinde olup 570x348 cm boyutlarındadır. Son cemaat yerinin döşeme kotu +0.03, tavan kotu ise +3.02'dir ve toplam yüksekliği 300 cm'dir. Mekânın döşemesi şap ile bitirilmiş ve halı ile kaplanmıştır. Betonarme olan çatı örtüsü doğu-batı yönünde 8 cm kot farkına sahiptir. Mekân caminin kagir olan güneybatı duvarına eklenmiştir ve iki duvarın kesiştiği noktada 27x5 cm boyutlarında plaster bulunmaktadır (Şekil: B.37). Bu duvar üzerinde +2.63 kotundan +2.81 kotuna kadar duvar boyunca devam eden taş silme mevcuttur ve duvarın içindeki açıklıktan Z-02 mekânına ulaşılmaktadır. Duvar üzerindeki demir parmaklıkların arkasında 166x206 cm (P04) boyutlarında bir giyotin pencere bulunmaktadır (Şekil: B.38-B.42). Kuzeydoğu ve güney batı duvarlarında zeminden +1.04 kotuna kadar ahşap lambri kaplanmıştır ve bu kottan tavana kadar duvar sıva üzerine boyadır. Kuzeydoğuda bir, güneybatıda ise iki adet yuvarlak kemerli 105x146 cm (P02) boyutlarında tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır (Şekil: B.43-B.44). Kombi ve elektrik sigortası gibi çeşitli altyapı sistemleri bu mekanda bulunmaktadır.

Z-02 Mekânı

Z-02 mekânı, Z-01 mekânının güneydoğusunda bulunmaktadır ve 788x464 cm boyutlarındadır. Döşemesi +0.04 kotundadır fakat güneybatı ile kuzeydoğu yönlerinde yükseltilmiş olup sırası ile +0.16 ile +0.20 kotundan başlamaktadır. Mekanın döşemesi ahşap kaplamadır ve üzeri halı ile örtülmüştür (Şekil: B.45). Tavan kotu +3.04 'dir ve tavan yüksekliği 300 cm ile 284 cm arasında değişmektedir. Tavanı volta döşemedir ve putreller doğu-batı yönünde uzanmaktadır. Putreller 5 cm genişliğinde olup volta genişliği 45-48 cm arasında değişmektedir. Tavan, mekânı güneydoğuda minare girişine kadar ve kuzeydoğuda ise duvara kadar örtmektedir (Şekil: B.46-B.48). Mekânın kuzeydoğusunda bulunan pencere boşluğunda tavana 4 cm genişliğinde ahşap tahta çakılmıştır.

Mekânın güneydoğusunda Z-03 mekânına, güneybatısında Z-01 mekânına ve güneyinden minareye açılan girişler mevcuttur. Güneybatısında ise üst kata çıkan

ahşap merdiven bulunmaktadır. Merdiven 15 basamaklı ve ahşap korkulukludur (Şekil: 3.49-3.50). Altında +0.20 den +1.35 kotuna kadar bir boşluk bulunmaktadır. Kuzeydoğu duvarı döşemeden +0.87 kotuna kadar ahşap lambri kaplanmıştır ve +0.87 kotundan tavana kadar sıva üzerine boyadır. Bu duvarda 121x285 cm (P01) yuvarlak kemerli pvc pencere +1.81 kotundaki pencere boşluğuna oturmaktadır. Pencerenin denizliği mermer olup 2 cm yüksekliğindedir (Şekil: B.51). Kuzeybatı duvarında ise mekânı Z-01 mekânına bağlayan boşluğa kadar döşemeden +0.78 kotuna kadar ahşap lambri kaplanmıştır. Duvarın geri kalan kısımları ise sıva üzeri boyadır. Bu duvarda iki adet 166x206 cm (P04) boyutlarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Şekil: B.52). Güneydoğu duvarında ise Z-03 mekânına bağlayan boşluğun çevresi 18 cm'lik taş söve ile kaplanmıştır. Bu duvarın üzerinde 122x185 cm (P03) boyutlarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bu pencerenin etrafı ise 18-22 cm'lik taş söve ile kaplanmıştır. Duvar eteğinde 8 cm'lik taş süpürgelik bulunmakla beraber duvarın geri kalanına sıva üzerine boyadır (Şekil: B.53).

Z-03 Mekânı - Harim

Z-03 mekânı, Z-02 mekânının güneydoğusunda konumlanmıştır. Dikdörtgen şeklindedir ve 930x807 cm boyutlarındadır. Döşemesi +0.02 ile +0.00 kotlarına oturmaktadır ve mihrap duvarına 50 cm uzaklıkta yükselip +0.14 kotuna ulaşmaktadır (Şekil: B.54). Döşemenin bitirme elemanı ahşap üzerine halı kaplamadır. Tavan +6.07 ile +6.02 kotlarına oturmakta ve tavan yüksekliği 593-607 cm arasında değişmektedir. Tavanı ahşap kaplamadır ve doğu batı yönünde 5 cm eğimlidir. Tavan duvar birleşiminde bulunan ahşap silmelerin yüksekliği 17 cm'dir (Şekil: B.55-B.58). Mekânın güneydoğu ile güneybatı duvarlarının kesişiminde 92x272 cm boyutlarında, 557 cm yüksekliğinde ve yedi basamaklı ahşap minber bulunmaktadır (Şekil: B.59). Kuzeydoğu ile güneydoğu duvarlarının kesişiminde ise 124x124 cm boyutlarında 169 cm yüksekliğinde ahşap vaaz kürsüsü bulunmaktadır (Şekil: B.60).

Kuzeydoğu duvarı döşemeden +0.75 kotuna kadar ahşap lambri, +0.75-+1.80 kotları arasında mermer ile kaplanmıştır. Duvarın geri kalan kısmı sıva üzerine boyadır. Duvarda 3 adet 121x285 cm (P01) boyutlarında yuvarlak kemerli pvc pencere bulunmaktadır. Kemer seviyesinden 40 cm yukarıda duvar boyunca rutubet izine rastlanmaktadır. Bu duvara monte edilmiş bir klima bulunmaktadır (Şekil: B.61).

Kuzeybatı duvarı döşemeden +0.75 kotuna kadar ahşap lambri, +0.75-+1.80 arası mermer kaplı ve geri kalanı sıva üzerine boyadır. Kadınlar mahfili bu duvardan 104 cm'lik bir çıkma yapmaktadır ve +2.42 kotuna oturan 54x83 cm'lik iki adet demir taşıyıcı bu konsolu desteklemektedir (Şekil: B.62-B.63). Konsol +2.97 kotundan başlamakta ve üzerinde +3.23-+3.28 kotuna oturan, +5.18-+5.21 kotlarına kadar ulaşan ahşap korkuluklar bulunmaktadır (Şekil: B.64-B.67). Duvar üzerinde denizliği mermerden yapılmış, 122x185 cm (P03) boyutlarında giyotin ahşap doğrama bulunmaktadır. Mekânı Z-02 mekânına bağlayan açıklığın üzerinde 15x235 cm boyutlarında 2 cm yüksekliğinde bir ahşap lento vardır (Şekil: B.68).

Güneybatı duvarı döşemeden +0.75 kotuna kadar ahşap lambri, +0.75-+1.78 arası mermer kaplama ve geri kalanı sıva üzerine boyadır. Duvarda 3 adet 121x285 cm (P01) boyutlarında yuvarlak kemerli pvc pencere bulunmaktadır. Bu duvara monte edilmiş bir de klima bulunmaktadır (Şekil: B.69).

Güneydoğu duvarı +0.14 kotundan +1.79 kotuna kadar mermer kaplıdır ve duvarın geri kalanı sıva üzeri boyadır. Duvarın ortasında etrafı mermerle çevrili olan mihrap bulunmaktadır. Mihrabın çevresini saran mermer kaplama 192x331 cm boyutlarındadır. Mihrap mermerden olup 127x256 cm boyutlarındadır. Mihrap boşluğu yarım daire planlıdır, 12 adet mermer plaka ile sınırlandırılmıştır ve genişliği 81 cm'dir. Mihrabın üzerinde 1971 tarihli mermer üzerine 89x33 cm boyutlarında kitabe bulunmaktadır (Şekil: B.70-B.73). Duvarda 2 adet 121x285 cm (P01) boyutlarında yuvarlak kemerli pvc pencere bulunmaktadır.

Z-04 Mekânı

Mekâna, konutun iç avlusundan 102x226 cm (K02) boyutlarındaki tek kanatlı ikili ahşap kapılardan girilmektedir (Şekil: B.74-B.75). Girişten itibaren döşeme 91x91 cm boyutlarında dökme mozaik ile kaplanmıştır ve +1.36 kotundadır. Doğuda döşeme bir basamakla +1.25 kotuna düşmektedir ve şap ile kaplanmıştır (Şekil: B.76). Tavan kotu +3.62'dir ve yüksekliği 226-227 cm'dir. Tavan sıva üzeri boyadır (Şekil: B.77). Mekânın güneyinde üst kata çıkan 11 basamaklı dökme mozaik merdiven bulunmaktadır (Şekil: B.78). Merdiven +3.84 kotunda 1. katın kapı eşiğine ulaşmaktadır. Merdivenin sağ ve sol yanında taşıyıcı duvarların daralması neticesinde oluşmuş yüzeyler bulunmaktadır ve bu yüzeyler +3.85 kotunda bulunmaktadır (Şekil: B.79). Kuzey duvarında 87x215 (K03) cm boyutlarında Z-05'e açılan ahşap kapı vardır. Doğu duvarında Z-06'ya açılan 70x124 cm boyutlarında

delik bulunmaktadır (Şekil: B.80). Bu duvarda merdivenin altında kalan duvarın 30x63 cm 'lık kısmı oyularak kurna oluşturulmuştur (Şekil: B.81). Mekânın bütün duvarları sıva üzerine boyadır.

Z-05 Mekânı

Mekâna, Z-04 mekânından 87x215 (K03) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Mekân dikdörtgen şeklindedir ve 247x220 cm boyutlarındadır. Döşeme +1.35 kotuna oturmaktadır. Tavan kotu +3.63 kotunda ve mekânın yüksekliği 228 cm'dir. Döşeme şap üzerine pvc kaplamadır ve tavan sıvalıdır. Batı duvarında 131x140 (P05) cm pvc pencere bulunmaktadır. Mekânın bütün duvarları sıva üzerine boyadır.

Z-06 Mekânı - Sarnıç

Mekâna, Z-04 mekânında bulunan 70x124 cm boyutlarında ahşap kapaklı delikten girilmektedir (Şekil: B.82). Mekan dörtgen planlı ve 577x578 cm boyutlarındadır. Döşeme kuzey-güney yönünde eğimlidir ve kuzey yönünde -0.79, güney yönünde -0.73 kotlarına oturmaktadır. Mekânın örtüsü tonozdur, kuzey ve güney duvarlarına oturmaktadır. Kuzeyde +2.26, güneyde +2.28 kotuna oturan tonozun tepe noktası +3.36 kotudur. Döşemesi şapla kaplanmış, tonoz ise sıva ile bitirilmiştir.

Kuzey duvarında taşma kapağının bulunduğu delik 76x83 cm boyutlarındadır ve +2.24 kotuna oturmaktadır. Bütün duvarlarda, duvar yüzeylerine döşemeden itibaren +2.00 kotuna kadar katran uygulanmıştır ve geri kalan yüzeyler sıvalıdır (Şekil: B.83-B.87).

Z-07 Mekânı - Salon

Z-07 mekânı caminin kuzeyinde bulunan lojmanda yer almaktadır. Mekâna iç avludan tek kanatlı 91x211 (K09) cm boyutlarındaki kapı ile girilmektedir (Şekil: B.88). Döşeme kotu -0.84'dür, tavan kotu ise +1.57 'dir ve mekan yüksekliği 241 cm'dir. Döşeme karo semramik ile kaplanmış ve tavan sıva üzerine boyadır. Tavanda kuzey ve doğu duvarlarının kesiştiği noktada baca boşluğu bulunmaktadır. Mekânın kuzey duvarında Z-08 mekânına açılan tek kanatlı ahşap kapı bulunmaktadır. Kapının oturduğu duvar yüzeyi duvardan 6-8 cm içeride kalmaktadır ve 105 cm genişliğindedir. Bu duvar üzerinde duvar yüzeyinden 11 cm içeride 147x117 boyutlarında dikdörtgen biçiminde bir niş bulunmaktadır (Şekil: B.89).

Mekânın güney duvarında Z-11 mekânına açılan kapı ve Z-12 mekânına geçiş bulunmaktadır. Duvarların tamamı sıva üzerine boyadır (Şekil: B.90-B.94).

Z-08 Mekânı - Mutfak

Z-07 mekânı ile bağlantılı olan mutfak dikdörtgen şeklindedir ve 177x141 cm boyutlarındadır. Döşeme kotu -0.78 ve tavanı +1.56 kotundadır. Döşemesi karo seramik kaplama ve tavanı sıva üzerine boyadır. Mekânın batı duvarında 78x121 (P10) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Bunun dışında güney duvarı üzerinde duvar boyunca devam 25x35 boyutlarında betonarme kiriş ve tezgah hizasından (-0.18) itibaren duvar sonuna kadar (60 cm) karo seramik uygulaması bulunmaktadır. Bunun dışındaki duvar yüzeyleri sıva üzerine boyadır (Şekil: B.95-B.99).

Z-09 Mekânı - Banyo

Z-07 mekânından açılan 79x205 (K08) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapı ile mekâna girilmektedir. Döşeme -0.73 kotuna, tavan ise +1.58 kotuna oturmaktadır. Döşemesi karo seramik ve tavanı sıva üzerine boyadır. Mekânda bir adet lavabo ile hela taşı bulunmaktadır. Mekânın dört duvarı da döşeme kotundan itibaren +0.42 kotuna kadar 10x23 cm boyutlarında seramik ile kaplanmış ve duvarların geri kalan kısımlarında sıva üzerine boya uygulanmıştır. Güney duvarında +1.03 kotuna oturan 28x34 cm (P07) boyutlarında ahşap vasistas pencere bulunmaktadır ve yine duvar boyunca devam 25x35 boyutlarında bir betonarme kiriş vardır (Şekil: B.100-B.105).

Z-10 Mekânı - Oda

Z-10 mekânı Z-07'nin kuzeyindedir ve girişi bu mekândan 80x211 (K07) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapı üzerinden sağlanmaktadır. Döşeme kotu -0.78 ve tavan kotu +1.58 kotunda bulunmaktadır. Tavan yüksekliği 236 cm'dir. Döşemesi şap üzeri pvc kaplama, tavanı ise sıva üzerine boyadır. Kuzey duvarında 149x125 (P06) cm boyutlarında çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Batı duvarında Z-12'ye geçişi sağlayan, doğu duvarında ise Z-11'e geçişi sağlayan 92x211 (K07) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapılar bulunmaktadır. Doğu ile güney duvarları arasında üst kattan inen şaft nedeniyle duvarda deformasyon oluşmuştur. Duvarların tamamı sıva üzerine boyadır (Şekil: B.106-B.111).

Z-11 Mekânı - Oda

Z-11 mekânı Z-10 mekânının doğusundadır ve mekâna 92x211 (K07) cm boyutlarındaki tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Mekânın döşemesi -0.80, tavanı +1.59 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 239 cm'dir. Döşemesi şap ve tavanı sıva üzerine boyadır. Mekânın kuzey duvarında 142x125 (P06) cm boyutlarında çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Duvarları sıva üzerine boyadır ve açık olan doğu duvarında sıva altında kalan çıplak duvar seçilebilmektedir. Bu noktada doğu duvarının dört sıra taş iki sıra tuğla şeklinde örüldüğü görülmektedir (Şekil: B.112-B.117).

Z-12 Mekânı - Oda

Z-12 mekânı Z-10 mekânının batısındadır ve mekâna 92x211 (K07) cm boyutlarındaki tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Döşemesi -0.80, tavanı +1.58 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 238 cm'dir. Döşeme şap ile bitirilmiş pvc ile kaplanmıştır, tavanı ise sıva üzeri boyadır. Mekânın güney duvarında 179x126 (P06) cm boyutlarında çift kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Duvarları sıva üzeri boyadır (Şekil: B.118-B.121).

3.4.2 +5.00 Kotu planı

1-01 Mekânı – Kadınlar Mahfili

1-01 mekânına Z-02 mekânından gelen 16 basamaklı ahşap merdivenle ulaşılmaktadır. Döşemesi doğu-batı yönünde eğimlidir ve +3.30 ile +3.32 kotlarına oturmaktadır. Tavan kotu +6.05 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 273-275 cm arasında değişmektedir. Mekanın döşemesi ahşap kaplamadır ve üzeri halı ile örtülmüştür. Aynı zamanda tavanı ahşap kaplamadır ve duvar birleşiminde bulunan silmelerin yüksekliği 17 cm'dir (Şekil: B.122-B.123).

Kuzeydoğu duvarında Z-02 mekânından başlayıp kadınlar mahfiline çıkan 121x285 (P01) cm boyutlarında yuvarlak kemerli pvc pencere bulunmaktadır (Şekil: B.124). Kuzeybatı duvarında 3 adet basık kemerli pencere açıklığı bulunmaktadır ve mermer denizliği olan bu pencere açıklıklarına 103x138 (P08) cm boyutlarında tek kanatlı pvc pencereler oturmaktadır (Şekil: B.125). Kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarlarında 7 cm yüksekliğinde ahşap süpürgelik bulunmaktadır. Kuzeydoğu, kuzeybatı

duvarlarının geri kalan kısmı ve güneybatı duvarının tamamı sıva üzerine boyadır (Şekil: B.126). Mekânın güneydoğusunda ise kadınlar mahfili 104 cm'lik bir konsol oluşturmaktadır. Z-02 ve Z-03 mekânları arasında kalan duvarın üstüne oturan 4 adet ve konsola oturan 2 adet ahşap direk bulunmaktadır. Ahşap direklerin boyutları 11.5x12 cm ile 12x12.5 cm arasında değişmektedir. Direklerin tabanlarının harime bakan kısımları ahşap profillerle süslenmiştir. Direklerin baş kısımlarında ve bu kısmın altında kalan ikinci bir nokta ahşap profillerle süslenmiştir. Direklerden kuzeydoğu duvarına bitişik olan ve güneydoğu yönündeki konsola oturan ahşap direklerde strüktürel çatlaklar bulunmaktadır.

Duvar üzerine oturan ahşap direklerin üzerinde, 19x20 cm boyutlarında kuzeydoğu ile güneydoğu duvarları arasında yekpare bir ahşap kiriş bulunmaktadır. Bu ahşap kirişin iki yüzüne 17 cm ile 15 cm yüksekliklerinde ahşap silmeler çakılmıştır. Direkler arasında 45 cm yüksekliğinde kapalı ahşap paravanlar bulunmaktadır ve bunların üzerine +5.18-+5.21 kotlarına kadar ulaşan ahşap kafesler bulunmaktadır (Şekil: B.127-B.131).

1-02 Mekânı – Hol

1-02 mekânına Z-04 mekânından merdiven ile ulaşılmaktadır. Mekâna Z-04'ten açılan 91x203 (K12) cm boyutlarındaki tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Döşeme kotu +3.82, tavan kotu ise +6.18 'dir ve tavan yüksekliği 236 cm'dir. Döşemesi karo seramik, tavanı ise ahşap kaplamadır. Tavanda 65x80 cm boyutlarında çatıya açılan bir kapak bulunmaktadır. Mekândan 1-03,1-05,1-06 ve 1-08 mekânlarına geçiş sağlanabilmektedir. Bütün duvarlarında 5.5 cm'lik karo seramik süpürgelik bulunmaktadır ve geri kalan yüzeyler sıva üzerine boyadır (Şekil: B.132-B.135).

1-03 Mekânı – Tuvalet

1-03 mekânına 1-02 mekânından 85x203 (K12) cm'lik tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir. Döşeme +3.86, tavan +6.18 kotundadır ve tavan yüksekliği 232 cm'dir. Döşeme karo seramik, tavan ise ahşap kaplamadır. Mekânın batısından 1-04 mekânına ahşap kapıyla girilmektedir. Bunun dışındaki duvarların tamamı 15x15 cm'lik karo seramikle kaplanmıştır. Mekânda bir adet lavabo bulunmaktadır (Şekil: B.136-B.140).

1-04 Mekânı – Tuvalet

1-04 mekânına 1-03 mekânından 82x203 (K12) cm'lik tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir. Döşeme +3.98, tavan +6.19 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 221 cm'dir. Döşeme ve duvarlar karo seramik ile tavan ise ahşap ile kaplıdır. Mekânın batı duvarında 60x94 (P10) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Duvarları kaplayan karo seramiğin boyutları 15x15 cm'dir. Mekânda bir adet hela taşı bulunmaktadır (Şekil: B.1541-B.143).

1-05 Mekânı – Mutfak

1-05 mekânına 1-02 mekânından 85x201 (K10) cm'lik tek kanatlı pvc kapı ile girilmektedir. Döşeme kotu +3.82, tavan kotu +6.18 ve tavan yüksekliği 236 cm'dir. Döşeme seramik ve tavan ahşap kaplamadır. Mekânın doğu duvarında 42 cm genişliğinde ahşap dolaplar ve güney duvarında ise 57x84 (P10) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Duvarlar 15x15 cm boyutlarında karo seramikler ile kaplanmıştır. Mekânda bir adet eviye bulunmaktadır (Şekil: B.144-B.147).

1-06 Mekânı – Oda

1-06 mekânına 1-02 mekânından 93x203 (K11) cm'lik ahşap tek kanatlı kapıdan girilmektedir. Mekân dikdörtgen şeklinde ve 323x490 cm boyutlarındadır. Döşeme +3.83, tavan 6.18 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 235 cm'dir. Döşeme ahşap kaplama üzerine pvc, tavan ise ahşap kaplamadır. Mekânın batı duvarında 168x123 (P11) cm'lik pvc pencere bulunmaktadır. Mekânın kuzey duvarında ise 94x123 (P12) cm boyutlarında pvc pencere, klima ünitesi mevcuttur ve doğu duvarında bulunan ahşap kapı ile 1-07 mekânına geçilmektedir. Geri kalan bütün duvar yüzeyleri sıva üzerine boyadır (Şekil: B.148-B.152).

1-07 Mekânı – Oda

Mekâna 1-06 mekânından 97x201 (K11) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir. Mekân dikdörtgen şeklindedir ve boyutları 267x503 cm'dir. Döşeme +3.81, tavan +6.20 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 239 cm'dir. Döşeme ahşap üzeri pvc ve tavan ise ahşap ile kaplanmıştır. Mekânın doğu duvarında iki adet 84x135 (P09) cm boyutlarında giyotin pencere bulunmaktadır ve bunun dışında

odadaki bütün duvar yüzeyleri sıva üzerine boyadır.

1-08 Mekânı – Hol

Hol, 1-02 mekânına kapı boşluğu ile bağlıdır. Mekân dikdörtgen şeklinde olup 140x215 cm boyutlarındadır. Döşeme +3.82, tavan +6.21 kotundadır ve tavan yüksekliği 239 cm'dir. Döşeme seramik kaplama ve tavan ise sıva üzerine boyadır.

Mekânın doğusundan ahşap kapıyla 1-10 mekânına, güneyinden ise pvc kapıyla 1-09 mekânına girilebilmektedir. Mekânın bütün duvarları sıva üzeri boyadır (Şekil: B.153-B.155).

1-09 Mekânı – Banyo

Banyoya 1-08 mekânından 84x201 (K10) cm boyutlarındaki pvc kapı ile girilmektedir. Mekan dikdörtgen şeklindedir ve boyutları 130x186 cm'dir. Döşeme +3.86, tavan +6.20 kotuna oturmaktadır ve tavan yüksekliği 234 cm'dir. Döşeme ve bütün duvarları seramik kaplı, tavanı ise sıva üzerine boyadır. Mekânın güney duvarında 60x90 (P10) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap pencere bulunmaktadır. Batı duvarında ise 30x29 cm'lik bir çıkıntı vardır ve buradan havalandırma shaftı geçmektedir. Mekanda bir adet lavabo bulunmaktadır.

1-10 Mekânı – Oda

Odaya 1-08 mekânından 95x202 (K11) cm boyutlarındaki tek kanatlı ahşap kapı ile girilmektedir. Oda dikdörtgen şeklindedir ve 343x422 cm boyutlarındadır. Döşeme +3.82, tavan +6.21 kotlarına oturmaktadır ve tavan yüksekliği 239 cm'dir. Döşeme ahşap üzeri pvc, tavan ise ahşap kaplamadır. Doğu duvarında üç, güney duvarında iki adet 90x135 (P09) cm boyutlarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bunun dışında mekânın duvar yüzeylerinin tamamı sıva üzerine boyadır (Şekil: B.156-B.159).

3.5 Cephe Özellikleri

3.5.1 Kuzeydoğu cephesi

Caminin kütsel olarak tamamen algılandığı kuzeydoğu cephesi, iç avlu ve avluya bakmaktadır. Betonarme ekle beraber uzunluğu 1923 cm olan kuzeydoğu cephesinin

1557 cm'lik kısmını caminin özgün kütlesi, 365 cm'lik kısmını ise betonarme ek oluşturmaktadır. Caminin özgün kütlesinin yüksekliği 639-690 cm, eğimli betonarme ekinin yüksekliği ise 321-331 cm arasında değişmektedir . Cephe parseli sınırlayan betonarme duvar ile avlu duvarıyla sınırlandırılmıştır. Cephenin özgün kütlesinin başlangıç ve bitiş noktalarında 59 cm genişliğinde iki adet ve cephenin ortasında iç avluya bakan kısımda 52 cm genişliğinde bir adet pilastr bulunmaktadır. Bütün pilastrlar zeminden cephenin en üst noktasına kadar kesintisiz devam etmektedir (Şekil: B.160-B.164).

Cephenin iç avluya bakan kısmı tamamen taş kaplamadır. Bu bölümde 21 cm yüksekliğinde taş profil yapıyı alttan sınırlandırmaktadır (Şekil: B.165). Taş profilin 745 cm'lik kısmı betona, 748 cm'lik kısmı toprak dolguya temas etmektedir. Toprak dolguya temas eden kısımda, -0.21 kotundan itibaren toprağa kadar tuğladan yığma temel seçilmektedir (Şekil: B.166). Yine bu kısımda, cepheyi sınırlandıran yığma duvardan başlayarak 152 cm uzunluğunda bir alan taş profilden toprak dolguya kadar çimento esaslı harç ile sıvanmıştır.

+1.56 ile +1.81 kotları arasında pencere açıklıklarının alt noktasında sona eren ikinci bir taş profil cepheyi sarmaktadır (Şekil: B.167). Bu taş profilin üzerinde +1.87 kotuna oturan, kuzey köşesindeki pilastr ile cephenin kuzeyinde bulunan pencere açıklığı arasında ve +1.89 kotuna oturan, cephenin doğusundaki iki pencere açıklığı arasında birer adet klima dış ünitesi monte edilmiştir. Bu profilden başlayarak +4.68 kotuna kadar ulaşan dört adet 118x286 cm boyutlarında yuvarlak kemerli pencere açıklığı bulunmaktadır ve pencere açıklıklarına pvc pencereler takılmıştır. Bu cephedeki bütün pencere boşlukları etrafı 16 cm genişliğinde taş söve ile vurgulanmıştır. Taş profillerin duvarla birleştiği noktalarda ise 5-8 cm arasında değişen ek taş kaplama izlerine rastlanmaktadır. Pencere boşluklarının dış tarafında demir parmaklıklar bulunmakta ve demir parmaklıklarda yer yer korozyona rastlanmaktadır.

Cephede +5.99-+6.01 kotlarına kadar taş kaplama devam etmektedir ve bu kotlardan itibaren +6.29 ile +6.31 kotlarına kadar taş saçakaltı silmesi cepheyi sarmaktadır. Bu silmede yer yer kırılma ve parça kopması gözlenmektedir ve bu silmeden başlayıp +1.43 kotuna kadar devam eden iki adet pvc yağmur oluğu bulunmaktadır.

Camiye bitişik inşa edilmiş betonarme ekin bu cephesinde +1.04 kotundaki mermer denizliğin üzerine takılmış bir adet 105x145 cm boyutlarında yuvarlak kemerli ahşap

doğrama ve bunun dışında demir parmaklıklar bulunmaktadır. 18/28 cm boyutlarında saçağı olan betonarme çatıya sahiptir. Bunun dışında cephede tesisat kutusu, boruları ve doğalgaz çıkış bacası bulunmaktadır. Betonarme ekin bu cephesinin tamamı çimento harç ile sıvanmış ve yağlı boya ile boyanmıştır (Şekil: B.168).

3.5.2 Güneybatı cephesi

Caminin özgün kütesinin tamamen algılandığı güneybatı cephesi Deniz Hastanesinin avlusuna bakmaktadır. Uzunluğu 1511 cm olan güneybatı cephesinin yüksekliği 786 cm'dir (Şekil: B.169-B.171). Caminin oturduğu alanın güneybatısında kot farkından yararlanılarak betonarme müstemilat inşa edilmiştir ve müstemilatın çatısının en üst noktası caminin güneybatı cephesinin zeminini tanımlamaktadır (Şekil: B.172). Cephenin güney köşesinde hizmet birimi ve batı köşesinde gözetleme kulesi ile müstemilatı cepheye bitişik inşa edilmiştir (Şekil: B.173-B.174). Cephenin batı ve güney köşelerinde sırası ile 52 cm ve 59 cm'lik iki adet pilastr bulunmaktadır ve pilastrlardan güney köşesinde bulunan -0.02 kotundan diğeri ise +3.15 kotundan başlayarak cephenin en üst noktasına ulaşmaktadır (Şekil: B.175-B.176). Cephenin duvarına minare hizasında 135x218x345 cm boyutlarında bir payanda dayanmaktadır (Şekil: B.177).

Cephenin güney köşesinden payandaya kadar 22 cm'lik taş profil, payandadan batı köşesine kadar ise 60 cm'lik taş profil yapıyı alttan sınırlandırmaktadır. Güney köşesi ile payanda arasındaki bölümde, -0.23 ile -1.33 kotları arası seramik kaplanmıştır. Bunun üzerinde -0.23 ile -0.02 kotları arasında ise yine payandaya kadar taş profil cepheyi sarmaktadır (Şekil: B.178). Bu profilden itibaren caminin bütün yüzeyi taş kaplama üzerine boyadır.

+1.50 ile +1.76 kotları arasında taş profil güney köşesinden payandaya kadar devam etmektedir, bu profilin üzerinde +1.70 kotuna oturan bir adet klima dış ünitesi bulunmaktadır. Bu profilden başlayarak +4.65 kotuna kadar üç adet 122x287 cm boyutlarında yuvarlak kemerli pencere açıklığı bulunmaktadır ve pencere açıklıklarına pvc pencereler takılmıştır. Bu cephedeki bütün pencere boşlukları etrafı 16 cm genişliğinde taş söve ile vurgulanmıştır. Söve ile duvarın birleştiği yerde 4-6 cm arasında değişen ek taş kaplamaları bulunmaktadır. Pencere boşluklarının dış tarafında demir parmaklıklar bulunmakta ve demir parmaklıklarda yer yer korozyona rastlanmaktadır.

Cephede +5.99-+6.01 kotlarına kadar boyalı taş kaplama devam etmektedir ve bu kottan itibaren +6.29-+6.31 kotlarına kadar taş profiller bulunmaktadır (Şekil: B.179). Bu profillerden başlayarak -0.02 kotuna kadar devam eden iki adet pvc yağmur oluğu bulunmaktadır.

3.5.3 Güneydoğu cephesi

Güneydoğu cephesi Deniz Hastanesinin avlusuna bakmaktadır, yüksekliği 786 cm genişliği ise 928 cm'dir. Bu cepheye bitişik şekilde Deniz Hastanesinin müstemilatları inşa edilmiştir ve yine kot farkı nedeniyle cami avludan daha yüksek bir noktadadır (Şekil: B.180). Cephenin tamamı taş kaplama ve yer yer taş kaplamanın üzeri boyanmıştır.

Cephenin güney ve doğu köşelerinde iki adet 59 cm genişliğinde, kesintisiz cephenin en üst noktasına ulaşan pilastrlar bulunmaktadır. Cami bu cephede -1.55 kotuna oturmaktadır. +1.56 ile +1.81 kotları arasında taş profil doğu köşesinden başlayarak müstemilata kadar devam etmektedir. -1.55 ile +1.81 kotları arasındaki taş yüzey yağlı boya ile boyanmıştır. Cephede +1.81 kotuna takılmış iki adet 122x287 cm boyutlarında yuvarlak kemerli pencere açıklığı bulunmaktadır ve pencere açıklıklarına pvc pencereler takılmıştır. Bu pencerelerin alt noktaları müstemilatın duvarına bitişiktir. Bu cephedeki iki pencere boşluğunun etrafı 16 cm genişliğinde taş söve ile vurgulanmıştır. Pencere boşluklarının dış tarafında demir parmaklıklar bulunmakta ve demir parmaklıklarda yer yer korozyona rastlanmaktadır. Cephede iki pencere arasında 45 cm'lik mihrap çıkıntısı bulunmaktadır. Bu çıkma yarım kubbe şeklinde ve üzeri kurşun - membranla kaplanmıştır. Cephede +6.01 ile +6.31 kotları arasında taş saçakaltı silmeleri bulunmaktadır ve cephede bu profillerden başlayıp +2.75 kotuna kadar devam eden bir adet pvc plastik yağmur oluğu bulunmaktadır (Şekil: B.181-B.183).

3.5.4 Kuzeybatı cephesi

Kuzeybatı cephesini, caminin kuzeybatı cephesi ile caminin kuzeyinde bulunan konutun batı cephesi oluşturmaktadır. Caminin avlusu bakan caminin cephesi 640 cm yükseklikte ve 918 cm genişliğindedir. Cepheyi zeminden (-0.10) itibaren +3.11 kotuna kadar betonarme ek ve +3.11 kotundan +6.29 kotuna kadar ise caminin özgün kütlesi oluşturmaktadır (Şekil: B.184). Caminin batı köşesinde camiye bitişik inşa edilmiş deniz hastanesi müstemilatı ve gözetleme kulesi bulunmaktadır (Şekil:

B.185). Cephenin kuzey ve batı köşelerinde sırası ile 60 cm ve 59 cm genişliğinde pilastrlar cephenin en üst noktasından (+5.99) başlayacak şekilde kuzeyde zemine (-0.10), batıda ise +3.52 kotuna kadar ulaşmaktadırlar.

Cephenin büyük bir kısmını zeminden +3.31 kotuna kadar betonarme ek oluşturmaktadır. Betonarme ekin cephesi çimento esaslı harç ile sıvanmış ve üzeri boyanmıştır. Cephede +1.04 kotundaki mermer denizliğin üzerine takılmış iki adet 97x146 cm boyutlarında yuvarlak kemerli ahşap doğrama ve pencere boşluklarının dış tarafında ise demir parmaklıklar bulunmaktadır. Camiye yine bu betonarme ekte bulunan 106x217 (K01) cm boyutlarında tek kanatlı ahşap kapıdan girilmektedir (Şekil: B.186). Betonarme ekin batısında üstü betonarme örtü ile kapatılmış alanda caminin özgün kütlesine ait olan +0.80 kotunda 166x206 (P04) cm boyutlarında ahşap giyotin pencere bulunmaktadır (Şekil: B.187).

+3.31 ile +6.29 kotları arasında caminin özgün kütlesi cepheyi oluşturmaktadır. Batı köşesinde +3.52 kotundan itibaren cepheye monte edilmiş demir plaka ve demir parmaklıklar cepheyi batı yönünde sınırlandırmaktadır. Cephede +4.01 kotundaki mermer denizliklere oturan, 104x138 cm boyutlarında basık kemerli pencere boşluklarında üç adet pvc doğrama bulunmaktadır ve pencere boşluklarının etrafı 16 cm genişliğinde taş söve ile vurgulanmıştır. Pencere boşluklarının dışındaki demir parmaklıklar korozyona uğramıştır. Cephenin bu kısmının tamamı taş kaplamadır ve kaplamanın üzeri yağlı boya ile boyanmıştır. +5.99 ile +6.29 kotları arasında taş saçakaltı silmeleri bulunmaktadır ve cephede bu silmelerden başlayıp betonarme ekin çatısına kadar inen bir adet pvc yağmur oluğu bulunmaktadır (Şekil: B.188-B.189).

Caminin kuzeyinde bulunan konutun batı cephesi ise 509 cm genişliğinde ve 596 cm yüksekliğindedir. Cephenin tamamı çimento esaslı harç ile sıvanmıştır. Zeminden itibaren beş adet dökme mozaik merdiven ile bina girişine ulaşılmaktadır ve 102x226 (K02) cm boyutlarındaki yapının ahşap giriş kapısı bu cephede bulunmaktadır. +2.02 kotundaki mermer denizliğe 131x140 (P05) cm boyutlarında pvc doğrama takılmıştır ve pencere boşluğunun dışında yağlı boya ile boyanmış demir parmaklıklar bulunmaktadır. Giriş kapısının üzerinde +3.55 kotundan başlayan metal plaka ile girişe bir sundurma yapılmıştır. Bunun dışında cephede, +4.48 kotunda 168x123 (P11) cm boyutlarında bir pvc doğrama, +4.77 kotunda 60x94 (P10) cm boyutlarında bir ahşap doğrama, cepheyi delen sekiz adet ahşap mertek ile +5.47 kotunda 106 cm yüksekliğinde bir baca bulunmaktadır (Şekil: B.190).

3.5.5 Doğu cephesi

Doğu cephesi caminin kuzeyinde bulunan konutun doğu cephesi ve Deniz Hastanesi avlusu ile Babadağ Yokuşuna bakan duvardan oluşmaktadır (Şekil: B.191).

Konutun doğu cephesi Kadimehmet Caddesi ile Babadağ Yokuşunun kesişimine bakmaktadır ve 635 cm genişliğinde, 783 cm yüksekliğindedir. Cepheyi güneydoğu köşesinde lojman binası sınırlamaktadır. Cephe zeminden +3.45 kotuna kadar almalı duvar ve +3.45 kotundan +6.14 kotuna kadar çimento harçla sıvanmıştır (Şekil: B.192). Almalı duvar 2 tuğla 1 kaba yonu taş sırasından oluşmaktadır (Şekil: B.193). Zeminde almalı duvar şeklinde başlayan cephenin ortasında bir çeşme bulunmaktadır. Bu çeşmenin sağ ve solundan sırası ile +0.27 ile +0.07 kotlarından başlayıp tepe noktası çeşmenin arkasında kalacak şekilde 1.4-3 cm boyutlarında tuğladan bir yuvarlak kemer örülmüştür. Yine almalı duvar çeşmenin üzerinde 2/1 'lik düzenini kaybetmiş ve yerini sıralı moloz örgüsüne bırakmıştır. Duvarın ortasında bulunan çeşme -1.53 kotuna oturmakta ve +1.86 kotuna ulaşmaktadır. Genişliği 218 cm olan çeşme klasik üslupta kesme taştan yapılmıştır (Şekil: B.194). Çeşmenin haznesi duvara gömülüdür, nişi sivri kemerlidir ve kilit taşında bir rozet bulunmaktadır. Çeşmenin teknesinin önü kırılmıştır, seki taşlarında çatlaklar bulunmaktadır fakat musluğu sağlamdır. Ayna taşında iki tane altalta dikdörtgen şeklinde mermer kitabe panolar bulunmaktadır ve bu kitabelerden üstte olanı üç satırlık altta olan ise dört satırlıktır (Şekil: B.195). Kitabelerde:

*Sehab-ı cud tersane emini Ahmed Ağa kim
Hemişe reşha-paşı-ı hatır-ı dil-teşnegan olsun*

*Kasımpaşa'ya icra etti bir Ab-ı hayat-efza
Zülat-i Hızr şimden sonra isterse nihan olsun*

*Bu ayn-ı dil-nişini bu mahalle yaptı malından
Du'a-yı hayrı halka lule-veş vird-i zeban olsun*

*Utaşı nası şadab etti dünyada Hudevenda
O dahi ab-ı Kevser birle ferda şaduman olsun*

*Dedi seyreyleyip atşana Salim sal-i ta'rihin
Bu dil-cü çeşmeden ma-i zülat iç nuş-ı can olsun*

Üstte bulunan kitabeyi stilize çiçek motifleri süslemektedir. Kitabeler aynı zamanda musluk taşıdır ve muslukla birleştiği noktada sağır dilimli kaş kemerlidir. Kaş

kemerin köşelerinde iki adet rozet bulunmaktadır ve yine kemerin hemen altında ortada daha büyük bir rozet bulunmaktadır.

Duvar örgüsünde bulunan tuğlaların boyutları 2.4-3 cm arasında değişmektedir ve iki sıralı olan tuğla bantlarının yükseklikleri 14-15 cm olarak ölçülmüştür. Bu özellikler ve duvarda bulunan yuvarlak kemerin bu boyutta tuğlalarla inşa edilmiş olması duvarın 18.yy'a tarihlenebileceğini göstermektedir (Batur, 1970).

+3.45 kotundan başlayan sıvalı kısımda +4.35-+4.40 kot aralığına oturan beş adet 90x135 cm boyutlarında (P05) ahşap giyotin pencere bulunmaktadır. Bunun dışında çatıdan cepheyi delen 20 adet ahşap mertek bulunmaktadır.

Deniz hastanesi avlusu ile Babadağ Yokuşuna bakan duvar 794 cm genişliğinde ve 664 cm yüksekliğindedir (Şekil: B.196). Kuzeyde lojmanla birleşmektedir ve Deniz Hastanesiyle sokağı ayıran demir kapı bu almaşık duvara monte edilmiştir. Almaşık duvar zeminden itibaren iki sıra tuğla arası taş dolgu şeklinde örülmüştür. Bu taş dolgu kaba yonu, moloz ve kesme taşlardan oluşmaktadır. Duvarın kuzey köşesi tamamen kesme taşlardan örülmüştür. Duvarda -2.88 kotundan -0.04 kotuna kadar iki adet içi tuğla dolu metal ızgara bulunmaktadır. Bu ızgaraların çevresi çimento esaslı harç ile sıvanmıştır. Duvarın genelinde de çimento esaslı harç uygulamaları gözükmemektedir. Güney köşesinin bir bölümünde +0.69 kotundan başlayarak duvarın en üst noktasına kadar devam eden tuğla duvar örgüsü bulunmaktadır. Duvarın Deniz Hastanesi avlusuna bakan kısmının bir bölümü yağlı boya ile boyanmıştır. Kuzey köşesindeki kesme taş örgüsü ve genel örgü tekniği, duvarın 19. yy'a tarihlenebilmesini sağlamaktadır.

3.5.6 Kuzey cephesi

Kuzey cephesi caminin kuzeyinde bulunan konutun kuzey cephesi ile lojmanın kuzeydoğu cephesinden oluşmaktadır.

Konutun kuzey cephesi Bahriye Hastanesi Arka Sokak ile Kadımehmet Caddesinin kesiştiği dar sokağa bakmaktadır. Genişliği 1006 cm, yüksekliği 723 cm olan cephe zeminden başlayarak +3.37 kotuna kadar almaşık duvar örgüsüne ve nim sıra ve çimento harçla sıvanmış geniş bir yüzeye sahiptir (Şekil: B.197-B.200). +3.37 ile +6.15 kotları arasında ise cephenin tamamı çimento harç ile sıvalıdır. Zemin çizgisinden +3.37 kotuna kadar devam eden almaşık duvar 2 sıra tuğla 1 sıra kaba yonu taş örgüsü ile inşa edilmiştir. Almaşık duvarda bulunan tuğlaların genişlikleri 2.6-3 cm arasında ve iki sıralı olan tuğla bantlarının yükseklikleri 14-18 cm arasında

değişmektedir. Tuğla boyutları ve örgü duvarın 18.yy'da inşa edildiğini ve üzerindeki nim sıva ise duvara 19.yy'da müdahale edildiğini göstermektedir.

Cephenin kuzeydoğu köşesine yakın bir noktada zeminden +3.37 kotuna kadar kuzeydoğu köşesine yakın bir alan çizgisel şekilde çimento esaslı harç ile sıvanmıştır. Yine almasıık duvar yüzeyi üzerinde kuzeybatı köşesine yakın bir noktada +2.24 kotuna oturan korozyona uğramış bir metal kapak bulunmaktadır. Bu metal kapağın hizasında zeminden +3.37 kotuna kadar çimento esaslı harç ile duvar sıvanmıştır. Cephede +4.48 kotundaki mermer denizliğe takılmış 94x123 (P12) cm boyutlarında bir adet dikdörtgen pvc pencere bulunmaktadır ve bu pencerenin altında +3.79 kotuna oturan bir adet klima dış ünitesi vardır. Cephenin en yüksek noktasında çatıdan başlayarak cepheyi delen 22 adet ahşap mertek bulunmaktadır.

Lojmanın kuzey doğu cephesi Kadıme Mehmet Caddesine bakmaktadır. Yüksekliği 710 cm, genişliği 1036 cm olan cephenin tamamı çimento esaslı harç ile sıvanıp boyanmıştır (Şekil: B.201).

Cephede +0.14 kotunda kuzeydoğuda 142x125 cm ve kuzeybatıda 149x125 cm boyutlarında iki adet dikdörtgen ahşap doğrama bulunmaktadır. Bunun dışında cephede +2.59 kotunda kuzeydoğuda 120x145 cm ve kuzeybatıda 123x145 cm boyutlarında boyutlarında da iki adet dikdörtgen pvc doğrama bulunmaktadır.

3.6 Strüktürel Özellikler ve Malzeme

3.6.1 Temeller

Yapılan çalışma kapsamında herhangi bir kazı çalışması yapılmamıştır. Fakat caminin iç avluya bakan duvarının toprakla temas eden kısmında zemini sınırlandıran taş profilin hemen altından başlayıp toprağa kadar devam eden 7/12/24 cm boyutlarında tuğlalardan örülmüş yığma kısım gözükme ktedir (Şekil: B.166). Cami dışındaki lojman ve konut yapılarında da herhangi bir kazı çalışması yapılmamıştır.

3.6.2 Duvarlar

Caminin iç avluya bakan kısmında -0.21 kotundan toprağa kadar yığma tuğla kısım gözükme ktedir. Caminin bütün cepheleri taş kaplama olduğundan -0.21 kotundan itibaren sadece duvarların içinde aşınan noktalarda tuğlalar seçilmektedir. Görünür tuğlaların boyutları 7/12/24 cm boyutlarındadır.

Caminin Z-03-harim kısmında mihrap duvarının kalınlığı 65-67 cm, kuzeydoğu ile güneybatı duvarlarının kalınlığı ise 54-56 cm arasında değişmektedir. Z-02 ile Z03-Harim'i ayıran duvar yığmadır ve kalınlığı 32-34 cm arasında değişmektedir. Z-02'den ulaşılan minareden yapılan ölçümlerde minareyi taşıyan duvarların kalınlığının 40-44 cm arasında değiştiği gözükmemektedir. Z-02 ile Z-01 arasında bulunan caminin özgün duvarı 52 cm kalınlığındadır. Z-01 mekânı betonarme yapım sistemiyle inşa edildiğinden duvarları delikli tuğladır ve kalınlığı 18 cm'dir.

Caminin kuzeyinde bulunan konutun duvarları tuğla ve kaba yonu taştan yığma şeklinde inşa edilmiştir. Yapının zemin ve birinci katının duvar kalınlıkları farklıdır.

Zemin katta -0.79 kotuna oturan Z-06 mekânının kuzey duvarı ve çeşme haznesinin gömülü olduğu doğu duvarı 106 cm, güney duvarı 82 cm, batı duvarı ise 98 cm kalınlığındadır. Bu katta Z-04 ile Z-05'i ayıran duvar yığma ve 20 cm kalınlığındadır. Birinci katta kuzey duvarı 24 cm, doğu, batı ve kısmen güney duvarı 18 cm kalınlığındadır. Merdivenin bulunduğu Z-04 mekânının güneyinde bulunan duvar 24 cm kalınlığındadır. Katta bulunan 1-07 ile 1-10, 1-10 ile 1-08 ve 1-09, 1-09 ile 1-05 mekânları arasındaki duvarların kalınlığı 21 cm'dir. Bunun dışındaki mekânların arasındaki duvarların kalınlığı 14-18 cm arasında değişmektedir.

Lojman yapısının duvarları ise yığma ve betonarme yapım sistemleriyle inşa edilmiştir. Yapının zemin katında Z-10, Z-11 ve Z-12 mekânlarının kuzeydoğu duvarları yığma olarak inşa edilmiştir ve kalınlığı 119 cm'dir. Z-11 mekânının güneydoğu duvarı taş ve tuğla ile almasıık biçimde inşa edilmiştir ve 98 cm kalınlığında ölçülmüştür. Z-11 ile Z-10 ve Z-10 ile Z-12 mekânları arasındaki duvarlar 24 cm kalınlığındadır. Z-11 ile Z-07 arasında üzerinde kapatılmış pencere bulunan duvarın kalınlığı 24 cm ve Z-10 ile Z-07 arasında üzerinde genişliği daraltılmış bir kapı boşluğu bulunan duvar ise 17 cm kalınlığındadır. Katta bunların dışındaki bütün duvarlar betonarme yapım sistemiyle inşa edilmiş, delikli tuğla ile örülmüştür ve kalınlıkları 12-24 cm arasında değişmektedir. Yapının üst katına girilemediği için bu kattaki duvarlarla ilgili herhangi bir ölçüm yapılamamıştır.

3.6.3 Döşemeler

Camide incelenebilen tek döşeme Z-02 ile 1-01 mekânlarının arasındaki çelik putrelli volta döşemedir. Putrel genişliği 5 cm olmakla beraber voltaların arasındaki açıklık 45 ile 48 cm arasında değişmektedir. Bu döşemenin kalınlığı putrel yüzeyinden

ölçüldüğünde 28 cm'dir (Şekil: B.46). Geleneksel tuğla kemerlerin yavaş inşa edilmesi, ağır ve maliyetlerinin yüksek olması kendi ağırlığını taşıyabilen volta döşemelerin tercih edilmesine sebep olmuştur. Yapıda kullanılan volta döşeme segmental kemer isimli volta sınıfına girmektedir (Friedman, 1995).

Caminin kuzeyinde bulunan konutta birinci katın döşemesi incelenmiştir. Döşemeyi oluşturan tonozda yapılan incelemelerde, tonozun tepe noktasıyla döşemenin bittiği kot (+3.83) arası uzaklık 45 cm, tonoz başlangıcı ile döşemenin bittiği nokta arası 153 cm ölçülmüştür. Yapıdan, döşemeye ait taşıyıcı elemanlarla ilgili herhangi bir görsel bilgi edilememiştir.

Lojman yapısında bulunan döşeme birinci katın döşemesidir. Zemin katın büyük bir kısmında kullanılan betonarme yapım tekniği birinci katın döşemesinde de kullanılmıştır. Birinci katta ölçüm yapılamadığı için döşeme kalınlığı ile ilgili bilgi elde edilememiştir.

3.6.4 Örtü

Caminin özgün kütlesini kapatan örtü kuzeybatı duvarında +6.29 kotundan başlayıp +8.23 kotuna ulaşmakta ve güneydoğu duvarında +6.31 kotunda sonlanmaktadır. Dört yöne eğimli olan çatı kurşun kaplıdır. Örtünün güneydoğu yüzeyinde yedi adet, kuzeydoğu yüzeyinde ondört adet, kuzeybatı yüzeyinde sekiz adet, güneybatı yüzeyinde ise onüç adet 3.5x4 cm boyutlarında ve örtünün yüzeylerini sınırlayan 6x4 cm boyutlarında ekler bulunmaktadır. Çatının 7 cm derinliğinde ve 12 cm genişliğinde bütün çatıyı saran gizli yağmur oluğu bulunmaktadır. Minare örtünün güneybatı yüzeyini yırtarak yükselmektedir ve minare duvarı ile çatı arasındaki kesişim noktası yine kurşun ile kaplanmıştır (Şekil: B.202-B.204).

Caminin kuzeyinde bulunan konutu örten çatı, duvarlar boyunca +6.32 kotundan başlayarak +8.02 kotuna ulaşmaktadır. Çatı dört yöne eğimli ve marsilya kiremitleri ile kaplıdır. Çatının batı yüzeyinde, batı cephesinden başlayan çimento harçla sıvanmış pişmiş toprak şapkalı 18x28 cm boyutlarında bir baca bulunmaktadır. Bacanın çevresindeki 34x57 cm boyutlarındaki alanda marsilya kiremidi bulunmamaktadır ve alüminyum levha ile kaplanmıştır. Çatının güney yüzeyinde 25x50 boyutlarında +8.90 kotuna ulaşan çimento harç ile sıvanmış bir baca bulunmaktadır ve bacanın çevresindeki 57x82 cm boyutlarındaki alan alüminyum levha ile kaplanmıştır. Güney yüzeyinde, bacanın kuzeyinde 57x65 cm boyutlarında

demir çatı kapağı bulunmaktadır. Çatı kapağının oturduğu 68x81 cm boyutlarındaki alan da alüminyum levha ile kaplanmıştır (Şekil: B.205-B.206).

Lojman yapısı dört yöne eğimli iki farklı çatıya sahiptir. Kuzeyde bulunan ilk çatı dört duvarında da +4.40 kotundan +5.26 kotuna ulaşmaktadır ve marsilya kiremidi ile kaplıdır ve çatının batı yüzeyine plastik esaslı çatı örtüsü yaslanmıştır. Çatının dört yanında +3.98 kotuna oturan 15 cm derinliğinde plastik yağmur olukları bulunmaktadır. Güneyde bulunan ikinci çatı dört duvarda da +4.40 kotundan başlayarak +5.54 kotuna ulaşmaktadır ve marsilya kiremidi ile kaplıdır. Çatının üç yüzeyinde +4.24 kotuna oturan 15 cm derinliğinde plastik yağmur olukları bulunmaktadır. Çatının güney yüzeyinde 25x27 boyutlarında çimento esaslı harç ile sıvanmış +6.17 kotuna ulaşan bir adet baca bulunmaktadır (Şekil: B.207).

3.7 Yapı Bileşenleri

3.7.1 Kapılar

Yeldeğirmeni Camisinin özgün kısmında bulunan Z-02 ile Z-03 ve Z-02 ile Z-01 mekânları arasında bulunan kapılar sökülüştür. Camiye sonradan eklenen betonarme Z-01 mekânında bulunan camiye girişin sağlandığı ahşap kapı niteliksizdir.

Caminin kuzeyinde bulunan konutun giriş kapısı ve +2.25 kotunda bulunan Z-04 ile Z-05 mekânlarını ayıran kapıların özgün olmadığı düşünülmektedir. +5.00 kotunda bulunan kata giriş kapısı ve 1-05 ile 1-09 mekânlarına giriş kapıları da yine niteliksiz ve özgün olmayan kapılardır. Bu katta bulunan bunun dışındaki bütün düz atkılı kapılar mimari açıdan niteliklidir fakat özgün olmadıkları düşünülmektedir.

Lojman yapısında bulunan giriş kapısı, Z-10 ile Z-11 ve Z-10 ile Z-12 mekânları arasında bulunan kapılar nitelikli fakat özgün değildir. Z-10 ile Z-07 mekânları arasındaki kapı boşluğu ise daraltılmıştır. Bu boşluktaki kapıda mimari açıdan nitelikli fakat özgün değildir.

3.7.2 Pencere

Yeldeğirmeni Camisinin Z-03 harim ve Z-02 mekânlarının güneydoğu, güneybatı, kuzeydoğu ve kuzeybatı duvarlarında bulunan pencere açıklıklarının orjinal olduğu düşünülmektedir fakat bu boşluklara takılmış özgün doğramalar yuvarlak kemerli

pvc doğramalar ile değiştirilmiştir. Z-02 ile Z-03 mekânları arasında bulunan pencere boşluğunun ve ahşap giyotin doğramanın özgün olduğu düşünülmektedir (Şekil: B.208). Z-02 mekânının kuzeybatı duvarında bulunan iki adet pencere boşluğu ve buna oturan ahşap giyotin pencerelerinde özgün olduğu düşünülmektedir (Şekil: B.209). Caminin 1-01–Kadınlar Mahfili mekânının kuzeybatı duvarında bulunan üç adet basık kemerli pencere boşluğu da özgündür fakat pencere boşluklarına pvc doğramalar takılmıştır.

Caminin kuzeyinde bulunan konutun +2.25 kotundaki Z-05 mekânında bulunan pencere boşluğu özgün fakat doğraması pvc doğrama ile değiştirilmiştir. Bu katta yer alan Z-06 mekânında bulunan boşluğun özgün olduğu düşünülmektedir. +5.00 kotundaki 1-10 mekânında bulunan beş adet pencere açıklığının ve ona takılmış ahşap giyotin pencerelerin ve 1-07 mekânında bulunan iki adet pencere boşluğu ile onlara takılmış ahşap giyotin pencerelerin özgün olduğu düşünülmektedir (Şekil: B.210). 1-06 mekânında bulunan pencere boşluğu özgün olup doğrama tipi taklit edilerek pvc malzemeden yeniden yapılmıştır. 1-04, 1-05, 1-09, Z-04 mekânlarında bulunan pencerelerin pencere açıklıklarının ve doğramalarının değiştirilmiş olduğu düşünülmektedir.

Lojman yapısında bulunan Z-10 mekânının pencere açıklığının orjinal olmadığı ve Z-11 mekânındaki pencere açıklığının özgün, doğramasının ise değiştirildiği düşünülmektedir. Z-11 ile Z-07 mekânları arasında bulunan duvarın üzerinde kapatılmış bir pencere boşluğu bulunmaktadır. Z-08, Z-09 ve Z-12 mekânlarında bulunan pencere boşlukları ve doğramalar ise niteliksiz ve özgün değildir.

3.7.3 Minber

Ahşaptan yapılmış minber sekiz basamaklıdır. Basamakların yan kısımlarını kaplayan panellerde çitalarla motifler oluşturulmuştur. Minberin giriş basamağının üzerinde yükselen iki direğin arasında naturalist üslupta çiçek motiflerinden ahşap süslemeler bulunmaktadır. Bu süslemelerin üzerindeki panele de yine ahşap üzerine kakılmış bir kitabe eklenmiştir. Sekizinci basamağın çıktığı dört adet direk bulunan sahanlık minberin en yüksek noktasını oluşturmaktadır. Direklerin üzerine eklenmiş yine naturalist üslupta çiçek motifleri bulunmaktadır. Minber sonradan boyanmıştır (Şekil: B.211-B.215).

3.7.4 Minare

Minare, kesme taştan yapılmıştır ve kırk beş basamaklıdır. Minarenin ortasındaki 12 cm çapındaki çekirdek ve merdivenler taştandır. Minarenin zemin kotuna camide kullanılan elektronik aletler depolanmıştır. Minareyi Deniz Hastanesindeki cepheden destekleyen bir payanda bulunmakta ve gövdesinde güneybatı yönüne bakan 20x44 cm ve 16x42 cm boyutlarında iki adet delik bulunmaktadır. +10.86 kotunda dikdörtgen 69x156 cm boyutlarında niteliksiz pvc şerefe kapısı bulunmaktadır. Şerefe kısmında 90 cm yüksekliğinde taş korkuluklar bulunmaktadır ve bu

korkuluklara plastik aydınlatma elemanları ve kablolar monte edilmiştir (Şekil: B.216-B.220). Kesme taştan yapılmış minarenin alemi altın varaklı bakırdandır.

3.7.5 Merdiven

Camide bulunan ahşap merdiven 16 basamaklı ve iyi durumdadır. Z-02 mekânında bulunan merdiven Z-02'den 1-01-Kadınlar mahfiline geçişi sağlamaktadır. Ahşap merdiven +1.30 kotuna kadar ahşap taşıyıcılarla desteklidir ve Z-02 mekânının güneybatı ve kuzeybatı duvarlarına dayanmıştır. Merdiven +1.54 kotuna kadar ahşap korkuluğa sahiptir ve bu kottan itibaren ahşap kafesler korkuluk görevi görmektedir (Şekil: B.221-B.224).

Caminin kuzeyinde bulunan konut ise 11 basamaklı dökme mozaik merdivene sahiptir. Merdiven Z-04 ile 1-02 mekânları arasında bağlantı kurmaktadır. Merdiven yapının güney dış duvarı ve kuzeyde 260 cm'lik taşıyıcı tuğla duvarı ile desteklenmektedir. Tek sahanlıklı olan merdiven iyi durumdadır.

4. YAPIDA BOZULMALAR

4.1 Yapılan Ekler ve Değişiklikler

Cami zaman içinde çeşitli değişim ve onarımlar geçirmiştir. 1900’lü yılların başında çekilmiş bir fotoğrafta, cami Deniz Hastanesi bahçesinde ve çevresi açık şekilde görülmektedir (Şekil: A.10). Fakat günümüzde çok katlı betonarme yapılar arasında kalmış ve cephelerine bitişik birçok hastane müstemilatı inşa edilmiştir. Tarihi saptanamamış bir onarımda caminin kuzeybatı duvarına bitişik bir betonarme ek inşa edilmiş ve Z-02 mekânı ile avlu arasında bulunan kapı sökülüştür. 1970’li yıllarda yapılmış bir restorasyon çalışmasında, Z-03 mekânının iç duvarları ve mihrap duvarının önündeki yükseltilmiş döşeme mermerle kaplanmıştır. Bunun dışında Z-03 mekânının üç duvarında mermer kaplanmış yüzeylerin üzeri ve Z-02 ile Z-01 mekânlarında duvarların üzeri yüksekliği 70-104 cm arasında değişen ahşap lambri ile kaplanmıştır (Şekil: B.61-B.62). 2000’li yılların başında caminin Z-03 ve Z-02 mekânlarının dış duvarlarındaki özgün olan ahşap doğramalar pvc doğramalarla değiştirilmiştir (Şekil: B.225). Z-03 ile Z-02 mekânları arasındaki ahşap kapı da yine bu yıllarda sökülüştür. Bilinmeyen bir tarihte caminin ısıtma sistemi doğalgaza çevrilmiş, Z-03, Z-02 ve Z-01 mekânlarının duvarlarına radyatörler ve tesisat boruları monte edilmiştir. Bunun dışında Z-03 mekânına iki adet ve Z-02 mekânına ise bir adet klima ünitesi eklenmiştir (Şekil: B.226). Yine bilinmeyen bir tarihteki onarımda caminin 1-01 mekânında bulunan üç adet doğrama pvc doğramalar ile değiştirilmiştir (Şekil: B.227).

Caminin avlusunda ilk müdahaleler bilinmeyen bir tarihte ıslak hacimlerin inşa edilmesi ve zeminin mermer ile kaplanmasıyla başlamıştır. Daha sonra 2000’li yıllarda avlunun ahşap olan giriş kapısı demir kapı ile değiştirilmiştir (Şekil: B.228). 2009 yılında betonarme ek ile avlu duvarları arasına çelik profiller yerleştirilip plastik çatı örtüsü ile kaplanmıştır (Şekil: B.229).

Caminin kuzeyinde bulunan konutta yapılan değişiklikler, 1969 yılında Z-05 mekânının batı duvarında bulunan ahşap doğramanın pvc doğrama ile değiştirilmesi,

1-10 mekânının daraltılarak 1-08 ile 1-09 mekânlarının oluşturulması, 1-06 mekânının kuzey ve batı duvarında bulunan ahşap doğramaların pvc doğramaya çevrilmesi, konutun giriş kapısının üzerine sundurma yapılması, yeni oluşmuş 1-09 mekânının güney duvarına pencere açılmasıdır. Daha sonra bilinmeyen bir tarihte konutun birinci katının dış duvarları çimento esaslı harçla sıvanmıştır.

4.2 Strüktürel Bozulmalar

Cami, konut ve lojman binasında yapılan incelemelerde sadece camide strüktürel bozulmalara rastlanmıştır. 1-01 mekânında bulunan ahşap direklerden ikisinde 1.5-2.5 cm derinliğinde strüktürel çatlaklara rastlanmıştır (Şekil: B.230-B.231).

4.3 Malzeme Bozulmaları

Caminin Z-03 mekânında rutubetten kaynaklı bozulmalara rastlanmıştır (Şekil: B.232). Cephelerde meydana gelmiş bozulmalar ise genellikle cepheyi kaplayan taş malzemenin dış etkenler sonucu ayrışması, çatlaması ve yüzey erozyonu sonucu oluşan bozulmalardır. Güneybatı cephesinde yüzeyin bir bölümü seramik ile kaplanmıştır (Şekil: B.233). Yüzeyin geri kalan kısmında ve kuzeybatı cephesinin tamamında taş kaplamanın üzerine uygulanmış boya tabakası altında taş bozulmasının sürmesi nedeniyle yüzey aşınması oluşmuştur. Caminin kuzeydoğu, konutun kuzey ve doğu, lojmanın ise doğu cephesinde karbon kirliliği, siyah kabuk oluşumu, kara yosunu ve yapraklı bitkilerden dolayı aşınma ve parça kopması gözükmemektedir (Şekil: B.234-B.236). Caminin dört cephesinin çeşitli noktalarında çimento esaslı harç ile sıva yapılmıştır (Şekil: B.237). Yine dört cephede çatı ile taş profillerin birleştiği noktada ve pencere boşluklarını dışında bulunan demir parmaklıklarda korozyona rastlanmaktadır.

Konutun zemin katında bulunan sarnıcın duvarlarındaki sıvalarda dökülme bulunmaktadır. Konutun dış duvarlarının büyük bir bölümü çimento esaslı harç ile sıvanmıştır. Duvarın çıplak olan kısımlarındaki taş ve tuğlalarda yüzey kaybı mevcuttur. Bunun dışında duvarlarda siyah kabuk oluşumu ve karbon kirliliği ile derzlerde yer yer derz boşalması bulunmaktadır. Doğu cephesinde bulunan çeşmenin kesme taştan yapılmış gövdesinde aşınma ve niteliksiz çimento esaslı sıva ile yapılmış müdahaleler bulunmaktadır.

5. RESTİTÜSYON

Restitüsyon çalışması kapsamında öncelikle İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu ve Vakıflar Genel Müdürlüğü İstanbul Bölge Müdürlüğünde yapının dosyası aranmış fakat sadece Yeldeğirmeni Camisinin kuzeyinde bulunan konutla alakalı 1994 yılında çekilmiş sınırlı sayıda fotoğrafa ulaşılmıştır. Caminin parsel durumuyla ilgili değişiklikleri öğrenmek için Beyoğlu Tapu ve Kadastro Müdürlüğüne başvurulmuş ve 1947 yılına ait yapı adasının ölçümleri elde edilmiştir (Şekil: A.11).

Beyoğlu Müftülüğüne başvurulup, caminin imamı ile 1963-2001 yılları arasında görev yapmış emekli imamından caminin geçirdiği değişimlerle alakalı bilgi alınmıştır. 1969 yılında caminin kuzeyinde bulunan konuta taşınmış aileden, konutta yapılmış değişikliklerle ilgili bilgi edinilmiştir. Yapılan araştırmalarda Deniz Müzesi arşivinde caminin 1922 yılında hazırlanmış bir eskizi (Şekil: C.1) ve Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivlerinde içinde caminin bulunduğu 1876'da ve 20.yy başında çekilmiş iki adet fotoğrafa rastlanmıştır (Şekil: A.2, Şekil: A.10).

Bölgeyi içine alan dönem haritaları incelenmiş ve 1913-14 Alman Mavileri ile 1926 Jacques Pervititch Sigorta haritaları, yapı topluluğu ve çevresinin geçirdiği değişimleri belgeleme ve restitüsyon kararlarını destekleme açısından nitelikli bir altyapı oluşturmuşlardır (Şekil: A.3, Şekil: A.6). BOA'dan caminin 1908 tarihli tamir belgelerine ulaşılmıştır. Restitüsyona veri sağlamak için aynı dönemde inşa edilmiş cami ve sıbyan mektepleri incelenmiş ve elde edilen veriler analoji amacıyla kullanılmıştır.

Caminin ilk inşa edildiği tarih ile 1889 yılı arasında yapı topluluğuyla alakalı bir fotoğraf dışında herhangi bir belgeye ulaşılammıştır. Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi'nden elde edilmiş 1876 yılına ait fotoğrafta caminin çatısının kiremit kaplı, minaresinin kurşun külahlı olduğu görülmektedir ve caminin kuzeyinde çatısı kiremit kaplı iki katlı bir yapı bulunmaktadır. Bu dönemle ilgili yeterli bilgi, belge ve

fotoğrafa ulaşamadığı için restitüsyon çalışmaları yapı topluluğunun 20.yy başındaki durumunu inceleyecek şekilde tek dönem olarak hazırlanmıştır.

5.1 Yapının Kent Dokusundaki Konumu Açısından Restitüsyonu

Yapının kent dokusundaki konumu açısından restitüsyonunda dönem haritalarından ve Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivin'den elde edilmiş fotoğraflardan yararlanılmıştır. 1913 tarihli Alman mavileri ve 1926 tarihli Pervititch haritalarında yapı topluluğunu oluşturan cami ve diğer iki yapı görülmektedir. Alman Mavilerinde; avlu, iç avlu, cami ve caminin kuzeyindeki konut ile avlusunun sınır ölçüleri, hazırlanmış olan analitik rölöve ile tutarlı bir şekilde örtüşmektedir. Avlu ile iç avluyu ayıran duvar, avlu duvarları; konutun avlu duvarları ve iç avluyu güneydoğu yönünde sınırlayan duvar da günümüze özgün konumlarında ulaşmıştır. Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivinden elde edilmiş R 26.008 Repro kodlu fotoğraf ve Alman mavilerinden caminin güneydoğusunda kuzey-güney yönünde uzanan bir duvar tespit edilmektedir. Camiden duvara kadar uzanan alanı günümüzde betonarme müstemilat işgal etmektedir fakat bu alanın daha önce toprak dolgu olduğu bilinmektedir. Alman mavilerinden Bahriye Hastanesi Arka sokağı girişinden başlayıp caminin girişindeki sahanlıkta sona eren 160 cm genişliğindeki yol, bu yolun dışındaki avlu ve iç avludaki toprak dolgusu ve iç avlu ile caminin güneydoğusundaki ağaçlar tespit edilmektedir.

Yine Alman mavileri ve Pervititch haritalarında camiyi güneybatı ve kuzeydoğu yönünde saran herhangi bir müstemilata rastlanmamıştır. Hüsnü Tengüz'ün 1922 tarihli eskizinde günümüzde caminin batı köşesinde bulunan abdest muslukları, tuvaletler ile deniz hastanesi avlusunda bulunan gözetleme kulesi ve müstemilatın bulunduğu yerde toprak dolgunun bulunduğu görülmektedir. Bu Alman mavileri ve Pervititch haritalarında dolguyu güneybatı yönünde sınırlayan bir duvar ile dolgunun üzerinde günümüze ulaşmamış bir yapı görülmektedir.

1913 tarihli Alman mavileri, 1926 tarihli Pervititch haritaları ve 1947 tarihli Tapu ve Kadastro Müdürlüğünden edinilmiş ölçümler birbiriyle örtüşmektedir. Bu verilerle güncel rölöve arasındaki tek uyumsuzluk günümüzde lojman olarak kullanılan yapının sınırlarında gözükmektedir. Bu yüzden lojman olarak kullanılan binanın 1947'den önce haritalarda görülen yapının yıkılmasından sonra bu arsa üzerine inşa

edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

5.2 Plan Restitüsyonu

5.2.1 +2.25 Kotu planı

Yeldeğirmeni Camisi ve çevresinde bulunan binalarda yapılan rölöve çalışması sonucunda, camii ve kuzeyinde bulunan yapının sınırlarının değişmediği görülmektedir. Fakat günümüzde lojman olarak kullanılan binanın 20.yy'ın ikinci yarısından sonra aynı parselde bulunan eski yapının yıkılmasından sonra inşa edildiği saptanmıştır.

Yeldeğirmeni Camisi'nin zemin kat planıyla ilgili herhangi bir tarihi belgeye rastlanmamıştır fakat 1913 tarihli Alman mavilerinde bulunan dış sınır ölçüleriyle günümüzde hazırlanmış rölöve planı örtüşmektedir. +2.25 kotunda caminin kuzeybatı duvarına 20.yy'da eklenmiş betonarme ek dışında caminin plan şemasında ve Z-01-Son cemaat yeri ile Z-02-Harim mekânlarının boyutlarında herhangi bir değişiklik yapılmadığı düşünülmektedir. Alman mavilerinde işlenmiş, betonarme ekin bulunduğu caminin kuzeybatı duvarında, ana girişe bitişik 150x270 cm boyutlarında tek basamaklı bir sahanlık görülmektedir ve restitüsyonda bu sahanlığa yer verilmiştir.

Caminin kuzeyinde bulunan yapı ise Hadikat-ül Cevami'de sıbyan mektebi olarak tanımlanmaktadır. Şu anda şahıs mülkiyetinde bulunan yapının sıbyan mektebi işlevini yitirdikten sonra iki defa el değiştirdiği bilinmektedir ve bu nedenle yapının plan şeması ve mekân boyutlarında değişiklikler meydana gelmiştir. Arşivlerde, yapının sıbyan mektebi olarak kullanıldığı dönemle ilgili herhangi bir resmi belgeye ulaşılammıştır. Fakat camiye yakınlığı, kendine ait avlusunun ve çeşmesinin bulunması Hadikat-ül Cevami'de bulunan bilgiyi destekler niteliktedir. Bu yüzden Tavşantaşı, Recai Mehmed Efendi sıbyan mektepleri gibi tek derslikli mekteplerin plan şemaları incelenip (Şekil: C.2-C.5) yorum yapılmıştır (Aksoy, 1968).

+2.25 kotunda bulunan Z-04-Sarnıç mekânının aynı boyutlarda olduğu tahmin edilmektedir. Bu kotta bulunan diğer iki mekânın (Z-05, Z-04) tek bir mekân olduğu düşünülmektedir. Yamuk olan 245x465 cm boyutlarındaki bu mekânın (Z-03) avluyla beraber bir oyun alanı olduğu zannedilmektedir.

Z-03'ün doğu duvarında, gúneydođu köşesine 81 cm uzaklıkta 30x63 cm boyutlarında ve zeminden 63 cm yükseklikte bir kurna bulunmaktadır ve aynı zamanda bu kısımdan üst kattan gelen pis su boruları da geçmektedir.

Bu nedenlerle merdiven altında kalan bu kısmın mekândan ayrıldığı ve hela olarak kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Mekânın batı duvarında bulunan pencere açıklığının ise özgün olmadığı düşünölmektedir. Buradaki pencere açıklığının 90x135 cm boyutlarında olduğu ve pencere açıklığına ahşap giyotin doğrama takıldığı düşünölmektedir.

Günümüzde lojman olarak kullanılan yapı, betonarme ve yığma teknikleri birarada kullanılarak inşa edilmiştir ve yığma olarak inşa edilen bölüm Alman mavileri, Pervetitch haritası ve Tapu Kadastro Müdürlüğü'nün yaptığı ölçümlerle örtüşmeyen boyutlarda bulunduğu için yapıyla ilgili sadece Alman mavilerinde belirtilmiş dış ölçüler dikkate alınmıştır.

5.2.2 +5.00 Kotu planı

Yeldeğirmeni Camisi'nin +5.00 kotunda bulunan 1-01 mekânının boyutlarıyla ilgili bir değişiklik yapılmadığı düşünölmektedir.

Caminin kuzeyinde bulunan yapının sırasıyla sıbyan mektebi ve konut olarak kullanıldığı bilinmektedir. Sıbyan mektebi işlevine sahip olduğu döneme ait bir mekân düzenini ancak incelenen sıbyan mekteplerinden yola çıkılarak belirlemek mümkündür. Mekân kurgusu için incelenen Tavşantaşı (18.yy), Recai Mehmed Efendi (1775) sıbyan mektepleri örneklerinden yola çıkılarak yapının +5.00 kotunda 3 adet mekânın bulunduğu düşünölmektedir. Bu mekânlar 11 basamaklı merdivenin üst kata bağlandığı Z-03 mekânı, 700x700 cm boyutlarındaki derslik olarak kullanıldığı tahmin edilen 1-02 mekânı ve dersliğin batısında bulunan öğretmenler için ayrılmış olan 1-03 mekânıdır. Yeni mekân düzeninde 1-02 mekânının kuzey duvarında, mekânın aydınlatılması için beş adet 90x135 cm boyutlarında pencere açıklığının bulunduğu ve yine bu açıklıklara oturan ahşap giyotin doğramaların var olduğu düşünölmektedir. Mekânın güney duvarında günümüzde mevcut olan iki adet pencere açıklığına ek olarak, üç adet daha 90x135 cm boyutlarında ahşap giyotin doğrama takılmış pencere açıklığının bulunduğu kanısına varılmıştır. Dikdörtgen formlu 280x420 cm boyutlarındaki 1-03 mekânına, 1-02 mekânından tek kanatlı

ahşap kapı ile girilmektedir. Mekânın batı duvarındaki 125x170 boyutlarındaki pencere açıklığının yerine, iki adet 90x135 cm boyutlarında ahşap giyotin doğrama takılı pencere açıklıklarının bulunduğu düşünülmektedir.

Sıbyan mektebinden sonra konut olarak kullanılmaya başlanmış yapıda 1969'dan beri oturan Ferah Gülaçan'la görüşülmüştür. Yapılan görüşmelerde konutta 1969 yılında yapılan tadilatla günümüzdeki 1-10 mekânının daraltılarak 1-08 ile 1-09 mekânlarının ortaya çıkarıldığı, 1-06 mekânın kuzey duvarında bulunan ahşap doğramanın pvc doğrama ile değiştirildiği, yapının birinci katının dış duvarlarındaki sıvanın kısmen dökülüp duvardaki ahşap direklerin ve taş dolgunun açığa çıkmasıyla eski sıvanın üzerine çimento esaslı harçla yeni sıva yapıldığı öğrenilmiştir.

5.3 Yapı elemanları

Yeldeğirmeni Camisi'ndeki yapı elemanlarının çoğu, zaman içinde nitelsiz ve farklı malzemelerden yapı elemanlarıyla değiştirilmiştir. Yapı elemanlarının restitüsyonu hazırlanırken öncelikle fotoğraflardan yararlanılmış ve fotoğrafın bulunmadığı kısımlarda aynı dönemde yapılmış Beyoğlu ilçesinden; minaresi 1878 'e tarihlenen Bedrettin Camii, 1875'de yeniden yapılmış Seferikethüda Camii, Fatih ilçesinden Kirazlı Mescidi, Kadıköy ilçesinden Kaptan-ı Derya Hasan Hüsnü Paşa'nın 1889'da inşa ettirdiği Hasan Paşa Camii ve 1900'de yenilediği Eyüp ilçesindeki Büyük İskele Camii incelenip elde edilen veriler analoji için kullanılmıştır (Şekil: C.6-C.8).

Camide bulunan özgün kapıların tamamı yapıdan sökülüştür. Caminin içinde 2000'li yılların başında çekilmiş bir fotoğrafta Z-01-Son cemaat yeri ile Z-02-Harim mekânlarını ayıran ahşap tablalı kapı görülmektedir fakat bilinmeyen bir tarihte bu kapı sökülüştür (Şekil: C.9). Kapının oturduğu boşlukta bulunan ahşap hatıldaki delikler kapının milli tablalı kapı olduğunu göstermektedir. Caminin ahşap olduğu düşünülen ana giriş kapısının da betonarme ek inşa edilirken söküldüğü bilinmektedir. Caminin günümüzde demir olan avlu kapısının 1994 yılında çekilmiş bir fotoğrafta çift kanatlı ve tablalı olduğu görülmektedir (Şekil: C.10). Caminin ana giriş kapısı için avlu kapısının fotoğrafından yararlanılmış ve Z-01, Z-02 mekânlarını ayıran kapı içinse Büyük İskele Camii ve Kirazlı Mescidinden elde edilmiş veriler ışığında analojiye gidilmiştir (Şekil: C.11-C.12). Z-02 mekânının güneydoğu, kuzeydoğu, güneybatı duvarında bulunan pencereler ile 1-01 mekânının kuzeybatı,

duvarında bulunan pencereler nitelsiz pencerelerle değiştirilmiştir. 1922 yılında Hüsnü Tengüz'ün hazırladığı eskizde güneydoğu ile güneybatı cephesinde bulunan pencereler tespit edilmekte ve yine 2000'li yılların başında çekilmiş bir fotoğrafta bu cephelerde bulunan özgün olduğu düşünülen pencerelere rastlanmaktadır (Şekil: C.13). Restitüsyon için eskiz, fotoğraflar ve analojiye başvurulmuş, Kirazlı Mescidi gibi dönem camileri dışında nitelikli örnekler barındıran Adile Sultan Kasrı incelenmiştir. Toplanmış veriler ve yapılan araştırmalar sonucunda bu doğramanın yuvarlak kemerli çift kanatlı ve ahşaptan olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bunun dışında Z-01 ile Z-02 mekânlarının arasındaki duvarda bulunan ahşap giyotin pencere ile Z-01 mekânının kuzeybatı duvarında bulunan iki ahşap giyotin pencerenin özgün olduğu düşünülmektedir.

Caminin 1-01 mekânında bulunan üç pencere açıklığına takılmış nitelsiz pvc doğramalar yerine ise 19.yy doğrama tipleri içerisinde basık kemerli çift kanatlı ahşap doğramalar önerilmektedir.

Sıbyan mektebinin +2.50 kotundaki Z-03 mekânı ile +5.00 kotundaki 1-03 mekânında bulunan pencere açıklıklarının özgün olmadığı düşünülmektedir. +5.00 kotunda güney duvarında ve batı duvarında bulunan nitelsiz ahşap doğramaların ve pencere boşluklarının daha sonra açıldığı tahmin edilmektedir. Günümüzde yapının doğu ve güney duvarlarında bulunan yedi adet giyotin pencerenin özgün olduğu düşünülmektedir. Plan restitüsyonunda önerilmiş yeni doğramaların, özgün olduğu düşünülen 90x135 cm boyutlarındaki ahşap giyotin doğramalarla aynı nitelikte olması önerilmektedir.

Caminin mihrabı 1971 yılında yeniden mermerden yapılmıştır fakat özgün halini gösteren herhangi bir fotoğraf veya çizime rastlanmamıştır. Analoji için dönem camilerinden Seferikethüda Camii, Hasan Paşa Camii ve Büyük İskele Camii incelenmiş (Şekil: C.14-C.16) fakat mihrap tiplerindeki çeşitlilik ve mihrap tipi seçilirken herhangi bir bilimsel verinin bulunmaması sonucunda mihrabın formu olduğu gibi bırakılmıştır.

Yapıda bezeme programıyla ilgili araştırmalar yapılmış ve öncelikle boya katmanının altında 2000'li yılların başındaki fotoğrafta gözükten renkte boya katmanına ulaşılmıştır. Fakat daha alt katmanda 20.yy 'da yapılmış bir sıva müdahalesi nedeniyle bezeme izine rastlanamamıştır.

Caminin minaresinde zaman içinde değişiklikler yapıldığı düşünülmektedir. Bu değişimleri ilk olarak Hüsnü Tengüz'ün eskizinde görmek mümkündür. Eskizde minarenin petek kısmına işlenmiş tuğlalar bulunmaktadır. Bunun dışında Tahsin Öz caminin minaresinin tuğladan olduğunu belirtmektedir (Öz, 1965). 1963-2001 yılları arasında camide imam olarak görev yapmış olan Mehmet Akın, 1971 yılında yapılmış tamiratlarda caminin tuğla olan gövde ve petek kısmının kesme taşla yenilendiği belirtmesi, 20.yy başında minarenin gövde ve petek kısmının tuğladan olduğunu destekler niteliktedir. Minare için Seferikethüda Camisinde yapılan araştırmalardan yola çıkarak minarenin gövde ve petek kısmında 4x20x20 cm boyutlarında tuğlalara sahip olduğu düşünülmektedir. Minarenin günümüzde taş olan şerefe korkulukları Hüsnü Tengüz'ün eskizinde demir korkuluk şeklindedir. Bu yüzden restitüsyon önerisinde de demir korkuluk önerilmiştir.

5.4 Cephe Restitüsyonu

5.4.1 Kuzeydoğu cephesi

Kuzeydoğu cephesinde, caminin doğu köşesiyle birleşen taş duvar eklerden arındırılmış ve avlu ile iç avluyu ayıran duvarın betonarme harpuştası kaldırılmıştır. Cephenin zemin kotu -0.59 'dan zemin çizgisini belirleyen taş profilin başladığı -0.21 kotuna yükseltilmiştir. Cephede bulunan dört adet niteliksiz pvc doğrama özgün olduğu düşünülen 120x285 cm boyutlarındaki yuvarlak kemerli çift kanatlı ahşap doğramalarla değiştirilmiştir. Cephenin taş kaplamasının özgün olduğu fotoğraflar ve Hüsnü Tengüz'ün eskizinden anlaşılmaktadır. Cephede bulunan pvc yağmur olukları da özgün olduğu düşünülen çinko yağmur oluklarıyla değiştirilmiştir. Cephede pencerelerin dışındaki demir korkuluklarda meydana gelmiş deformasyonlar restitüsyonda giderilmiştir.

5.4.2 Güneybatı cephesi

Güneybatı cephesinde, caminin batı köşesine bitişik olarak inşa edilmiş gözetleme kulesi ile müştemilatı ve cepheye bitişik -1.55 kotunda sonlanan betonarme müştemilat temizlenmiştir. Cephedeki taş kaplamanın özgün olduğu ve bunun seramik kaplamanın altında da devam ettiği bilinmektedir. Payandanın batısında günümüzde bulunmayan, +1.55, -0.22 ve -1.50 kotuna oturan taş profillerin ve özgün

taş kaplamanın cephenin batı köşesine kadar devam ettiği düşünülmektedir. Cephede bulunan üç adet niteliksiz pvc doğrama özgün olduğu düşünülen 120x285 cm boyutlarındaki yuvarlak kemerli çift kanatlı ahşap doğramalarla değiştirilmiştir. Cephede bulunan pvc yağmur olukları da özgün olduğu düşünülen çinko yağmur oluklarıyla değiştirilmiştir. Cephede, pencere demir korkuluklardaki deformasyonlar restitüsyonda giderilmiştir.

5.4.3 Güneydoğu cephesi

Güneydoğu cephesinde, camiye bitişik inşa edilmiş müstemilatlar ve betonarme platform temizlenmiştir. Caminin bu cephesinin restitüsyonunda Hüsnü Tengüz'ün eskizinden faydalanılmıştır. Rölövede tespit edilmiş mihrap çıkıntısı -1.55 kotuna kadar tamamlanmış ve eskizde görülen taş profiller mihrap çıkıntısı ve cephe boyunca devam ettirilmiştir. Cephede bulunan iki adet niteliksiz pvc doğrama özgün olduğu düşünülen 120x285 cm boyutlarındaki yuvarlak kemerli çift kanatlı ahşap doğramalarla değiştirilmiştir. Cephede bulunan pvc yağmur olukları da özgün olduğu düşünülen çinko yağmur oluklarıyla değiştirilmiştir. Cephede pencere demir korkuluklarındaki deformasyonlar restitüsyonda giderilmiştir.

5.4.4 Kuzeybatı cephesi

Caminin kuzeybatı cephesindeki betonarme ek temizlenmiş, caminin kuzey ve batı köşesinde bulunan pilastrlar zemine kadar devam ettirilmiş ve caminin giriş kapısının önüne belgelerden yola çıkılarak tek basamaklı bir sahanlık eklenmiştir. Boyalı katmanın altında taş kaplama devam etmektedir ve bu yüzden derzlerin belirlenemediği durumlarda diğer cephelerden taş sıraları bu cepheye taşınmıştır. Zemin katta bulunan ahşap giyotin doğramaların özgün olduğu düşünülmektedir ve bu doğramaların üzerinde +2.67 kotunda bulunan taş profil cephe boyunca devam ettirilmiştir. Kadınlar mahfilinin bulunduğu +5.00 kotunun bu cephesinde dört adet niteliksiz pvc doğramanın yerine analogi yöntemiyle basık kemerli çift kanatlı ahşap doğramalar önerilmiştir. Cephede, pencere demir korkuluklarındaki deformasyonlar restitüsyonda giderilmiş ve pvc yağmur olukları da özgün olduğu düşünülen çinko yağmur oluklarıyla değiştirilmiştir.

Sıbyan mektebinin bu cephesiyle ilgili tarihi bir belgeye rastlanmamıştır. Yapının bu cephesinde bulunan giriş kapısı ve daha sonradan genişletildiği düşünülen iki

pencere açıklığıyla ilgili değişiklikler yapılmıştır. Yapının niteliksiz ahşap giriş kapısının yerine analogi yöntemiyle hazırlanmış tek kanatlı ahşap tablalı kapının bulunduğu düşünülmektedir. +2.25 kotunda bulunan pencere açıklığının da 90x135 cm boyutlarına olduğu ve bu açıklıkta yapıda bulunan özgün ahşap giyotin pencerelerden bulunduğu, +5.00 kotunda bulunan pencere boşluğunda ise iki adet ahşap giyotin pencerenin bulunduğu düşünülmektedir.

5.4.5 Kuzey cephesi

Sıbyan mektebinin kuzey cephesinde bulunan almaşık duvarda, günümüzde çimento sıva altında kalmış kısımlarda bütünleme yapılmıştır ve cephede bulunan pencere açıklığına ek olarak dört adet ahşap giyotin doğrama takılmış pencere açıklığının bulunduğu düşünülmektedir. Konut avlusuna giriş kapısının önceki durumuyla ilgili kullanıcılardan bilgi alınmış ve demir kapının yerine analogi yöntemiyle hazırlanan tek kanatlı ahşap tablalı kapı önerilmiştir. Cami avlusunun demir kapısı ise fotoğraftan görüldüğü şekilde çift kanatlı ahşap tablalı kapıyla değiştirilmiştir.

Günümüzde lojman olarak kullanılan yapının sıvalı kuzey cephesi ise 1994 yılındaki fotoğraftan görüldüğü üzere almaşık duvar örgülüdür (Şekil: C.17-C.18). Bu fotoğraftan, niteliksiz olan lojman yapısının üst katının briketle örülerek yükseltildiği görülmektedir. Gerekli temizlik işlemleri yapılmış ve fotoğraftaki almaşık duvar örgüsünü yansıtabilecek şekilde restitüsyonu yapılmıştır. 20.yy başında duvara bitişik inşa edilmiş yapının sınırları duvarda bulunan iki pencere açıklığından, doğu köşesine yakın olan pencere açıklığını kapsayacak şekildedir. Bu yüzden duvar üstünde bulunan iki pencere açıklığından batı köşesinde olanı kapatılmıştır.

5.4.6 Doğu cephesi

Sıbyan mektebine bitişik olan lojmanın üst katı temizlenmiş, mektebin açıkta kalan doğu cephesinde almaşık duvar örgüsü devam ettirilmiştir. Mektebin bu cephesindeki pencere açıklıklarının ve ahşap giyotin doğramaların özgün olduğu düşünülmektedir(Şekil: C.19-C.20). Doğu cephesi boyunca devam eden duvarda ise metal ızgaralar temizlenmiş ve bu noktalarda özgün duvar örgüsü devam ettirilmiştir. Bunun dışında cepheye daha sonradan eklenmiş metal ve kiremit gibi elemanlar da restitüsyonda temizlenmiştir.

6. RESTORASYON

6.1 Yeniden Kullanıma Dair Öneriler

Yeldeğirmeni Camii, 16.yy'dan günümüze kadar cami olarak kullanıldığı için herhangi bir işlev değişikliğine gidilmesi söz konusu değildir. Cami çevresiyle bütün olarak ele alınmış ve hasar analizlerinde belirlenen sorunlar öncelikli olarak çözülmeye çalışılmıştır. En az müdahale ile yapının tarihi belge ve estetik değerinin korunması amaçlanmış ve yapının daha sağlıklı kullanılabilmesi için öneriler getirilip, yanlış uygulama ve niteliksiz eklerin ortadan kaldırılması hedeflenmiştir.

Günümüzde lojman olarak kullanılan yapı 20.yy'ın ikinci yarısından sonra inşa edildiği için herhangi bir mimari nitelik taşımamaktadır ve kuzeyinde bulunan duvara en az zararı verecek şekilde temizlenmesi planlanmaktadır.

Caminin kuzeyinde bulunan yapı 20.yy başından beri konut olarak kullanılmaktadır. Günümüzdeki mekân düzeniyle kullanıcı ihtiyaçlarına cevap veremeyen konut için, 1969 yılındaki mekân düzeni esas alınarak potansiyel kullanıcıların ihtiyaçlarına cevap verebilecek nitelikte bir konut çözümüne gidilmiştir. Günümüzde yapıdaki bozulmaların en az müdahale ile giderilmesi ve yapının bünyesinde bulunan niteliksiz eklerin temizlenmesi hedeflenmektedir. Lojman olarak kullanılan yapının yıkılmasından sonra, bu yapıda ikamet eden kullanıcıların caminin kuzeyinde bulunan yapıya yerleştirilmeleri planlanmaktadır.

6.1.1 Vaziyet planı

Yapı topluluğunu saran müştemillatlarda, camide ve caminin kuzeydoğusunda bulunan lojmanda değişiklik yapılması öngörülmektedir. Öncelikle caminin güneydoğusundaki müştemilat ve betonarme platform ile caminin batı köşesinde bulunan abdest muslukları, tuvalet birimleri, gözetleme kulesi ve -1.55 kotunda sonlanan betonarme ekin temizlenmesi gerekmektedir. Yapı topluluğunun güneydoğu ve güneybatı sınırları Alman mavilerinde görülen sınırlara kadar genişletilmelidir. Deniz Hastanesinin duvarları genişletilmiş sınırlara taşınmalı ve

betonarme eklerin temizlenmesiyle boşalan alanlar toprak dolgu ile doldurulmalıdır. Caminin avlusuyla yeni açılmış alanlar arasında kesintisiz bağlantı kurulmalı, iç avluyla avlu arasındaki duvar ayıklanmalı ve iç avluda bulunan lojman kuzeyinde bulunan duvara en az hasar verecek şekilde temizlenmelidir. İç avlunun beton olan zemini temizlenmeli ve yerine toprak dolgu doldurulmalıdır. Caminin kuzeydoğu, güneydoğu ve güneybatısında oluşmuş yeni alanlar arasında kesintisiz bağlantı sağlayan doğal taş kaplanmış yollar önerilmektedir. Avludan temizlenmiş abdest muslukları ile tuvalet birimlerinin yerine caminin güneybatısında Deniz Hastanesi'nin betonarme duvarına bitişik yeni ıslak hacimler planlanmaktadır. Islak hacimler 220x750 cm boyutlarında kırma çatıyla örtülmüş bir alana oturmakta ve içinde iki adet 90x180 cm boyutlarında tuvalet kabini ve yarı açık 525 cm uzunluğunda bir abdest alma alanı bulunmaktadır.

6.1.2 +2.25 Kotu planı

Caminin kuzeybatı duvarı eklenmiş betonarme ekin temizlenmesi gerekmektedir. Bunun dışında caminin zemin katındaki mekân düzeninde herhangi bir değişiklik öngörülmemektedir.

Yapının kuzeyinde bulunan konutun zemin katında da herhangi bir değişiklik planlanmamaktadır. Günümüzde ardiye olarak kullanılan Z-04 mekânının aynı işlevini sürdürmesi ve Z-03 mekânından Z-05 mekânına açılan deliğin nitelikli bir kapakla örtülmesi planlanmaktadır. Z-06-Sarnıç mekânına su akışını engelleyen tıkanıklığın giderilmesi ve hazırlanacak otomatik bir sistemle kontrollü olarak çeşmeye su sağlayan bir mekân olarak kullanılması önerilmektedir.

6.1.3 +5.00 Kotu planı

Caminin bu kattaki mekân düzeninde herhangi bir değişiklik önerilmemektedir. Yapının kuzeyinde bulunan konutun 1969 yılı öncesi mekân düzenine dönmüştür. Bu bağlamda günümüzde konutun 1-08 ve 1-09 numaralı mekânlarının kaldırılması ve 1-10 mekânının batı doğrultusunda 150 cm genişletilmesi önerilmektedir. Yeni oluşan 1-07 mekânının açık mutfaklı bulunan bir salon, 1-04 ve 1-06 mekânlarının yatak odası, 1-03 ve 1-05 mekânlarının banyo ve 1-02 mekânının hol olarak kullanılması önerilmektedir. Restitüsyon kısmında değinildiği gibi 1-07 mekânının güney duvarında 1 adet, 1-06 mekânının kuzey duvarında dört adet, 1-04

mekânının batı duvarında ise iki adet ahşap giyotin pencere takılmış pencere açıklığı önerilmiştir. 1-03 ve 1-06 mekânlarının giriş kapıları ise işlevleri gereğince sırasıyla 1-04 ve 1-07 mekânlarından açılmıştır.

6.2 Müdahale Türleri

6.2.1 Temizleme

Temizleme kısmında yapının niteliksiz ek ve malzemelerden arındırılması ile yüzey temizliğinin yapılması iki ayrı başlık altında açıklanacaktır. Niteliksiz ek ve malzemelerden arındırma başlığı altında yapının özgün tasarımından bağımsız, kullanıcılar tarafından eklenmiş, yapıya estetik veya fiziksel açıdan zarar verebilecek yapı elemanı, mekân ve malzemenin temizlenmesi aktarılacaktır. Yüzey temizliği başlığında ise yapıda yüzey kirliliği bulunan malzemelerin yüzeylerinin temizlenmesinde kullanılacak yöntemler açıklanmıştır.

6.2.1.1 Niteliksiz ek ve malzemelerden arındırma

Caminin güneydoğu ve güneybatı cephelerine bitişik inşa edilmiş Deniz Hastanesi müştemilatlarının kaldırılması önerilmektedir. Caminin kuzeybatı cephesine bitişik inşa edilmiş olan betonarme ekin de kaldırılması gerekmektedir.

Yapının Z-03 Harim kısmında mihrabı kaplayan ve bütün duvarlarında devam eden mermer kaplama ve yine bu mekân ile Z-02 mekânının duvarlarında bulunan ahşap kaplamanın temizlenmesi gerekmektedir.

Caminin Z-03 ve Z-02 mekânlarında bulunan radyatörler ile tesisatının kaldırılması öngörülmektedir.

Caminin duvarlarına monte edilmiş klima ve klima dış ünitelerinin kaldırılması önerilmektedir.

Caminin Z-03 ile Z-02 mekânlarında bulunan yuvarlak kemerli ve 1-01-Kadınlar Mahfilinde bulunan basık kemerli pvc doğramalar niteliksiz olduklarından dolayı kaldırılmalı yerlerine restitüsyon projesinde belirlenmiş ahşap doğramalar takılmalıdır.

Caminin içinde, minare girişinde ve şerefe korkuluklarında bulunan ses sistemi, aydınlatma elemanları ve kabloların kanallar içine alınarak görünmezliklerinin

sağlanması gerekmektedir.

Caminin güneybatı cephesinde bulunan karo seramikler temizlenmelidir. Minarede bulunan şerefe kapısı niteliksiz pvc malzemeden olduğu için kaldırılmalıdır.

Caminin kuzeyinde bulunan yapıda ise avlu giriş kapısı, yapının giriş kapısı, Z-04, 1-04, 1-06, 1-07 mekânlarında bulunan niteliksiz ahşap doğramaların kaldırılarak yerlerine restitüsyonda belirlenmiş ahşap doğramaların takılması öngörülmektedir. Yapının cephelerinde bulunan klima dış ünitesi, uydu çanağı ve içinde bulunan klima tesisatının kaldırılması gerekmektedir.

6.1.1.2 Yüzey temizliği

Cami ve çevresinde bulunan yapılardaki kirliliğin nedenleri hava kirliliği, sıva aşınması, bitkilenme –kara yosunu ve otsu bitki oluşumu- ve çimento esaslı sıvalar olarak sıralanabilmektedir. Kirli olan yüzeylerin temizlenmesi estetik nedenlerle gerçekleştirilmesinin yanında aynı zamanda yapı malzemesinin korunması içinde gerekli olan bir işlemdir. Bu kapsamda yapılacak temizliğin içeriğini, caminin cephelerindeki taş kaplamanın ve konut ile lojmanın taş-tuğla olan cephelerinin temizliği ile çimento esaslı sıva ile kaplanmış yüzeylerin altında kalan kısımlarda raspa sonrasında yapılacak temizlik oluşturmaktadır. “Temizliğin hangi teknikle yapılmasının uygun olduğuna karar verilebilmesi için önce cepheyi oluşturan malzemenin türü, kir tabakasının niteliği, yüzey bozulmaları ve yapının bulunduğu ortamın özellikleri incelenir. Bu araştırmalar koruma kimyacıları tarafından yürütülür.” (Ahunbay, 2007).

Cami ve çevresindeki yapılarda yapılacak temizlik işlemleri için 3 farklı teknik sözkonusudur. Bunlar:

- Kontrollü kumlama ile mekanik temizlik
- Kimyasal temizlik
- Suyla yıkama

Kontrollü kumlama, 80 mikron dolomit, kalsit veya garnet agregalarının 1 - 1.5 atm basınçta kirli yüzeylere püskürtülmesi ile sağlanan temizleme yöntemidir. Kontrollü kumlama caminin kuzeydoğu cephesinde özellikle saçak altında oluşmuş karbon kirliliğinin temizlenmesi, güneybatı ve kuzeybatı cephelerinin tamamına

uygulanmış olan boyanın temizlenmesi ve kısmen güneydoğu cephesinin doğu köşesindeki taş kaplamanın üzerine uygulanmış boyayı temizlemek için kullanılacaktır. Bunun dışında konutun kuzey ve doğu cephesi ile lojmanın doğusunda bulunan duvarda kirliliklerini gidermek için kontrollü kumlama ile mekanik temizlik önerilmektedir.

Kimyasal temizlik ise belirlenmiş kirli yüzeylerde amonyum bikarbonat çözeltisi ve kağıt hamuru kompresi kullanımıyla sağlanacaktır. Caminin kuzeyinde bulunan konutun almasıık duvarının zemin seviyesindeki taşlarında ve lojman yapısının doğusundaki duvarda kirlenmiş yüzeylere ve tozuyan taş yüzeylere kullanılması öngörülmektedir.

Caminin kuzeydoğu cephesinde suda çözünebilen kirler için mekanik temizliğin dışında atomize su ve iyonlaşmayan deterjan ile temizleme yapılması önerilmektedir.

Caminin iç duvarlarında, kısmen konutun almasıık duvarında, birinci katının dört cephesinde ve lojmanın kuzey duvarında bulunan çimento esaslı sıvanın temizlenmesi için ince raspa yapılması gerekmektedir. Raspa sonrasında lojmanın kuzey duvarında ortaya çıkacak duvar örgüsü için yukarıda belirtilen temizleme tekniklerinden kontrollü kumlama seçilmelidir.

Caminin kuzeydoğu cephesi, konutun kuzey ve doğu cephesinde zeminden itibaren karayosunu ve otsu bitki, lojmanın doğu cephesinde ise sadece otsu bitki oluşumu görülmektedir. Bitkiler cephelerden kumlama veya sert kıl fırça ile uzaklaştırılmalı ve yeniden bitkilenme gözükmemesi ise cephelere “Herbisid” uygulanmalıdır.

Caminin dört cephesinde bulunan deformasyona uğramış, eğrilmiş ve paslanmış olan demir parmaklıkların mekanik temizliğinin yapılması ve antipas ve üç kat sentetik boya ile boyanması gerekmektedir.

6.2.2 Sağlamlaştırma

Sağlamlaştırma, yapının strüktürel açıdan sorunlarını giderecek müdahalelerin işlendiği Taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması başlığı altında incelenmiştir.

6.2.2.1 Taşıyıcı sistemin sağlamlaştırılması

Yapılarda yapılan incelemelerde herhangi bir ciddi strüktürel probleme rastlanmamıştır. Sadece caminin kadınlar mahfilinde bulunan ahşap direklerden iki tanesinde gözlenen strüktürel çatlaklara karşı paslanmaz çelik profillerle çemberleme tekniği uygulanması önerilmektedir.

6.2.3 Bütünleme

Konutun kuzey, doğu cephesinde ve lojmanın doğu cephesinde almalı duvarlarda mevcut ve lojmanın kuzey cephesinde raspa sonucunda ortaya çıkacak sıvanması gereken kısımlar ve boşalan derzler için harç ve sıva örnekleri alınması gerekmektedir.

Harçların karakterizasyonu ile bozulma nedenlerinin saptanması için farklı kısımlardan alınan örnekler dört basamakta değerlendirilmektedir. Bunlar fiziksel ve kimyasal özelliklerin belirlenmesi için gerekli olan testler (içerik, agrega bağlayıcı oranı, katkı maddelerinin cinsi ve oranı, tanecik dağılımı ve boyutu vb.), ikinci basamakta petrografik analizi ve mikroskopik inceleme, üçüncü basamakta aletli ileri analizler (SEM-EDXA, ICP-MS, XRD, TEM, ESEM vb.) ve son basamakta ise mekanik özelliklerinin belirlendiği testlerdir ki bu basamakta “noktasal yüklenme” yöntemiyle belirlenmesi tercih edilir (Ersen, Güleç, 2009). Yapılan incelemeler sonucunda belirlenen nitelikteki sıvanın, sıva dökülmesi olan noktalarda ve boşalan derzlerde bütünleme için kullanılması öngörülmektedir. Konutun kuzey cephesinde temizlenen çimento sıvaların yerine 19.yy da uygulanmış olan yarım sıva tekniği “nim sıva” ile bütünleme yapılması öngörülmektedir. Lojmanın kuzey duvarında yapılacak ince raspa sonrasında ortaya çıkacak duvarda ve konutun doğu ile kuzey cephelerindeki almalı duvarların özellikle kuzeydoğu köşesinde, eksik ve dökülmüş olan sıva ile boşalan derzlerde harcın bütünlenmesi gerekmektedir.

Restorasyon projesi kapsamında kozmetik onarımın caminin kuzeydoğu, güneybatı ve kuzeybatı cephesinden kopan taş kaplamalarda ve taş profillerde uygulanması gerekmektedir. Saçak altı, gövde ve tabanı sınırlayan taş profillerde ve saçak altı profilinin altında bulunan iki sıra taş kaplamada görülen parça kayıplarının telafi edilmesinde kozmetik onarım önerilmektedir. Bahsedilen hasarların giderilmesinde özgün malzeme ve teknikler kullanılarak onarımın gerçekleştirilmesi gerekmektedir.

Bu kapsamda taşın cinsi biyomikritik kireç taşı diğer adıyla “Malta taşı” olarak analiz edilmiştir. Cepheye yapılacak müdahale için hazırlanacak olan onarım harcında hidrolik kireç ve 2 mm altı taş tozu kullanılması gerekmektedir.

Caminin güneybatı cephesinde payandadan itibaren batı köşesine kadar -1.55, -0.19 ve +1.50 kotlarına oturan taş profiller bütünlenmelidir. Bunun dışında yine payandadan itibaren batı köşesine kadar olan alanda eksik olan taş kaplama özgün kaplamadan itibaren 1 cm derz bırakılarak ve daha koyu tonda, tıraşı farklı Malta taşı kullanılarak bütünlenmelidir.

Konutun doğu cephesindeki çeşmenin teknesinde bulunan kırığın, çeşme ile aynı nitelikte kesme taş ile bütünlenmesi gerekmektedir. Lojmanın doğusunda bulunan duvarın üzerindeki metal ızgaraların temizlenmesinden sonra duvar örgüsü dikkate alınarak ızgaraların sökülmesiyle oluşacak boşlukların özgün taş ve tuğla ile bütünlenmesi gerekmektedir.

6.2.4 Yenileme / Yeniden Yapma

Yeldeğirmeni Camisinin bazı yapı elemanlarının zaman içinde özgünlüklerinin ortadan kalkması veya çeşitli nedenlerle zarar görmesi nedeniyle belirlenen yapı elemanlarında yenilemeye gidilmiştir.

Cami duvarlarının iç yüzeylerinde yapılan incelemelerde çimento esaslı harç tespit edilmiştir. Bu yüzeylerin ince raspa ile temizlenmesi ve bağlayıcısı hidrolik kireç olan sıva ile sıvanması gerekmektedir.

Camide ve konutta öncelikle ulaşılamamış çatı aralarına girilmesi ve buradaki çatı strüktürünün incelenmesi gerekmektedir. Çatıdaki ahşap elemanlarda görülebilecek olan deformasyon, çürüklük mantarı ile tahta kurularına bağlı malzeme bozulmalarına karşı öncelikle bozulmuş elemanların ayıklanması gerekmektedir. Ayıklama işlemi sırasında ahşaplarda kahverengi renkte çürüklük mantarı tespit edilmişse çürük kısımların alınması ve bu kısımların emprenye edilmiş ahşap malzemeden eklerle tamamlanması ve yerinde korunacak kısmın “İnsektisit” ve buna kimyasal uyumlu “Fungusid” ile fırça vasıtasıyla emdirilerek ilaçlanması gerekmektedir.

Caminin dört cephesinde bulunan taş profil ile çatı kaplamasının birleştiği noktadaki sacda korozyon meydana gelmiştir. Dört cephe boyunca korozyona uğramış sacın yenilenmesi gerekmektedir.

Caminin dört cephesinde bulunan pvc yağmur iniş borularının çinko malzemeden yağmur iniş borularıyla değiştirilmelidir.

Bunun dışında caminin çatı kaplama malzemesinin gizli yağmur oluşuyla birleştiği ve saçakta sonlandığı noktalarda yırtılmalar görülmektedir. Çatı kaplamasındaki yırtılmaların giderilmesi için çatı kaplama malzemesinde yenilemeye gidilmelidir.

Caminin dış duvarlarında bulunan yuvarlak kemerli ve kadınlar mahfilinde bulunan basık kemerli pvc doğramaların restitüsyon projesinde önerilen ahşap doğrama tipleri ile yenilenmesi ve aynı şekilde caminin giriş kapısı ve Z-02 ile Z-03 mekânları arasındaki kapının restitüsyon çalışmasında belirlendiği şekilde replikasının yapılarak tamamlanması gerekmektedir.

Parmaklıklarda boyut değişimi ve eğrilme bulunan kısımlar ise ayıklanıp aynı malzemeye yenilenmelidir.

Cami minaresinin, gövde ile petek kısmını oluşturan kesme taş ve şerefe korkuluklarını oluşturan taşın temizlenmesi gerekmektedir. Minare, restitüsyon çalışmasında belirlendiği gibi gövde ve petek kısmı tuğladan, şerefe korkulukları demirden olacak şekilde yeniden inşa edilmelidir. Fakat taş olan külâhı ve şerefesinin korunarak yeniden yapılacak minareye dahil edilmesi gerekmektedir.

Caminin zemin katında ve kadınlar mahfilinin zemin kaplaması ahşabın sistre edilmesi gerekmektedir.

Konutun çatı kaplama malzemesi olan Marsilya kiremitlerinden kırık ve çatlak olanları ayıklanması ve yeni kiremitlerle değiştirilmesi gerekmektedir.

Konutta günümüzde belirlenmiş özgün doğramaların korunması ve niteliksiz doğramaların ise restitüsyon çalışmasında önerilmiş ahşap doğramalarla yenilenmesi gerekmektedir. Bunun dışında yapının yeni işleviyle alakalı mekan düzenlenmesinde açıklanmış öneriler kapsamında yapı elemanlarında yenileme yapılmalıdır.

6.2.5 Çağdaş Donanım ve Ekler

Caminin bünyesinde barındırdığı hizmetleri restorasyon sonrasında da sağlıklı bir

şekilde sunabilmesi için müdahaleler sonrasında bu hizmetlerin minimum konfor koşullarını sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda caminin avlusundan temizlenmiş ıslak hacimlerin, caminin güneybatısında, restorasyon projesinde önerilmiş alanda çözülmesi planlanmaktadır. Bunun dışında camideki ısıtma tesisatının ve radyatörlerin temizlenmesi için sisteminin değiştirilmesi, doğalgazla çalışan sistemin yerine zemin döşemesinin üzerine elektrikli ısıtıcı şilte döşenmesi önerilmektedir.

Konuta yapılan müdahalelere ek olarak, su ve drenaj, ısıtma sistemi ve elektrik tesisatının standartlara uygun hale getirilmesi gerekmektedir. Öncelikle su tesisatlarının yenilenmesi gerekmektedir. Islak hacimler yapının mevcut olan su tesisatının bulunduğu alanlarda kurgulanmıştır. Bu nedenle yeni ıslak hacimlerin inşasında yapı en az zararı görecektir. Yapının ısıtma sisteminin değiştirilip sobadan doğalgazlı ısıtıcıya geçilmesi planlanmaktadır. Ortaya çıkacak olan ısıtma tesisatını duvarlar üzerine monte etmek yerine döşeme kaplamasının altından görünmeyecek şekilde geçirilmesi önerilmektedir. Yapının elektrik tesisatının yenilenmesi ve kanallarla saklanarak duvarlar içinden geçirilmesi tavsiye edilmektedir.

Çizelge:6.1 Restorasyon Müdahaleleri

	Ek. Ve Malz. Arındırma	Saglamlaştırma	Mekanik Tem.	Kimyasal Tem.	Su ile tem.	Kozmetik On.	Bütünleme	Yenilenme Y. Yapm.
Z-01	x							
Z-02	x							x
Z-03	x							x
Z-04	x							x
Z-05	x							x
Z-06								
Z-07	x							
Z-08	x							
Z-09	x							
Z-10	x							
Z-11	x							
Z-12	x							
1-01	x	x						x
1-02	x							x
1-03	x							x
1-04	x							x
1-05	x							x
1-06	x							x
1-07	x							x
1-08	x							
1-09	x							
1-10	x							x
Kuzeydoğu Ceph.	x		x	x	x	x		x
Kuzeybatı Ceph.	x		x			x		x
Güneydoğu Ceph.	x		x		x	x		x
Güneybatı Ceph.	x		x			x	x	x
Konut Doğu Ceph.	x		x	x	x		x	
Konut Kuzey Ceph.	x		x	x	x		x	x
Lojman Doğu Ceph.	x		x	x			x	
Lojman Kuzey Cep	x		x					

7. SONUÇ

Çalışmada öncelikle yapıların günümüzdeki işlevleri incelenmiştir. Yeldeğirmeni Camisi, işlevini inşa edildiği tarihten itibaren değişmeden sürdürmektedir. Caminin kuzeyinde bulunan yapı ise 19.yy sonunda sıbyan mektebi işlevine sahipken 20.yy ilk yarısından itibaren konuta çevrilmiştir ve konutun mülkiyeti 1969 yılında el değiştirmiştir. Konutun mülkiyeti şahıslara geçtikten sonra yapının mekânsal düzeninde ve yapı elemanlarında değişiklikler yapılmıştır. Günümüzde lojman olarak kullanılan yapı ise 20.yy'ın ikinci yarısında inşa edildiği için niteliksizdir. Yapılarda ayrıntılı rölöve çalışması, hasar ve malzeme tespitleri yapılmıştır.

Restitüsyon çalışmasında yapıların tarihsel gelişimleri incelenmiştir. Alman mavileri ve Pervititch Haritalarından yola çıkarak caminin güneydoğu duvarındaki mihrabın çıkıntı halinde cephede devam ettiği saptanmış, camide bulunan betonarme ekler temizlenmiş ve günümüzde lojman olarak kullanılan yapının yerinde güncel yapıyla ilişkisi olamayan başka bir yapının bulunduğu tespit edilmiştir. DM'den elde edilmiş camiye ait eskizde ise caminin minaresinin tuğla olduğu gözükmemekte ve camiye ait pencere gibi yapı elemanlarının özgün halleri tespit edilebilmektedir. Yapılan literatür taramalarında caminin kuzeyindeki yapının sıbyan mektebi olarak kullanıldığına dair bulgulara rastlanmıştır. İstanbul 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulunda bulunan 1990'larda çekilmiş bir fotoğrafta lojman olarak kullanılan yapının kuzey duvarının 19.yy'a ait olduğu tespit edilmiştir.

Restorasyon çalışmalarında caminin işlevinin olduğu gibi devam ettirilmesine, caminin kuzeydoğusunda lojman olarak kullanılan yapının kuzey duvarına en az hasar verecek şekilde temizlenmesine ve caminin kuzeyinde bulunan yapının cami görevlisi için konut olarak tasarlanmasına karar verilmiştir. Restorasyon için öncelikle cami ve konutta bulunan niteliksiz ek ile malzemelerin temizlenmesi gerekmektedir. Caminin boyanmış olan taş kaplama cepheleri ile konutun kirlenmiş cepheleri mekanik, kimyasal yöntemlerle ve atomize suyla temizlenmesi önerilmiştir. Bunun dışında cephelerde bulunan otsu bitkilerin ve kara yosununun da cepheden uzaklaştırılması gerekmektedir. Caminin içinde kadınlar mahfilinde bulunan ahşap

taşıyıcılardan iki tanesinde bulunan strüktürel çatlaklar için paslanmaz çelik profiller ile sağlamlaştırma önerilmiştir. Caminin taş kaplaması ve konutun almaşık duvarlarında meydana gelmiş kopma ve delikler için kozmetik onarım önerilmektedir. Son olarak yapıda gerekli kısımlarda sıvada bütünleme ve değiştirilmiş kapı, pencere ve yağmur oluğu gibi yapı elemanları için yenileme, değişmiş minaresi için ise yeniden yapım önerilmektedir.

Restorasyona yönelik yapısal müdahalelerin yanında konutta plan şemasına ait değişiklikler de yapılmıştır. Yapının üst katında bulunan banyo ve mutfak iptal edilerek mekânlar daha verimli bir biçimde organize edilmiştir.

KAYNAKLAR

- Ahunbay, Z.**, 2004: Tarihi Çevre Koruma ve Restorasyon, Yem Yayınevi, İstanbul.
- Abaç, S.**, 1935. Kasımpaşa'nın Tarihçeci, Bozkurt Matbaası, İstanbul.
- Aksoy, Ö.**, 1963: Osmanlı devri İstanbul Sıbyan mektepleri üzerine bir inceleme, İTÜ, İstanbul.
- Aksu, H.**, 1994: 1782 yılı yangınları / Derviş Efendi-zâde Derviş Mustafa Efendi, İletişim Yayınları, İstanbul.
- Alpagut, A. H.**, 1941: Marmarada Türkler, T.C. Deniz Matbaası, İstanbul.
- Anonim, A.**, 1982-84: "Bahriye Nezareti", "Kasımpaşa" Maddesi, İstanbul Kültür ve Sanat Ansiklopedisi, Tercüman Gazetecilik, İstanbul, Cilt: 2, Cilt: 4.
- Aynur, H., Karateke, H. T.**, 1995: III. Ahmed devri İstanbul çeşmeleri 1703-1730, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Yayınları, İstanbul.
- Batur, A.**, 1970: Osmanlı Camilerinde Almaşık Duvar Üzerine, Anadolu Araştırmaları 2.
- Başkan, Y.**, 2004: "Haliç Yangınları" makalesi, Dünü ve Bugünü ile Haliç, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.
- BOA, Belge Kodu: BEO. 3303 G.No: 247662**, 1908: Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Camii, İstanbul.
- BOA, Belge Kodu: İ.EV. 47**, 1908: Kasımpaşa'daki Yeldeğirmeni Camii, İstanbul.
- Cezar, M.**, 1963: Osmanlı devrinde İstanbul yapılarında tahribat yapan yangınlar ve tabii afetler, Güzel Sanatlar Akademisi Türk Sanatı Tarihi Enstitüsü Yayınları, İstanbul.
- Çeçen, K.**, 1999: İstanbul'un Osmanlı dönemi suyuolları, İSKİ, İstanbul.
- Dağdelen, İ.**, 2006: Alman Mavileri 1913-1914 I. Dünya Savaşı Öncesi İstanbul Haritaları Cilt 1, İBB Kütüphane ve Müzeler Müdürlüğü Yayınları No:35, İstanbul.
- Eyice, S.**, 1963: İstanbul Minareleri, M.S.Ü. Yayınları, İstanbul.
- Friedman, D.**, 1995: Historical Building Construction Design, Materials, and Technology, W. W. Norton&Company, New York.
- Galitekin, A. N.**, 2001: Hadikatü'l-cevâmi: İstanbul camileri ve diğer dini-sivil mimari yapılar, İşaret Yayınları, İstanbul.
- Gökyay, O. Ş., Dağlı, Y.**, 1995: Evliya Çelebi Seyahatnamesi, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.
- Güleç, A., Ersen, A.**, 2009: "Konservasyon Raporu'nun Önemi, İçeriği ve Hazırlanma Adımları, Restorasyon Konservasyon, Üç aylık dergi, Sayı 2 (Temmuz Ağustos Eylül 2009).

- Güteryüz, N.**, 2004: “Maşatlıklar” makalesi, Geçmişten Günümüze Beyoğlu, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul, Cilt:2.
- Gündüz, S.**, 2010: Kişisel görüşme.
- Gülaçan, F.**, 2010: Kişisel görüşme.
- Koçu, R. E.**, 1958: “Deniz Hastanesi” Maddesi, İstanbul Ansiklopedisi, Tan Matbaası, İstanbul, Cilt: 4.
- Köksal, T. G.**, 2004: “Haliç Tersaneleri’nin Tarihsel-Teknolojik Gelişim Süreci ve Geleceği” Makalesi, Dünü ve Bugünü ile Haliç, Kadir Has Üniversitesi, İstanbul.
- Kuşüzümü, H. K.**, 2010: “İstanbul Minareleri” Restorasyon-Konservasyon-Arkeoloji ve Sanat Yıllığı, Sayı:1.
- Özdeniz, E.**, 1995: İstanbul’daki Kaptan-ı Deryâ Çeşmeleri ve Sebilleri, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, İstanbul.
- Öz, T.**, 1965: İstanbul Camileri, Türk Tarih Kurumu, Ankara, Cilt: 1.
- Pala, İ.**, 1995: Osmanlı Bahriyesinin Mazisi, T.C. Deniz Kuvvetleri Komutanlığı, İstanbul.
- Pervititch, J.**, 2001: Sigorta Haritalarında İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.
- Sakaoğlu, N.**, 1994: “Yangınlar” Dünden bugüne İstanbul ansiklopedisi, Türkiye ve Ekonomik Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Şerifoğlu, Ö. F.**, 2004: “Çeşmeler ve Sebiller” makalesi, Geçmişten Günümüze Beyoğlu, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul, Cilt: 1.
- Talat, A.**, 1927: Sanayi-i inşaiye ve mimariden doğramacılık, marangoz ve silicilik imalatına ait mebahis, Demiryollar Matbaası, İstanbul.
- Tanışık, İ. H.**, 1943: İstanbul Çeşmeleri, Maarif Vekilliği, Ankara.
- Tanman, B.**, 1994: “Kasımpaşa” Dünden bugüne İstanbul ansiklopedisi, Türkiye ve Ekonomik Toplumsal Tarih Vakfı, İstanbul.
- Tengüz, H.**, 1922: Kasımpaşa, Deniz Müzesi, İstanbul.
- Türel, Ö.**, 2004: “Hastaneler” makalesi, Geçmişten Günümüze Beyoğlu, Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, İstanbul.
- Ünlü, R.**, 2005: Bahriyenin Haliç Serüveni, T.C. Deniz Basımevi, İstanbul.
- Url-1** <<http://www.ibb.gov.tr/trTRSImagesHabernisan200904052009idarsinirharitasi.jpg>>, alındığı tarih 29.03.2011.
- Url-2** <http://sehirrehberi.ibb.gov.tr/map.aspx>, alındığı tarih 22.03.2011
- İstanbul Şehremaneti Rehberi, 1918, İrcica Arşivi, İstanbul.

EKLER

EK A : Tarihi Harita, Belge ve Çizimler

EK B : Mevcut Durumu Ait Görsel Veriler

EK C : Benzer Örnekler ve Yardımcı Belgeler

EK D : Çizimler

EK A : Tarihi Harita, Belge ve Çizimler

Şekil A.1: 1918 tarihli Şehremaneti Rehberi- Kasımpaşa Mevki (IRCICA Arşivi)

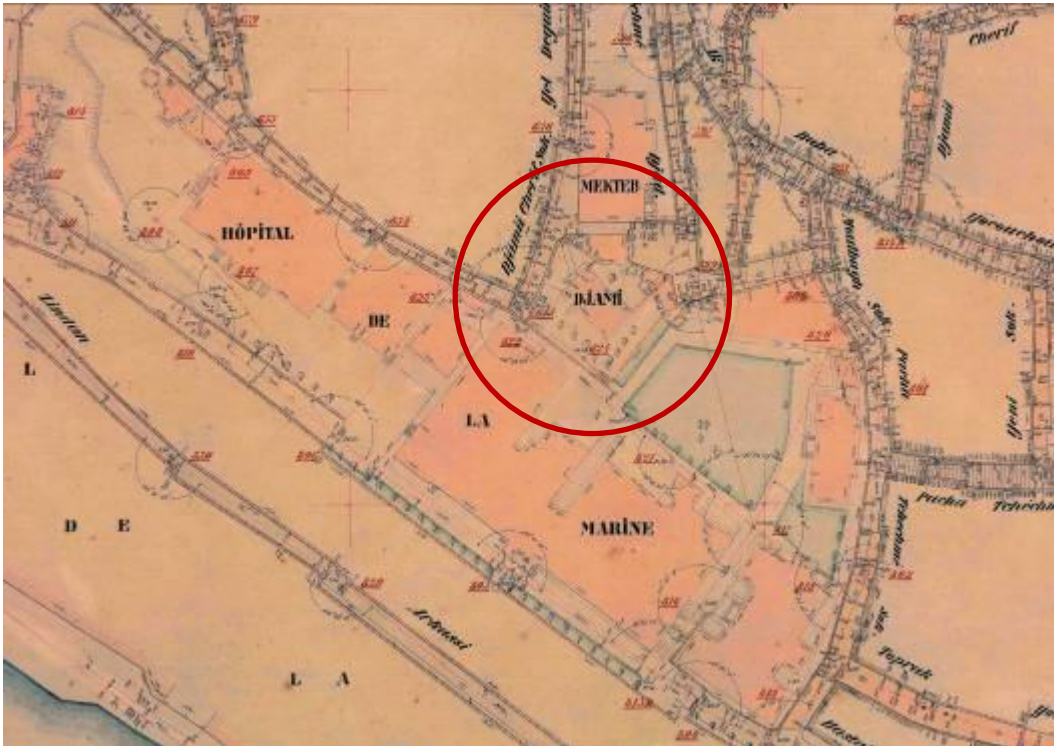

Şekil A.2: 1876 tarihli Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı
(Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 27.006 Repro Kodlu)

Şekil A.3: 1876 tarihli Galata Kulesi'nden Kasımpaşa'nın panoramik fotoğrafı /
yakınlaştırılmış

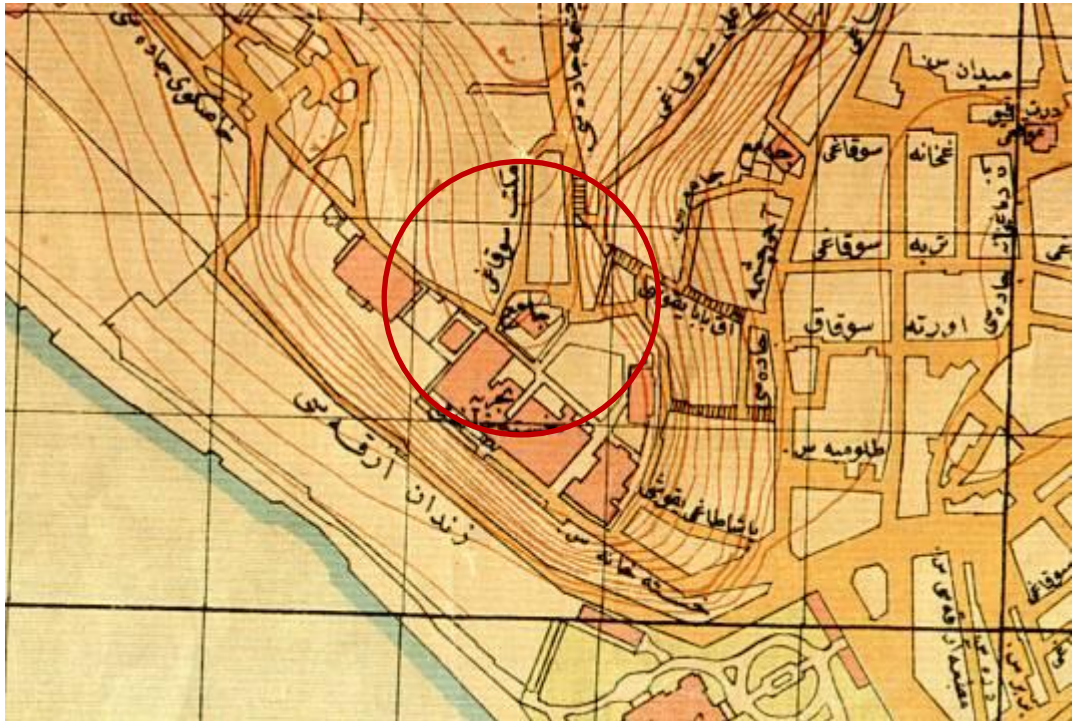
(Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 27.006 Repro Kodlu)

Şekil A.4: 1913-14 tarihli Alman Mavisi, Pafta No: İ11 (Dağdelen,2006)

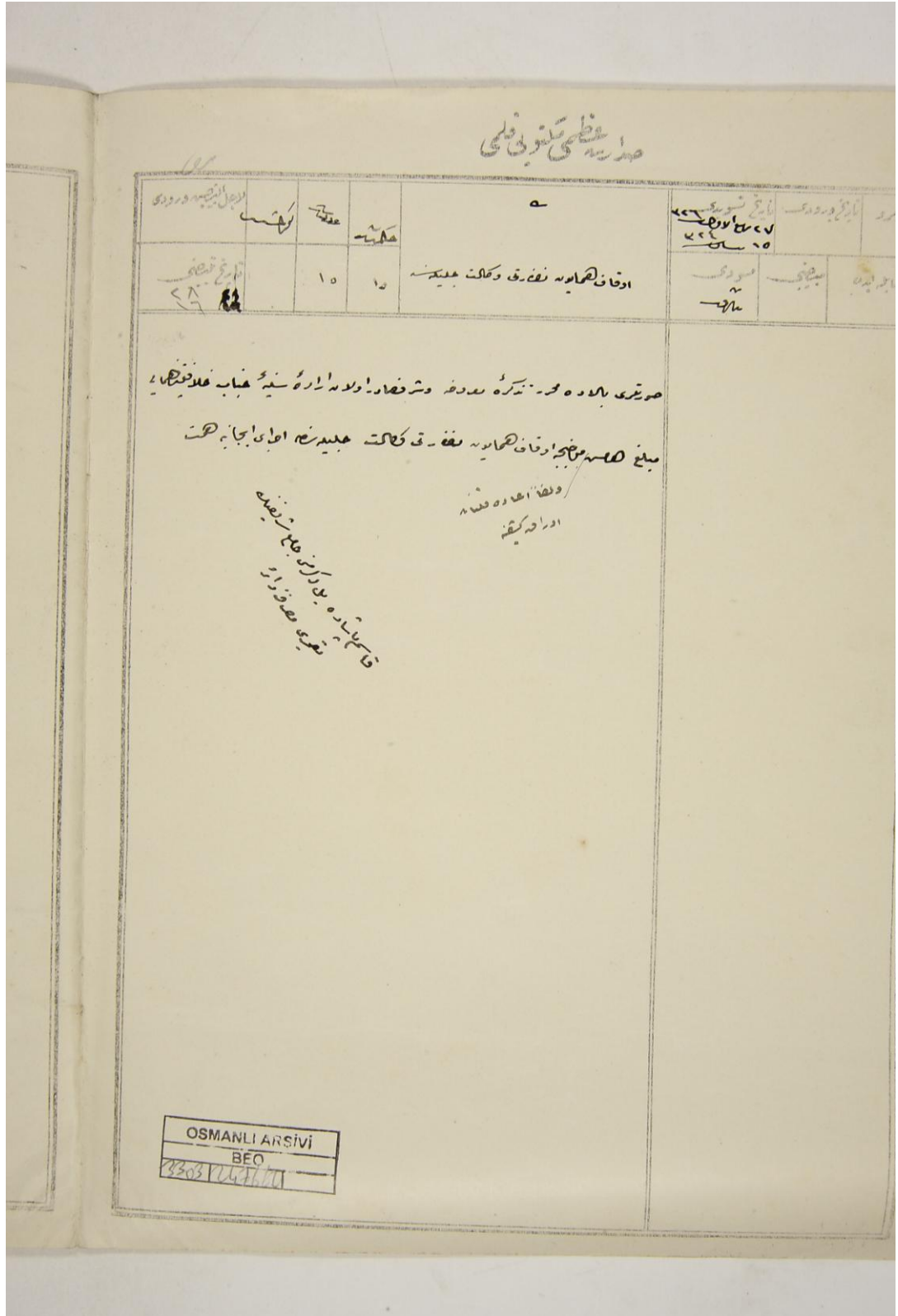
Şekil A.5: 1918 tarihli Necip Bey Haritası, (IRCICA Arşivi)

Şekil A.6: 1928 tarihli İstanbul Şehremaneti Rehberi-Yeldeğirmeni Camisi ve çevresi, (IRCICA Arşivi)

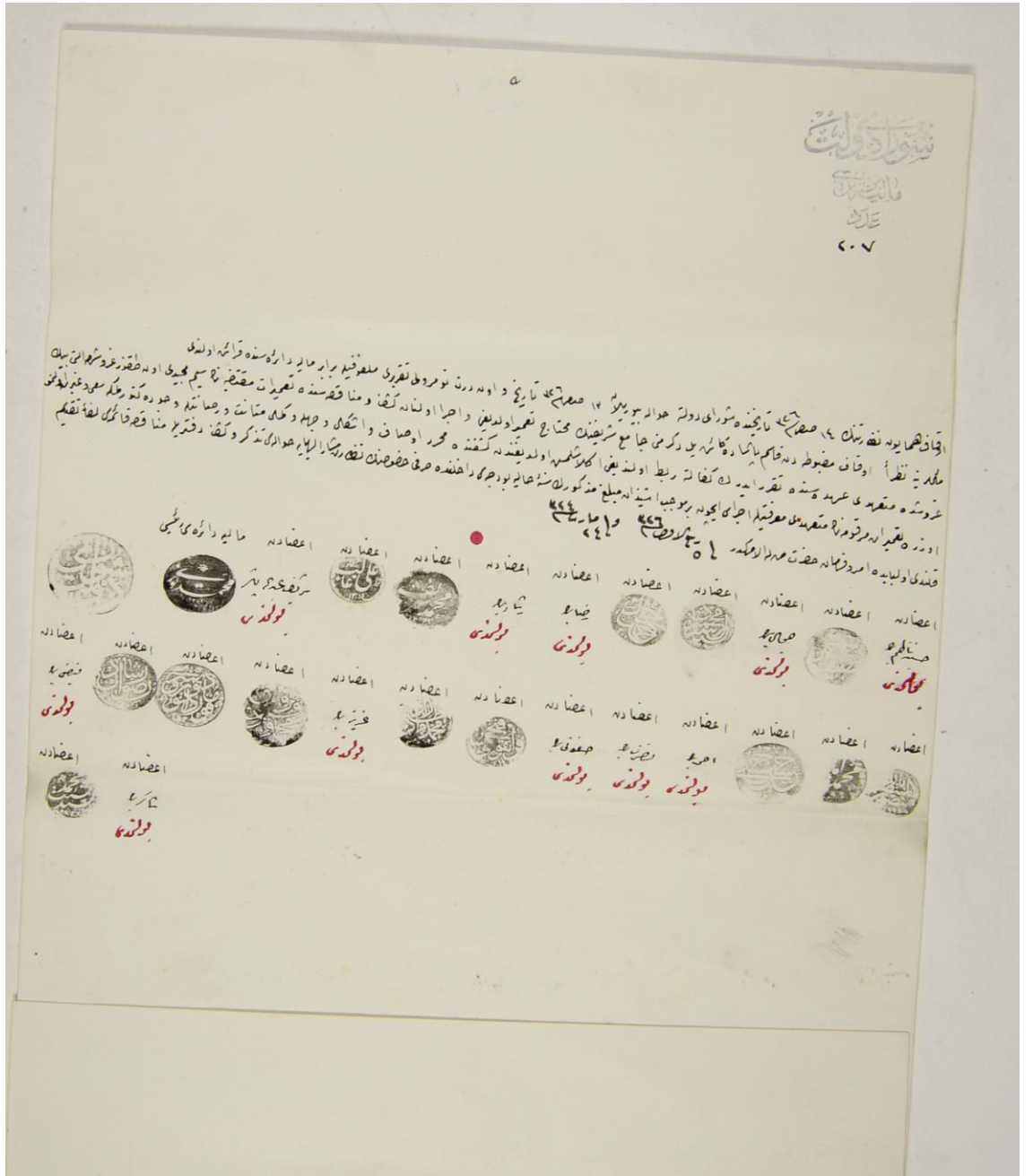
Şekil A.7: 1926 tarihli Pervititch Sigorta Haritası, Pafta No: 20 (Ersoy,2001)

Şekil A.8: BOA, Belge Kodu: BEO. 3303 G.No: 247662, 30 Nisan 1908:
Kasım Paşa'daki Yeldeğirmeni Camii

BOA BELGE KODU: BEO 3303*Sadâret-i Uzmâ Mektûbî Kalemi*

Numro: -	Tarih-i Vürudu: -	Tarih-i Tesvidi: 27 Rebiülevvel 1326 15 Nisan 1324		Li-eclit- tebyiz vürudu	Tarih-i Tebyizi
Mukabele Eden: -	Mübeyyizi: -	Müsevvidi: -	Evkâf-ı Humayun Nezaret-i Vekalet-i Celilesine	-	28 Rebiülevvel 1326 16 Nisan 1324
<i>Suretleri bâlâda muharrer tezkere-i maruza ve şeref-sâdır olan irade-i seniyye-i cenab-ı hilafet-penâhîyi meblağ-ı hümayun ve leffen iade kılınan evrak-ı keşfiye mucibince evkaf-ı humayun nezaret-i vekalet-i celilesinden ircaa-yı icabına himmet.</i> <i>Kasımpaşa'da Yel Değirmeni Cami-i Şerifinin tamiri masrafına dair.</i>					

BOA BELGE KODU: İ..EV.. 47

Şura-yı Devlet Maliye Dairesi

Sayı: 207

Fi 5 Rebiülevvel 1326

24 Mart 1324

Maliye Dairesi Reisi Mehmet Nuri

Azadan Şerif Abdi Paşa- Azadan Ali Galip- Azadan Mehmet Şerif- Azadan Reşat Bey- Azadan Rıza Bey- Azadan Cemal Bey- Azadan Hüseyin Nazım Bey- Azadan Feyzi Bey- Azadan Aziz Bey- Azadan Safvet Bey- Azadan Nusret Bey- Azadan Ahmet Bey- Azadan Şakir Bey

Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin 14 Safer 1326 tarihinde şura-yı devlete havale buyrulan 13 Safer 1326 tarih ve 14 numrolu tahriri meclufuyla beraber maliye dairesinde kıraat olundu:

Meallerine nazaran evkaf- mazbutadan Kasımpaşa'da kain Yel Değirmeni Cami-i Şerifinin muhtac-ı tamir olduğu ve icra olunan keşf ve münakasasında tamirat-ı muktaziyesinin sim Mecidi 19 kuruşun 6000 kuruşta müteahhidi uhdesinde takarrur ederek kefaletle rabt olunduğu anlaşılmış olduğundan keşfinde muharrer evsaf ve eşkali vecihle ve kemal-i metanet ve resanetle vücuda getirülmekle say ve gayret olunmak üzere tamirat-ı merkumenin müteahhidi marifetiyle icrası için ber-muceb-i istizan meblağ-ı mezkurun sene-i hâliye bütçesi dahilinde sarfı hususunun nezaret-i müşarün ileyhaya havalesi tezkir ve keşf defteriyle münakasa kamesi leffen takdim kılındı. Ol babda emir ve ferman hazret-i min lehül-emrindir.

Bab-ı Ali
Sadaret Dairesi
Divan-ı Humayun Dairesi
919

Fi 13 Rebiülevvel 1326

1 Nisan 1324

Sadrazam

Maruz-ı Çaker-kemîneleridir ki;

Reside-i dest-i tazim olup melfuflarıyla manzur-ı ali buyrulan işbu tezkere-i samiye-i sadaret-penahileri üzerine mucebince irade-i seniyye-i cenab-ı hilafet-penahi şeref-sudur buyrulmuş olmakla ol babda emir ve ferman hazret-i min lehül-emrindir.

Devtletlü efendim hazretleri,

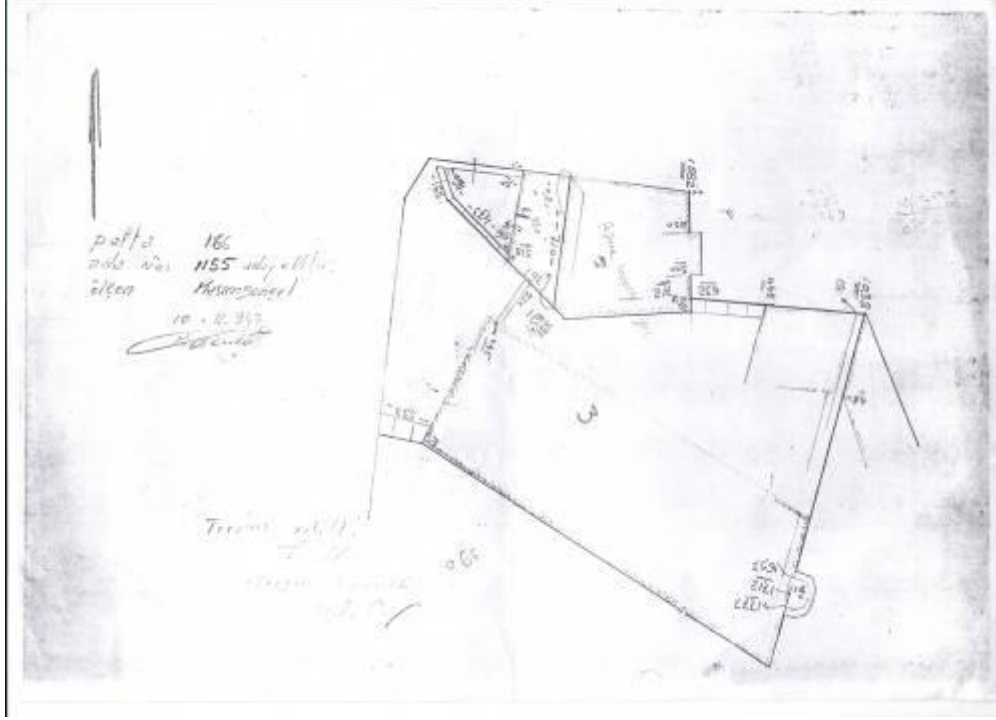
Evkaf-ı humayun nezaret-i celilesinin şura-yı devlete havale olunan tahriri üzerine maliye dairesinden tanzim ve melfufuyla arz ve takdim kılınan mazbatada evkaf-ı mazbutadan Kasım Paşada kain Yel Değirmeni Cami-i Şerifinin tamiri zımnında keşf ve münakasası mucebince sarfı lazım gelen Mecidi 19 kuruş hesabıyla 6000 kuruşun sene-i haliye bütçesi dahilinde sarfı hususunun nezaret-i müşarün ileyhaya havalesi lüzumu gösterilmiş olmakla ol babda her ne vecihle irade-i seniyye-i cenab-ı hilafet-penahi şeref-sudur buyrulur ise melfuf-ı münifi infaz olunacağı beyanıyla tezkere-i senaveri terkîm kılındı efendim.

Şekil A.11: 20.yy başlarında Galata Kulesi’nden Kasımpaşa’nın panoramik fotoğrafı
(Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 26.008 Repro Kodlu)

Şekil A.12: 20.yy başlarında Galata Kulesi’nden Kasımpaşa’nın panoramik fotoğrafı
/ yakınlaştırılmış
(Alman Arkeoloji Enstitüsü Fotoğraf Arşivi, R 26.008 Repro Kodlu)

Şekil A.13: 1947 tarihinde Tapu ve Kadastro Müdürlüğü tarafından yapılmış ölçüm

T.C.
KÜLTÜR BAKANLIĞI
İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını
Koruma Kurulu

Toplantı Tarihi ve No: 10.11.1999-662
Karar Tarihi ve No : 10.11.1999-11324

Toplantı yeri

KARAR

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Camii Kebir Mah. Babadağ Yokluğu Sok, 166 pafta, 1155 ada, 4 parsel 7.7.1993 gün ve 4720 sayılı kararımızla belirlenen Beyoğlu kentsel Sit Alanı içinde ve şahıs mülkiyetinde olup istismak edileceğine dair 7.7.1997 günlü başvurusu ve 18.9.1997 gün ve 97/3021 Ç-2711 sayılı Beyoğlu İlçesi Belediye Başkanlığı yazısı okundu, okları incelendi, yapılan görüşmeler sonucunda:

İstanbul İli, Beyoğlu İlçesi, Camii Kebir Mah. Babadağ Yokluğu Sok, 166 pafta, 1155 ada, 4 parselde bulunan çeşmenin ve üzerindeki taşınmazın korunması gerekli kültür varlığı olarak tesciline, çeşmenin kitabesindeki eski Türkçe yazının yemini eski yazı uzmanı tarafından güncelleştirilmesine, 1/50 ölçekli rölelerin kurulumuza iletilmesine karar verildi.

ASLI GİBİDİR

Günay AKYAY
Müdürü

BAŞKAN
F.Özer ERENMAN

BAŞKAN YARDIMCISI
Alpay PASINLI
(BULUNMADI)

ÜYE
Zekiye YENEN

ÜYE
Kemal AKÇAY

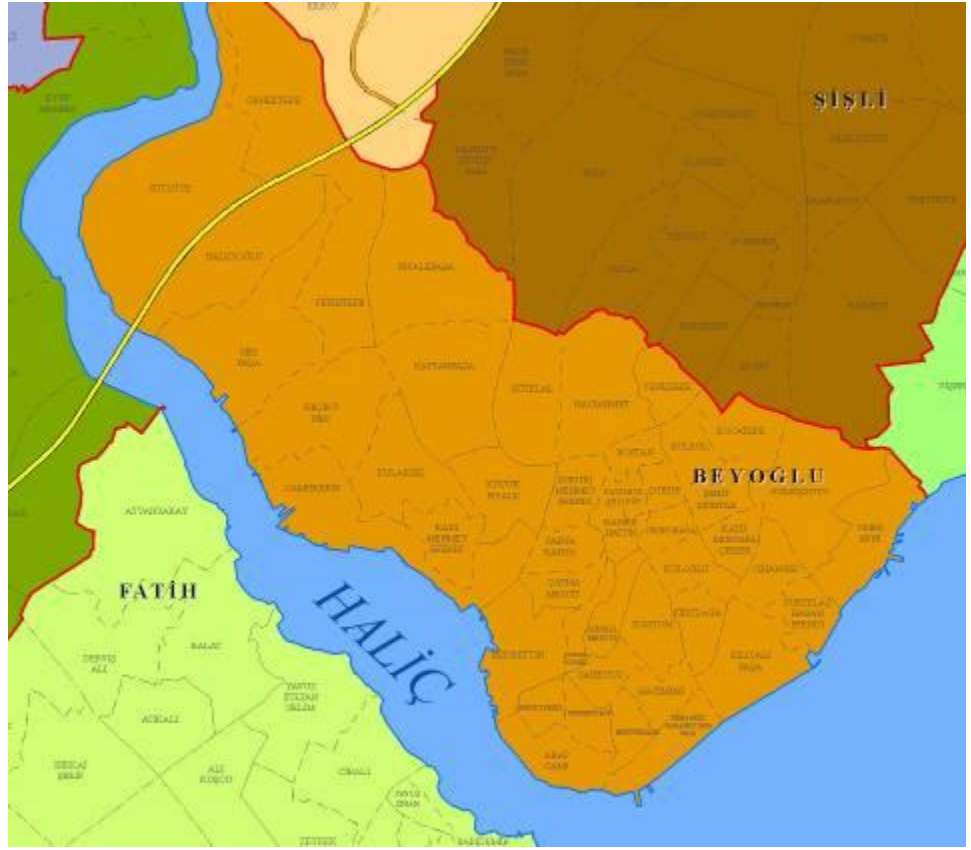
ÜYE
Tanju Verda AKAN

ÜYE
Mustafa DAMBASAN
BEYOĞLU BL.BŞK.TEM

17.10.1999 İA.ÇA

Şekil A.14: 1999 tarihli İstanbul 1 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu Kararı

EK B : Mevcut Duruma Ait Görsel Veriler

Şekil B.1: Beyoğlu ilçe sınırı (Url-1)

Şekil B.2: Yapı adası hava fotoğrafı (Url-2)

Şekil B.3: Kadı Mehmed Caddesi ve Babadağ Yokuşu kesişiminden görünüş.

Şekil B.4: Yeldeğirmeni Camisi ve çevresindeki yapıların hava fotoğrafı (Url-2)

Şekil B.5: Bahriye Hastanesi Arkası sokağından camiye bakış.

Şekil B.6: Avludan camiye bakış.

Şekil B.7: Konutun avlu girişine Bahriye Hastanesi Arka Sokağı ile Kadıme Mehmet Caddesi arasındaki sokaktan bakış.

Şekil B.8: Konutun avlusu.

Şekil B.9: Lojmana Kadimehmet Caddesi ile Babadağ Yokuşu kesişiminden bakış.

Şekil B.10: İç avlu.

Şekil B.11: Avlu girişine Bahriye Hastanesi Arka sokaktan bakış.

Şekil B.12: Avlu genel görünüm.

Şekil B.13: Avlu batı duvarı.

Şekil B.14: Avludan iç avluya açılan kapı.

Şekil B.15: Avlunun batı ve kuzey duvarları.

Şekil B.16: Avlu, ağaç ve üst örtü.

Şekil B.17: Avlu, ıslak hacimler ve caminin kuzeybatısına bakış.

Şekil B.18: Avlu, ıslak hacimlere bakış.

Şekil B.19: Avlu, ıslak hacimlere bakış (batı duvarı).

Şekil B.20: Islak hacimler, tuvalet birimleri.

Şekil B.21: Islak hacimler, abdest muslukları.

Şekil B.22: İç avluya giriş kapısı.

Şekil B.23: İç avlu doğu yönüne bakış.

Şekil B.24: İç avlunun zemini.

Şekil B.25: Lojmanın zemin ve birinci kat girişleri.

Şekil B.26: Lojmanın zemin kat girişi.

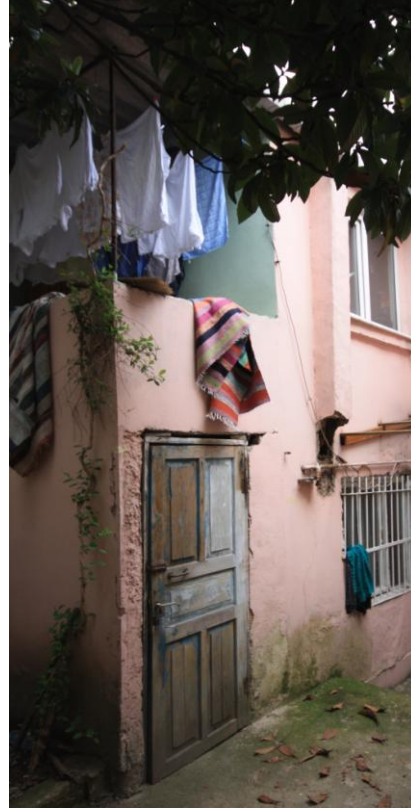
Şekil B.27: İç avlu kuzey yönüne bakış.

Şekil B.28: İç avluyu güneydoğu yönünde sınırlandıran duvar.

Şekil B.29: Lojmana bitişik, iç avludan ulaşılan depo.

Şekil B.30: Lojmanın zemin katında bulunan depo.

Şekil B.31: Konutun avlusuna açılan kapı.

Şekil B.32: Konutun avlusunda bulunan mermer çeşme.

Şekil B.33: Konutun girişine bağlanan merdiven.

Şekil B.34: Konutun avlusunun genel görünümü.

Şekil B.35: Konutun girişinde bulunan sundurma.

Şekil B.36: Z-01 mekânına giriş kapısı.

Şekil B.37: Z-01 mekânının doğu köşesindeki plastr.

Şekil B.38: Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.

Şekil B.39: Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.

Şekil B.40: Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.

Şekil B.41: Z-01 mekânının güneydoğu duvarı.

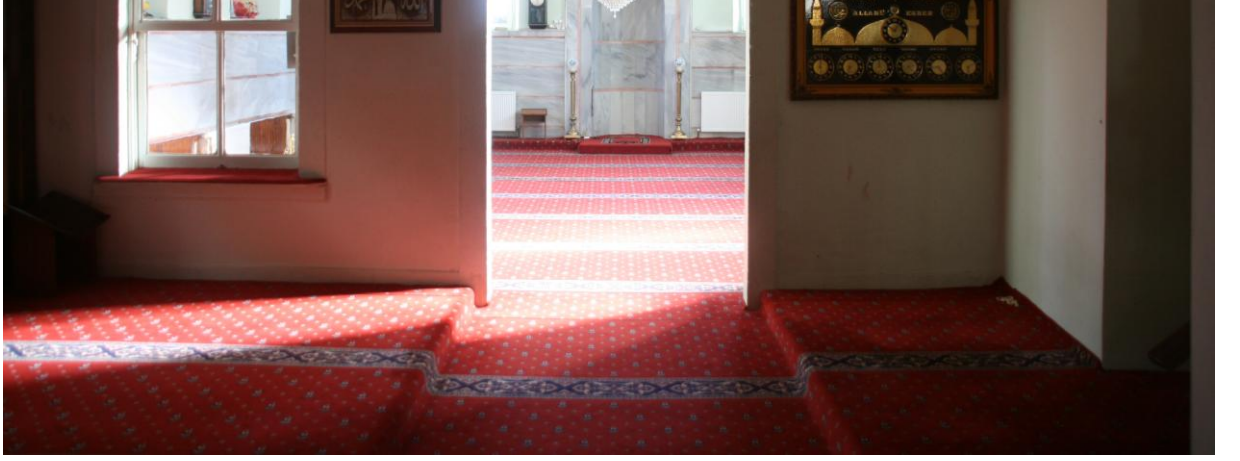
Şekil B.42: Z-01 mekânının güneydoğu duvarındaki taş profil.

Şekil B.43: Z-01 mekânının kuzeydoğu duvarı.

Şekil B.44: Z-01 mekânının kuzeybatı duvarı.

Şekil B.45: Z-02 mekânının döşemesi.

Şekil B.46: Z-02 mekânının tavanı.

Şekil B.47: Z-02 mekânının tavanı.

Şekil B.48: Z-02 mekânının tavanı.

Şekil B.49: Z-02 mekânı güneybatı duvarı.

Şekil B.50: Z-02 mekânı minare girişi.

Şekil B.51: Z-02 mekânı kuzeydoğu duvarı.

Şekil B.52: Z-02 mekânı kuzeybatı duvarı.

Şekil B.53: Z-02 mekânı güneydoğu duvarı.

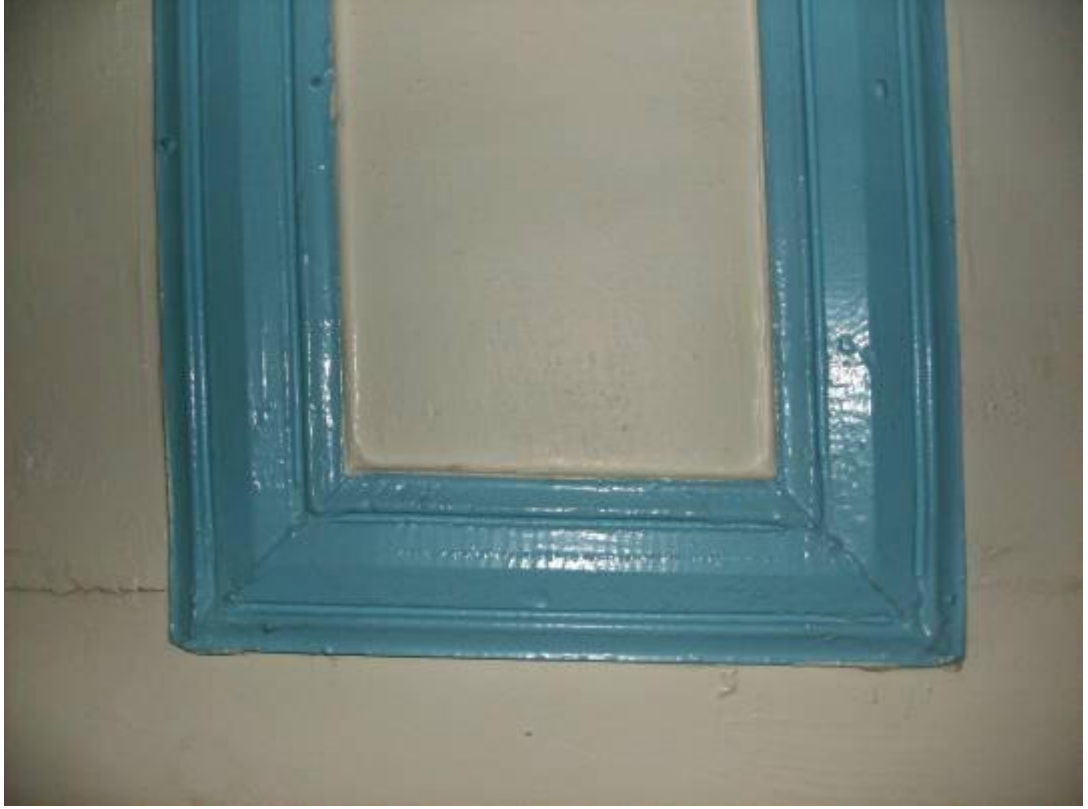
Şekil B.54: Z-03 mekânı döşemesi.

Şekil B.55: Z-03 mekânı tavanı.

Şekil B.56: Z-03 mekânı tavanı.

Şekil B.57: Z-03 mekânı tavan detayı.

Şekil B.58: Z-03 mekânı ahşap silme detayı.

Şekil B.59: Z-03 mekânı ahşap minber.

Şekil B.60: Z-03 mekânı ahşap vaaz kürsüsü.

Şekil B.61: Z-03 mekânı kuzeydoğu duvarı.

Şekil B.62: Z-03 mekânı kuzeybatı duvarı.

Şekil B.63: Kadınlar mahfili altındaki taşıyıcı.

Şekil B.64: Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış.

Şekil B.65: Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.

Şekil B.66: Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.

Şekil B.67: Z-03 mekânı Kadınlar mahfiline bakış- detay.

Şekil B.68: Z-03 mekânı kuzeybatı duvarındaki açıklıkta bulunan ahşap lento.

Şekil B.69: Z-03 mekânı güneybatı duvarı.

Şekil B.70: Z-03 mekânı güneydoğu duvarı.

Şekil B.71: Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap.

Şekil B.72: Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap.

Şekil B.73: Z-03 mekânı güneydoğu duvarında bulunan mihrap kitabesi.

Şekil B.74: Z-04 mekânı giriş kapısı.

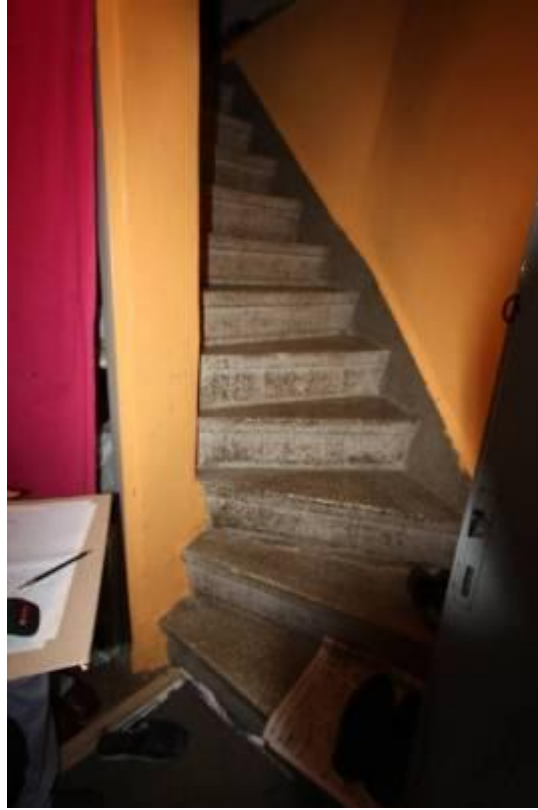
Şekil B.75: Z-04 mekânı girişi.

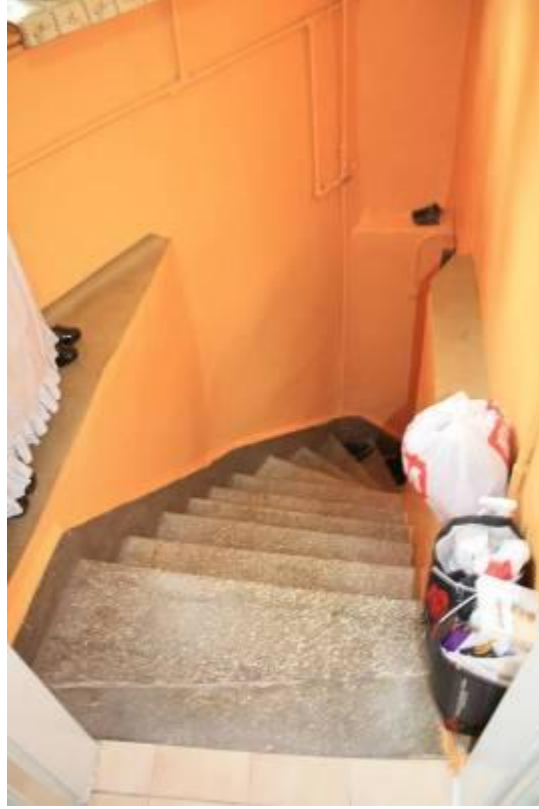
Şekil B.76: Z-04 mekânı döşemesi.

Şekil B.77: Z-04 mekânı tavanı.

Şekil B.78: Z-04 mekânında bulunan dökme mozaik merdiven.

Şekil B.79: Z-04 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.80: Z-04 mekânının doğu duvarında bulunan delik.

Şekil B.81: Z-04 mekânının doğu duvarında bulunan oyuk.

Şekil B.82: Z-06 mekânının batı duvarında bulunan delik.

Şekil B.83: Z-06 mekânının batı duvarı.

Şekil B.84: Z-06 mekânının batı ve kuzey duvarı.

Şekil B.85: Z-06 mekânının doğu duvarı.

Şekil B.86: Z-06 mekânının kuzey duvarı.

Şekil B.87: Z-06 mekânının kuzey duvarında bulunan delik.

Şekil B.88: Lojmanın alt katındaki giriş kapısı.

Şekil B.89: Z-07 mekânı kuzey duvarı..

Şekil B.90: Z-07 mekânı batı duvarı.

Şekil B.91: Z-07 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.92: Z-07 mekânı güney duvarı.

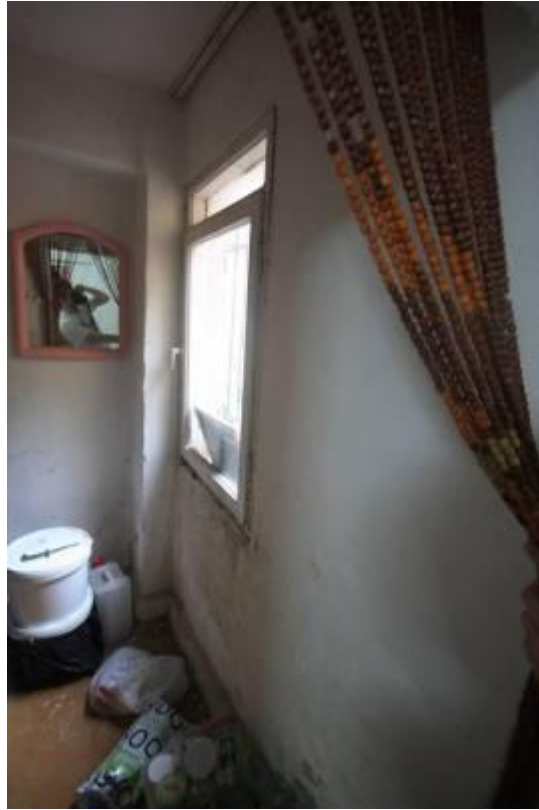
Şekil B.93: Z-07 mekânı tavanı.

Şekil B.94: Z-07 mekânı döşemesi.

Şekil B.95: Z-08 mekânı güney duvarı.

Şekil B.96: Z-08 mekânı batı duvarı.

Şekil B.97: Z-08 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.98: Z-08 mekânı döşemesi.

Şekil B.99: Z-08 mekânı tavanı.

Şekil B.100: Z-09 mekânı güney duvarı.

Şekil B.101: Z-09 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.102: Z-09 mekânı batı duvarı.

Şekil B.103: Z-09 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.104: Z-09 mekânı döşemesi.

Şekil B.105: Z-09 mekânı tavanı.

Şekil B.106: Z-10 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.107: Z-10 mekânı batı duvarı.

Şekil B.108: Z-10 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.109: Z-10 mekânı güney duvarı.

Şekil B.110: Z-10 mekânı tavanı.

Şekil B.111: Z-10 mekânı döşemesi.

Şekil B.112: Z-11 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.113: Z-11 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.114: Z-11 mekânı güney duvarı.

Şekil B.115: Z-11 mekânı batı duvarı.

Şekil B.116: Z-11 mekânı tavanı.

Şekil B.117: Z-11 mekânı döşemesi.

Şekil B.118: Z-12 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.119: Z-12 mekânı güney duvarı.

Şekil B.120: Z-12 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.121: Z-12 mekânı tavanı.

Şekil B.122: 1-01 mekânı döşemesi.

Şekil B.123: 1-01 mekânı tavanı.

Şekil B.124: 1-01 mekânı kuzeydoğu duvarı.

Şekil B.125: 1-01 mekânı kuzeybatı duvarı.

Şekil B.126: 1-01 mekânı güneybatı duvarı.

Şekil B.127: 1-01 mekânı güneydoğu duvarı.

Şekil B.128: 1-01 mekânındaki ahşap direklerin, ahşap tavan ve kirişle birleşimi.

Şekil B.129: 1-01 mekânındaki ahşap direklerin, ahşap tavan ve kirişle birleşimi.

Şekil B.130: 1-01 mekânındaki ahşap direklerle ahşap kafeslerin birleşimi.

Şekil B.131: 1-01 mekânındaki ahşap direklerle ahşap kafeslerin birleşimi.

Şekil B.132: 1-02 mekânı batı duvarı.

Şekil B.133: 1-02 mekânı güney duvarı.

Şekil B.134: 1-02 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.135: 1-02 mekânı tavanı.

Şekil B.136: 1-03 mekânı batı duvarı.

Şekil B.137: 1-03 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.138: 1-03 mekânı güney duvarı.

Şekil B.139: 1-03 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.140: 1-03 mekânı tavanı.

Şekil B.141: 1-04 mekânı batı duvarı.

Şekil B.142: 1-04 mekânı tavanı.

Şekil B.143: 1-04 mekânı döşemesi.

Şekil B.144: 1-05 mekânı güney duvarı.

Şekil B.145: 1-05 mekânı batı duvarı.

Şekil B.146: 1-05 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.147: 1-05 mekânı tavanı.

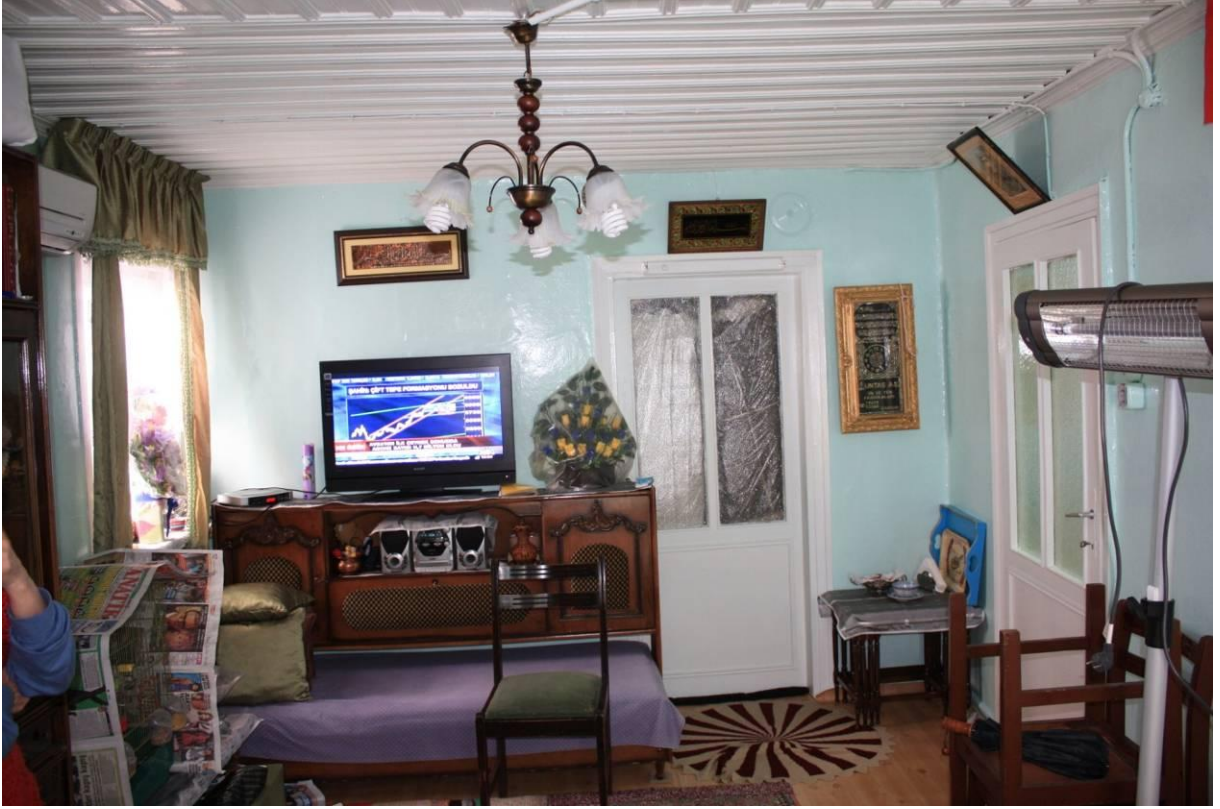
Şekil B.148: 1-06 mekânı batı duvarı.

Şekil B.149: 1-06 mekânı güney duvarı.

Şekil B.150: 1-06 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.151: 1-06 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.152: 1-06 mekânı tavanı.

Şekil B.153: 1-08 mekânı doğu duvarı.

Şekil B.154: 1-08 mekânı güney duvarı.

Şekil B.155: 1-08 mekânı batı duvarı.

Şekil B.156: 1-10 mekânı güney duvarı.

Şekil B.157: 1-10 mekânı kuzey duvarı.

Şekil B.158: 1-10 mekânı batı duvarı.

Şekil B.159: 1-10 mekânı tavanı.

Şekil B.160: Caminin kuzeydoğu cephesi kuzey köşesi, parça 1/5.

Şekil B.161: Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 2/5.

Şekil B.162: Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 3/5.

Şekil B.163: Caminin kuzeydoğu cephesi, parça 4/5.

Şekil B.164: Caminin kuzeydoğu cephesi doğu köşesi, parça 5/5.

Şekil B.165: Caminin kuzeydoğu cephesinin zeminini sınırlayan taş profil.

Şekil B.166: Caminin kuzeydoğu cephesinde açıkta kalmış tuğla kısım.

Şekil B.167: Caminin kuzeydoğu cephesinin ortasından geçen taş profil.

Şekil B.168: Caminin kuzeybatısına eklenmiş betonarme ekin kuzeydoğu cephesi.

Şekil B.169: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.170: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.171: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.172: Caminin güneybatı cephesine bitişik inşa edilmiş betonarme müştemilat.

Şekil B.173: Caminin güneydoğu cephesine bitişik inşa edilmiş müştemilat.

Şekil B.174: Caminin batı köşesine bitişik inşa edilmiş müştemilat.

Şekil B.175: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.176: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.177: Caminin güneybatı cephesinde bulunan payanda.

Şekil B.178: Caminin güneybatı cephesinde bulunan taş profil.

Şekil B.179: Caminin güneybatı cephesi boyunca devam eden taş profil.

Şekil B.180: Çevresindeki müstemilatlarla beraber caminin güneydoğu cephesi.

Şekil B.181: Caminin güneydoğu cephesi.

Şekil B.182: Caminin güneydoğu cephesi.

Şekil B.183: Caminin güneydoğu cephesi.

Şekil B.184: Caminin kuzeybatı cephesi.

Şekil B.185: Çevresindeki müstemilatlarla caminin kuzeybatı cephesi.

Şekil B.186: Caminin kuzeybatı cephesi, betonarme ek.

Şekil B.187: Caminin kuzeybatı cephesi, betonarme ekin batısındaki doğrama.

Şekil B.188: Caminin kuzeybatı cephesi.

Şekil B.189: Caminin kuzeybatı cephesi.

Şekil B.190: Konutun kuzeybatı cephesi.

Şekil B.191: Konut ve lojmanın doğu cephesi.

Şekil B.192: Konutun doğu cephesi.

Şekil B.193: Konutun doğu cephesi,duvar örgüsü.

Şekil B.194: Konutun doğu cephesinde bulunan çeşme.

Şekil B.195:Çeşmenin kitabesi.

Şekil B.196:Lojmanın doğusundaki duvar.

Şekil B.197:Konutun kuzey cephesi.

Şekil B.198:Konutun kuzey cephesi, doğu köşesi parça 1/3.

Şekil B.199:Konutun kuzey cephesi, parça 2/3.

Şekil B.200:Konutun kuzey cephesi, batı köşesi parça 3/3.

Şekil B.201:Konutun kuzey cephesi.

Şekil B.202: Cami çatısı genel görünüş.

Şekil B.203: Cami çatısı genel görünüş.

Şekil B.204: Cami çatısı-minare birleşimi.

Şekil B.205: Konutun çatısı, genel görünüş.

Şekil B.206: Konutun çatısı, genel görünüş.

Şekil B.207: Lojman çatısı, genel görünüş.

Şekil B.208: Z-02-Z-03 mekanları arasında bulunan ahşap giyotin pencere.

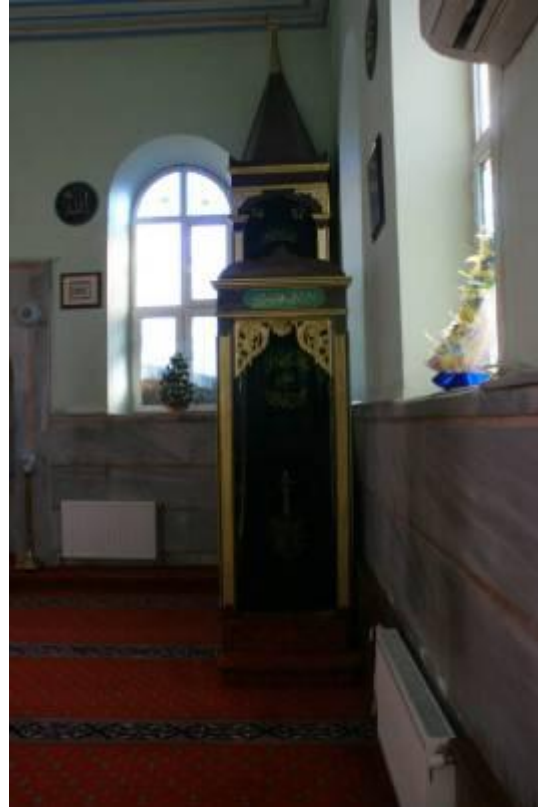
Şekil B.209: Z-01-Z-02 mekanları arasında bulunan ahşap giyotin pencere.

Şekil B.210: Konutta bulunan ahşap giyotin pencere.

Şekil B.211: Minber genel görünüş.

Şekil B.212: Minber ön görünüş.

Şekil B.213: Minber yan görünüş.

Şekil B.214: Minber detay.

Şekil B.215: Minber detay.

Şekil B.216: Minare genel görünüş.

Şekil B.217: Minarenin petek kısmına bakış.

Şekil B.218: Minare şerefe genel görünüş.

Şekil B.219: Minare girişı.

Şekil B.220: Minare, merdiven.

Şekil B.221: Cami merdiveni genel görünüşü.

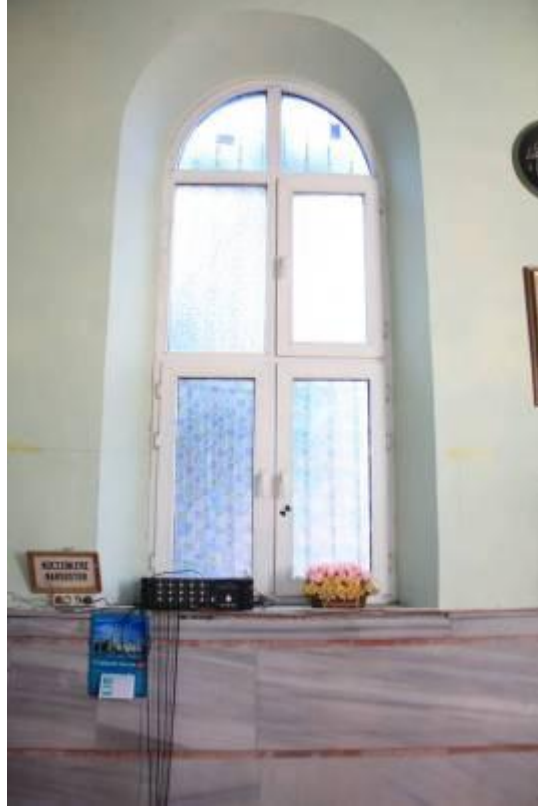
Şekil B.222: Cami merdiveni korkuluk görünüşü.

Şekil B.223: Cami merdiveni ahşap kafesler.

Şekil B.224: Cami merdiveni ahşap kafesler.

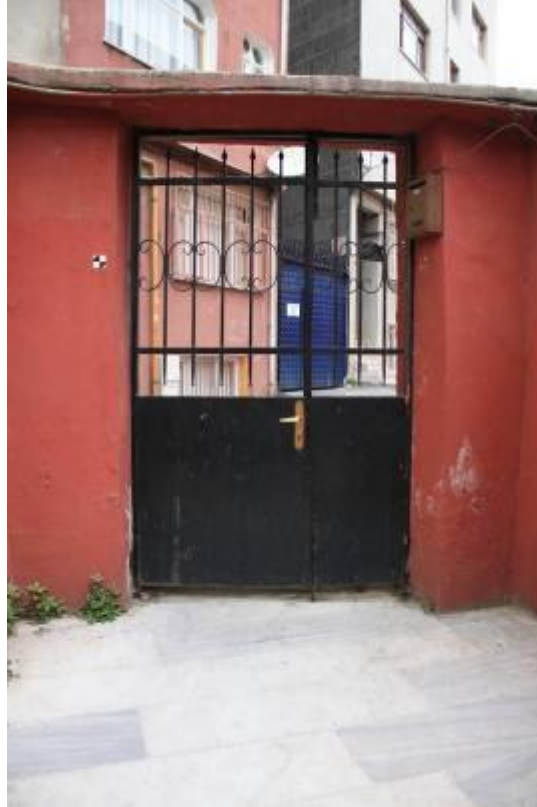
Şekil B.225: Dış duvarlardaki niteliksiz pvc doğramalar.

Şekil B.226: Duvarlardaki tesisat ve klima üniteleri.

Şekil B.227: 1-01 mekanında bulunan niteliksiz pvc doğrama.

Şekil B.228: Avlunun demir dış kapısı.

Şekil B.229: Avluyu kapatan plastik örtü.

Şekil B.230: Kadınlar mahfilindeki ahşap direklerde oluşmuş strüktürel çatlaklar.

Şekil B.231: Kadınlar mahfilindeki ahşap direklerde oluşmuş strüktürel çatlaklar.

Şekil B.232: Z-03 mekanının kuzeydoğu duvarında görülen rutubet.

Şekil B.233: Caminin güneybatı cephesi.

Şekil B.234: Caminin güneydoğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme.

Şekil B.235: Konutun doğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme.

Şekil B.236: Lojmanın doğu cephesinde görülen kirlenme ve bitkilenme.

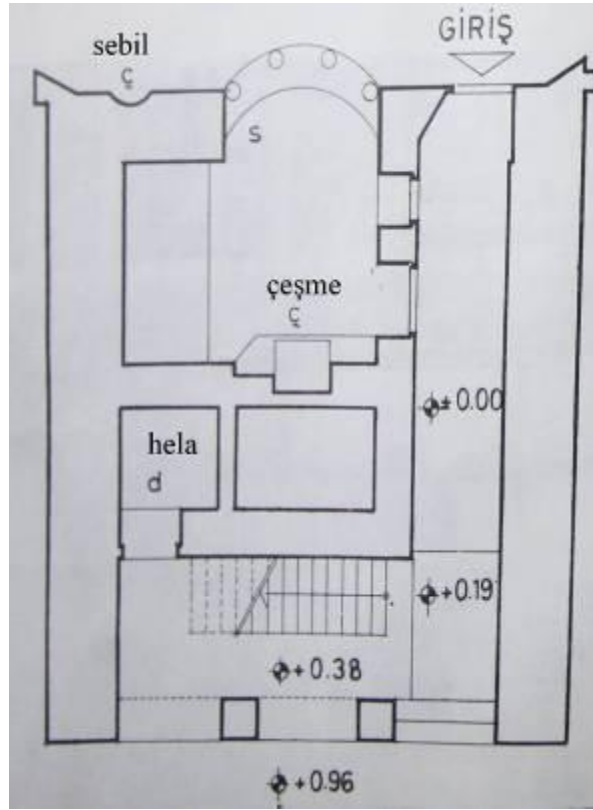

Şekil B.237: Caminin güneydoğu cephesinde görülen çimento esaslı sıva.

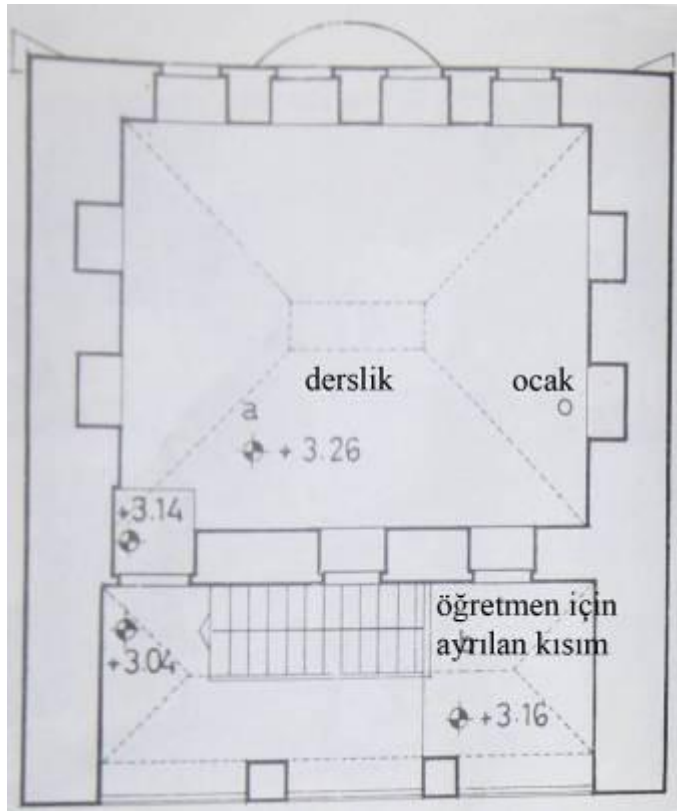
EK C : Benzer Örnekler ve Yardımcı Belgeler

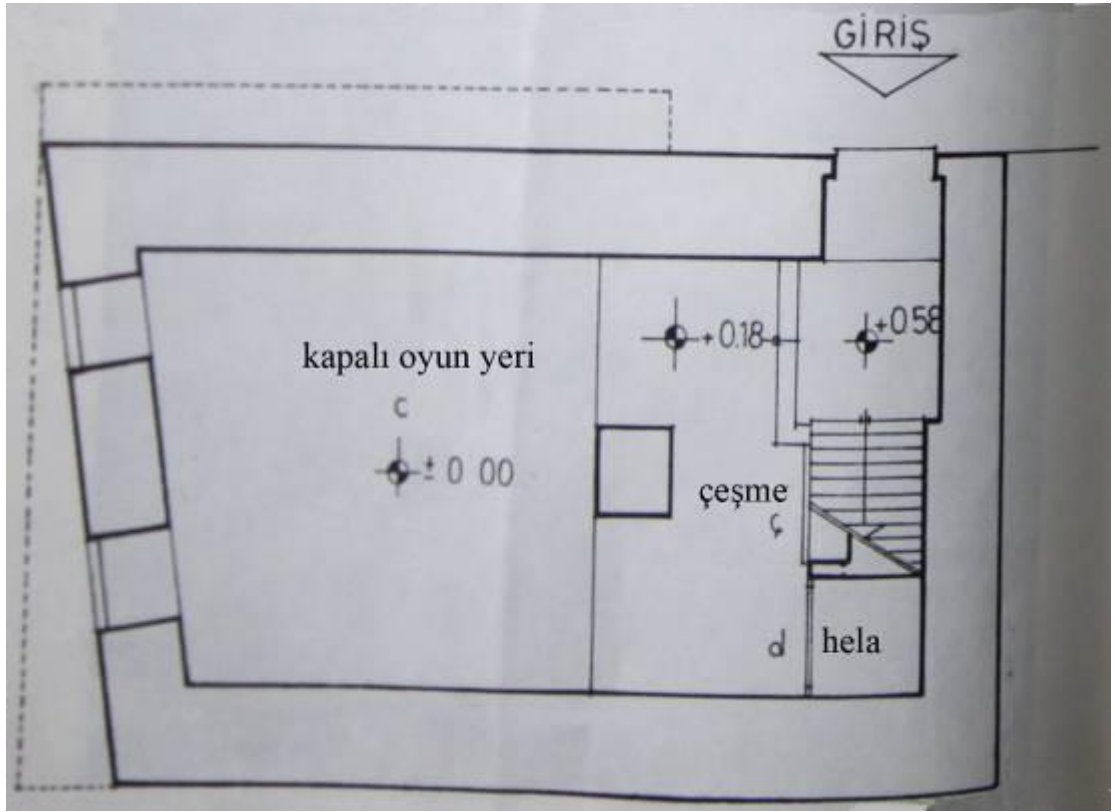
Şekil C.1: Hüsnü Tengüz'ün Kasımpaşa kitabındaki Yeldeğirmeni Camii eskizi
(29.01.1922)

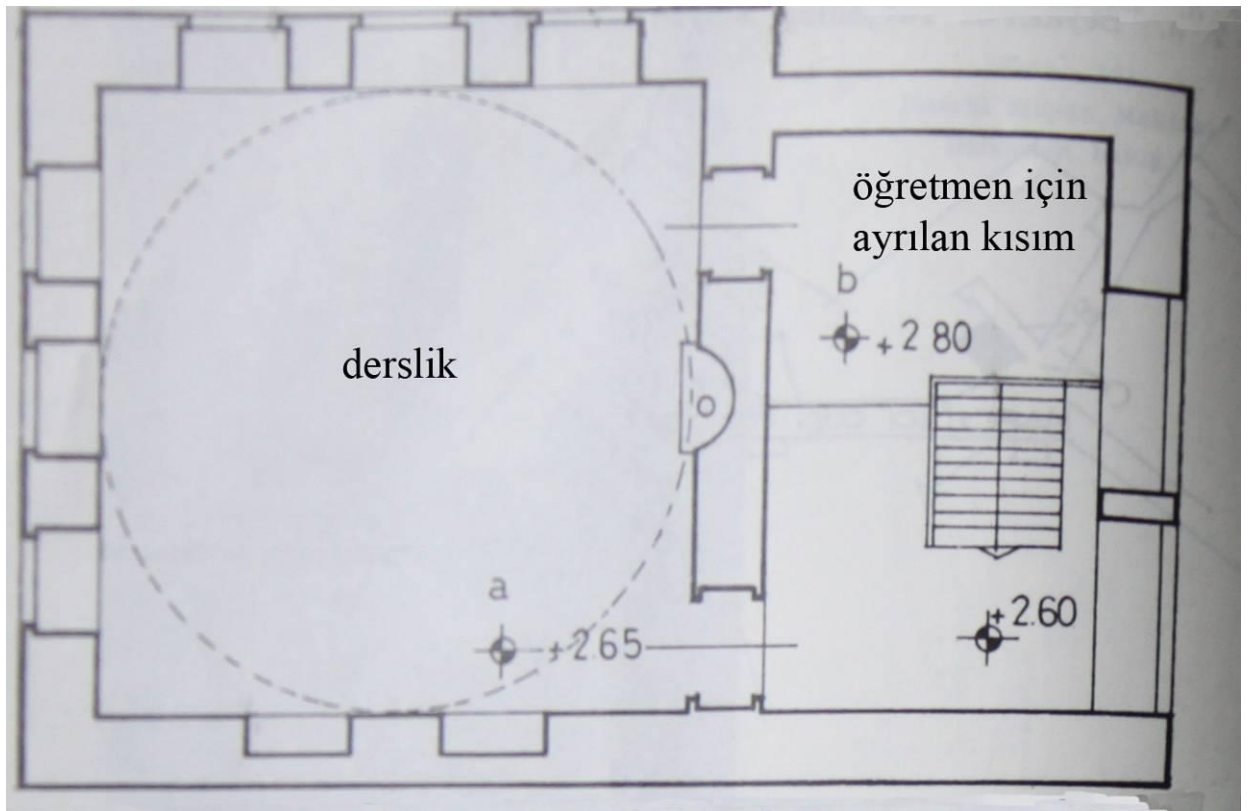
Şekil C.2: Recai Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi zemin kat planı (Aksoy, 1968).

Şekil C.3: Recai Mehmed Efendi Sıbyan Mektebi birinci kat planı (Aksoy, 1968).

Şekil C.4: Tavşantaşı Sıbyan Mektebi zemin kat planı (Aksoy, 1968).

Şekil C.5: Tavşantaşı Sıbyan Mektebi birinci kat planı (Aksoy, 1968).

Şekil C.6: Seferikethüda Camii genel görünüş.

Şekil C.7: Hasan Paşa Camii genel görünüş.

Şekil C.8: Büyük İskele Camii genel görünüş.

Şekil C.9: Harimin güneydoğu ve güneybatı duvarlarına bakış (2000-2004).

Şekil C.10: Avlu girişı (1994).

Şekil C.11: Kirazlı Mescidi Harim giriş kapısı.

Şekil C.12: Büyük İskele Camii ana giriş kapısı.

Şekil C.13: Harimin güneydoğu ve güneybatı duvarlarına bakış (2000-2004).

Şekil C.14: Seferikethüda Camii mihrabı.

Şekil C.15: Hasan Paşa Camii mihrabı.

Şekil C.16: Büyük İskele Camii mihrabı.

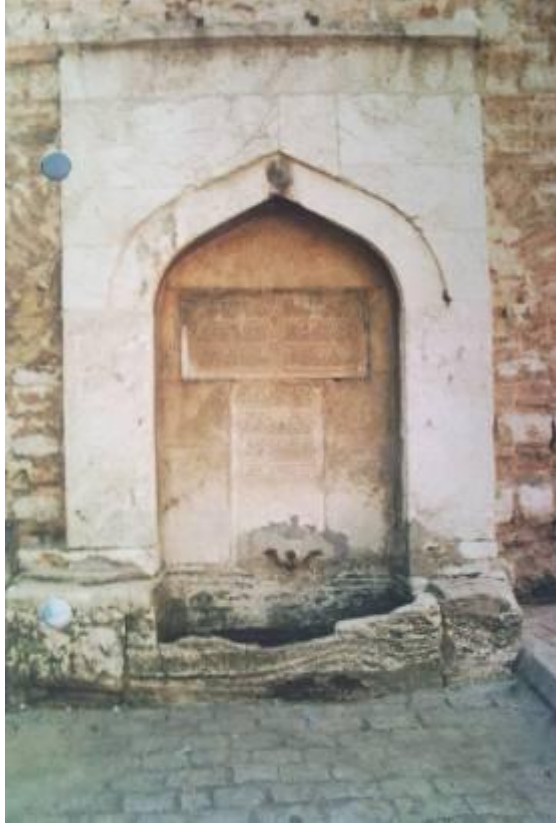
Şekil C.17: Konut ve lojmanın doğu cepheleri (1994).

Şekil C.18: Konutun doğu cephesi, lojmanın kuzey cephesi (1994).

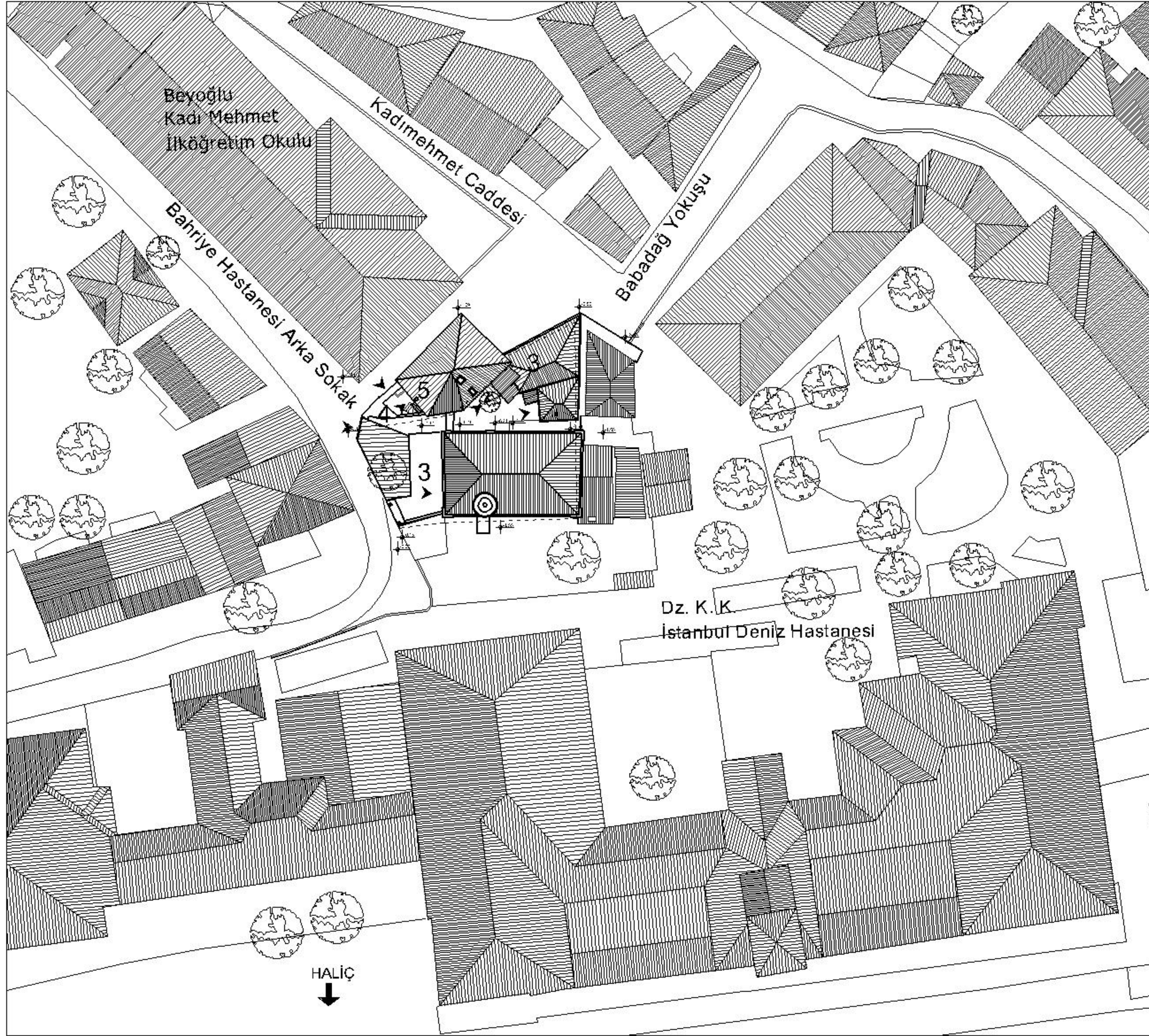

Şekil C.19: Lojmanın doğusunda bulunan duvar (1994).

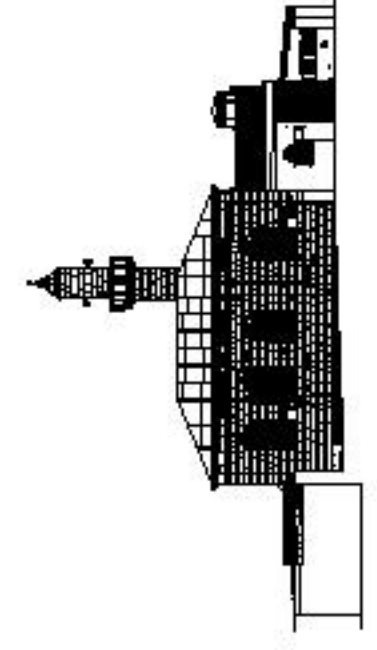

Şekil C.20: Konutun doğu duvarında bulunan çeşme (1994).

EK D : Çizimler

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

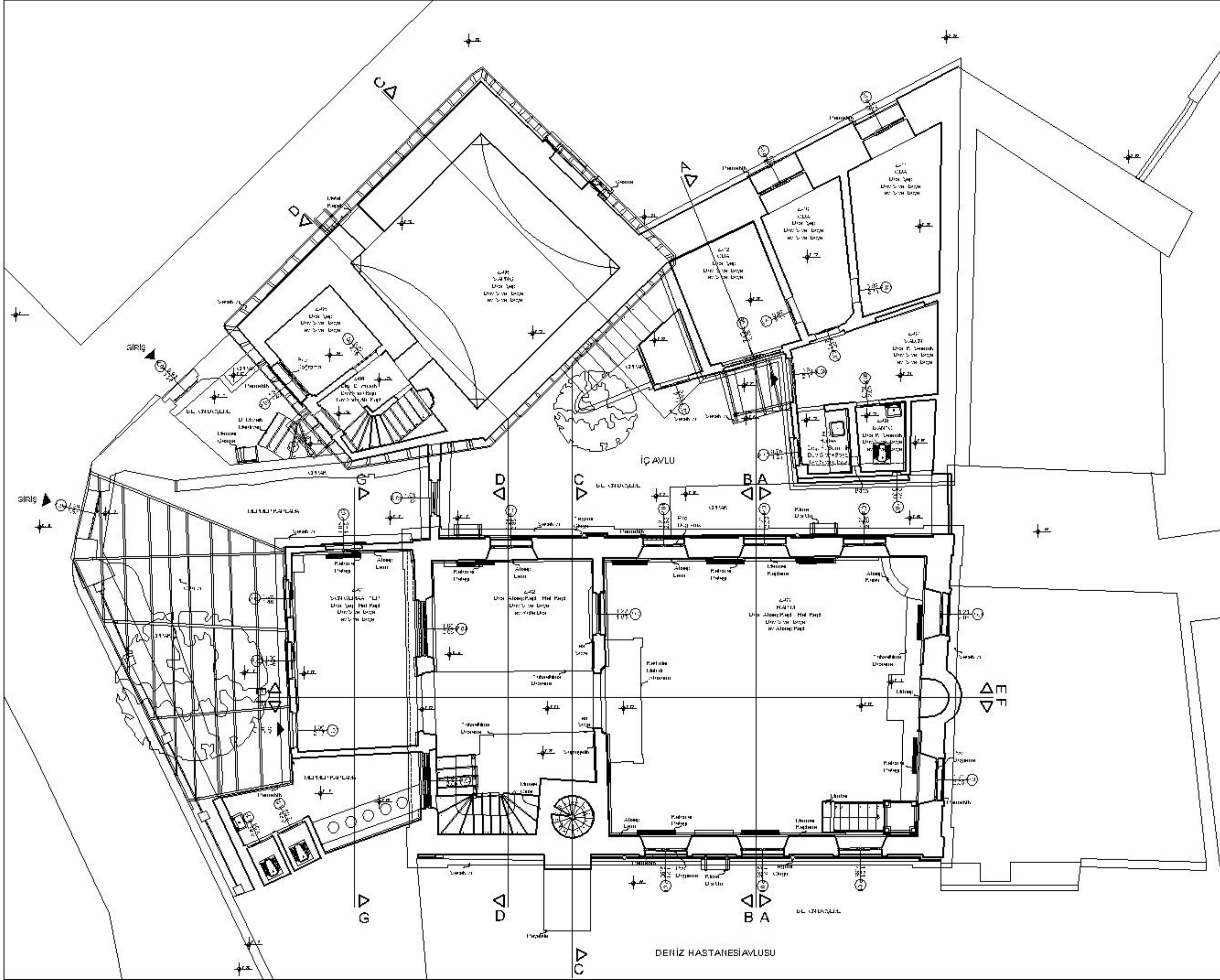

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Vaziyet Planı
Pafta No: 01
Ölçek: 1/200

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMİİ
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

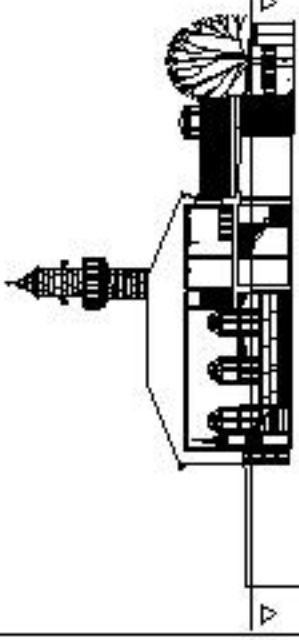
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

Hazırlayan

Ömer Faruk Erol

502081212

Pafta Adı: +2.25 Kot Planı

Pafta No: 02

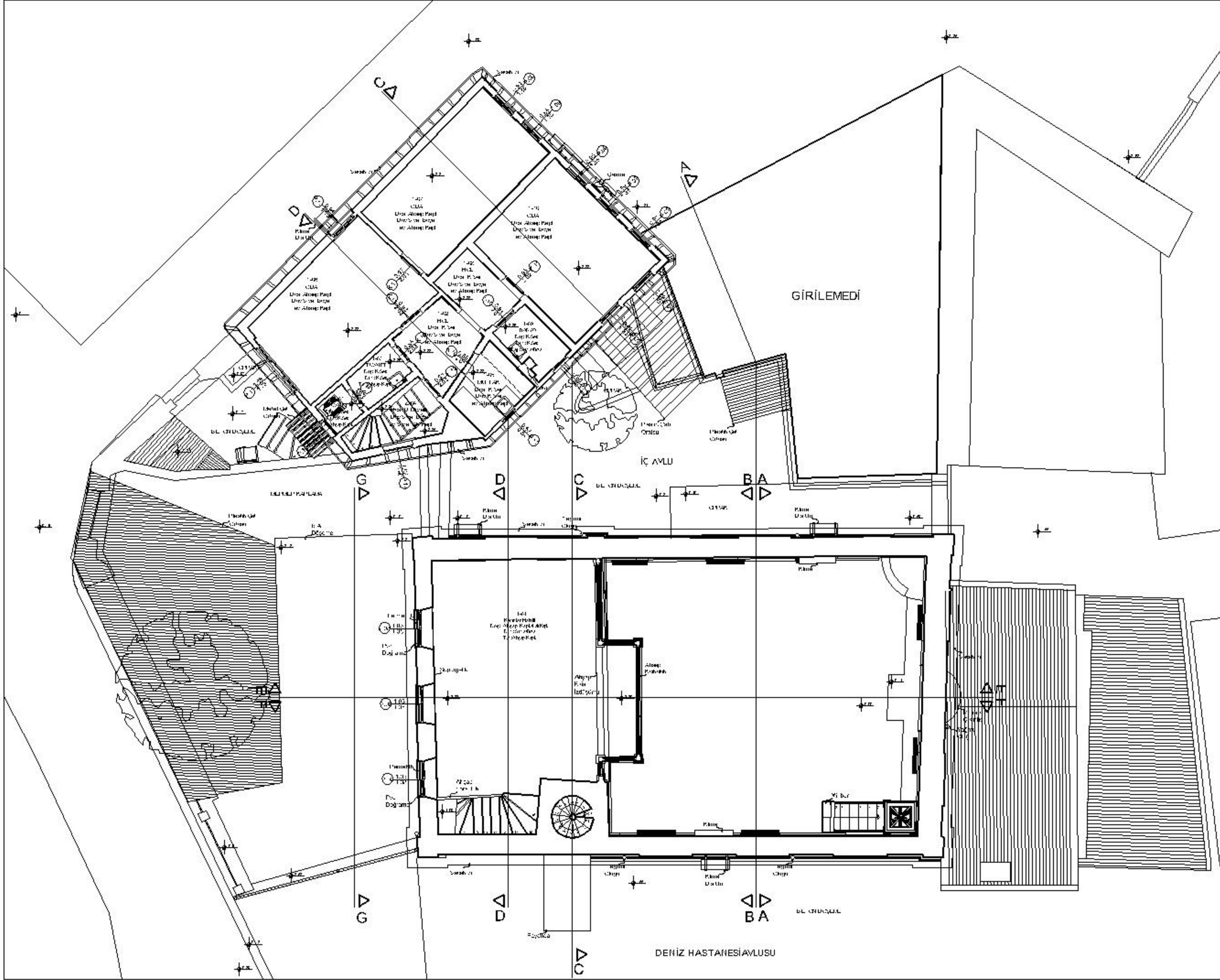
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNI CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

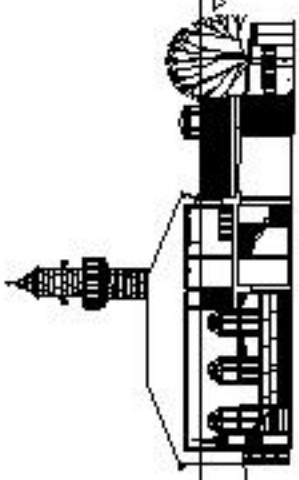
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

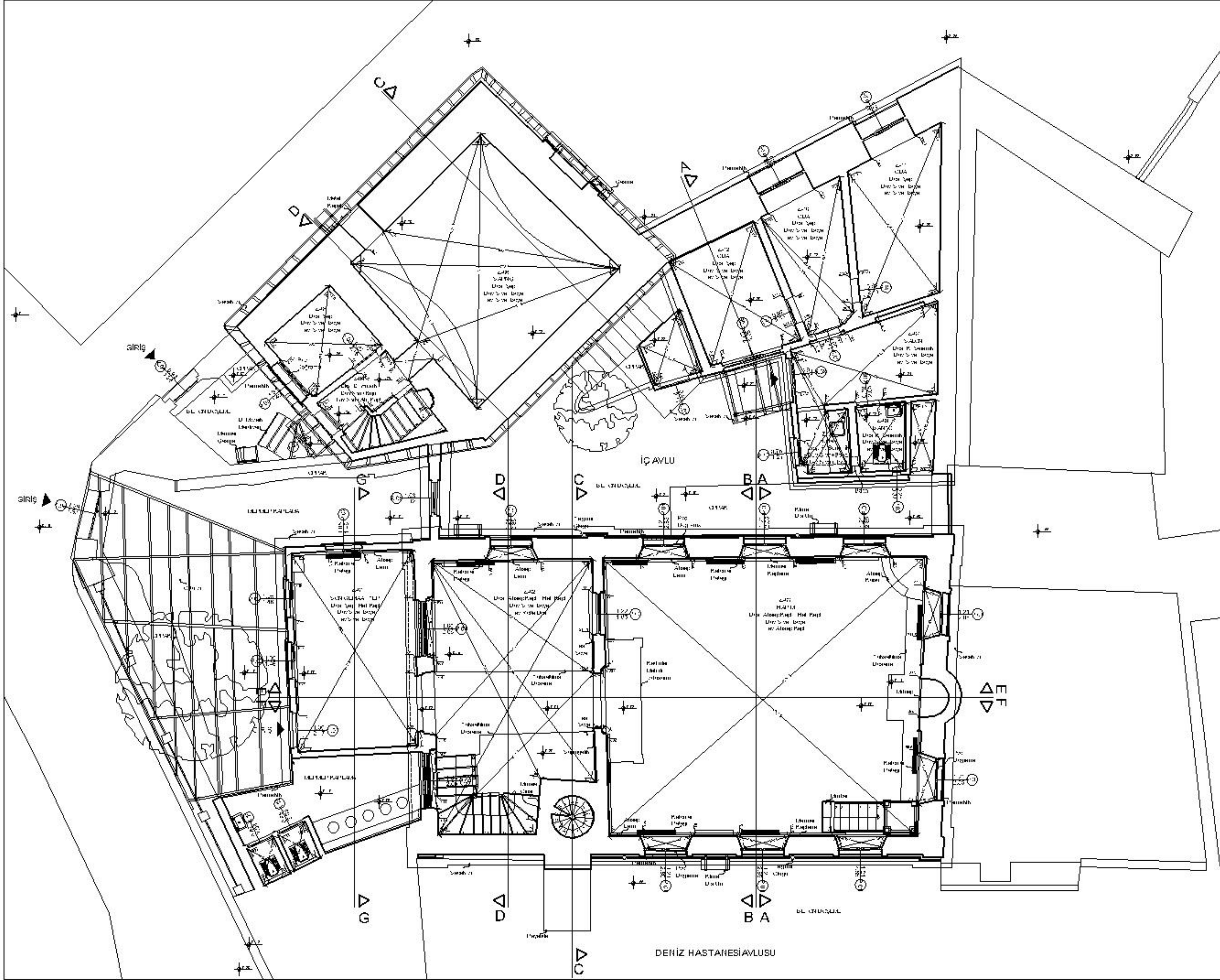
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: +5.00 Kot Planı
Pafya No: 03
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

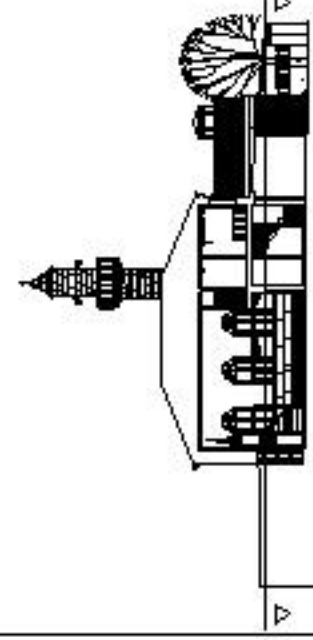
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

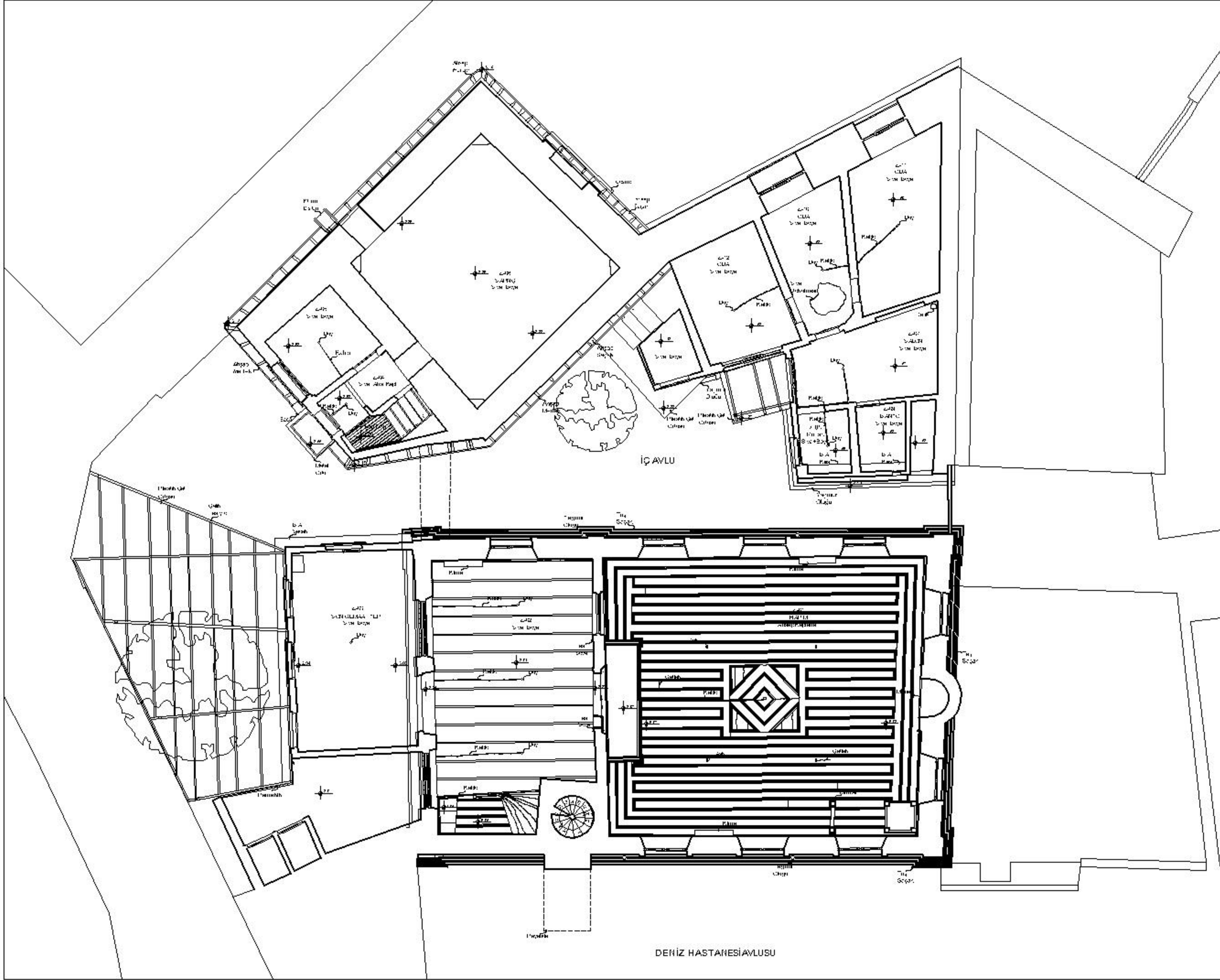
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: +2.25 Kot Planı
Pafya No: 04
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

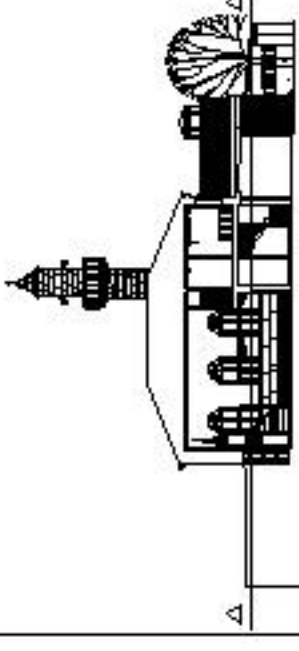
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı:
+2.25 Tavan Planı
Pafta No: 06
Ölçek: 1/50

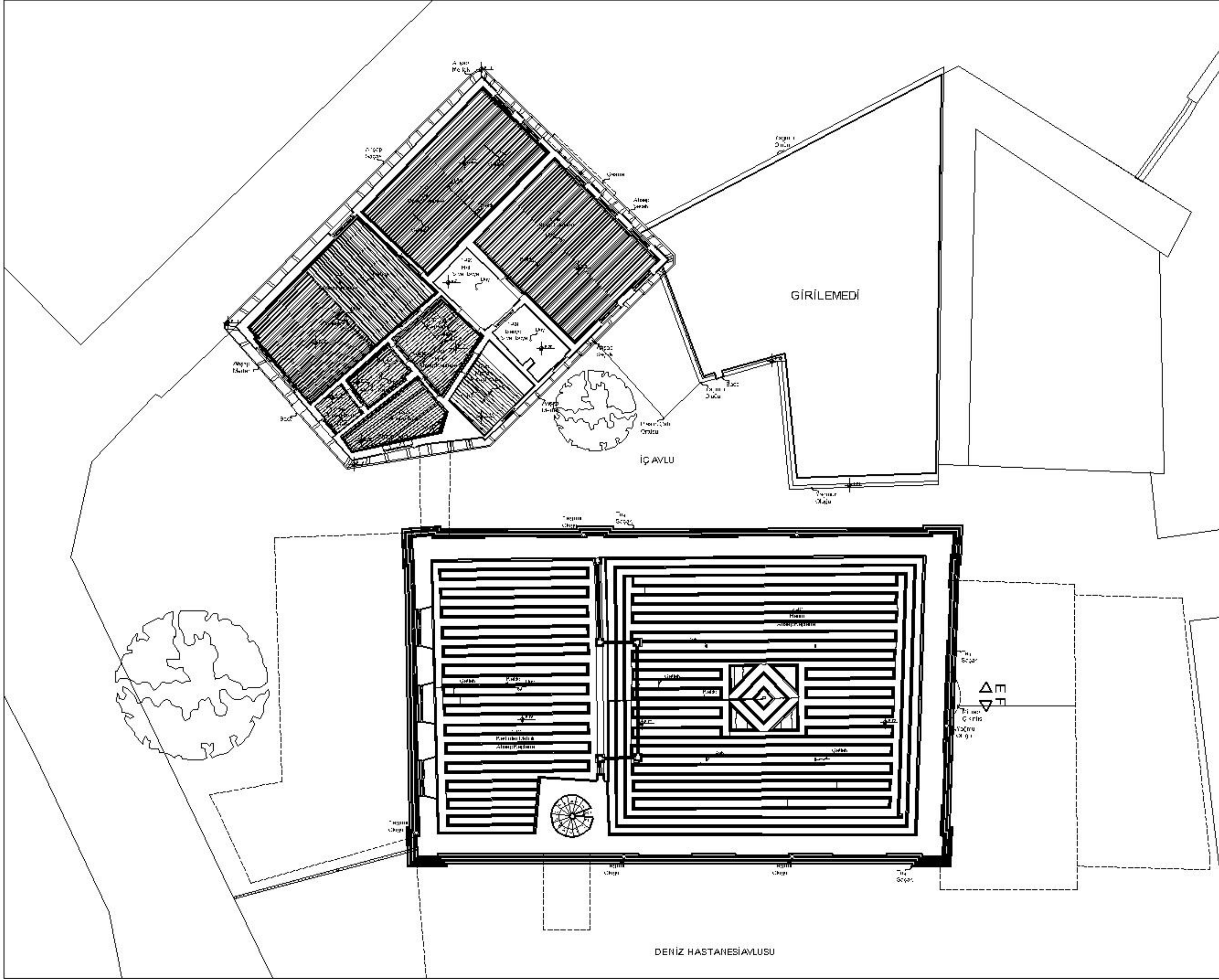
KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

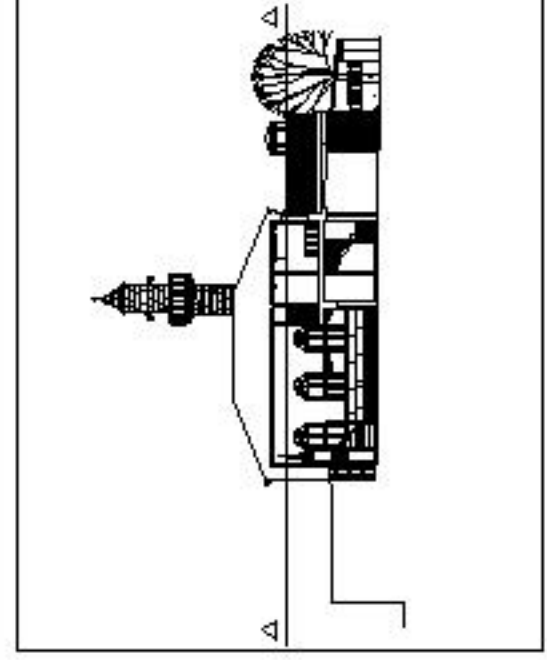
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DENİZ HASTAHESİ AVLUSU

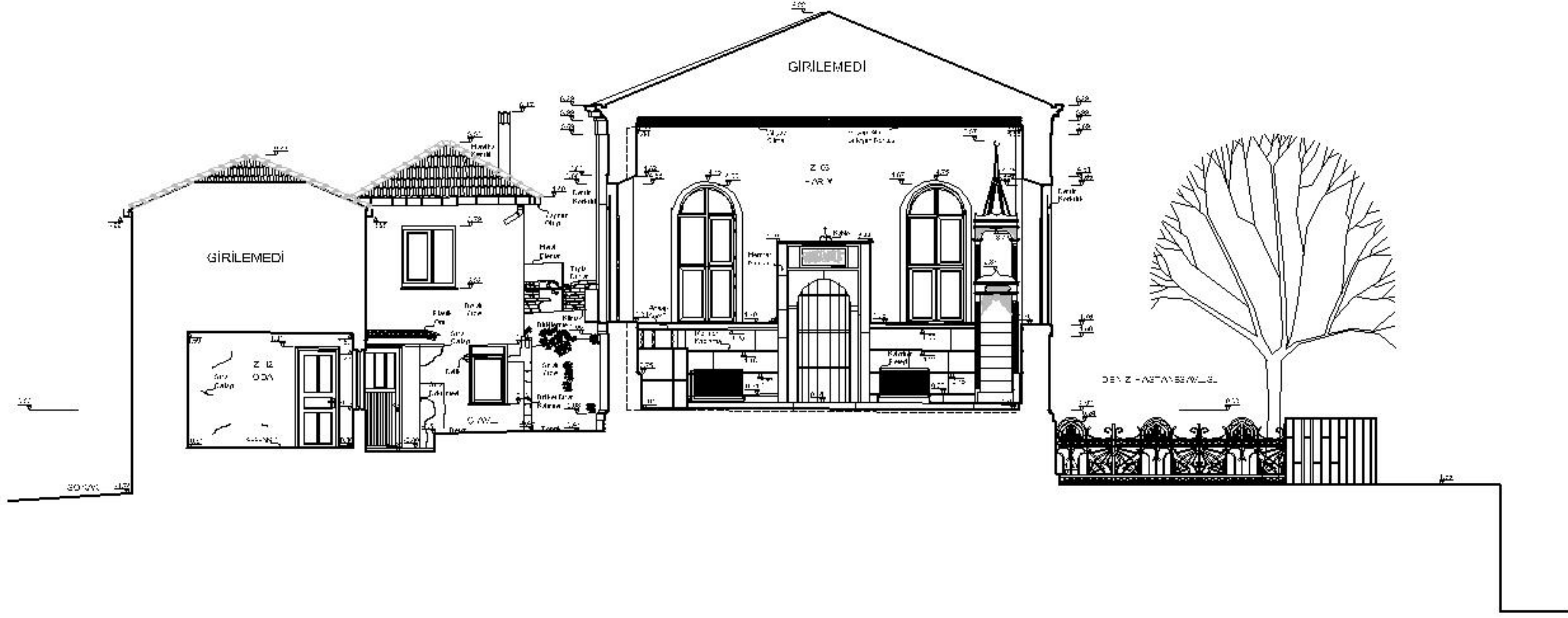
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafta Adı:	+5.00 Tavan Planı
Pafta No: 07	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAA	Tez Danışmanı
YELDEĞİRNE CAMII	Prof. Dr. Ahmet Ersen
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN	
RESTORASYON PROJESİ	

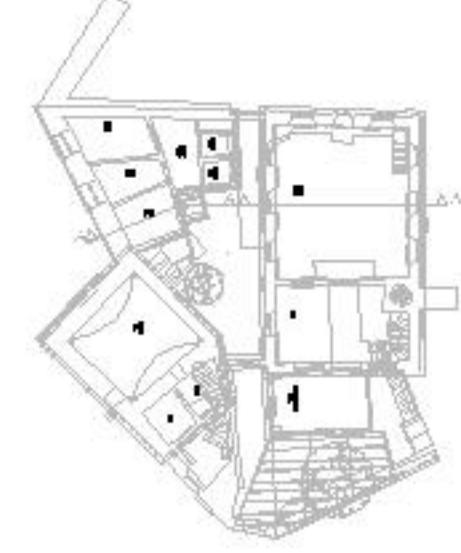
İSTANBUL TEKNİK	FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ÜNİVERSİTESİ	MİMARLIK ANABİLİM DALI
	RESTORASYON
	PROGRAMI
	YÜKSEK LİSANS TEZİ

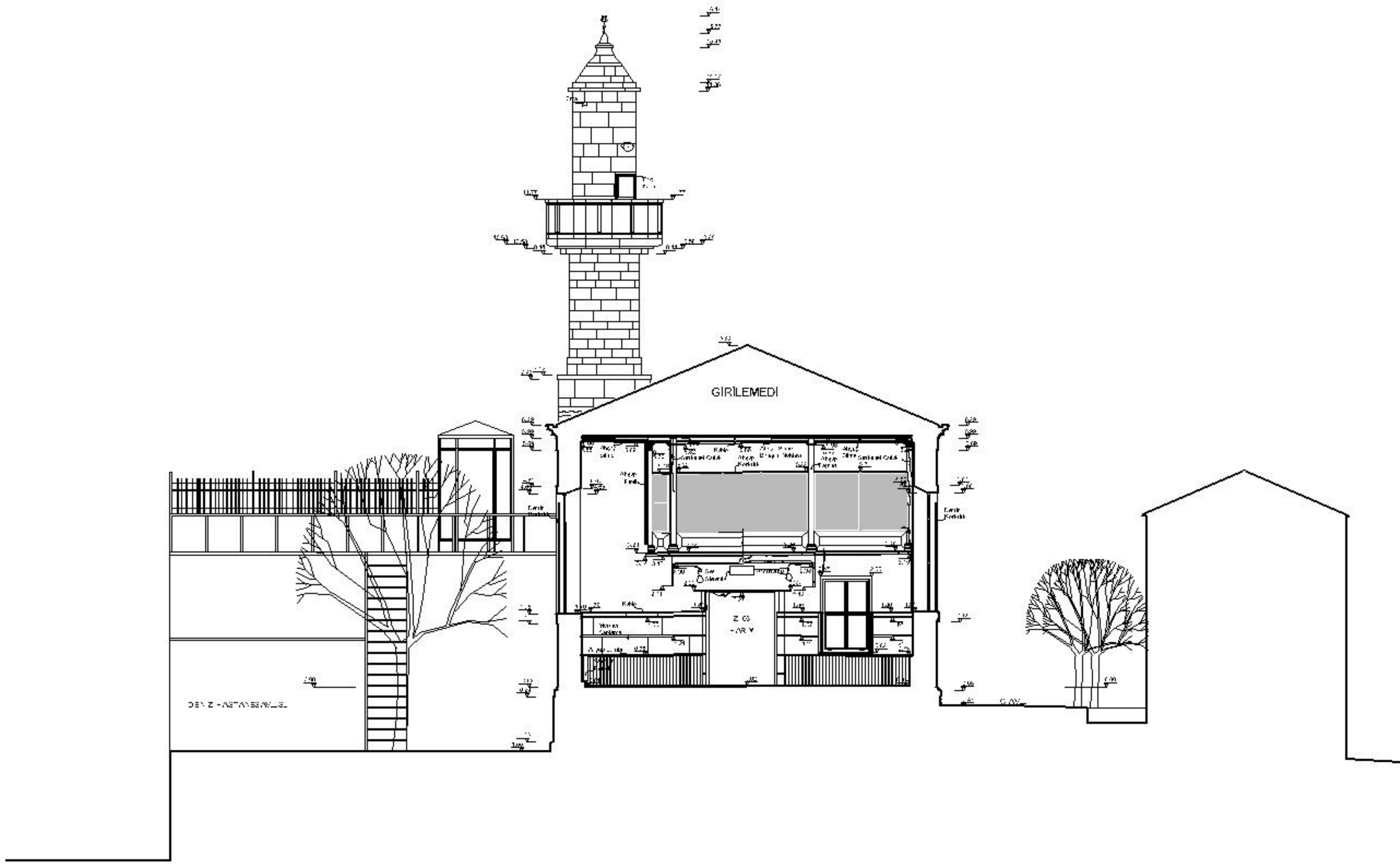
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: A-A Kosit
Pafya No: 09
Ölçek: 1/50

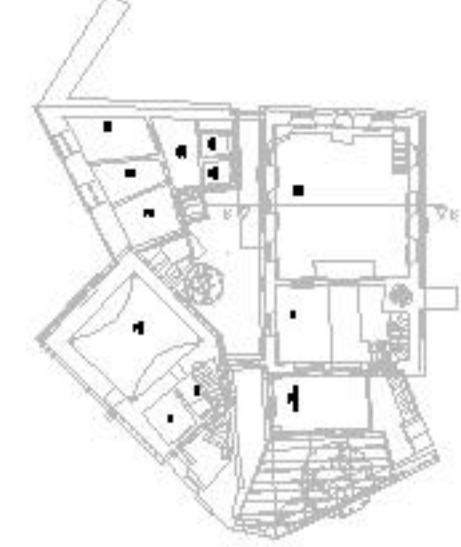
RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

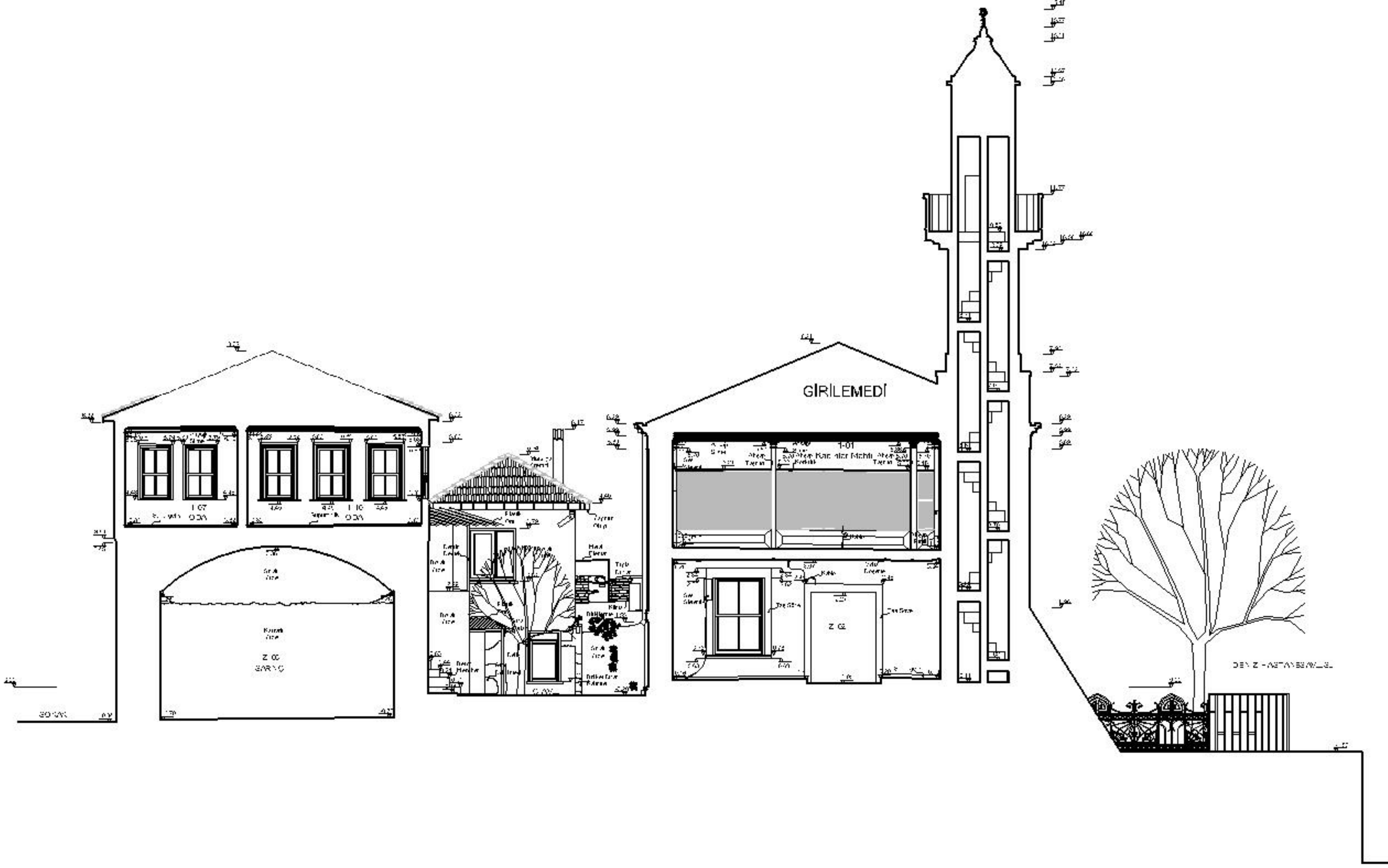
KASIMPAŞA
YELDE GİRMEYEN CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: B-B Kosit
Pafya No: 10
Ölçek: 1/50

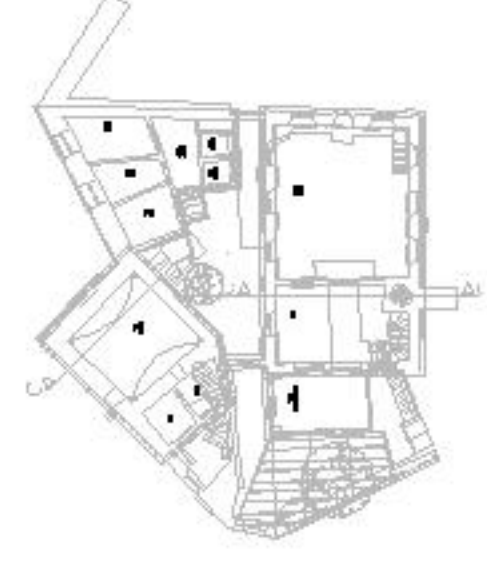

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

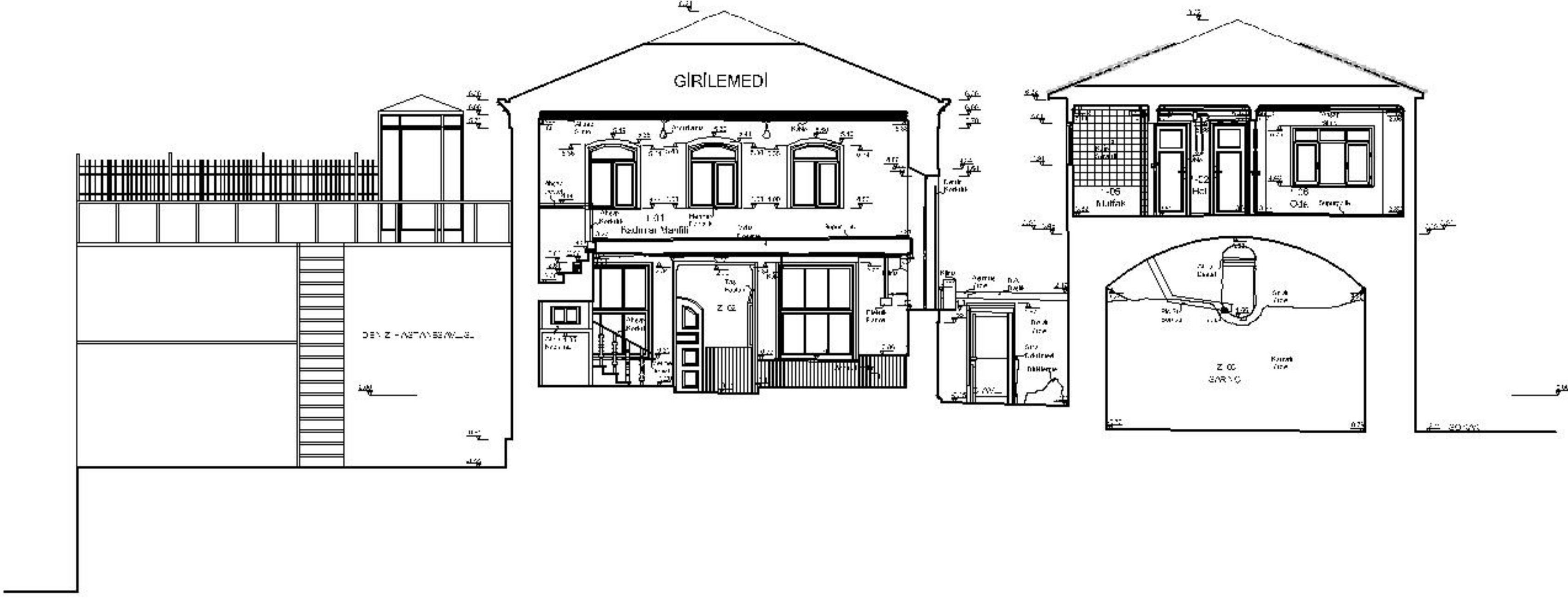
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: C-C Kısıt
Pafta No: 11
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDE GİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

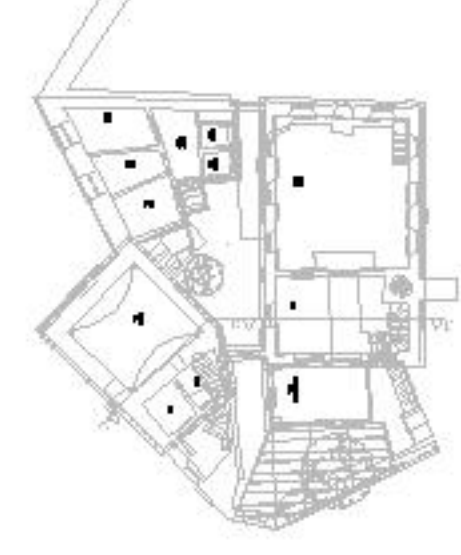
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: D-D Kosit
Pafya No: 12
Ölçek: 1/50

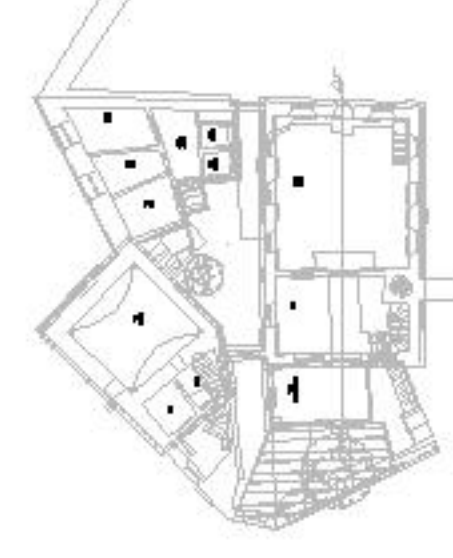
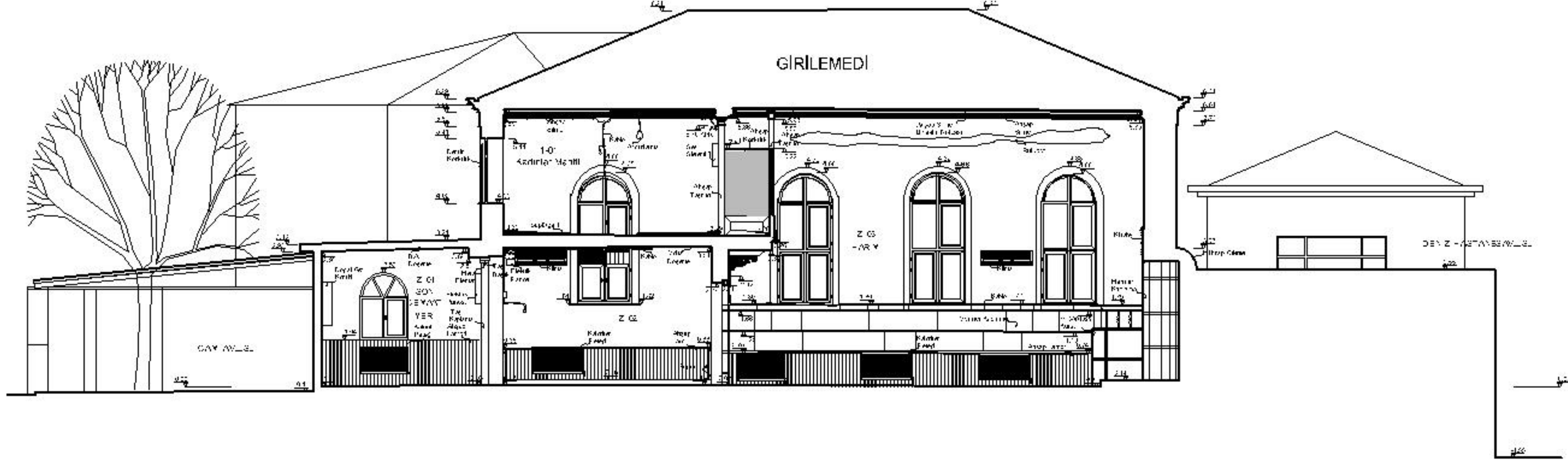

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

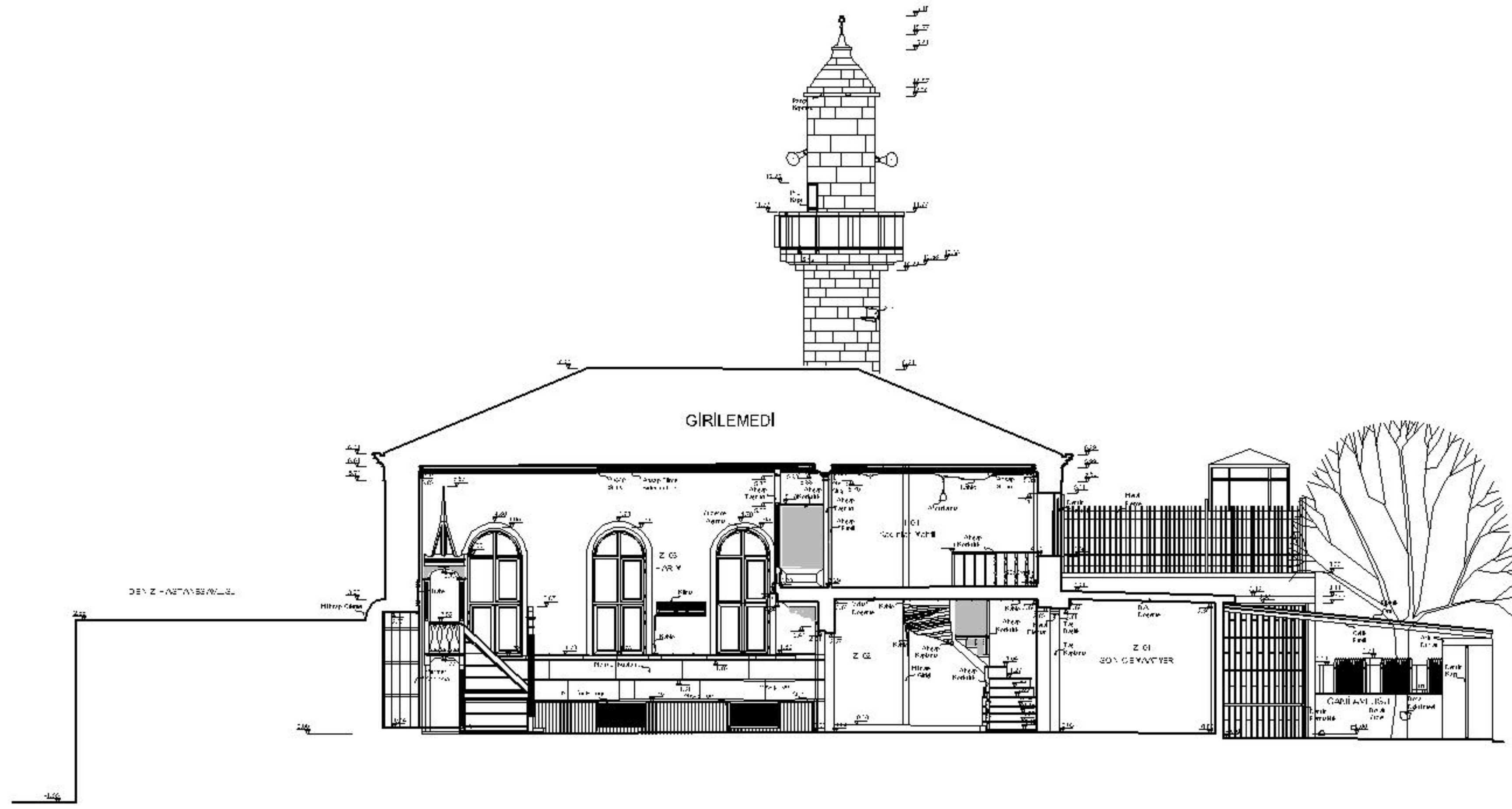

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafila Adı: E-E Kosit
Pafila No: 13
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

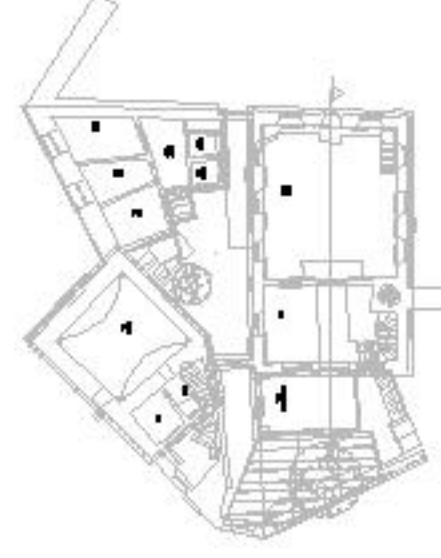
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

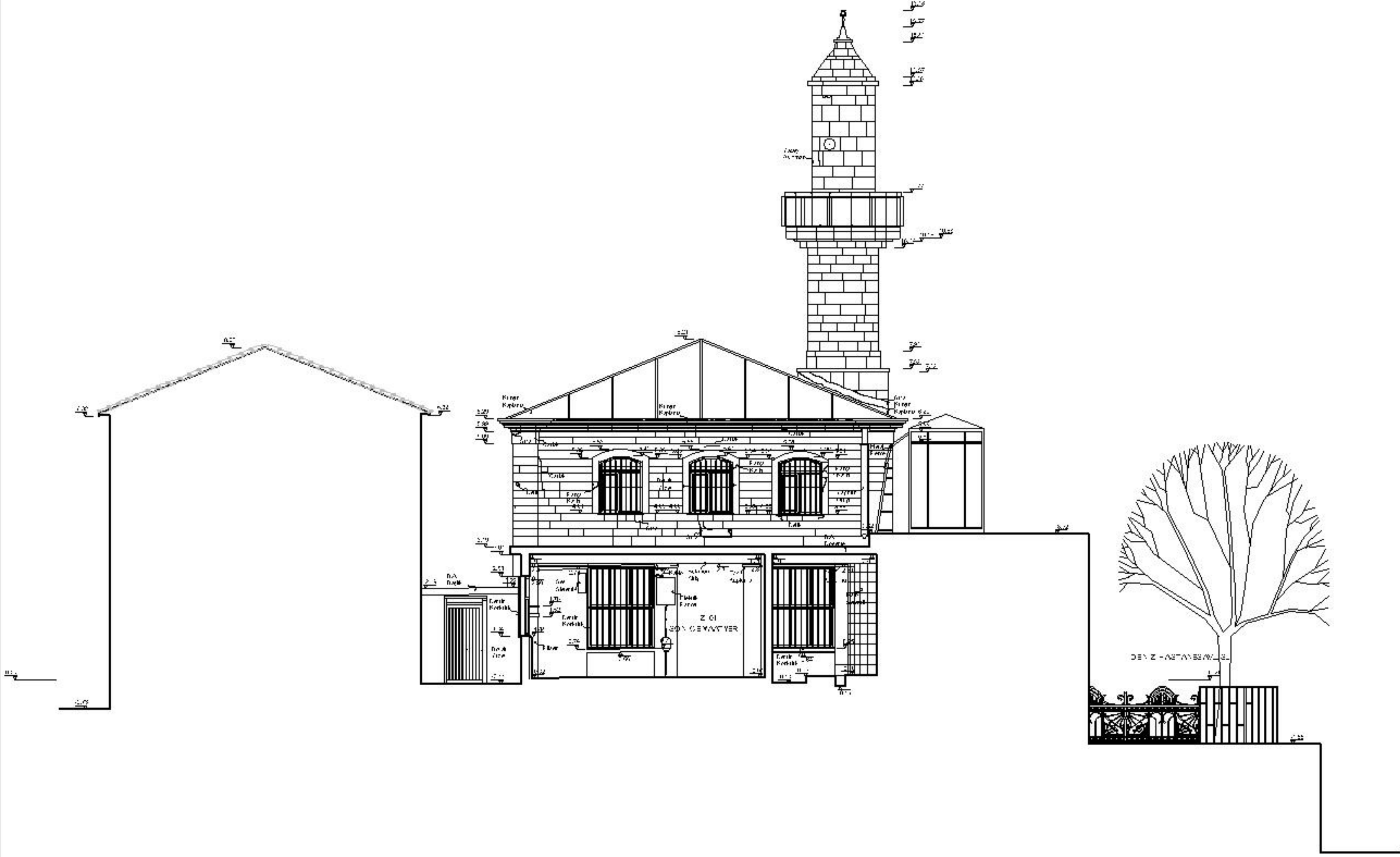

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: F-F Kosit
Pafta No: 14
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

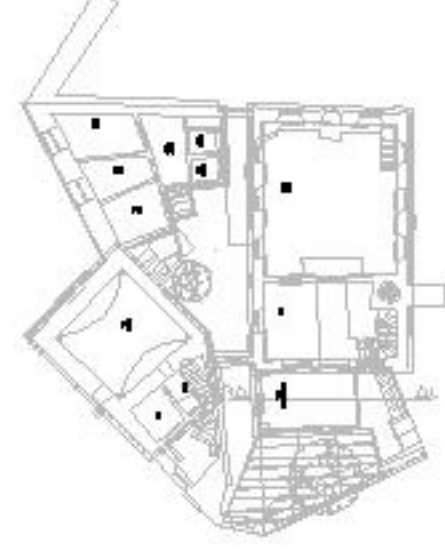

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

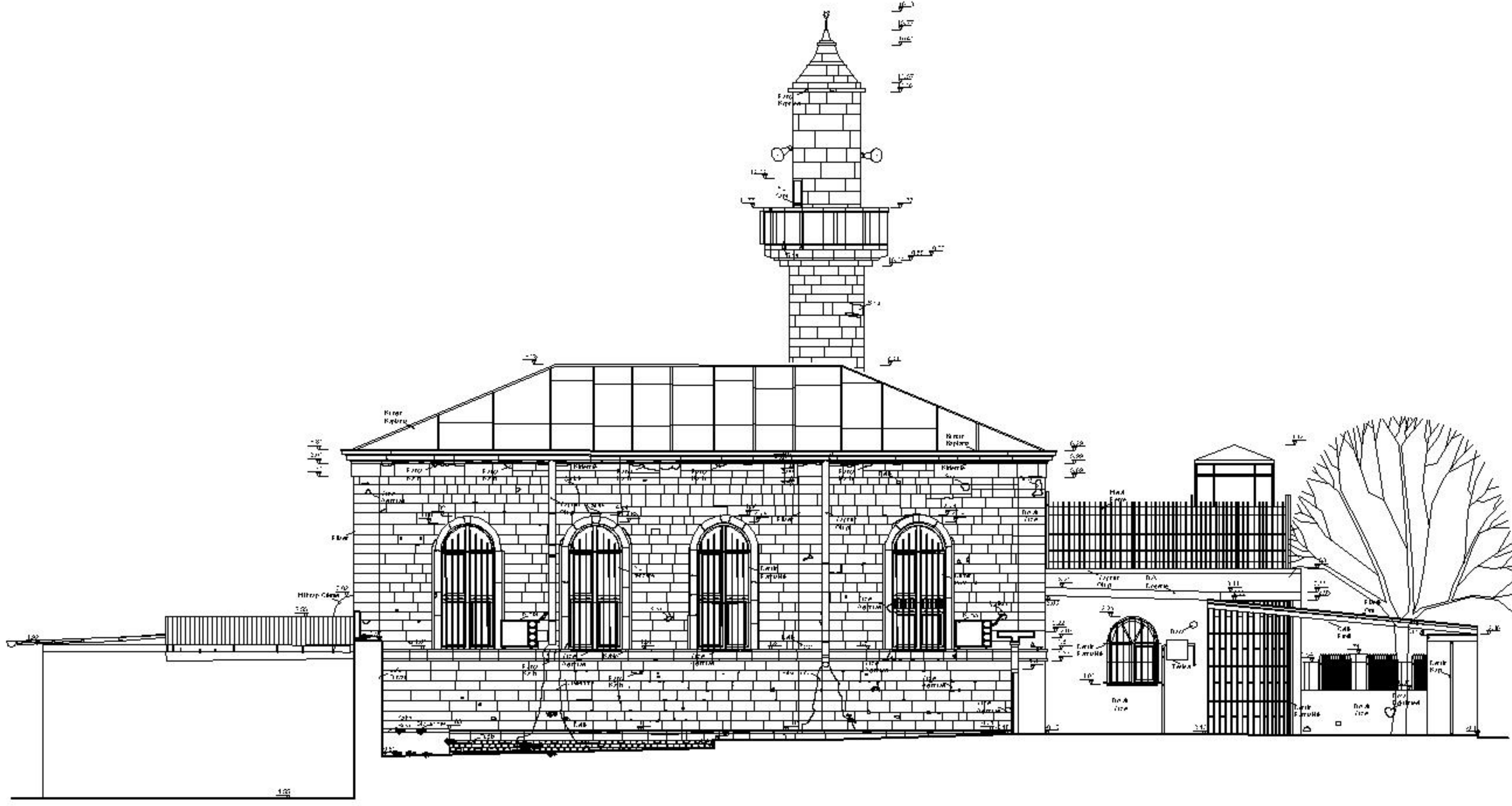
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: G-G Kosit
Pafya No: 15
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

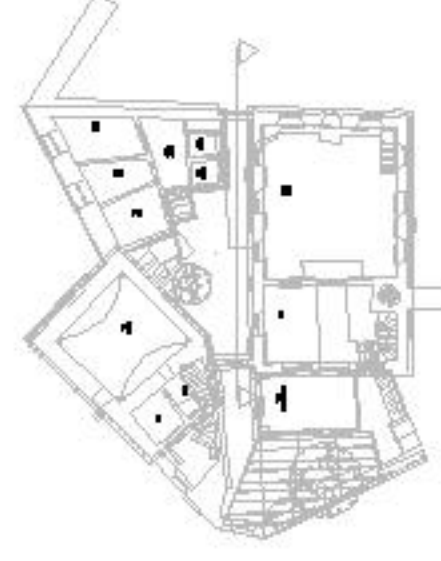

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

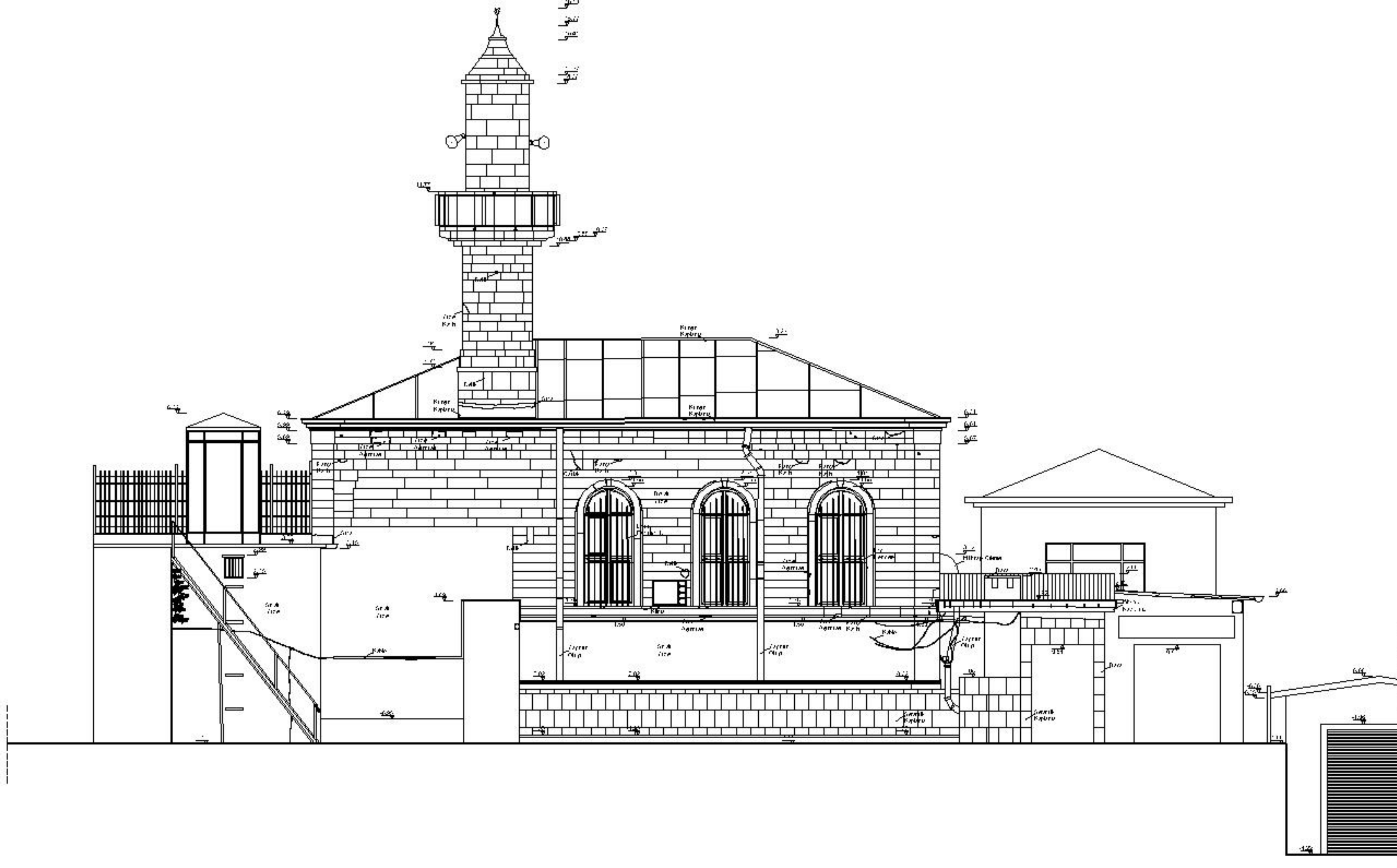

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzeydoğu
Cephesi
Pafta No: 16
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNEİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

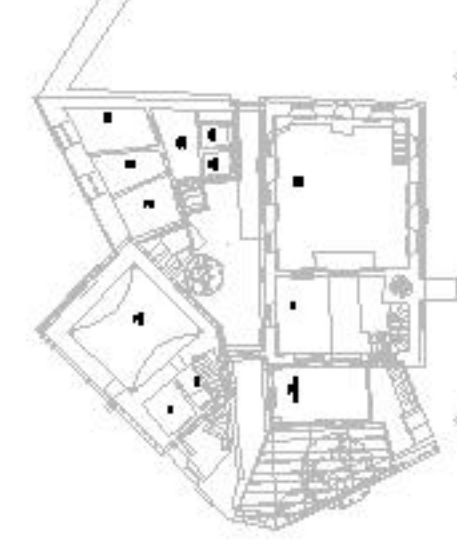

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPASA
YELDEĞİRNE CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneybatı
Cephesi
Pafta No: 17
Ölçek: 1/50

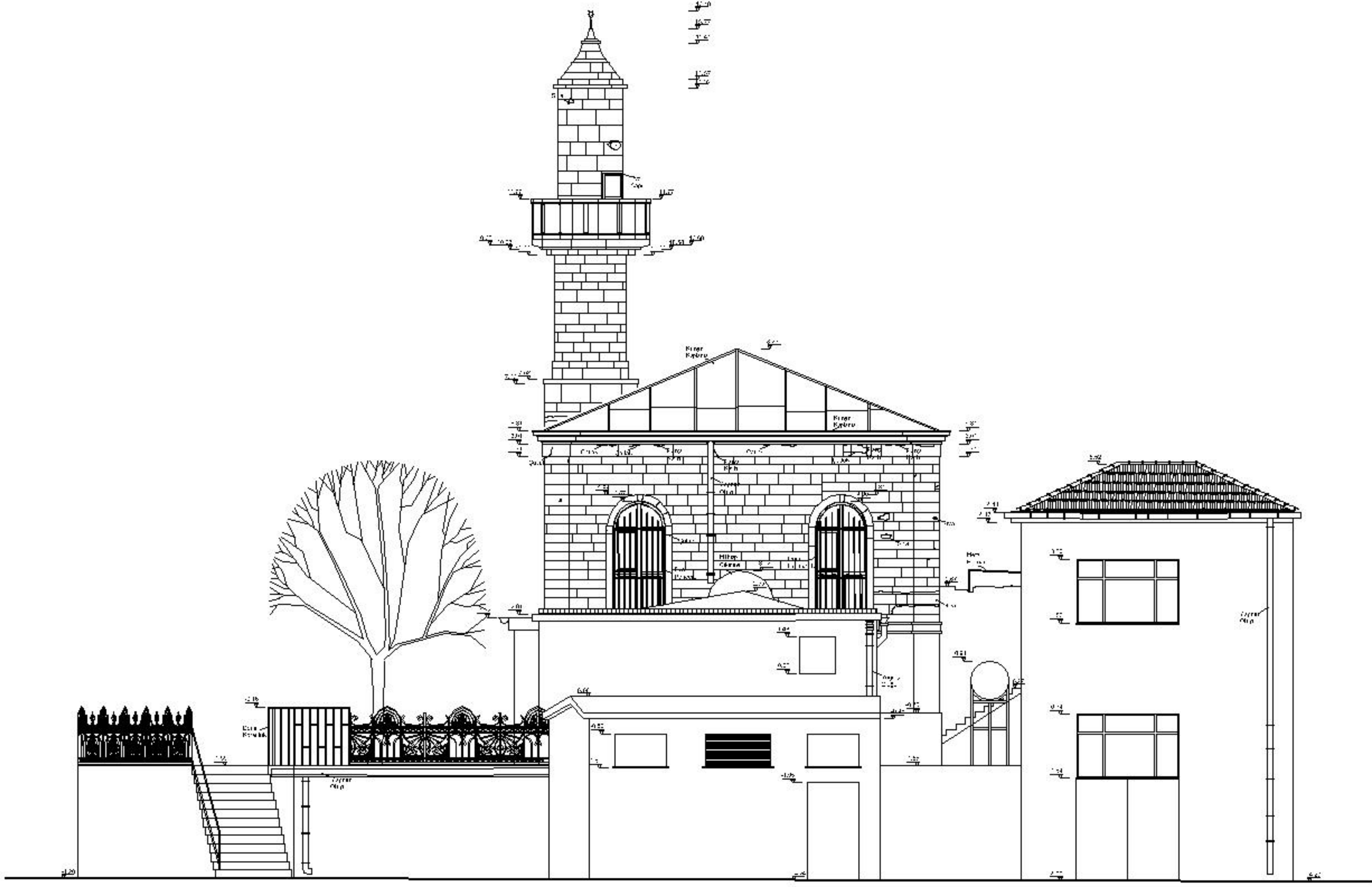

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

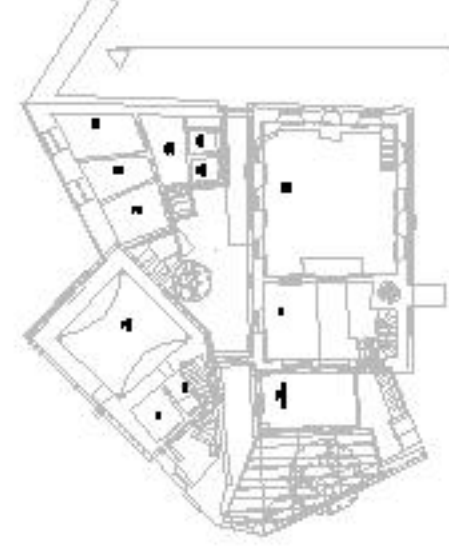

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPASA
YELDEĞİRNENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneydoğu
Cephesi
Pafta No: 18
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

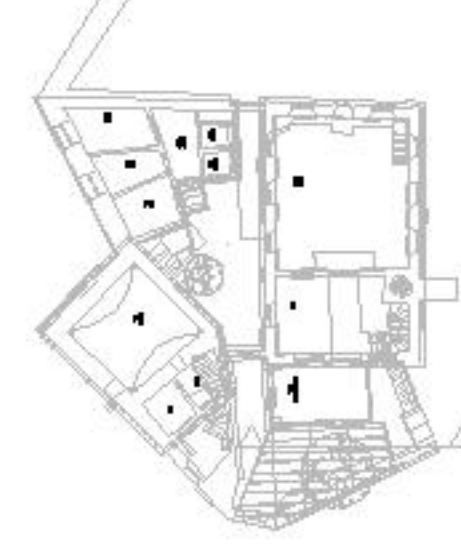

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzeybatı
Cephesi
Pafta No: 19
Ölçek: 1/50

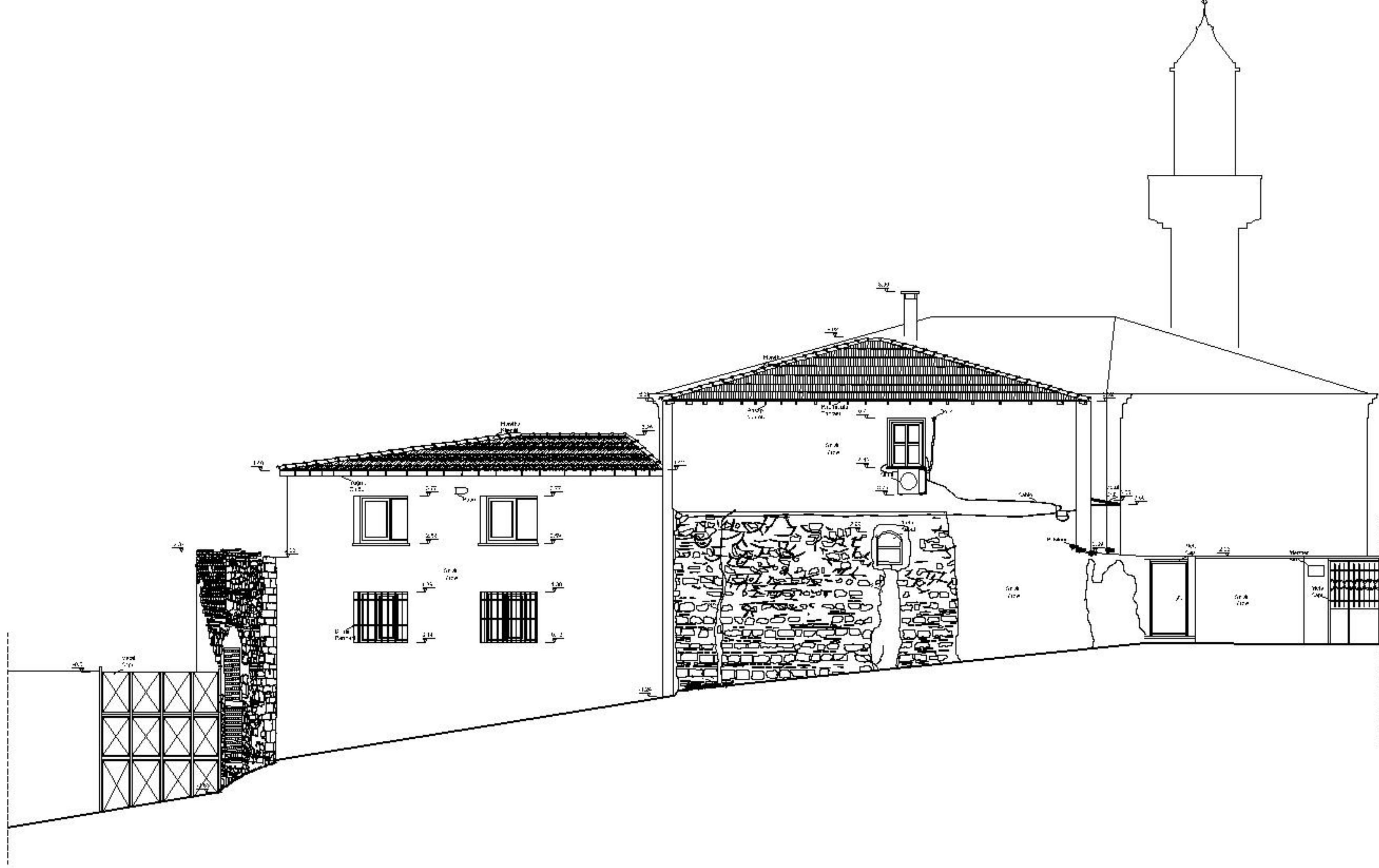

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

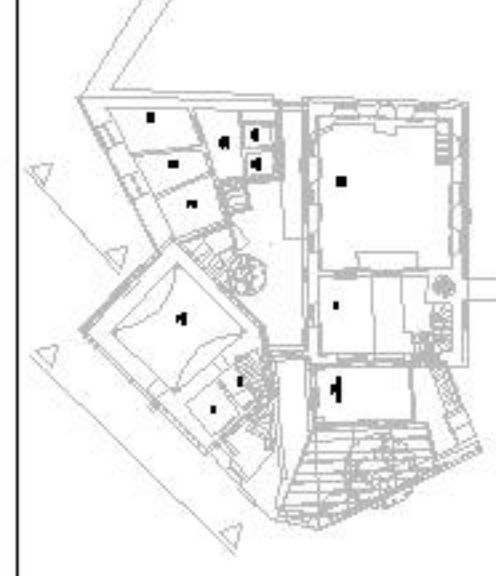
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzey Cephesi
Pafta No: 21
Ölçek: 1/50

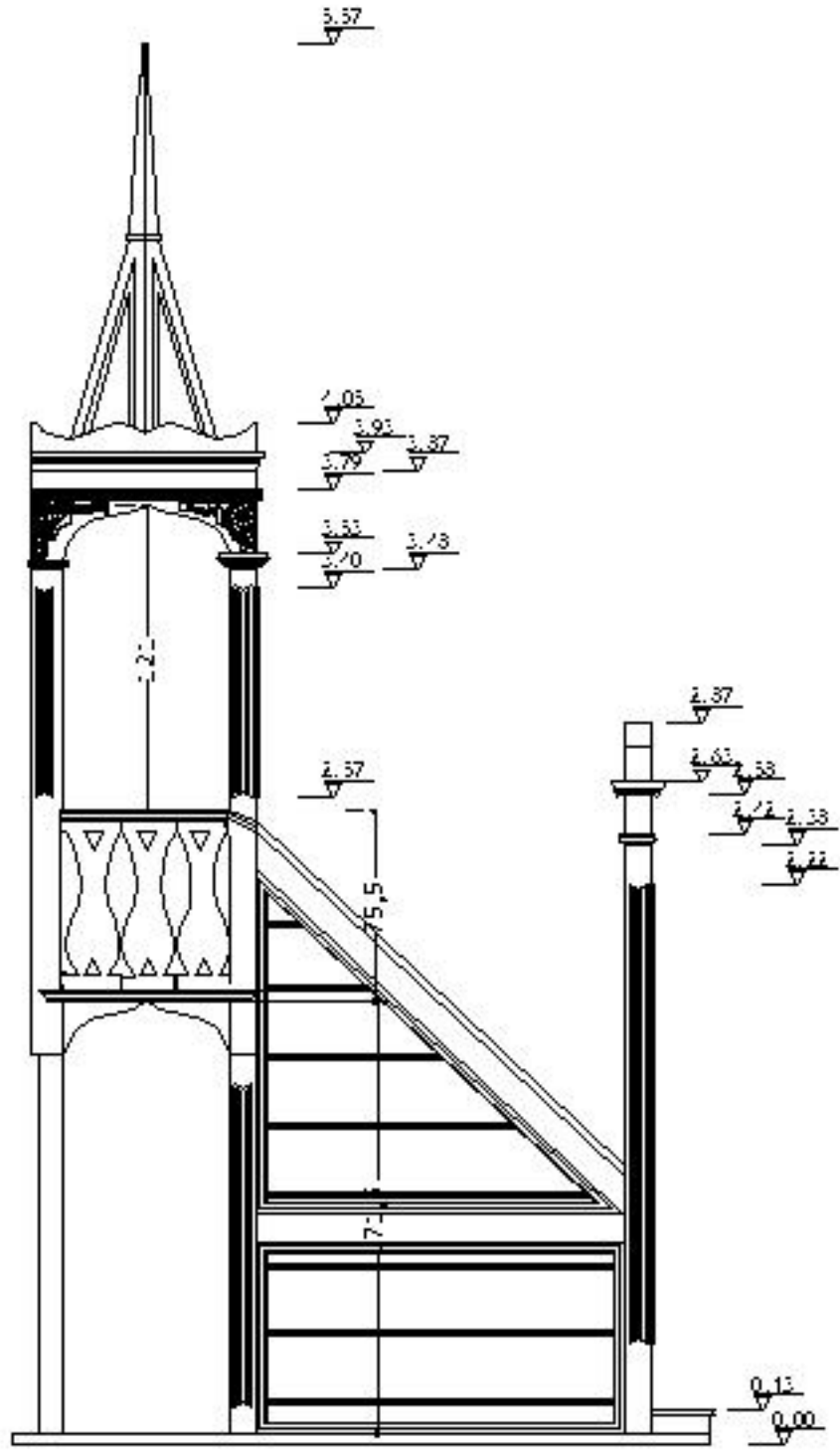

RÖLÖVE

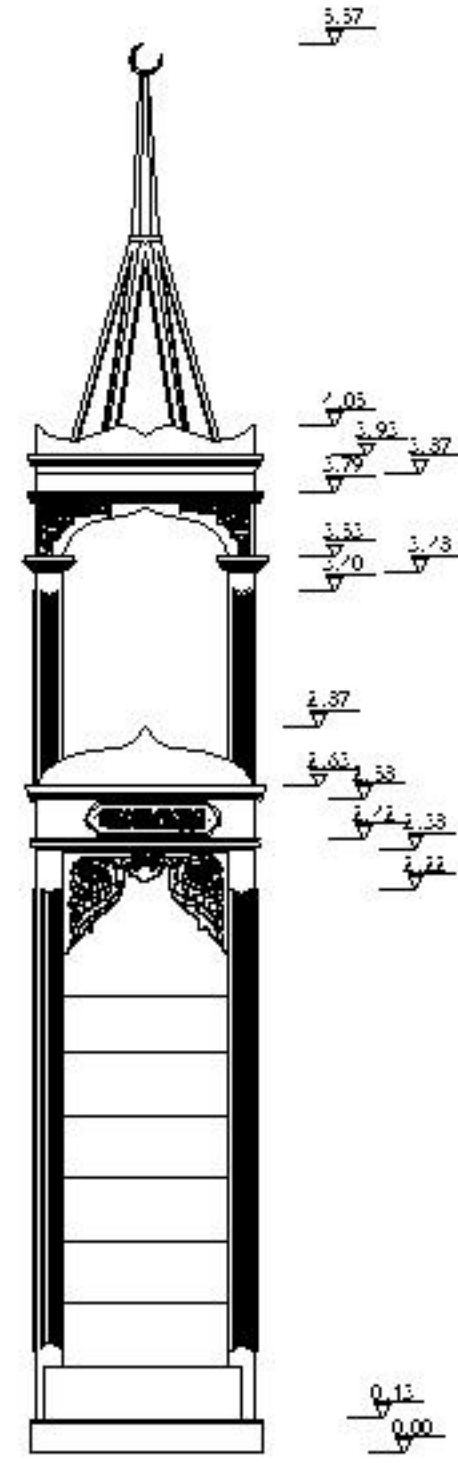
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

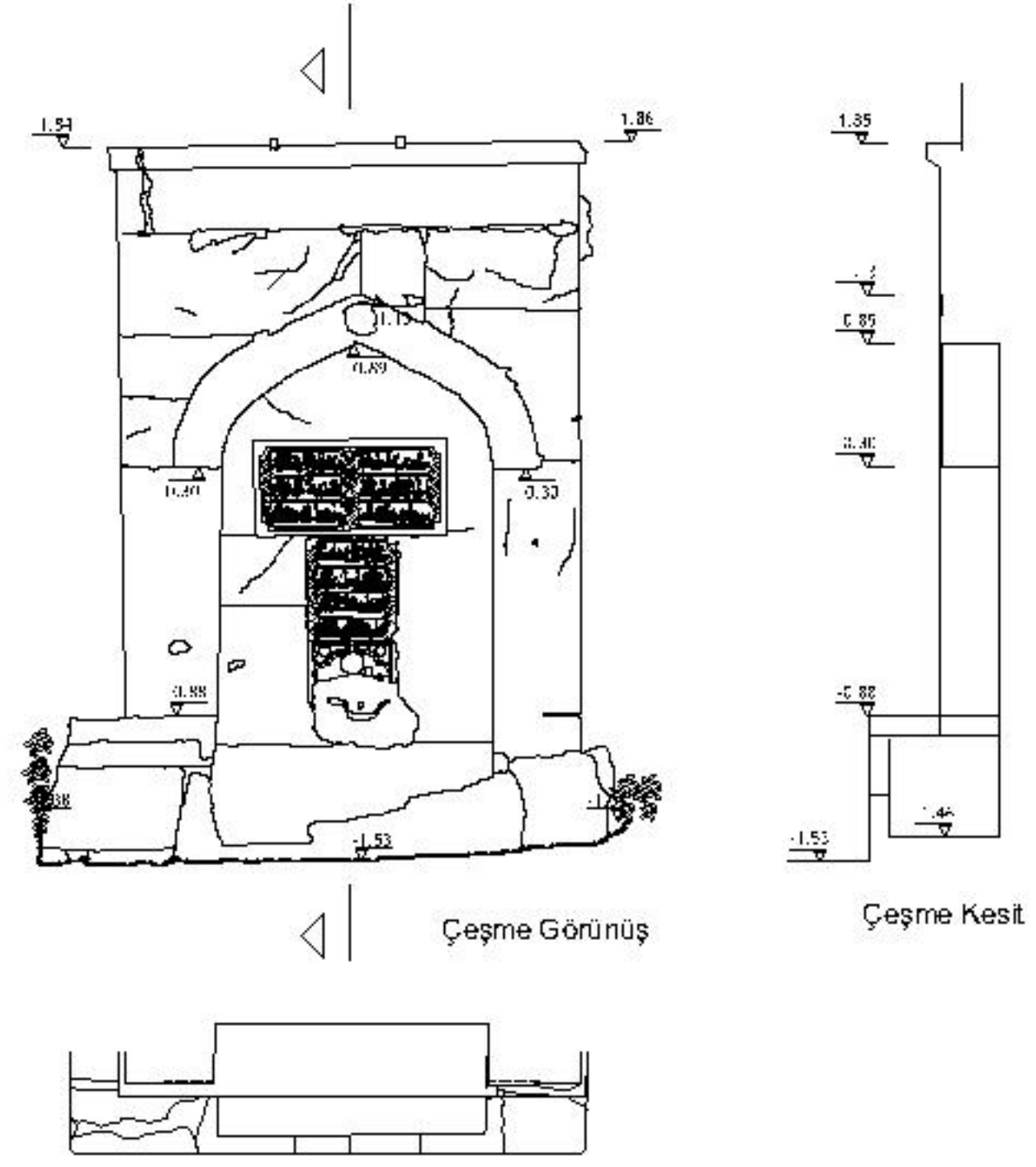

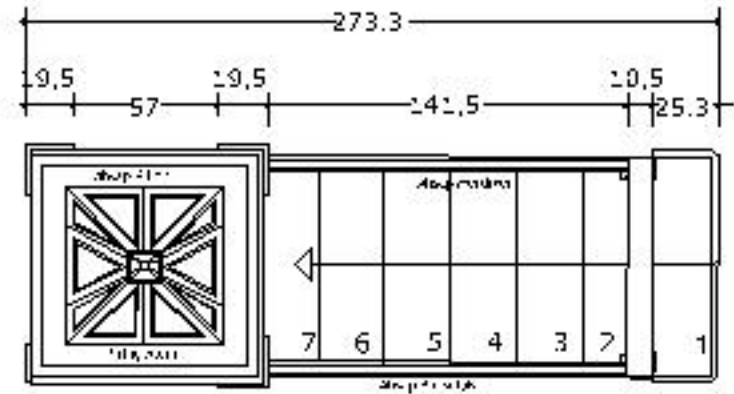
Minber Görünüş

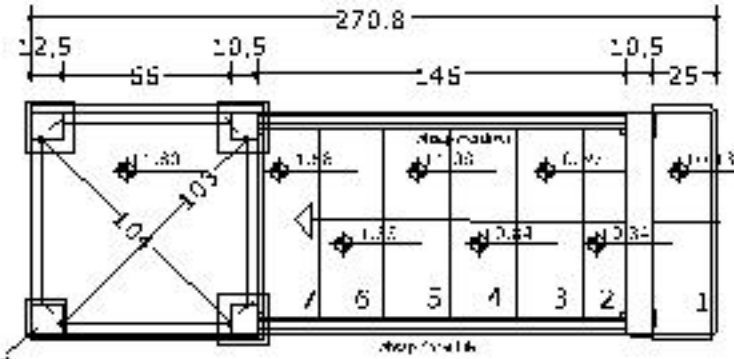
Minber Görünüş

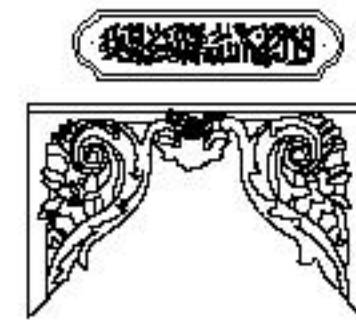
Çeşme Plan

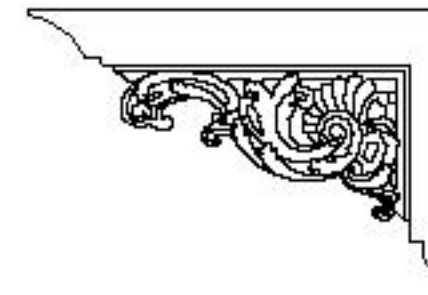
Minber Plan +5.80

Minber Plan +2.50

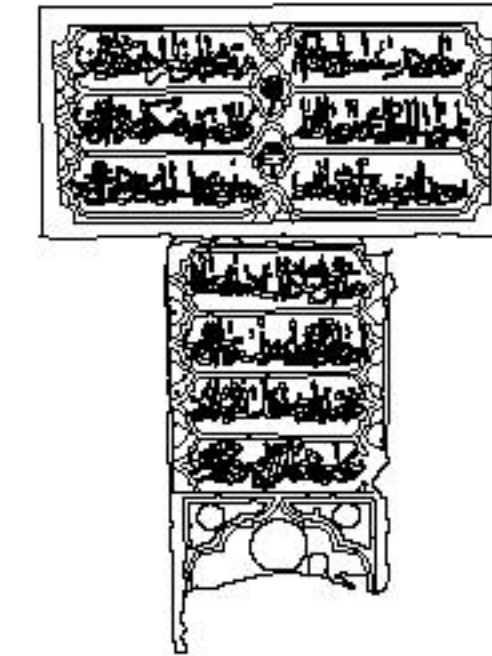
Detay : 01
Ölçek: 1/10

Detay : 02
Ölçek: 1/10

Detay : 03
Ölçek: 1/10

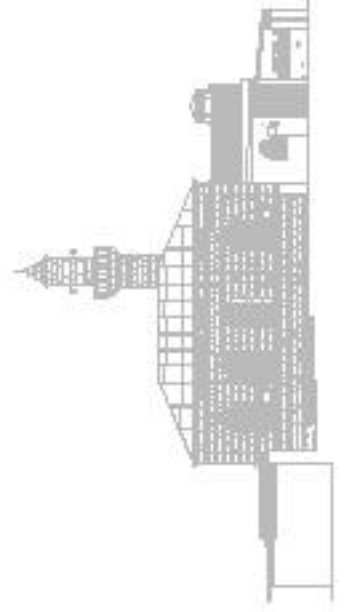

Çeşme Kitabı
Ölçek: 1/10

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

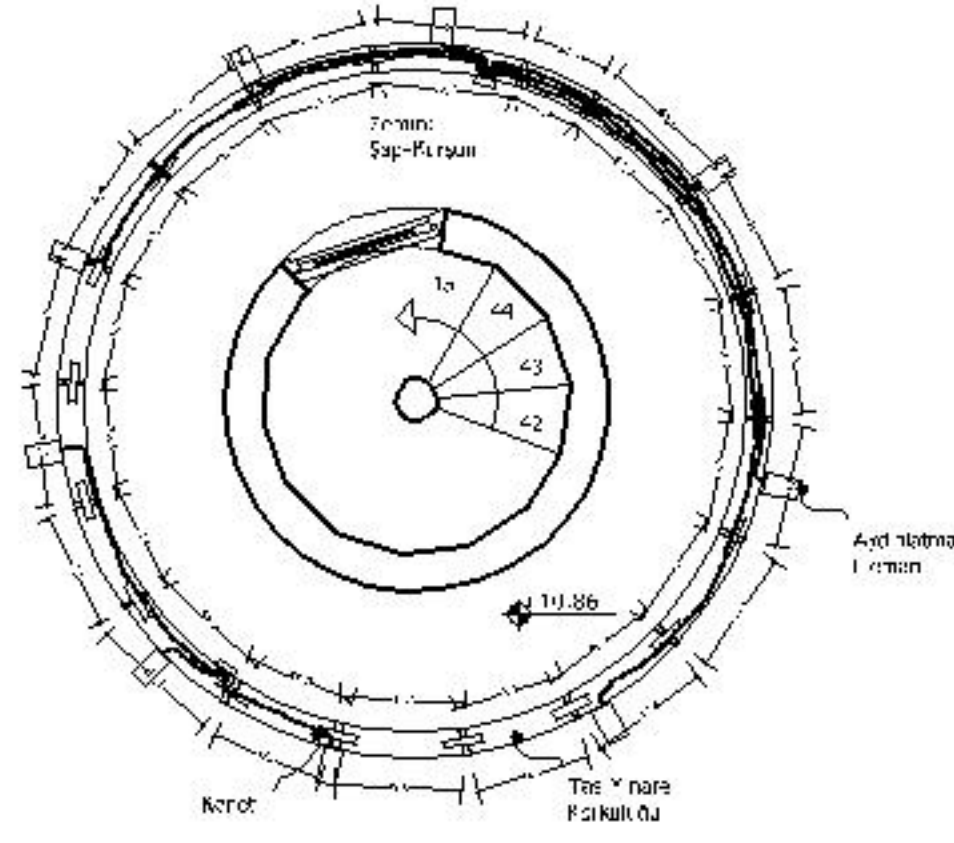
RESTORASYON

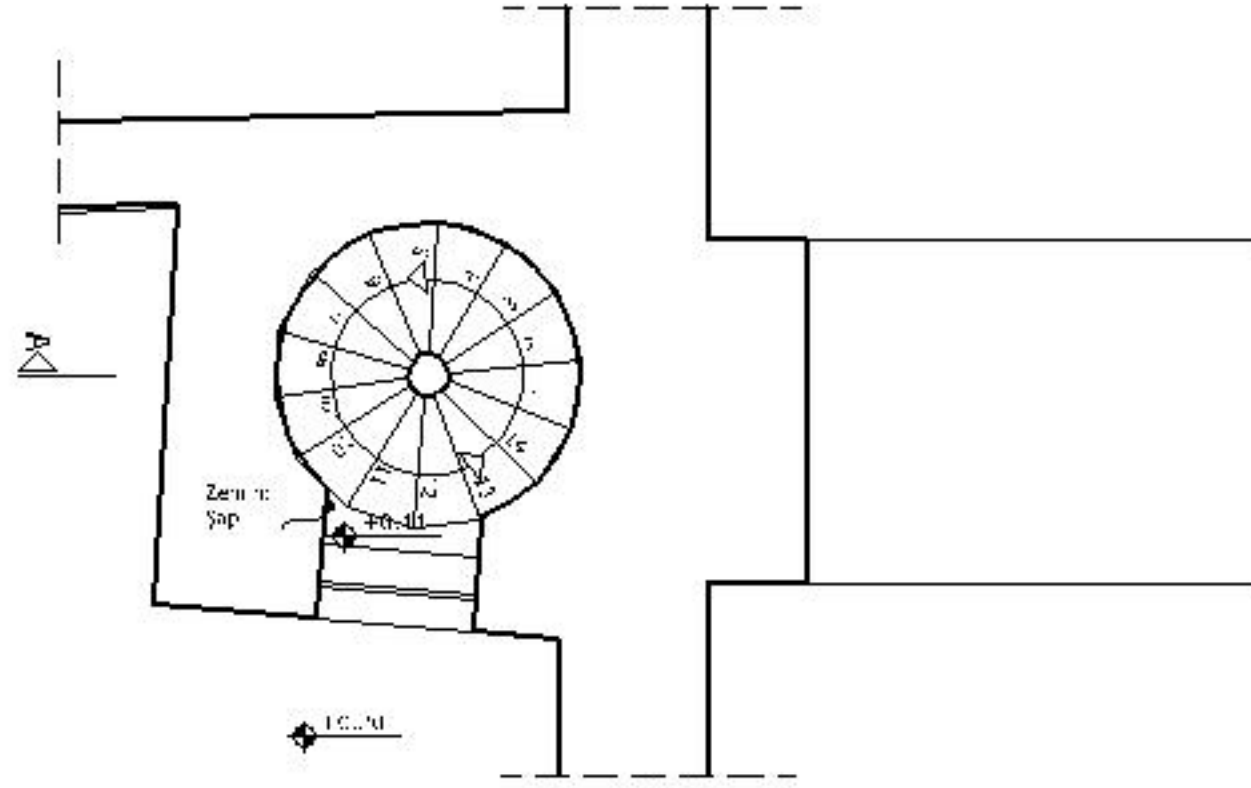
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 22
Ölçek: 1/20

KASIMPAŞA
YELDE GİRMEYEN CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

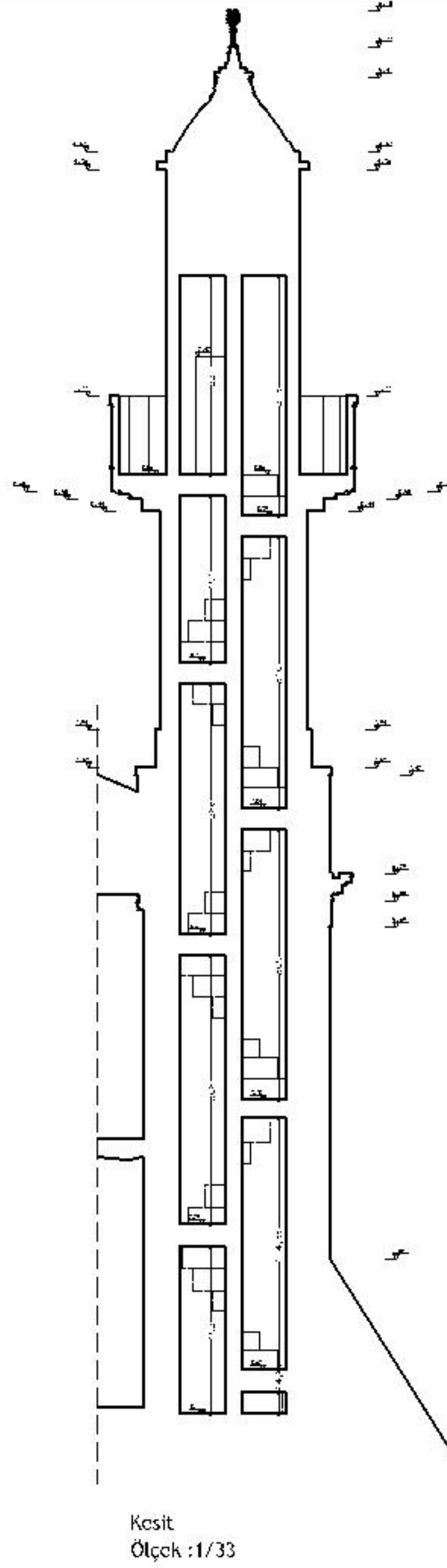
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

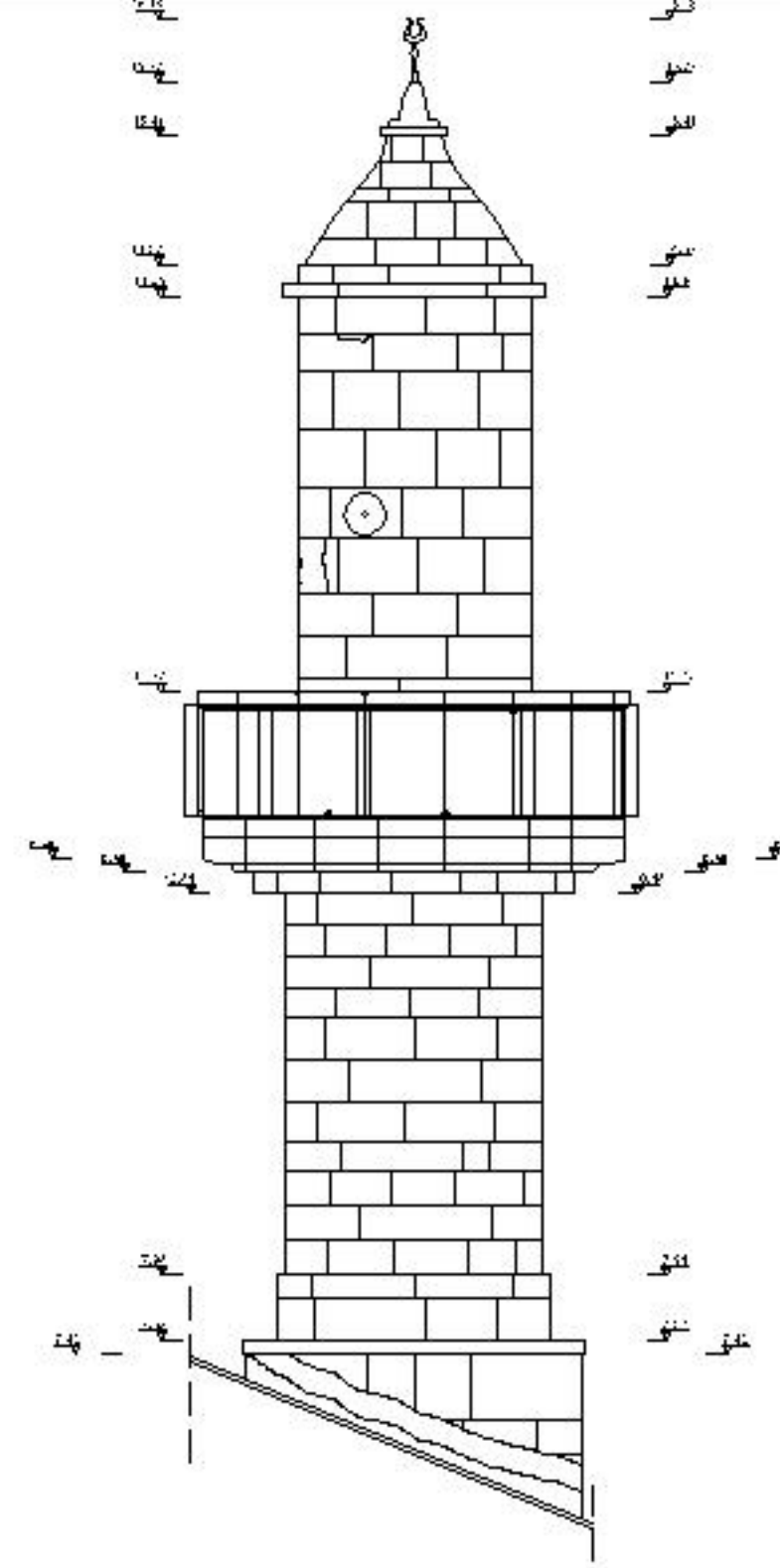
PETEK PLANI
Ölçek: 1/20

ZEMİN KAT PLANI
Ölçek: 1/20

Kesit
Ölçek: 1/33

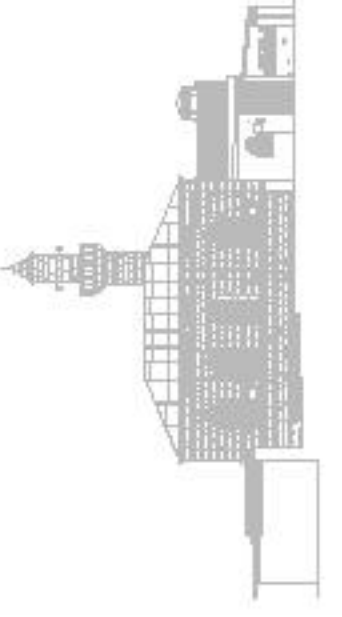

Görünüş
Ölçek: 1/33

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

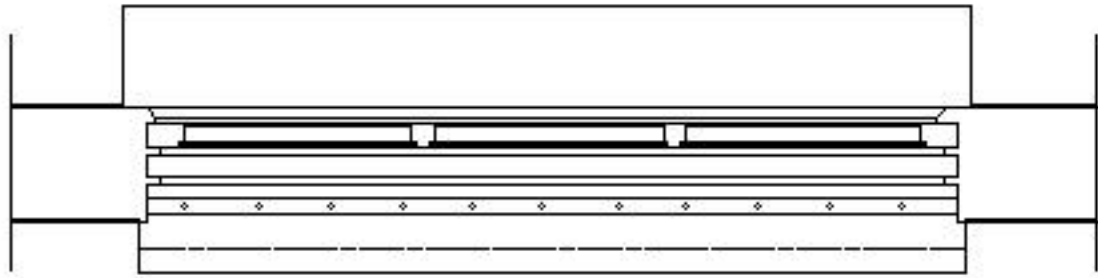

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 23
Ölçek: 1/50

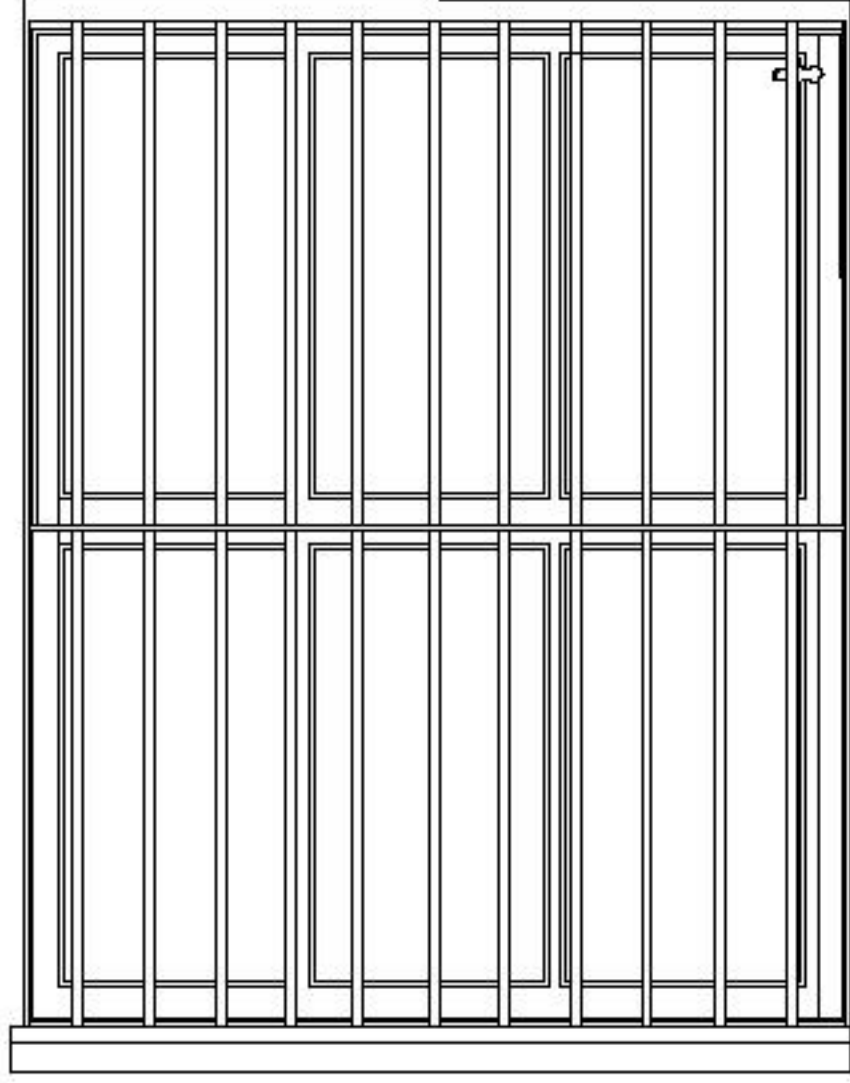
KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

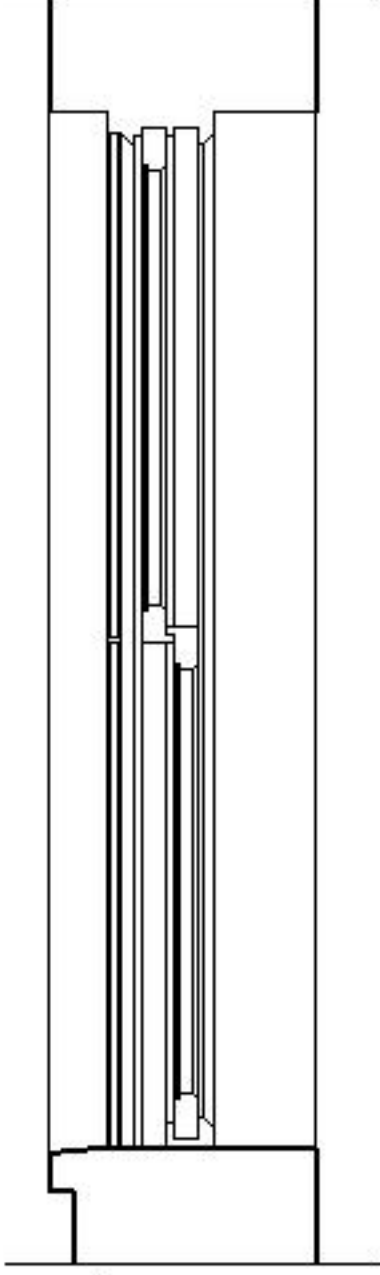
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

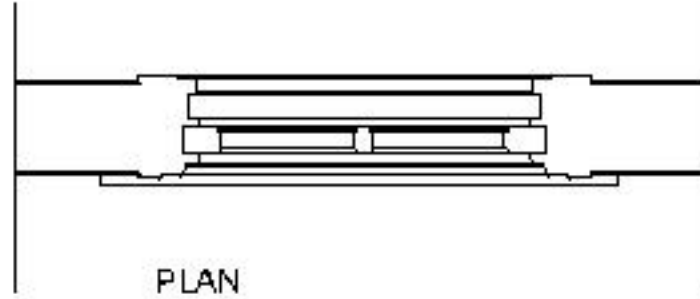
PLAN

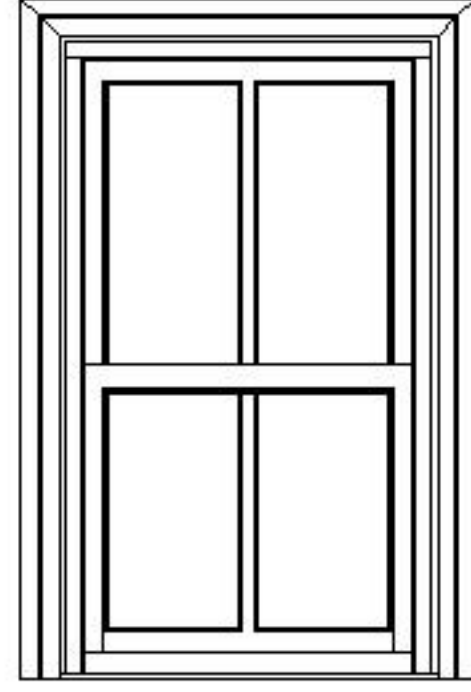
GÖRÜNÜŞ

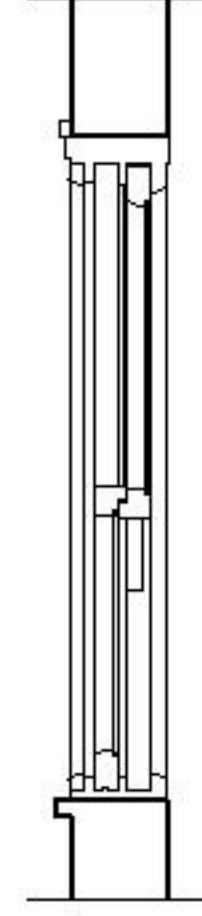
KESİT

PLAN

GÖRÜNÜŞ

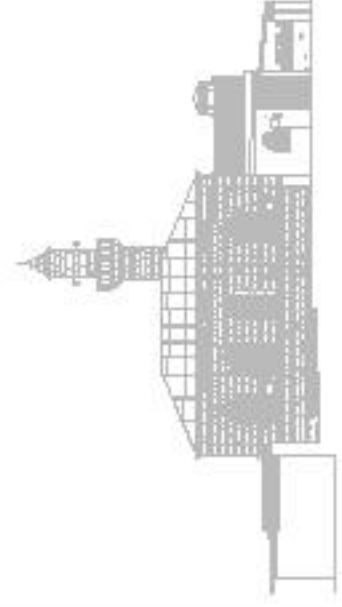
KESİT

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 24
Ölçek: 1/10

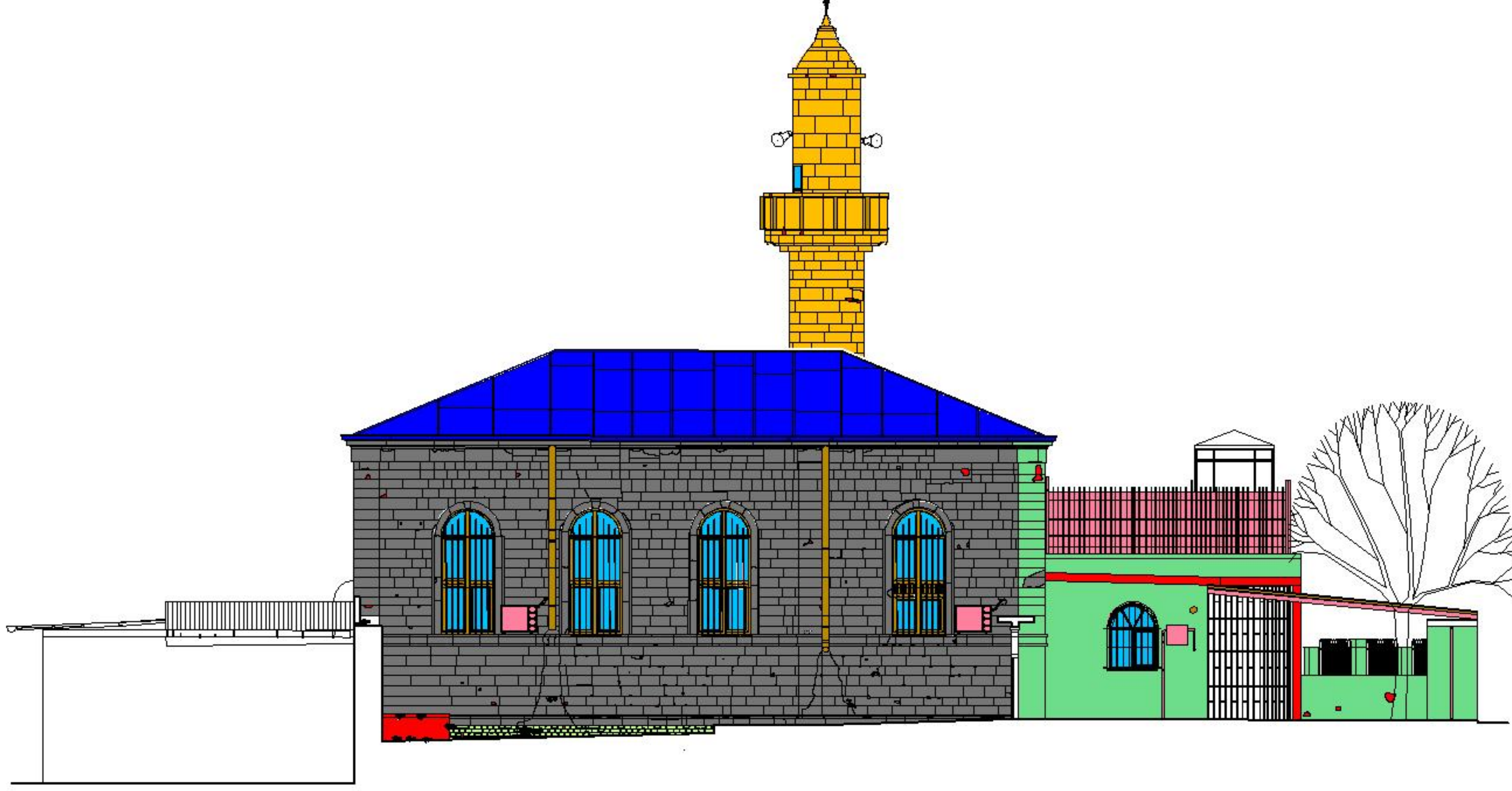

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELEDEĞİRNE CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafit Adı: Kuzeydoğu
Çephesi Malzeme Analizi
Pafit No: 25
Ölçek: 1/50

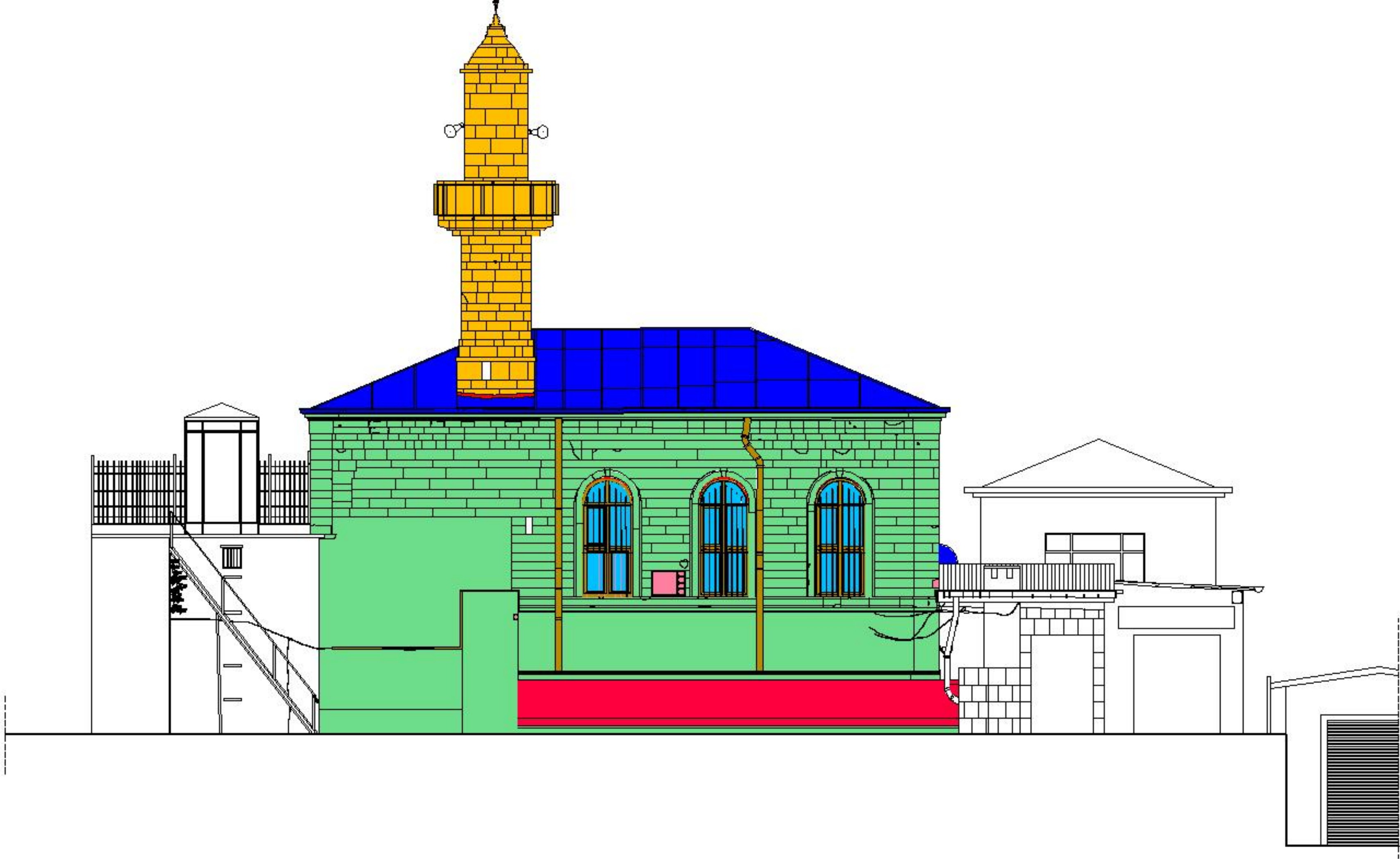
NEÇER	MAVSİLYA KİREMIT	TUŞLA
MESNETİŞ	MAVSİLYA KİREMIT	ANŞAF
SİYA	MESNETİŞ	KURŞUN
YETİL	SİYA	BOYA
43-1 KÖK JTAŞ	YETİL	
DÖKME 102 Nİ	43-1 KÖK JTAŞ	
P-C-P/5TK ESSEL Mİ.2	DÖKME 102 Nİ	
7-5 KİT. AUF	P-C-P/5TK ESSEL Mİ.2	
Ç. NEMTO ESSEL S.1A	7-5 KİT. AUF	
SER. W. 4	Ç. NEMTO ESSEL S.1A	
CAM	SER. W. 4	

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneybatı
Çephesi/Malzeme Analizi
Pafta No: 26
Ölçek: 1/50

NEÇER	MAVSİLYAKİREMIT	TUŞLA
KEŞİFETİŞ	MAVSİLYAKİREMIT	ANŞAF
SİYA	KEŞİFETİŞ	KURŞUN
YETİL	SİYA	BOYA
43-1 KÖK JTAŞ	YETİL	
DÖKME 102 NÖ	43-1 KÖK JTAŞ	
P-Ç-P/5TK ESSEL Mİ.2	DÖKME 102 NÖ	
7-5 KİT-5AUF	P-Ç-P/5TK ESSEL Mİ.2	
Ç-NEVTO ESSEL SİMA	7-5 KİT-5AUF	
SERİY 4	Ç-NEVTO ESSEL SİMA	
CAMİ	SERİY 4	

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

RÖLÖVE		
RESTITÜSYON		
RESTORASYON		

MEWNER
MARSHAL PERMIT
MESQUITAS
SIVA
METAL
KHEA VOK JTA
DOANE MUDAK
PACAPASTHESSEL MILZ
TASMAPAUF
QMENTESSEL SIA
SERWAI
CWA

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Patla Adı: Güneydoğu
Cephesi Malzeme Analizi
Patla No: 27
Ölçek: 1/50

KASINPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

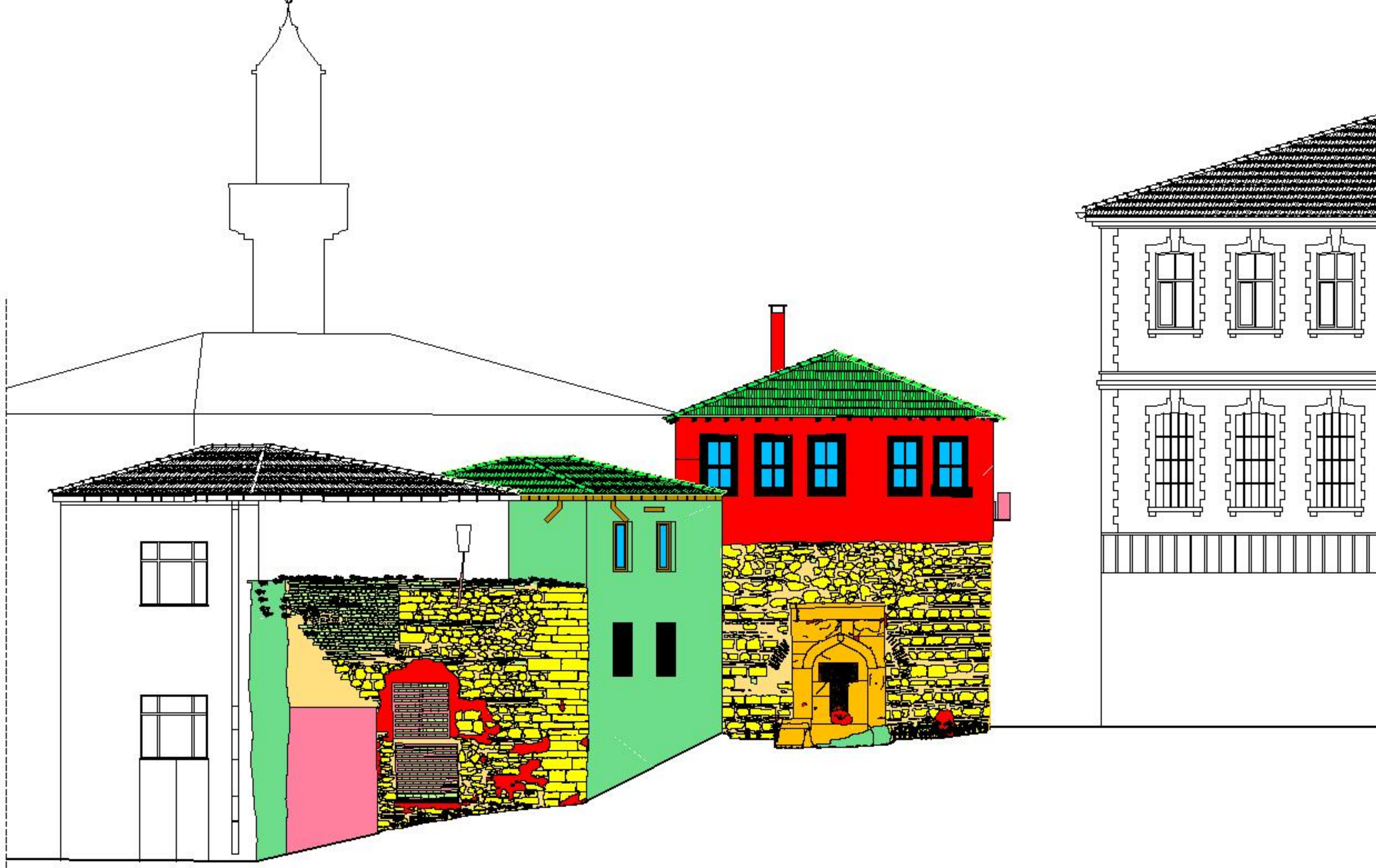
KASIMPAŞA
YELDEĞİRİNİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzeybatı
Çephesi Malzeme Analizi
Pafta No: 28
Ölçek: 1/50

NEÇER	TUĞLA
MARSLIYA KİREMIT	AHŞAP
KESME TAŞ	KURŞUN
SİMA	BOYA
YETİL	
43-1 KÖK JTAŞ	
DÖKME İDOZAK	
P-C-P/5TK ESSEL Mİ.2	
75 KİT. ALP	
Ç. NEMTO ESSEL S.1A	
SER. W. 4	
CAMİ	

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Doğu Cophesi
Malzeme Analizi
Pafta No: 29
Ölçek: 1/50

NEÇER
MARMAR
KESME TAŞ
SİMA
YERİL
40-1 KÖK JTAŞ
DÖKME İZOLASYON
P-C-P JSTK ESSEL MIZ
TASIRMAZ ALÜ
ÇEVRE ESSEL SİMA
SERİ 4
CAMI

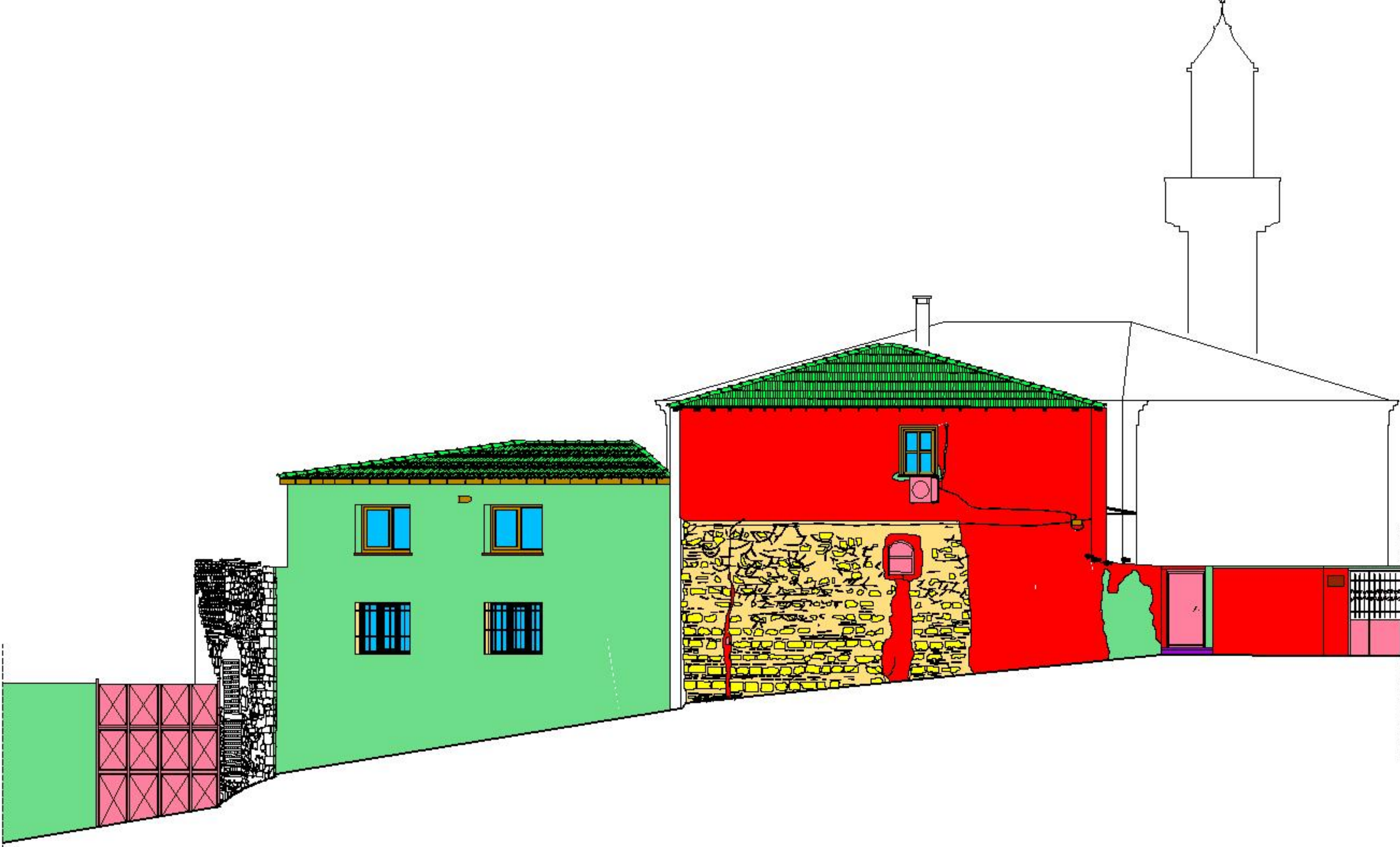
TUĞLA
AHŞAP
KURŞUN
BOYA

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YEDELİRNEENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafıa Adı: Kuzey Cephesi
Malzeme Analizi

Pafıa No: 30

Ölçek: 1/50

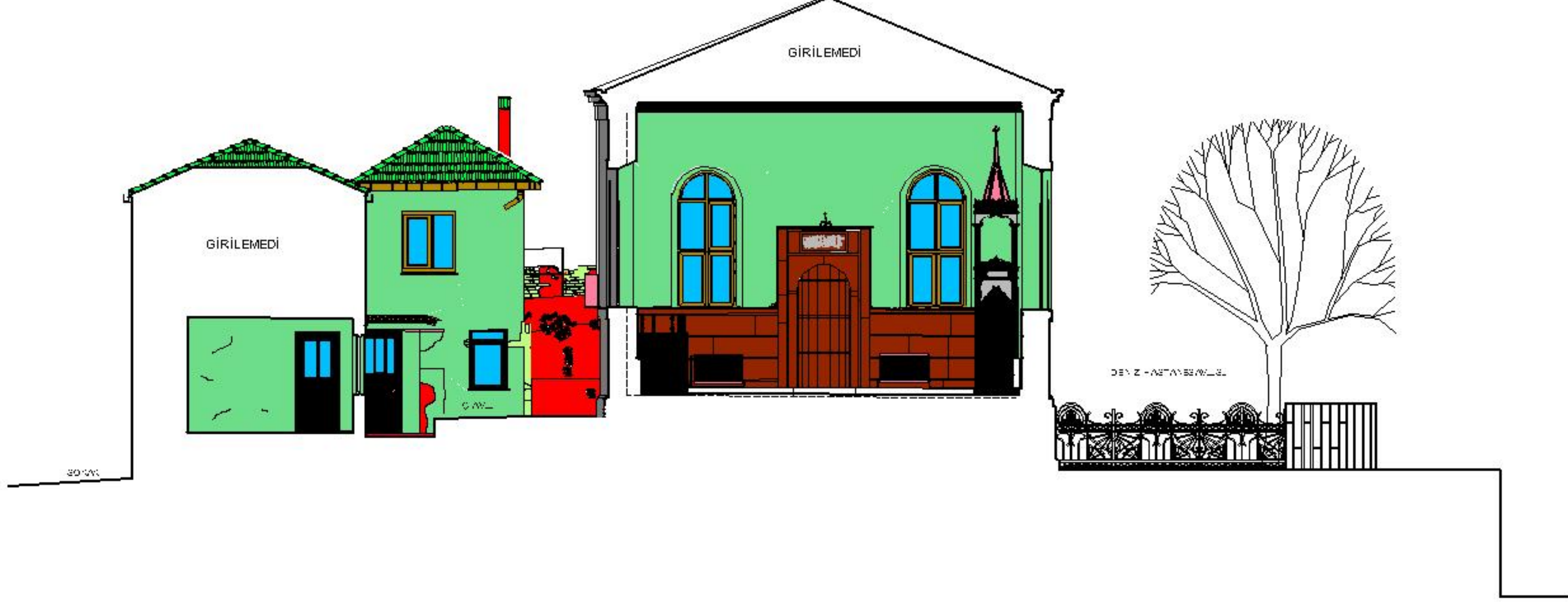
NEÇER	MAZİLİYAKREMIT	TUŞLA
MEŞETİAŞ	MEŞETİAŞ	ANŞAF
SİPA	SİPA	KURŞUN
YETİL	YETİL	BOYA
43-1 KÖK JTAŞ	43-1 KÖK JTAŞ	
DÖKME 102-1K	DÖKME 102-1K	
P-C-P/ASTK ESSEL Mİ.2	P-C-P/ASTK ESSEL Mİ.2	
7-5 KİT-2 AUF	7-5 KİT-2 AUF	
ÇİMENTO ESSEL SİMA	ÇİMENTO ESSEL SİMA	
SERİY 4	SERİY 4	
CAM	CAM	

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

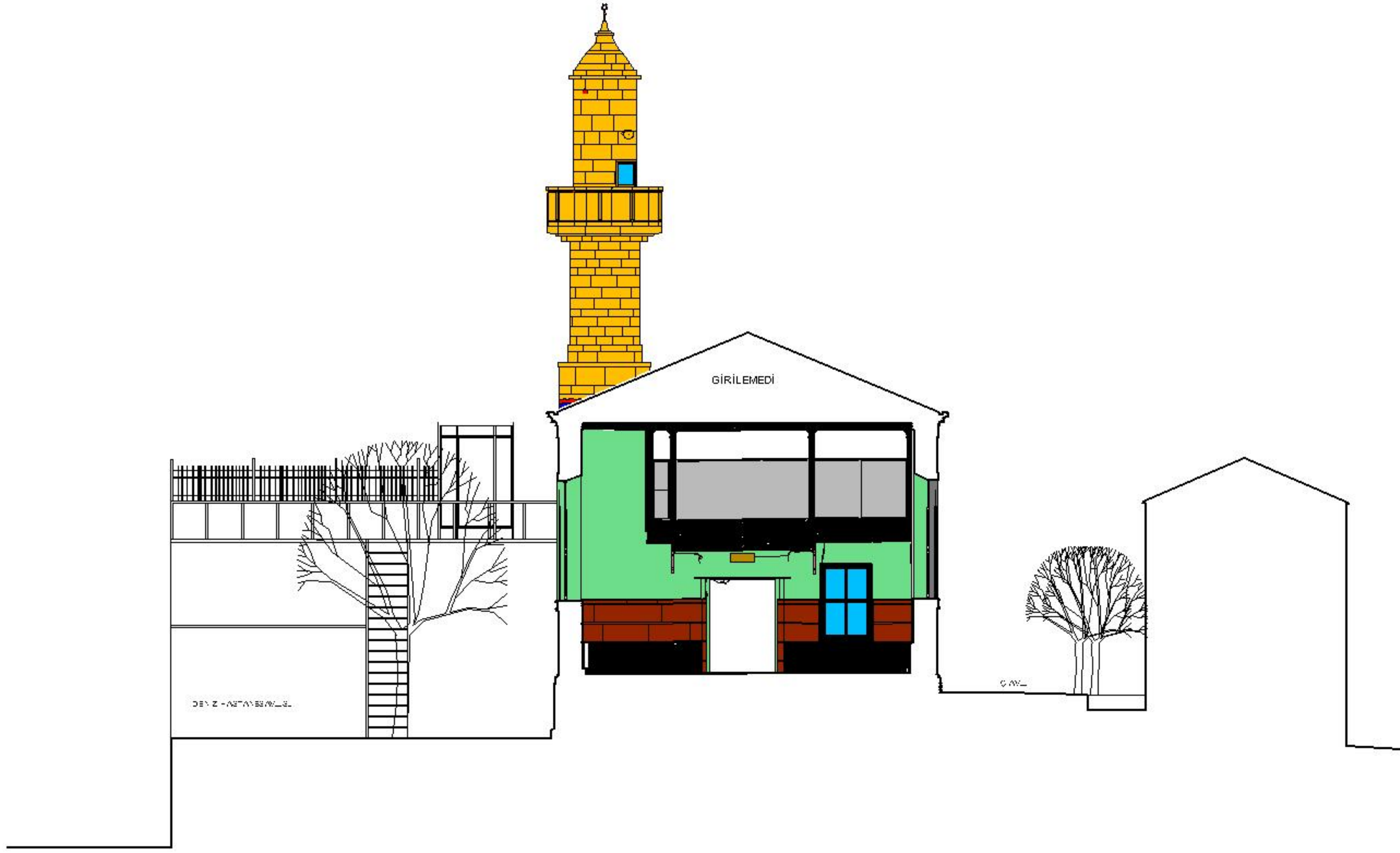
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafila Adı: A-A Kosit
Malzeme Analizi
Pafila No: 31
Ölçek: 1/50

NEÇER	TUŞLA
MARSLIYA KİREMIT	AHŞAF
KESME TAŞ	KURŞUN
SİMA	BOYA
YETİL	
43-1 KÖK JTAŞ	
DÖKME İDOZ Kİ	
P-C-P JSTK ESSEL MİZ	
75 KİT-ALP	
ÇİMENTO ESSEL SİMA	
SERİ W 4	
CAM	

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

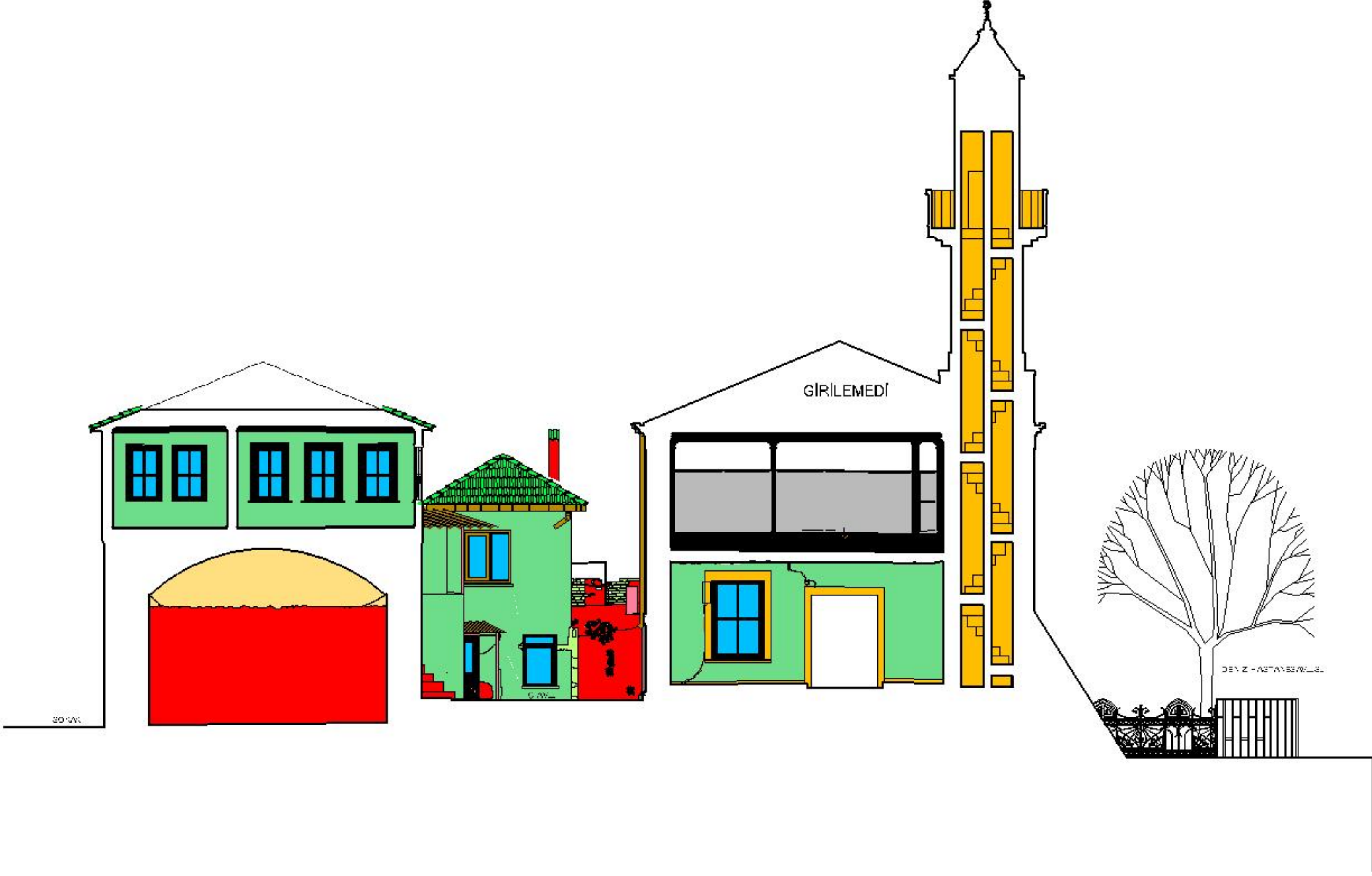
KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: B-B Kosit
Malzeme Analizi
Pafya No: 32
Ölçek: 1/50

NEÇER	TUĞLA
MARSLIYA KİREMIT	AHŞAP
KESME TAŞ	KURŞUN
SİMA	BOYA
YETİL	
43-1 KÖK JTAŞ	
DÖKME İZOLASYON	
P-C-P JSTK ESSEL MIZ	
75 KÖK JTAŞ	
ÇİMENTO ESSEL SİMA	
SERİ 4	
CAMİ	

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	
	K

NEÇER	MAVSİLYA KİREMIT	TUŞLA
MESKETİŞ	SIYA	AHSAF
YETİL	44-1 KÖK JTAŞ	KURŞUN
DÖKME 102 NK	P-C-P JSTK ESSEL M.LZ	BOYA
75 KİT. AUF	Ç. NEMTO ESSEL S.M	
SER. W. 4	Ç. Mİ	

Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafya Adı: C-C Kosit	Malzeme Analizi
Pafya No: 33	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAAŞA	Tez Danışmanı
YELDE GİRMEENİ CAMII	Prof. Dr. Ahmet Ersen
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN	
RESTORASYON PROJESİ	

İSTANBUL TEKNİK	
ÜNİVERSİTESİ	
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ	
MİMARLIK ANABİLİM DALI	
RESTORASYON	
PROGRAMI	
YÜKSEK LİSANS TEZİ	

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELE GİRMEYEN CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: D-D Kosit
Malzeme Analizi
Pafya No: 34
Ölçek: 1/50

NEÇER	MAZİLİYANİREMIT	TUŞLA
MESKETİŞ	MESKETİŞ	AHŞAF
SİHA	SİHA	KURŞUN
YETİL	YETİL	BOYA
43-1 KÖK JTAŞ	43-1 KÖK JTAŞ	
DÖKME 102 NK	DÖKME 102 NK	
P-C-P JSTK ESSEL M1,2	P-C-P JSTK ESSEL M1,2	
75 K12-50F	75 K12-50F	
ÇİMENTO ESSEL S1A	ÇİMENTO ESSEL S1A	
SERİY 4	SERİY 4	
CAM	CAM	

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

RÖL ÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

[illegible]

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneydoğu
Cephesi Hasar Analizi
Pafta No: 40
Ölçek: 1/50

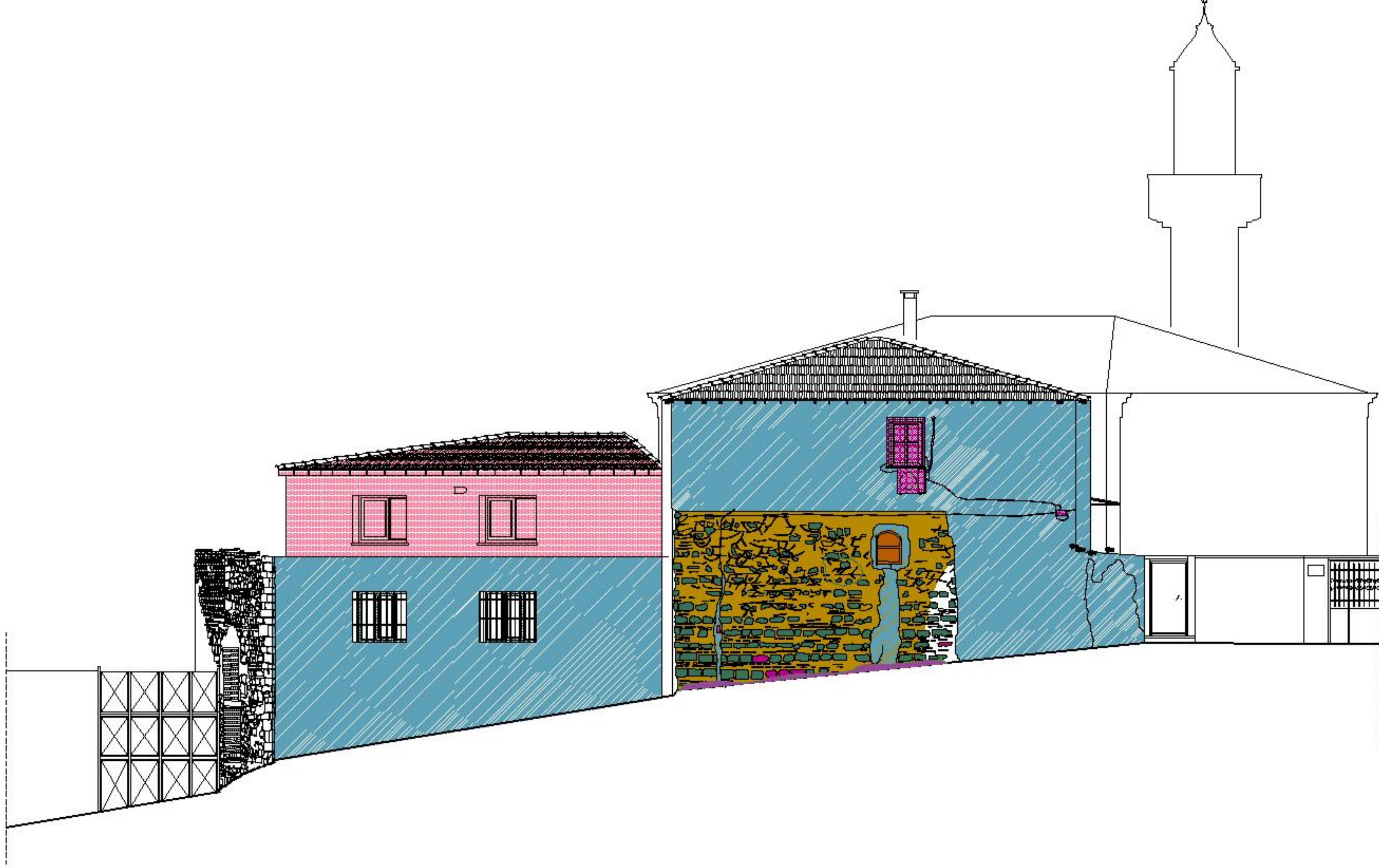
KASINPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

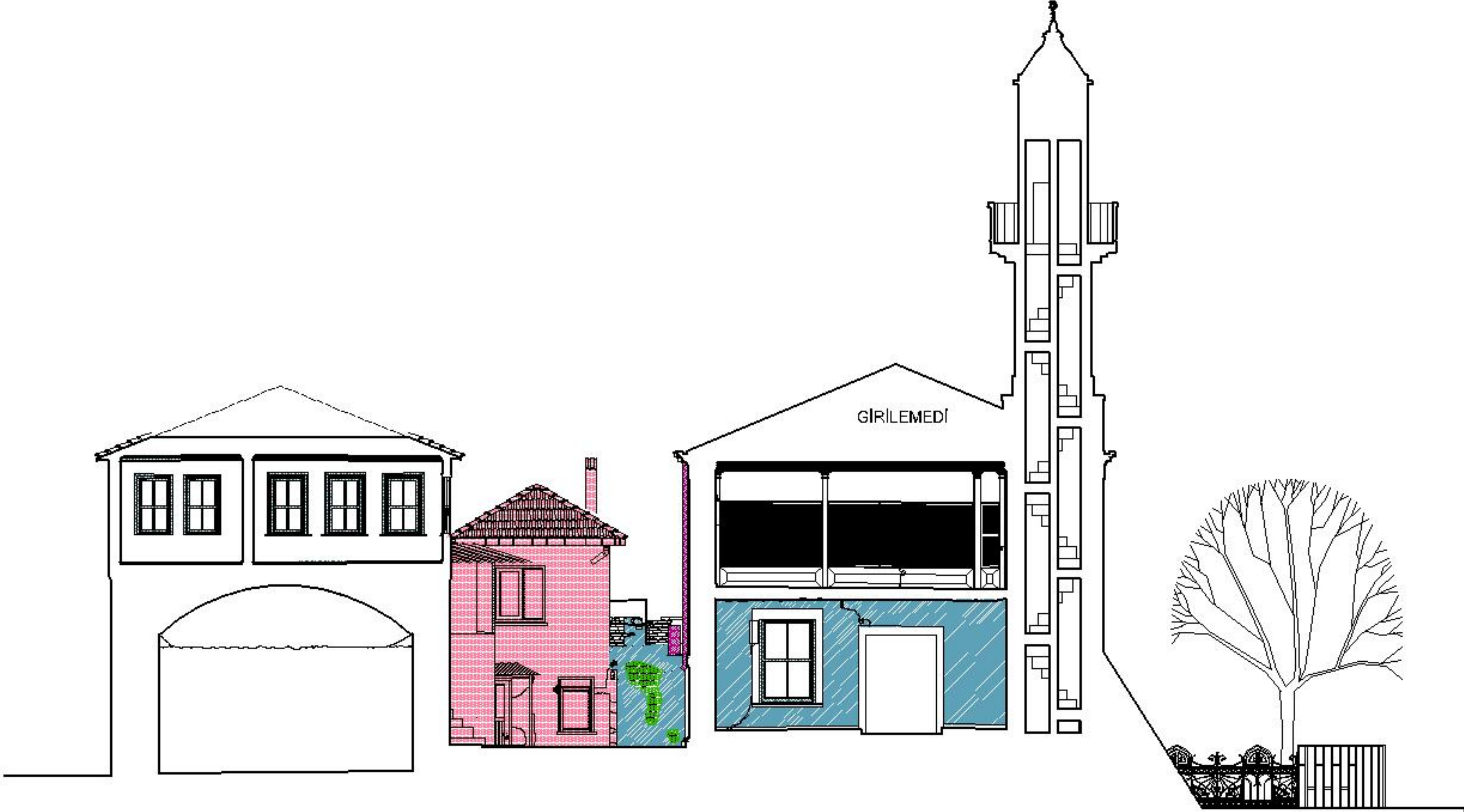
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzey Cephesi
Hasar Analizi
Pafta No: 43
Ölçek: 1/50

İTİLKİSİZ EK	RU'JİBET
KURUYERÇYOLU (KURUYER)	BİTİLEME
KURUYERÇYOLU (KURUYER)	DEJİ
METAL KURUYERÇYOLU	YUZAYK ALIĞI
SİYAH KURUYERÇYOLU	KURUYERÇYOLU
TULUDA TOZJUA	4.2.2AL ÇATLAK
FARÇA KURUYERÇYOLU	
ÖZGÜN YOLDA YAPILAN	
ÖZGÜN YOLDA YAPILAN	
STRUKTÜREL ÇATLAK	
ÇİMEN TOZSALTI	
BAYIRI ÇİMENİ GERİKTİRİLMİŞ ÇİMEN	
BOYALI İLAŞ	

RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDE GİRMEYEN CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol

502081212

Papya Adı: C-C Kosit
Hasar Analizi

Papya No: 46

Ölçek: 1/50

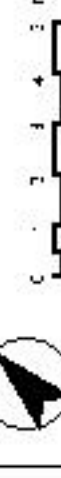
İTİLKİSİZ EK	RU'JÜBET
YÜZ YERÇYÖNÜ (TASATIL)	Bİ'İLEME
YÜZ YERÇYÖNÜ (TASATIL)	DE.İP.
İTİTAL KÖRÖZÜCÜ	YÜZ YERÇYÖNÜ
ŞİFADÖZÜCÜ	KAFAYÖSÜ
TÜZÜDÖZÜCÜ	4.2.2AL ÇATILAK
FARÇYÖNÜCÜ	
ÖZÜYÖNÜCÜ YAP ELEVAN	
ÖZÜYÖNÜCÜ YAP ELEVAN	
STRÜKTÜREL ÇATILAK	
ÇİFTÖZÜCÜCÜ	
BAKIM VE ONARIM GEREKTİREN ANAŞUPUL	
BOYALMAŞ YAPILAK	

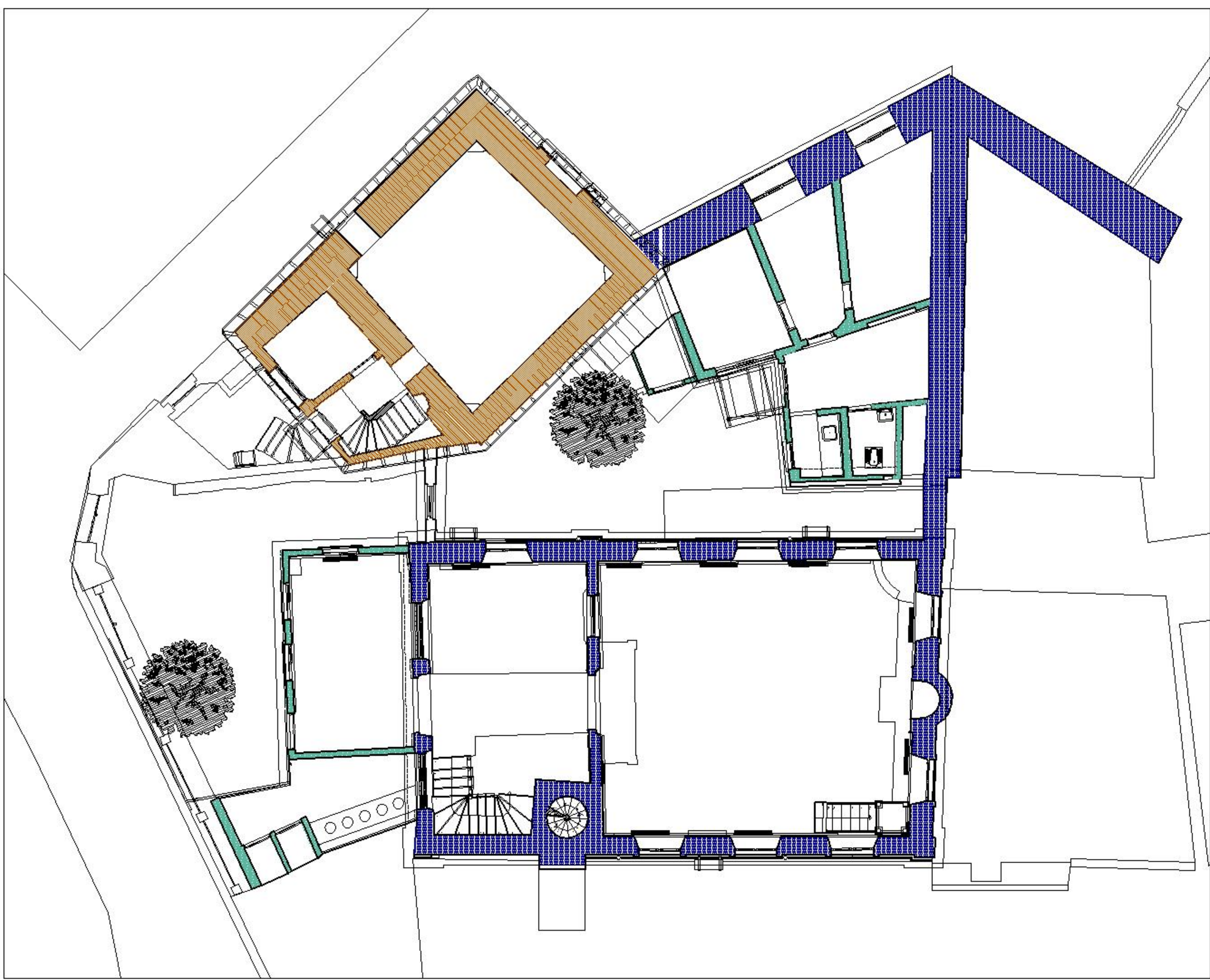
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

K

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPASA
YELDEĞİRNEİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: Kronolojik
Analiz
Pafya No: 51
Ölçek: 1/50

18.yy
19.yy
1947 sonrası

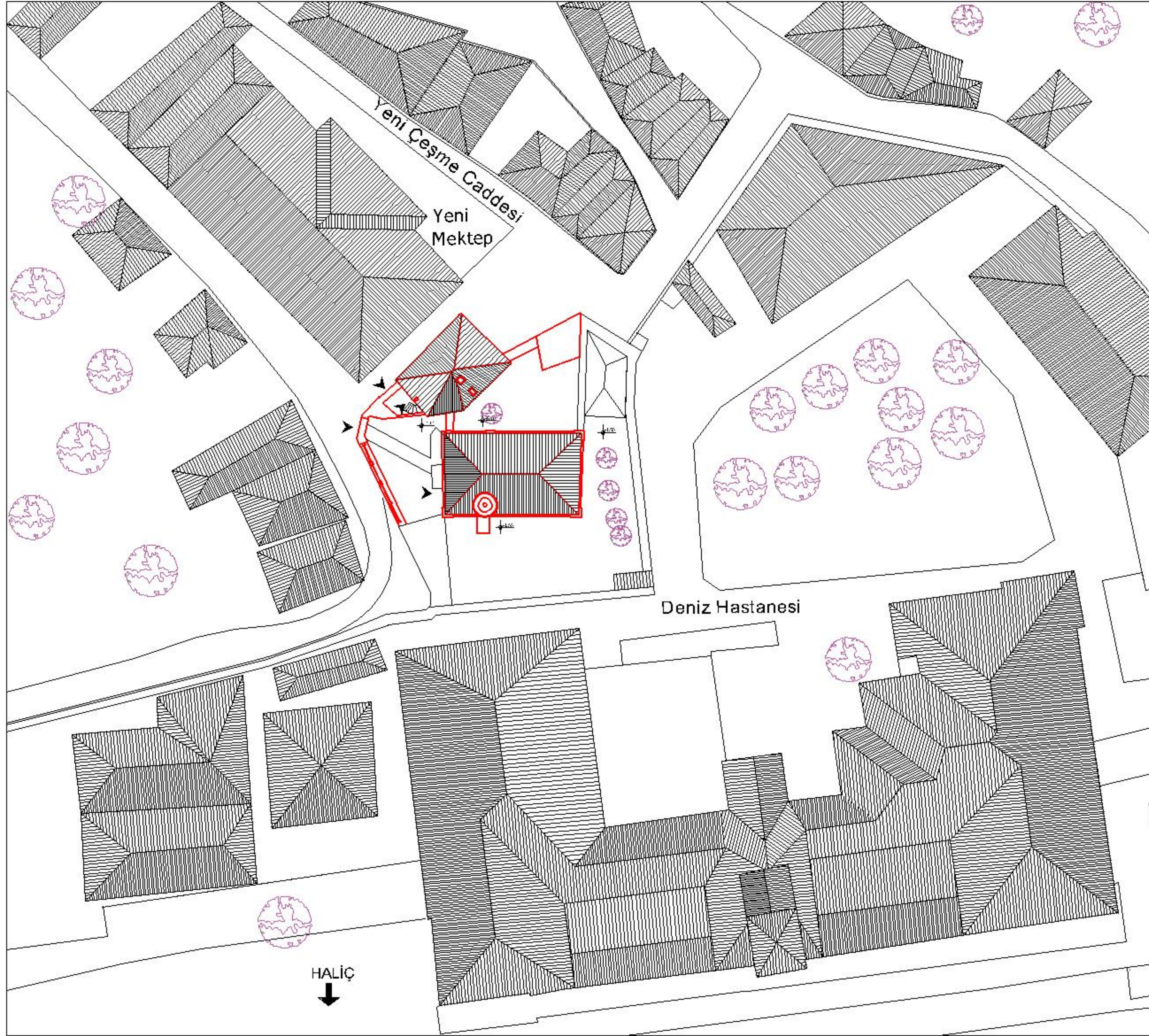
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

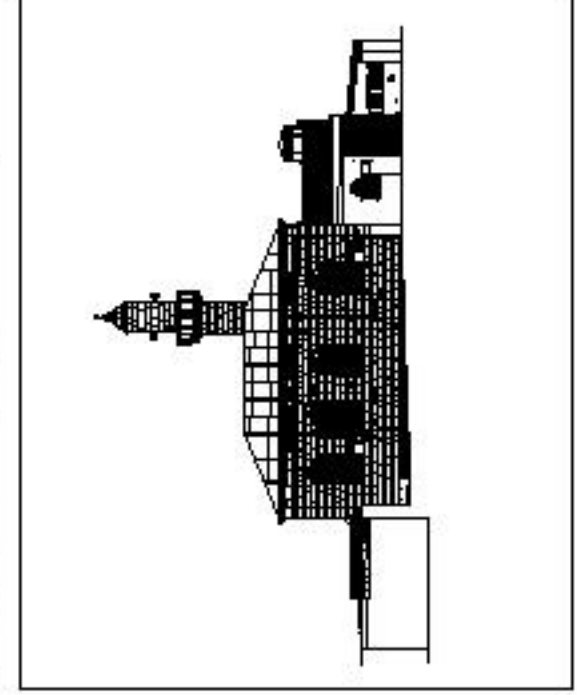
RESTORASYON

K

0 1 2 3 4 5 m

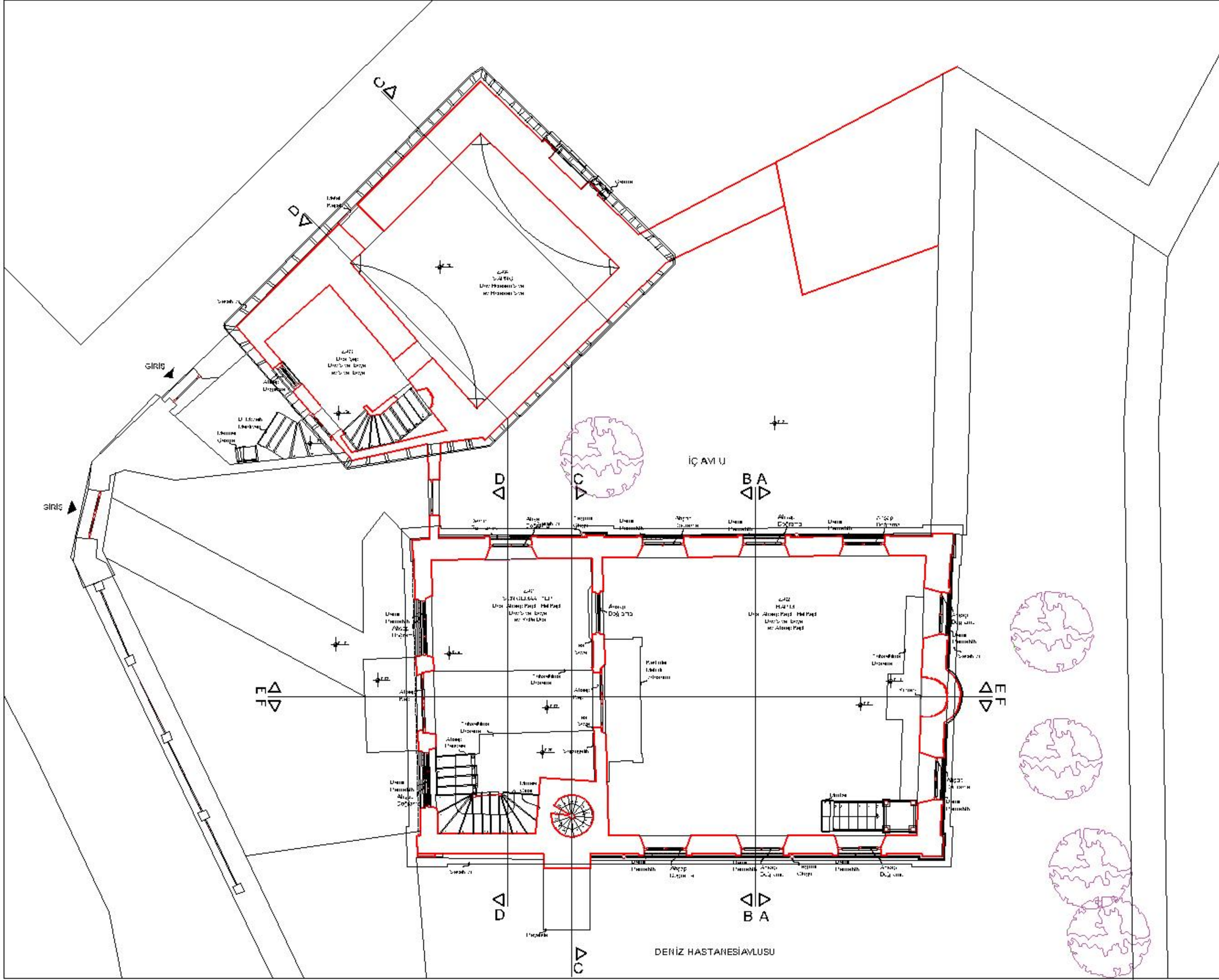
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

Hazırlayan Ömer Faruk Erol 502081212	Pafra Adı: Vaziyet Planı Pafra No: 52 Ölçek: 1/200
--	--

KASIMPAŞA YELDEĞİRMENİ CAMİİ VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ	Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen
---	--

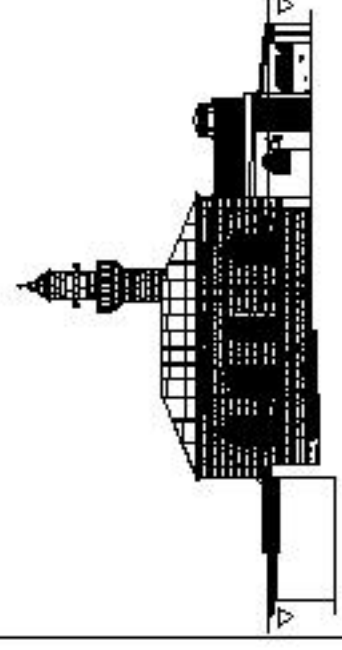
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

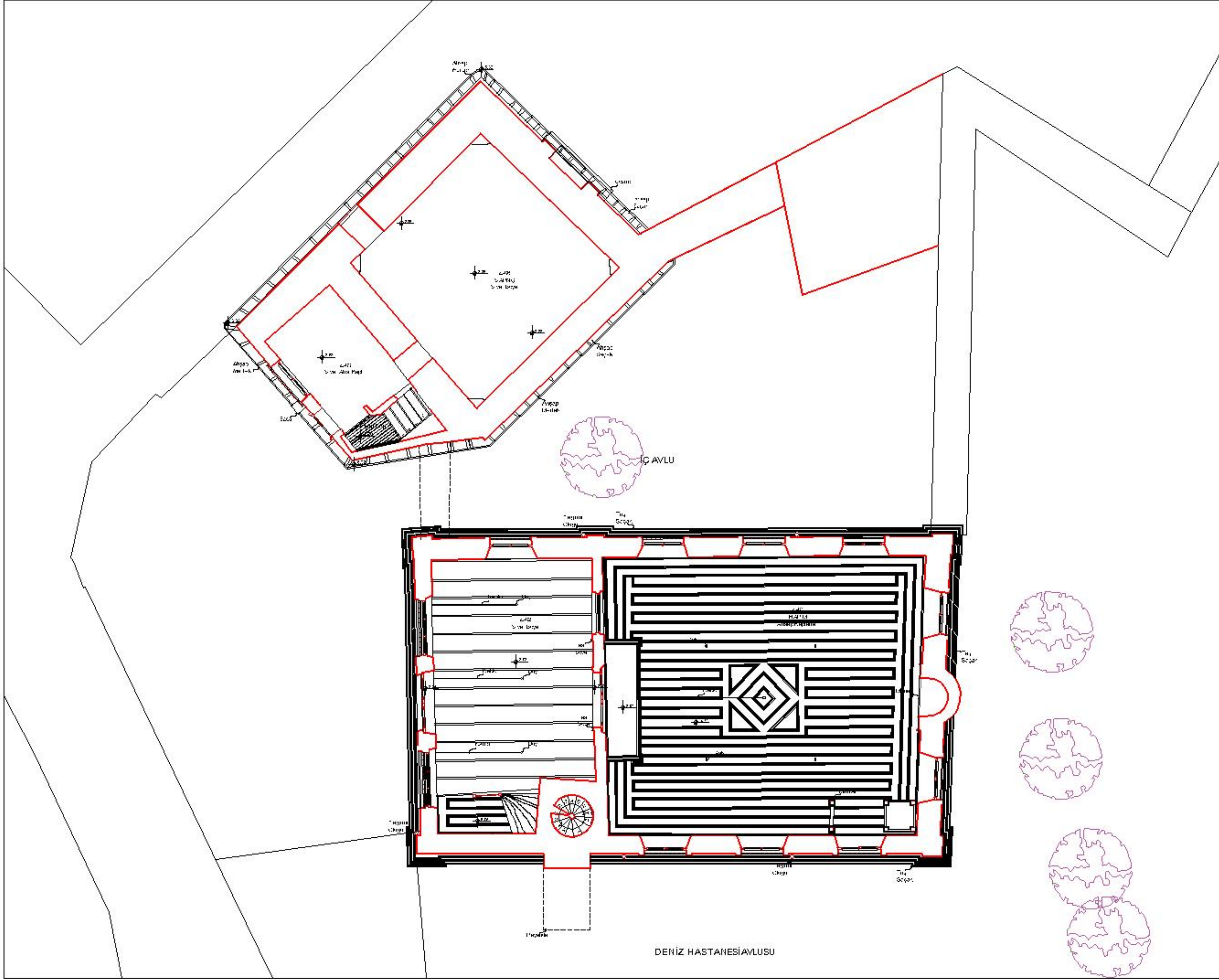
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: +2.25 Kot Planı
Pafta No: 53
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDE GİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

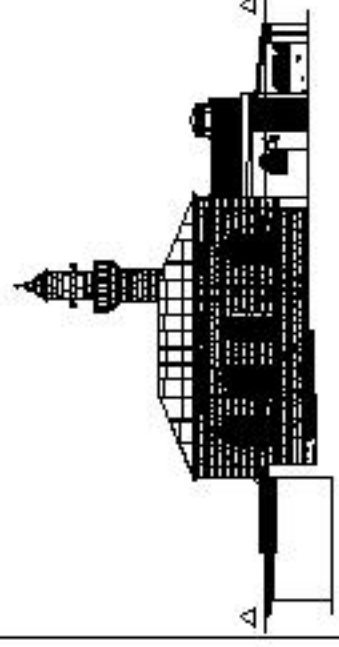
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

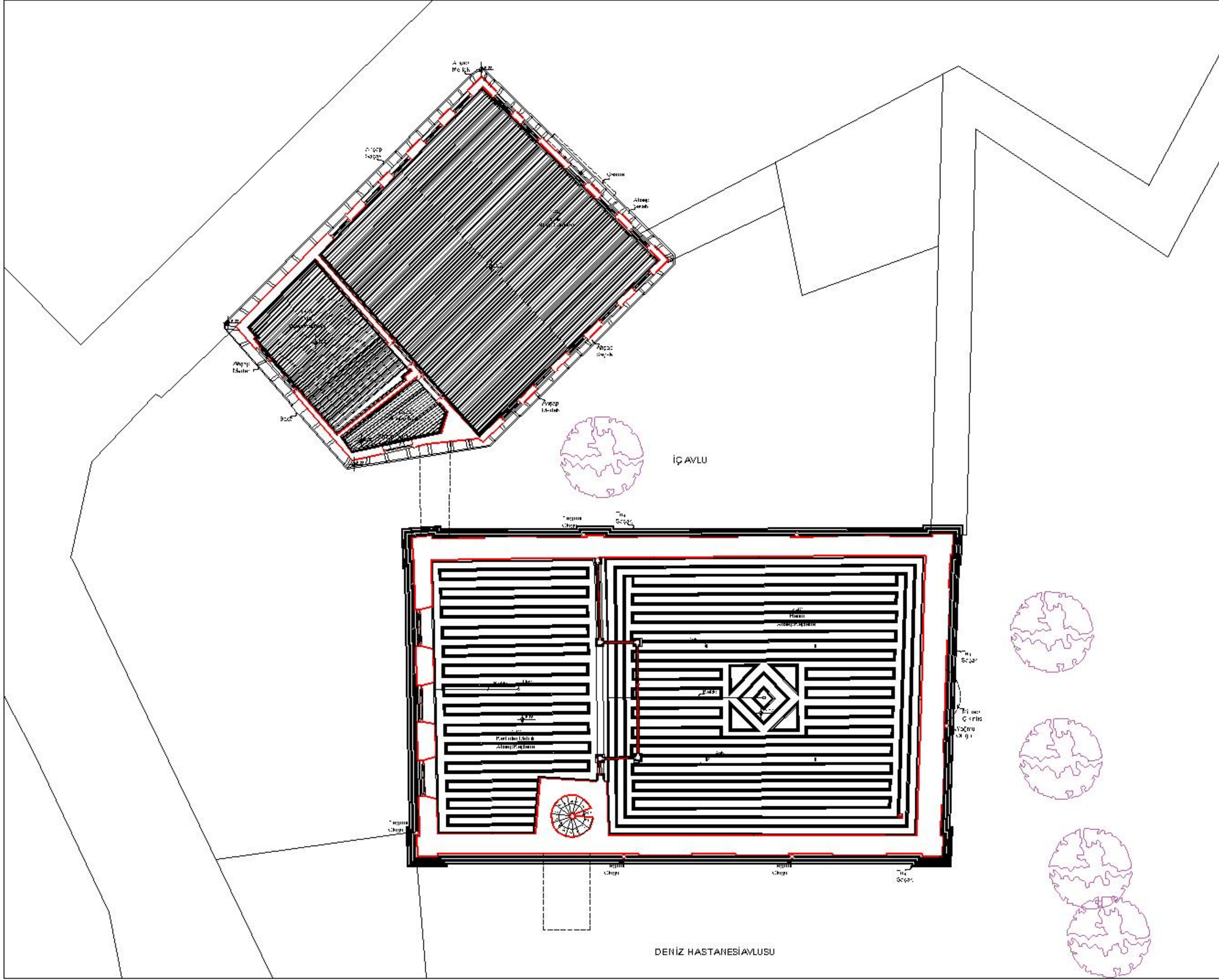
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı:
+2.25 Tavan Planı
Pafta No: 55
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNE CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

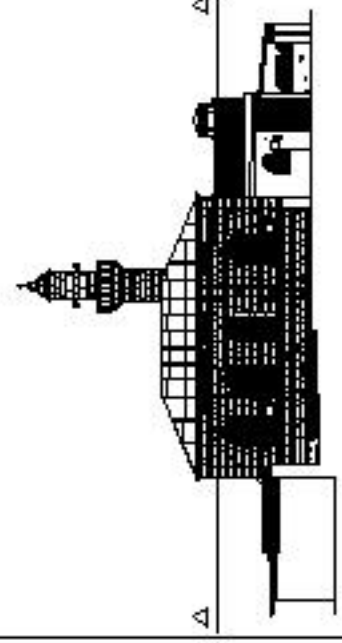
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

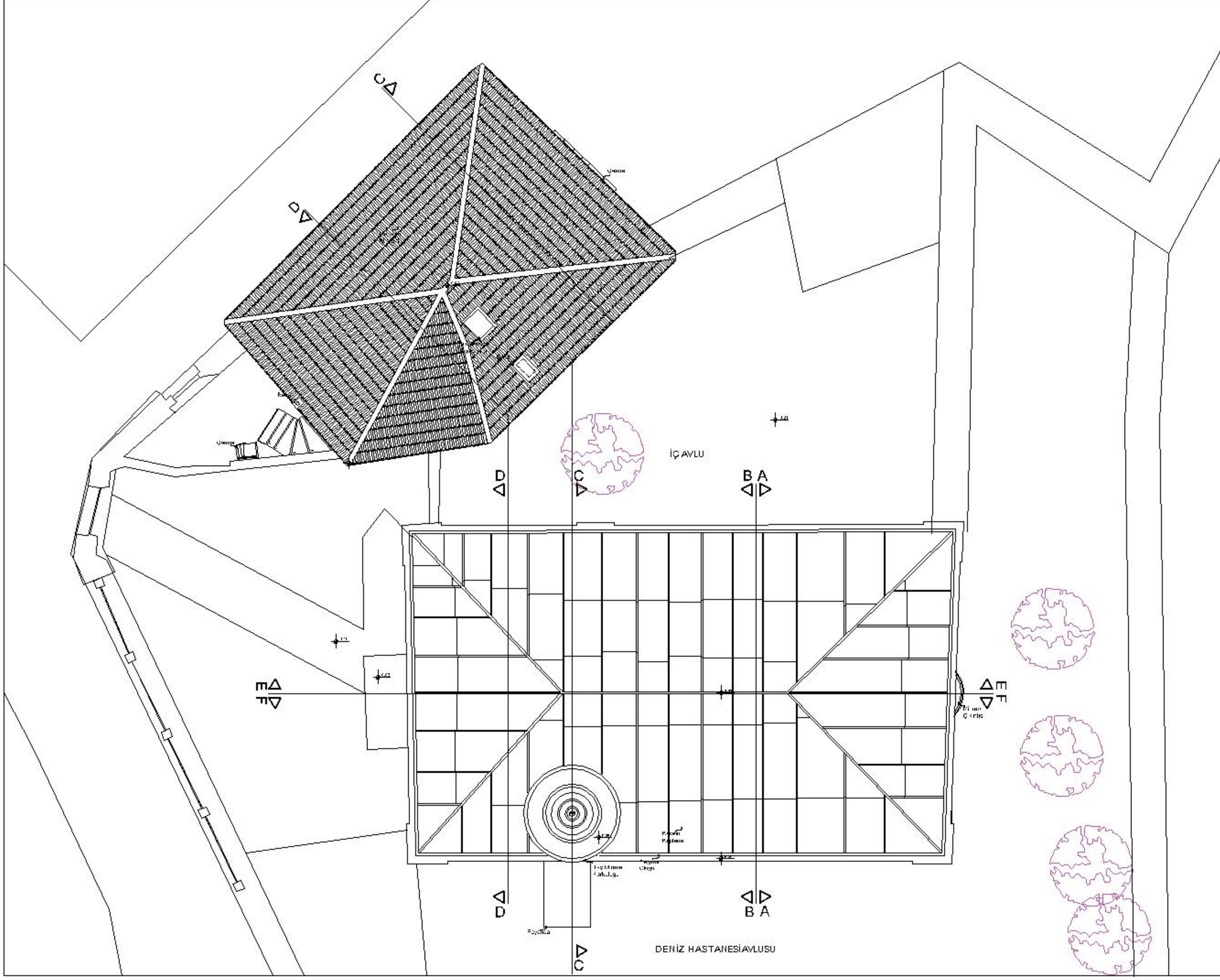
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı:
+5.00 Tavan Planı
Pafta No: 56
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

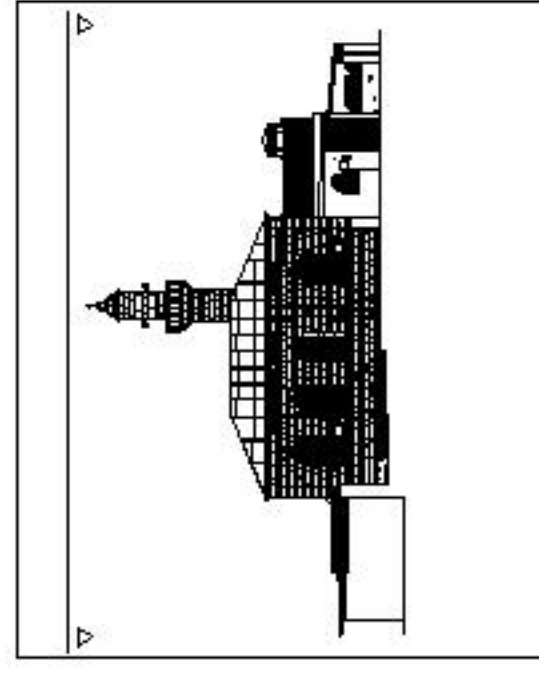
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

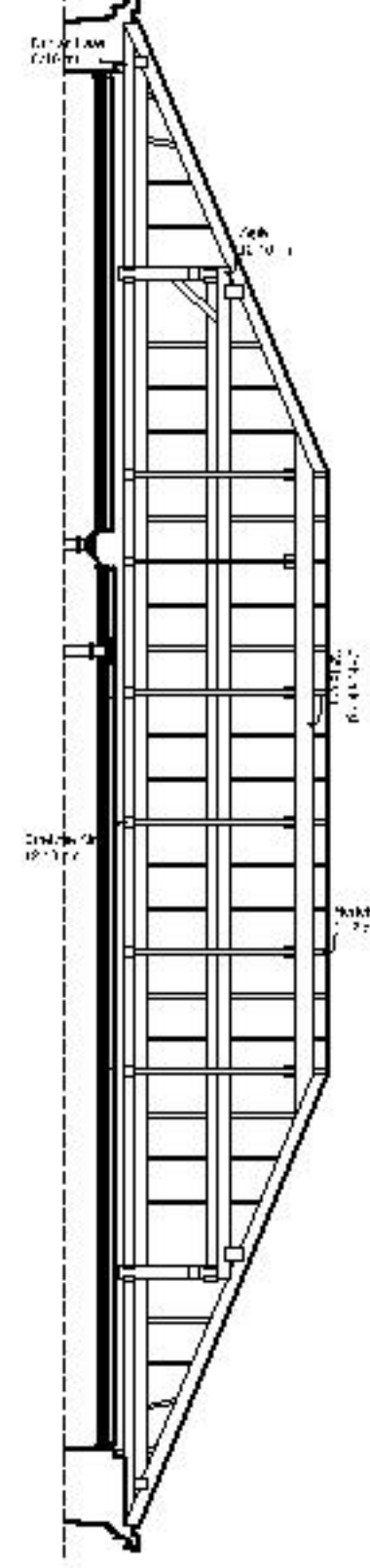
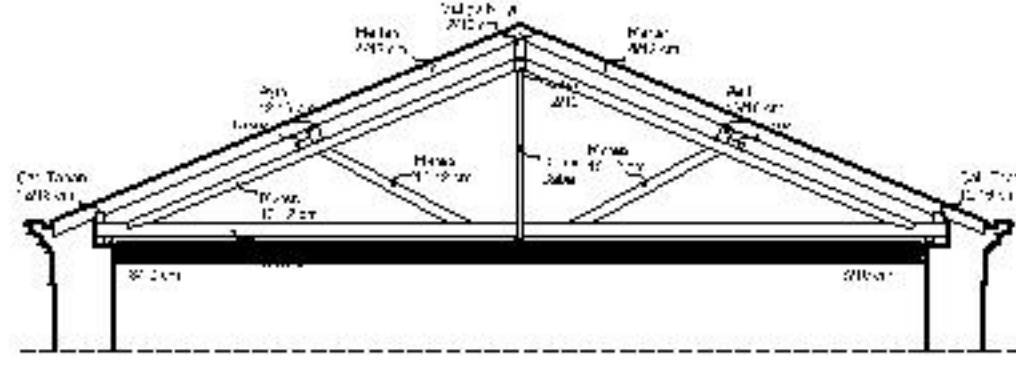
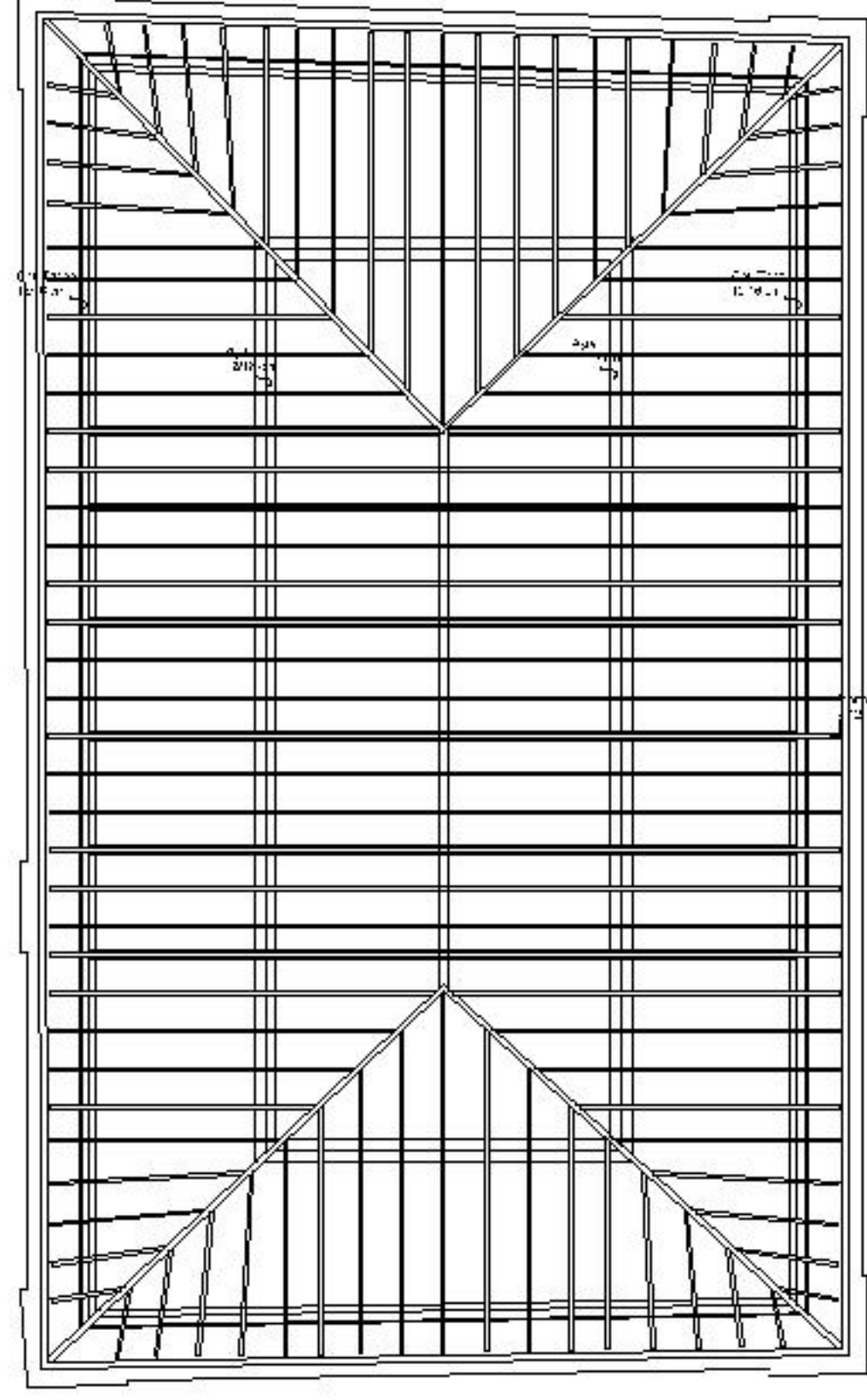
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafta Adı: Çatı Planı	
Pafta No: 57	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAŞA YELDEĞİRNE CAMII VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ	Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen
---	--

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI
	YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

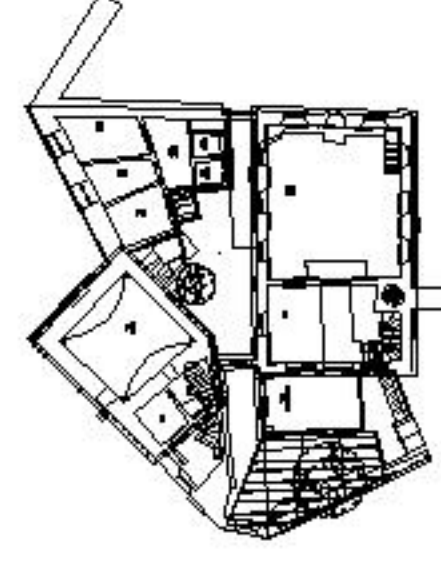
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASINPAŞA
YELDEĞİRMENİ CANLI
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Haziran
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: ÇATI PLANI
Pafta No: 58
Ölçek: 1/50

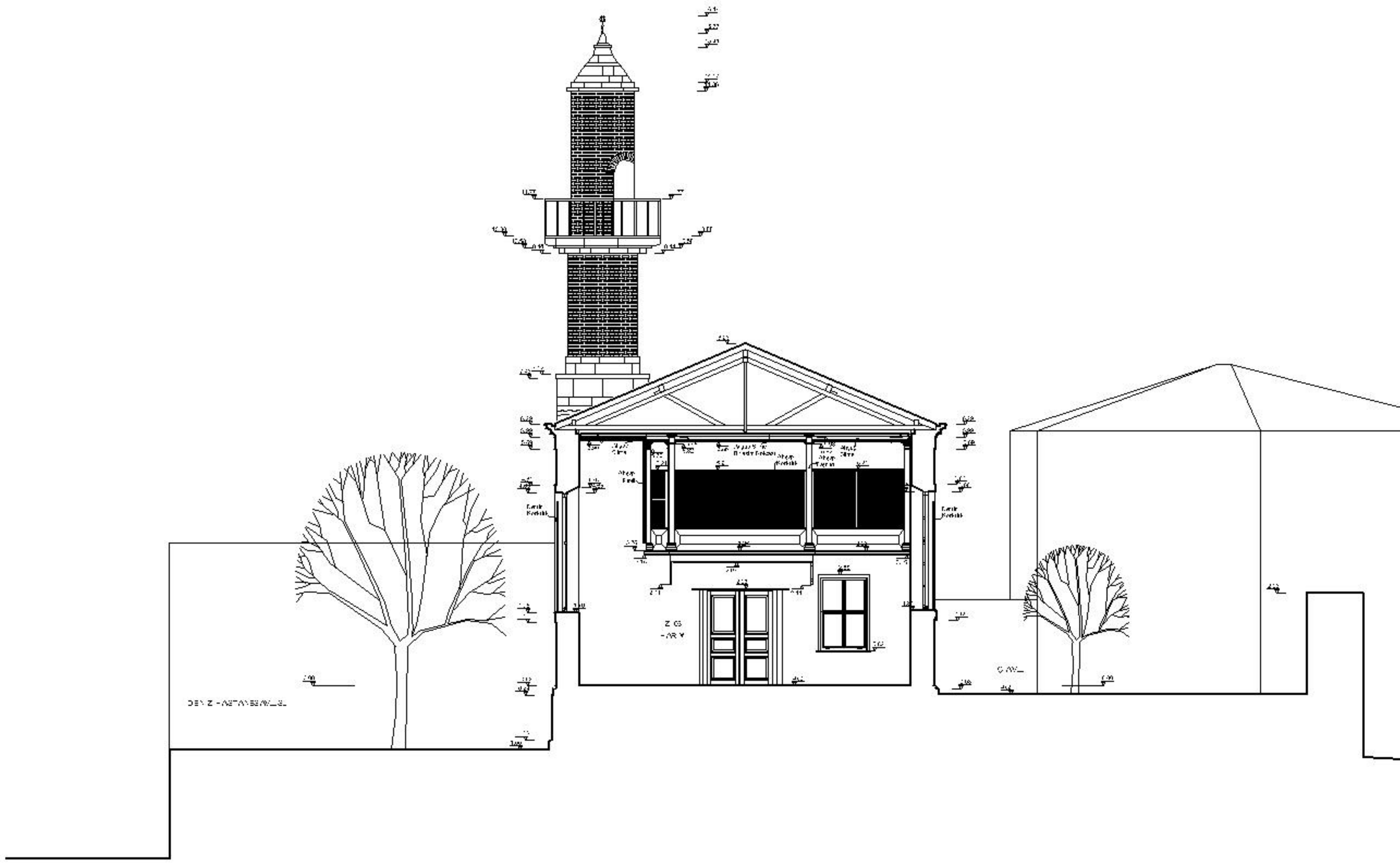
RÖLÖVE

RESTITÜSYON

RESTORASYON

$\left. \begin{array}{l} 1 \\ 2 \\ 3 \end{array} \right\} \quad \left. \begin{array}{l} 4 \\ 5 \\ 6 \end{array} \right\} \quad \left. \begin{array}{l} 7 \\ 8 \\ 9 \end{array} \right\}$

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

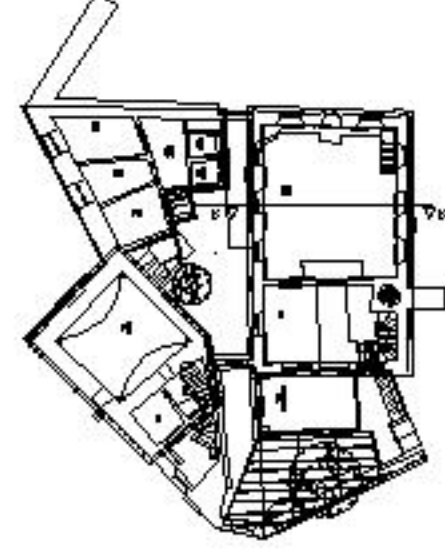
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPASA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: B-B Kosit
Pafya No: 60
Ölçek: 1/50

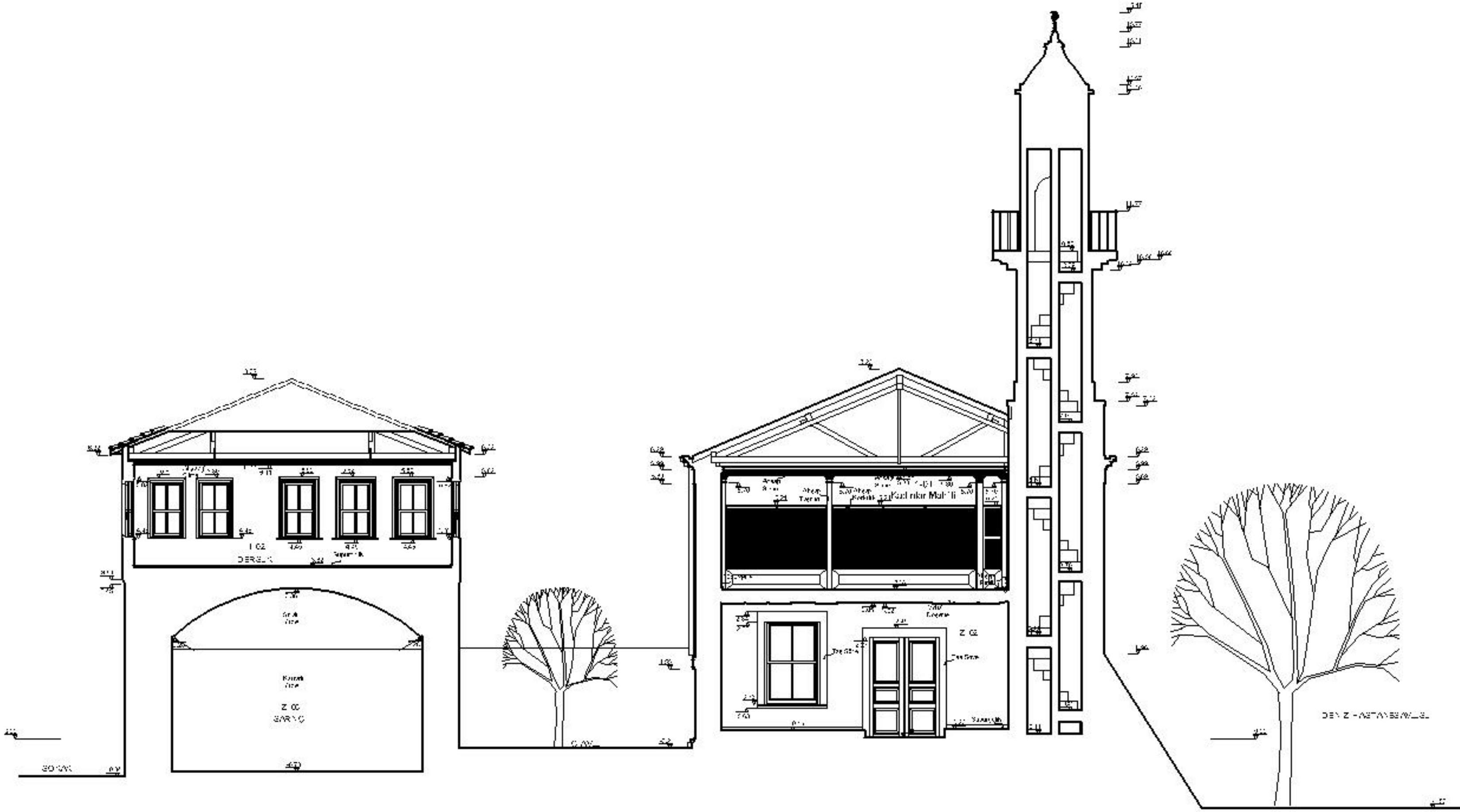

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

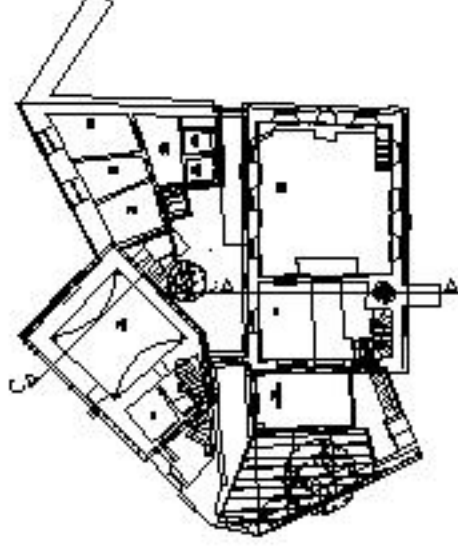

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELEDĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: C-C Kesit
Pafya No: 61
Ölçek: 1/50

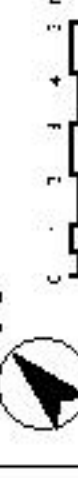

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

K

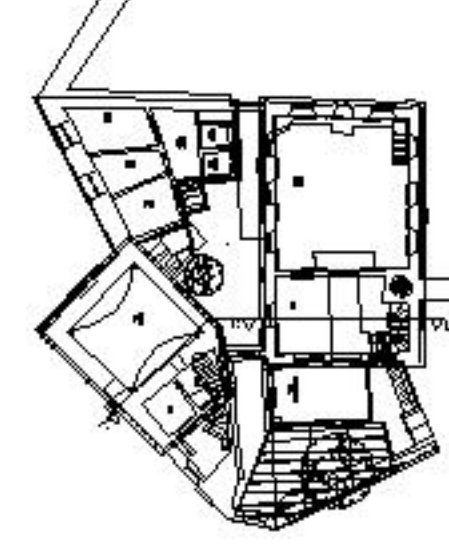

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: D-D Kösit
Pafya No: 62
Ölçek: 1/50

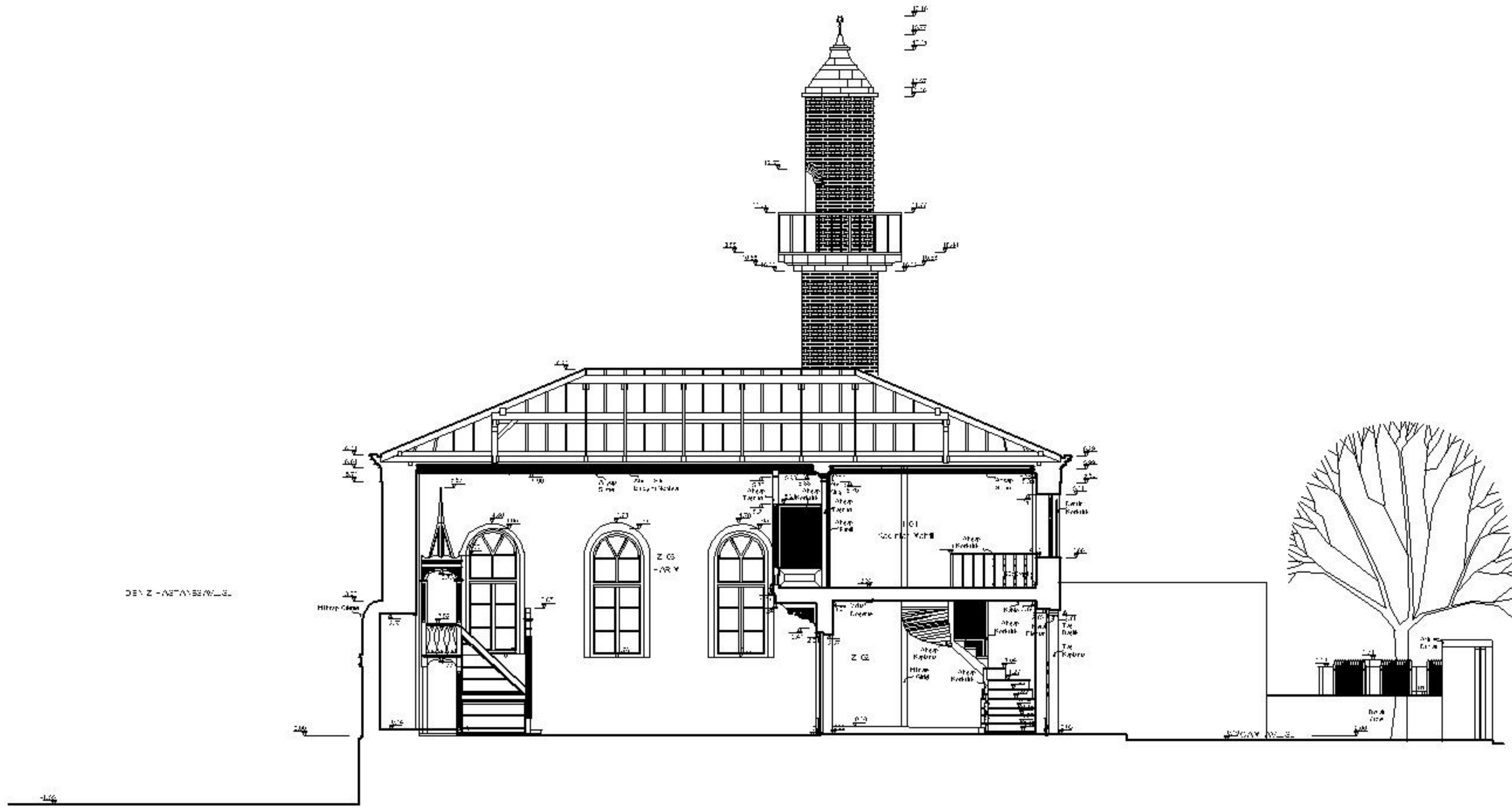

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

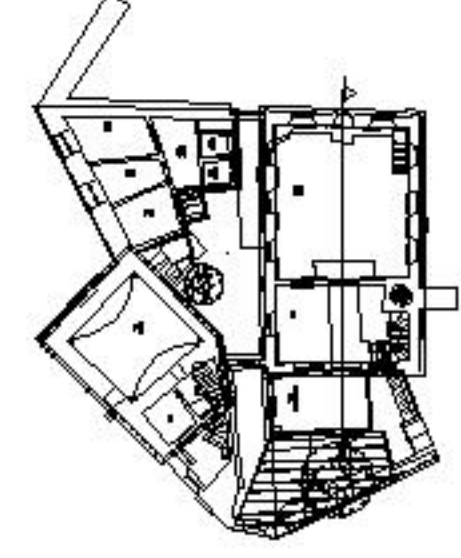

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPASA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: F-F Kosit
Pafta No: 64
Ölçek: 1/50

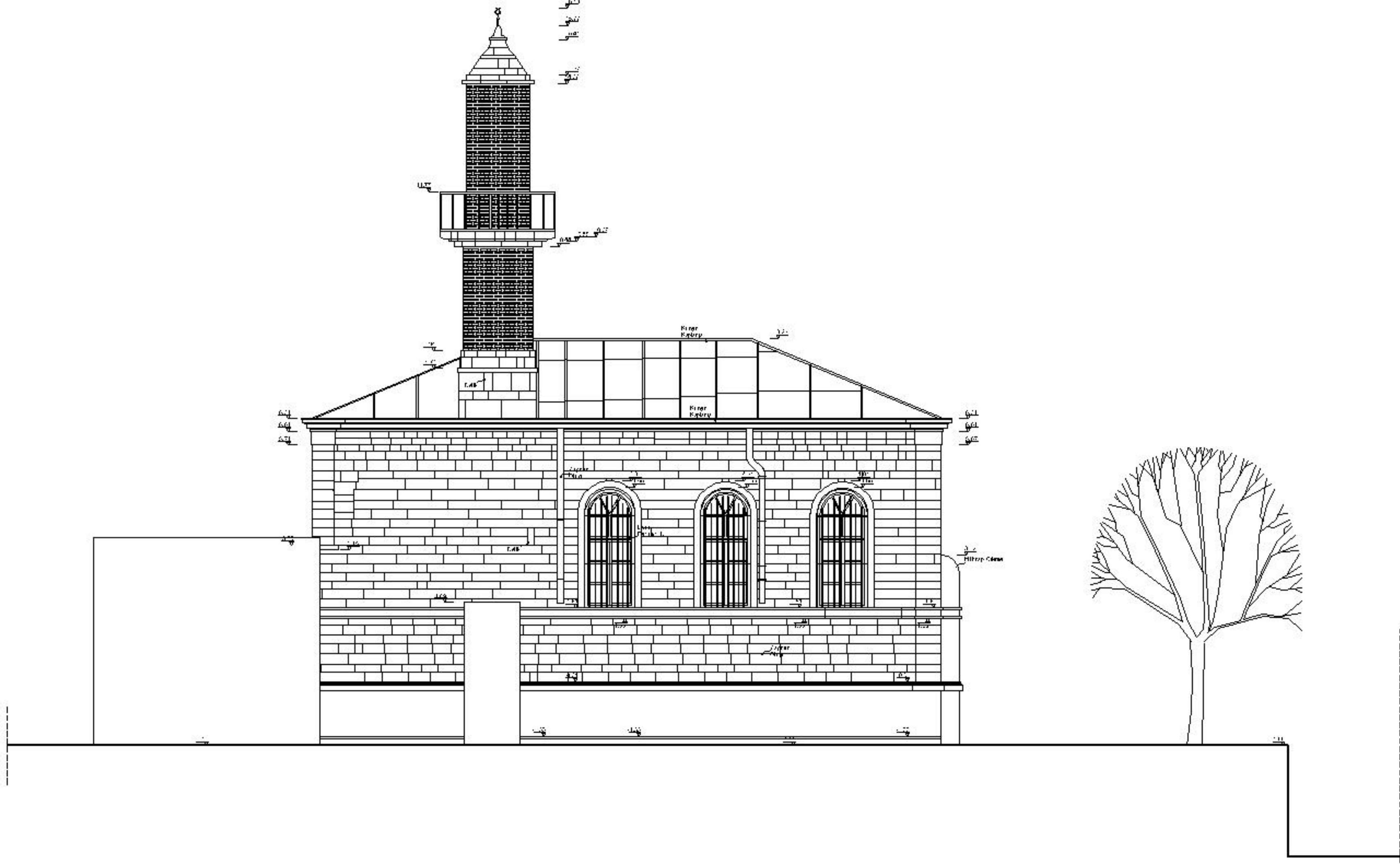

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

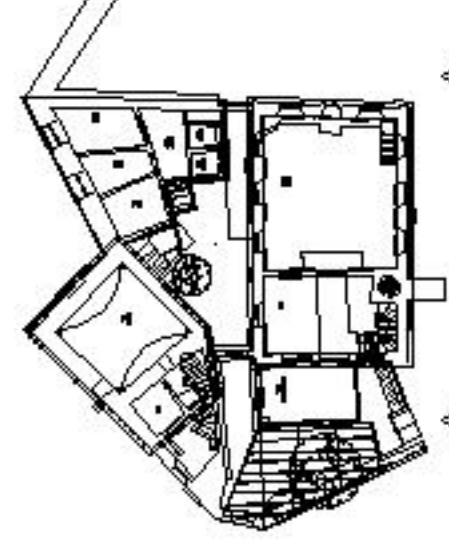

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

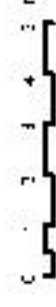
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneybatı
Cephesi
Pafta No: 66
Ölçek: 1/50

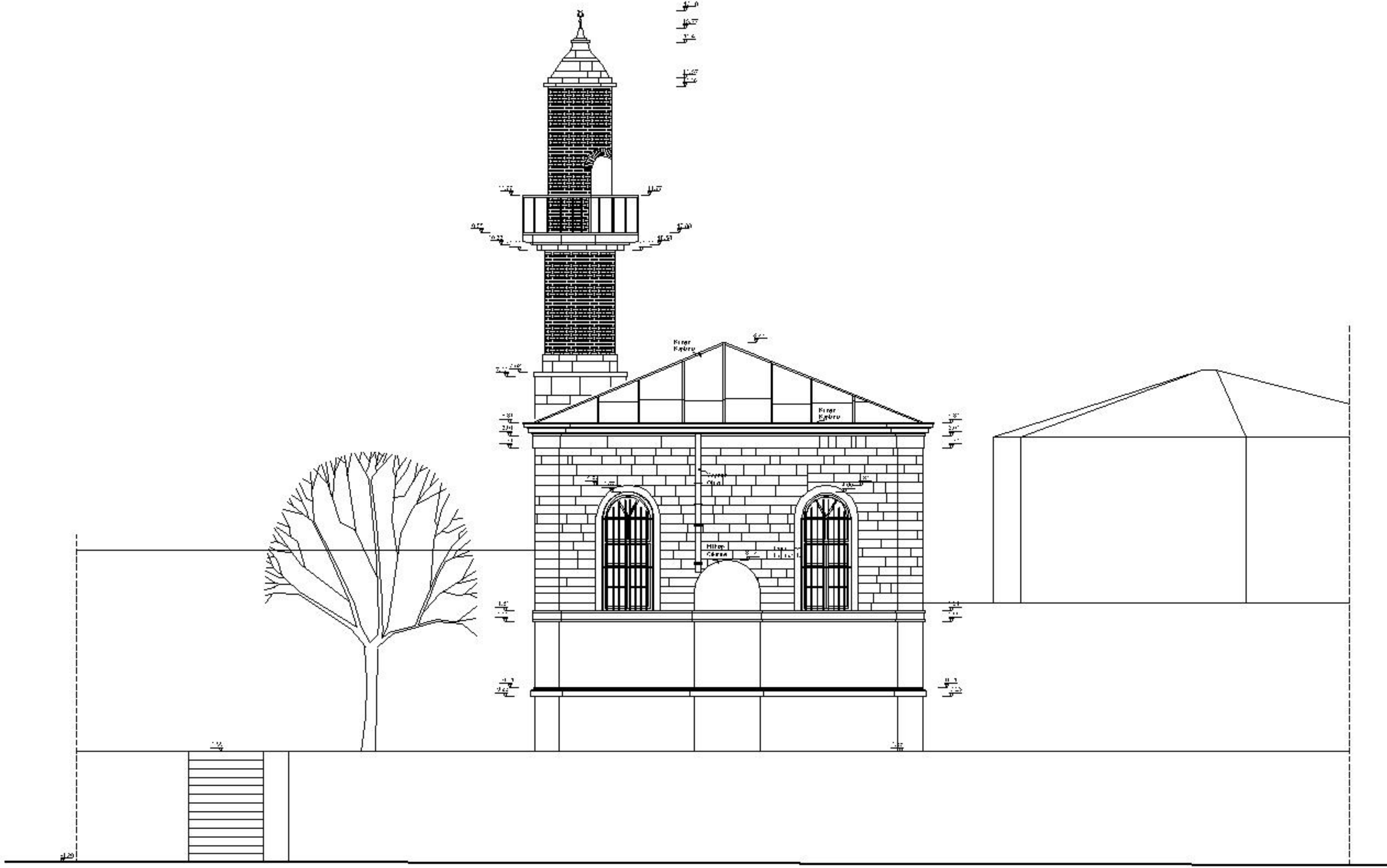

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

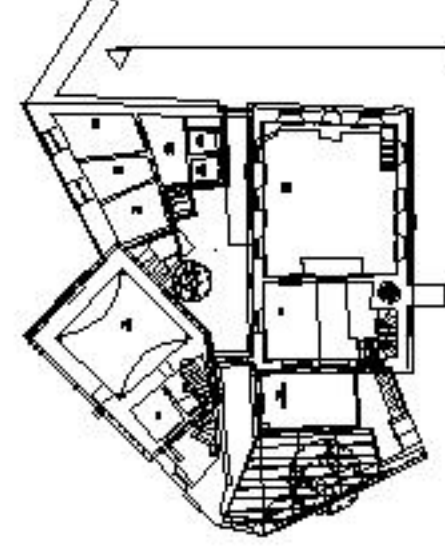
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafra Adı: Güneydoğu
Cephesi
Pafra No: 67
Ölçek: 1/50

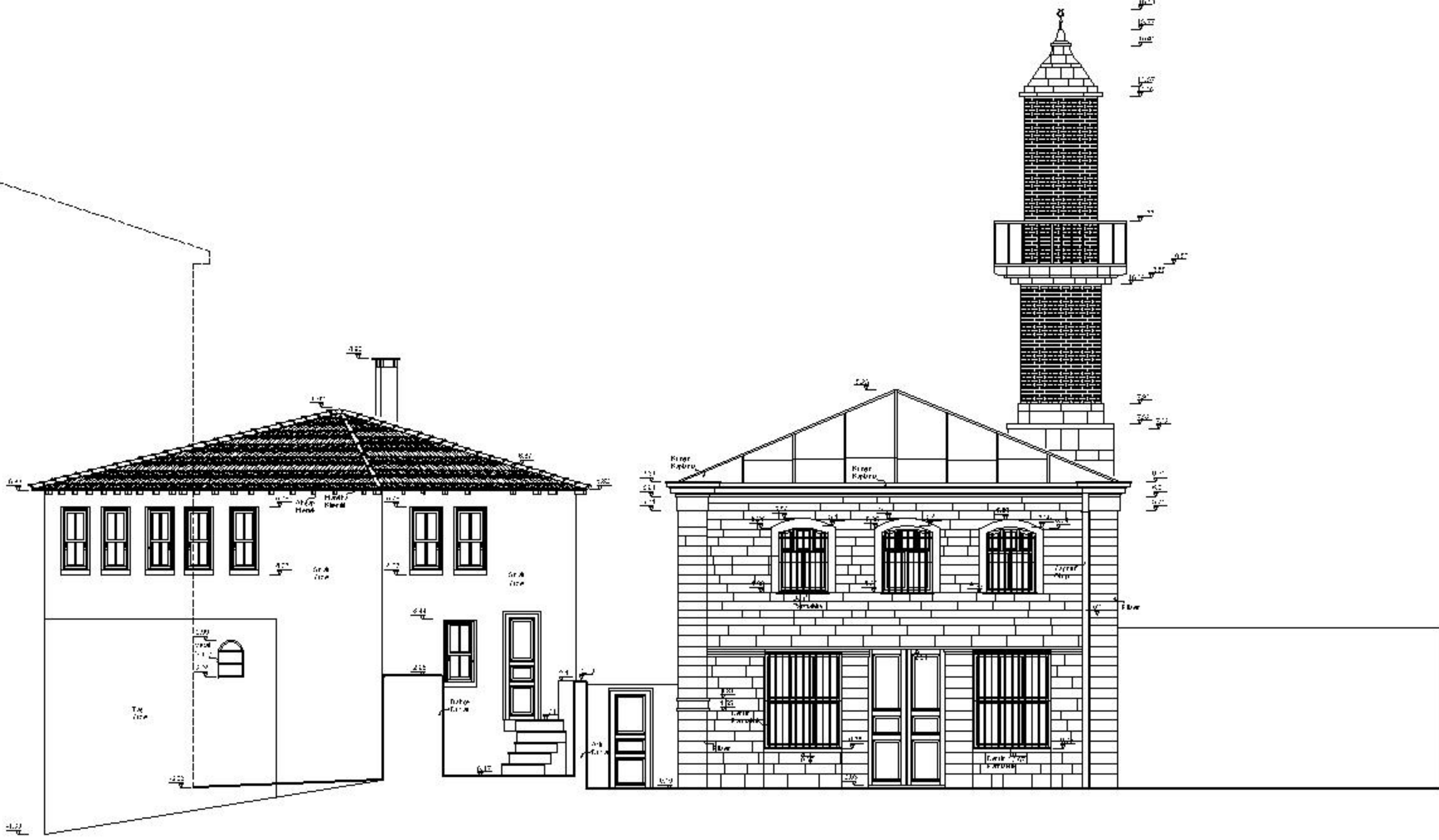

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

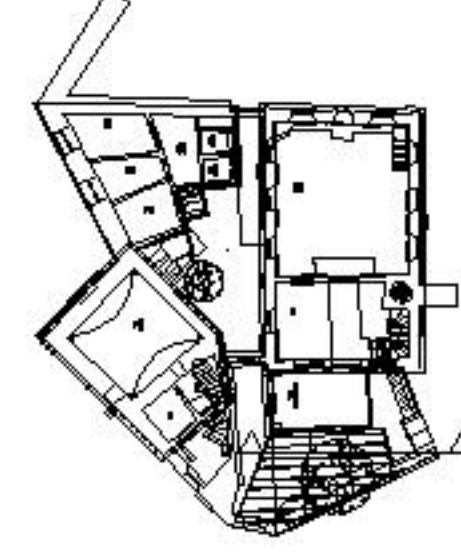

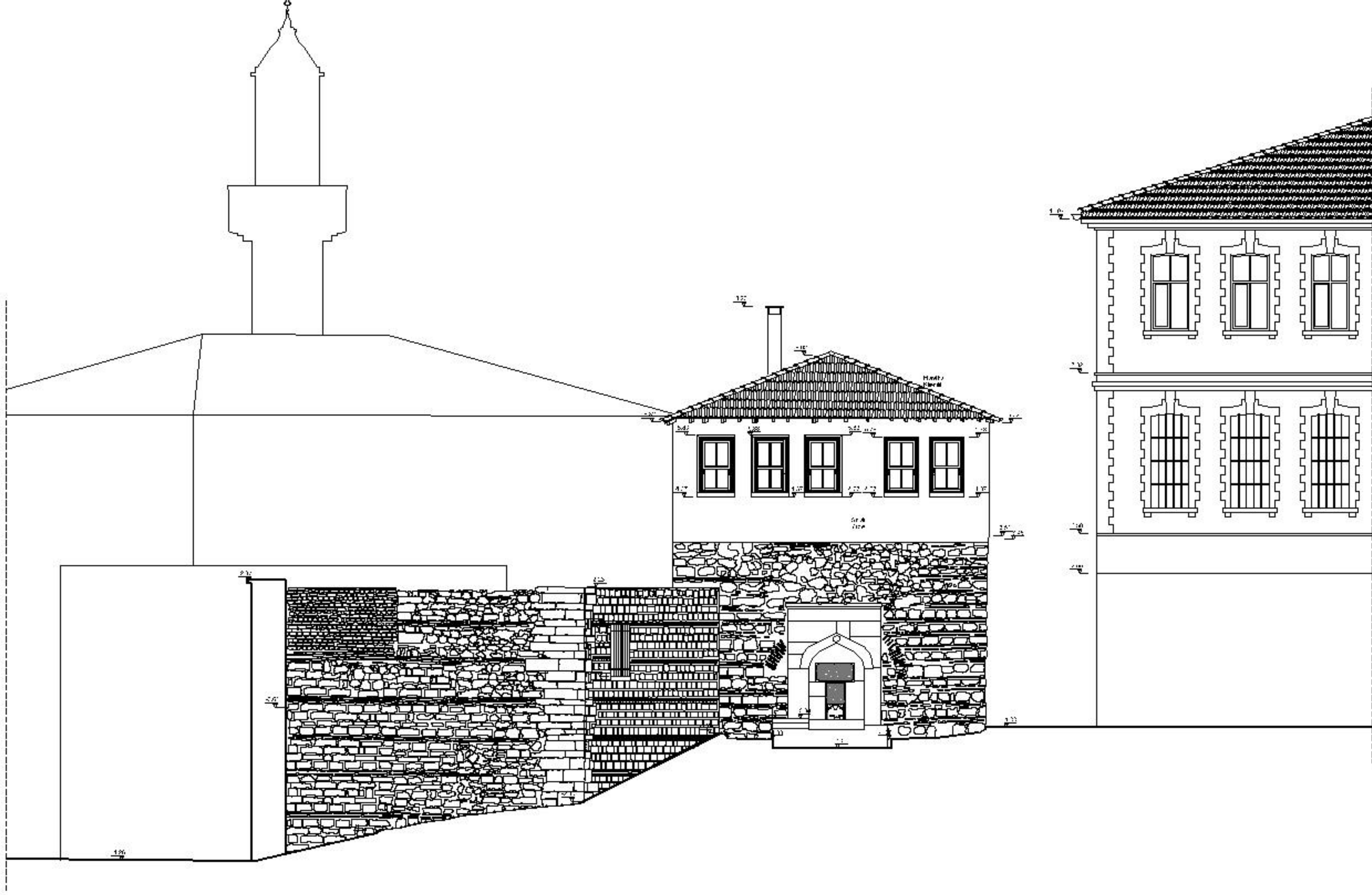
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzeybatı
Cephesi
Pafta No: 68
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

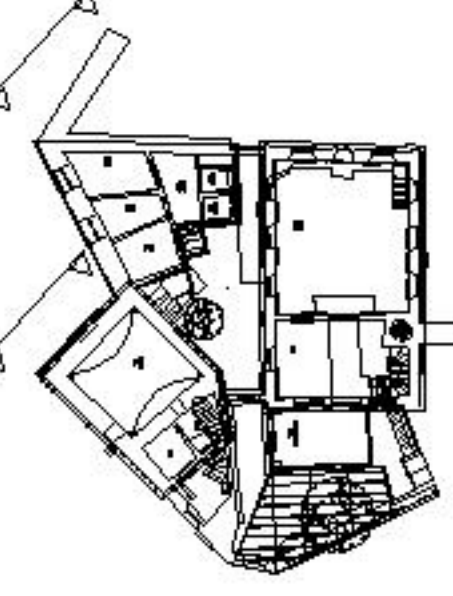
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafita Adı: Doğu Cephesi

Pafita No: 69

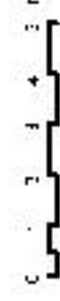
Ölçek: 1/50

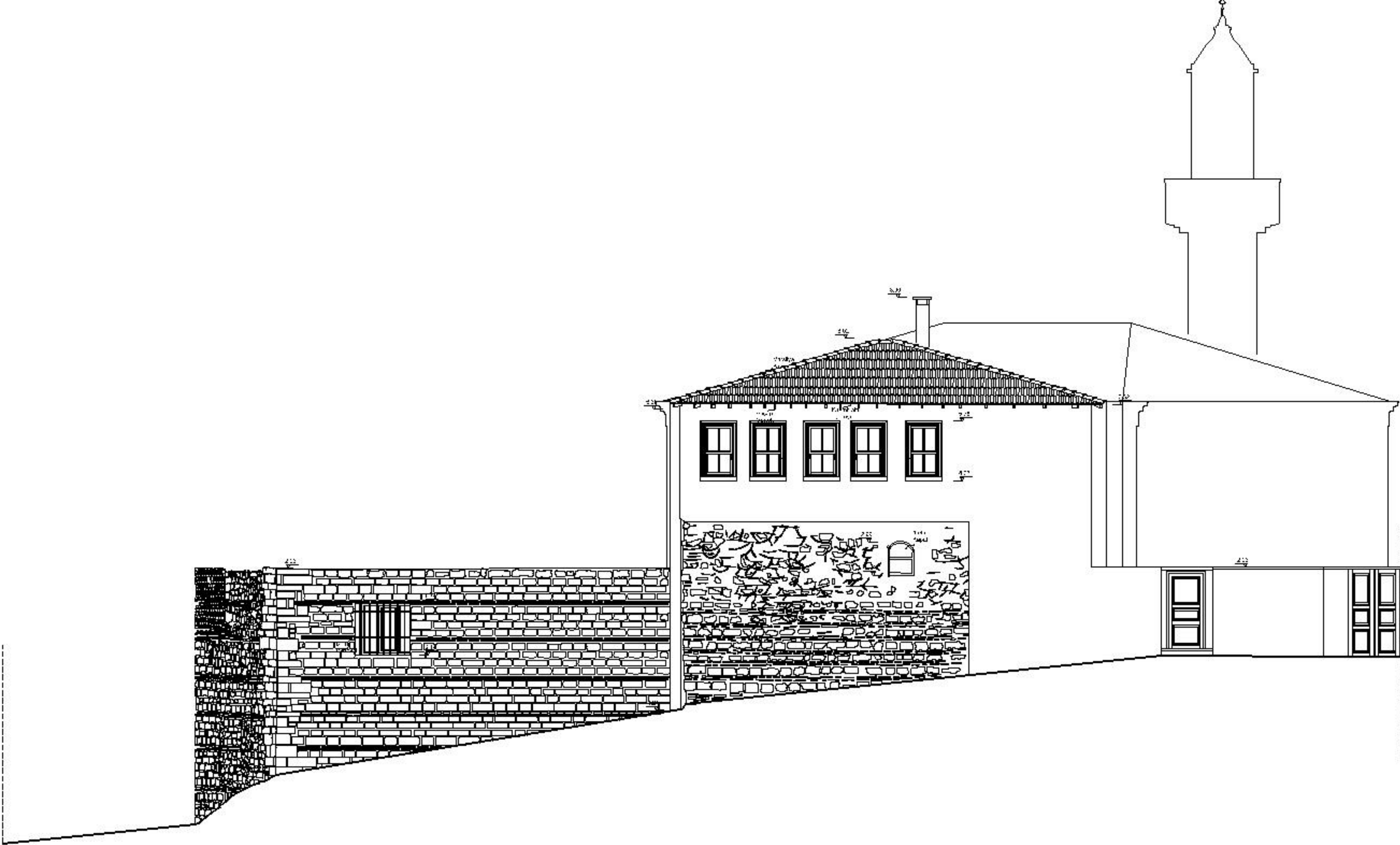

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

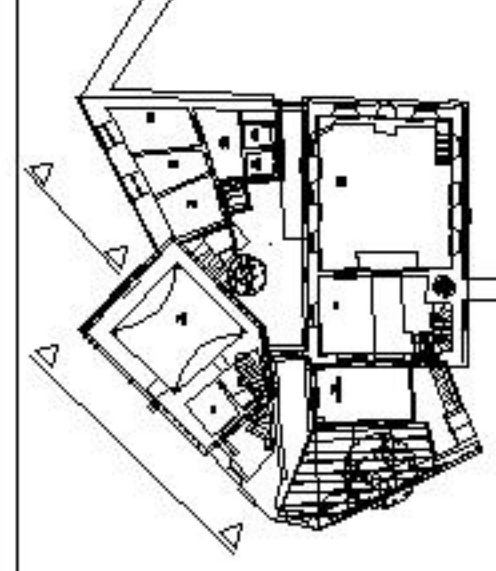

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzey Cephesi
Pafta No: 70
Ölçek: 1/50

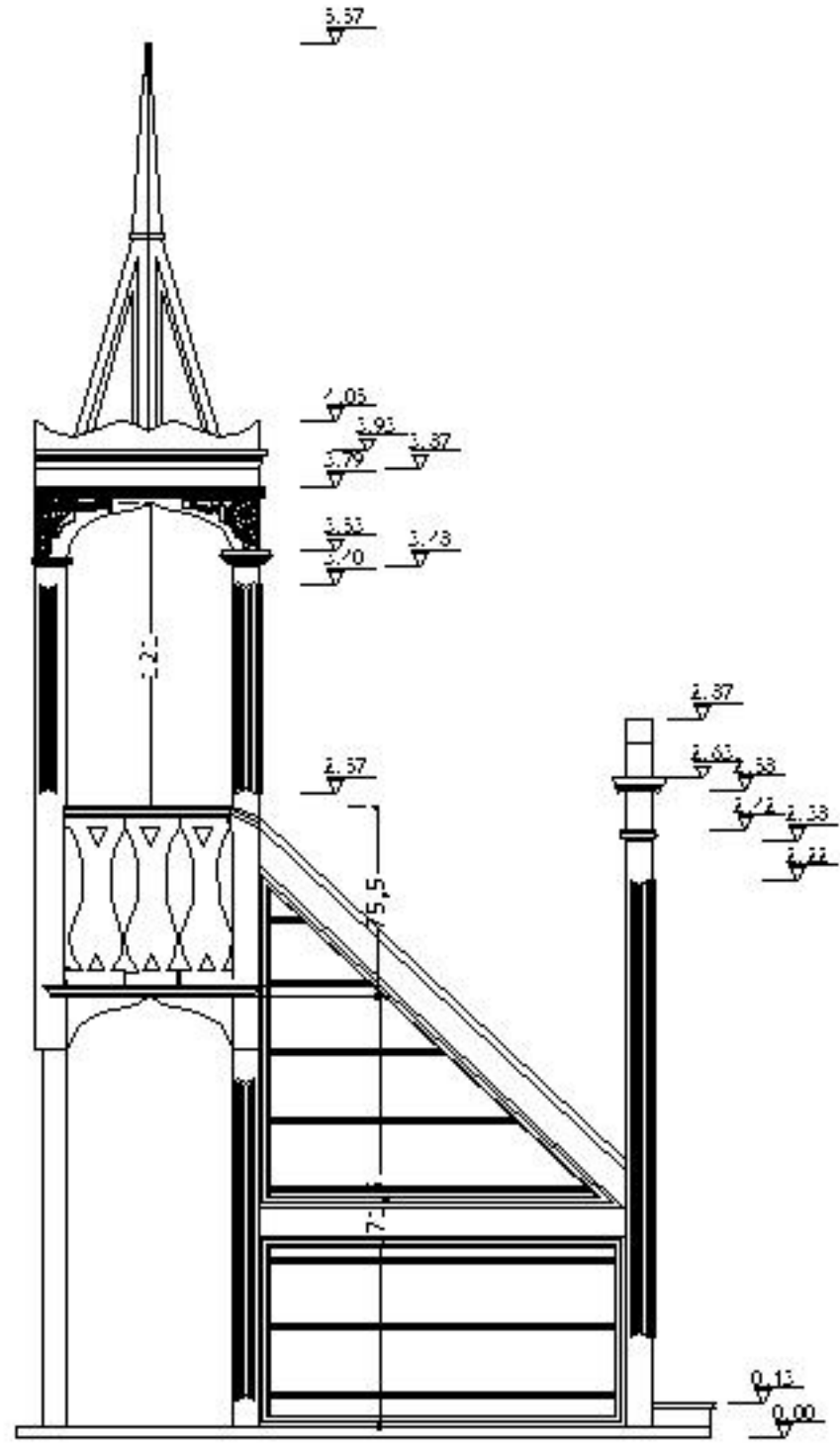

RÖLÖVE

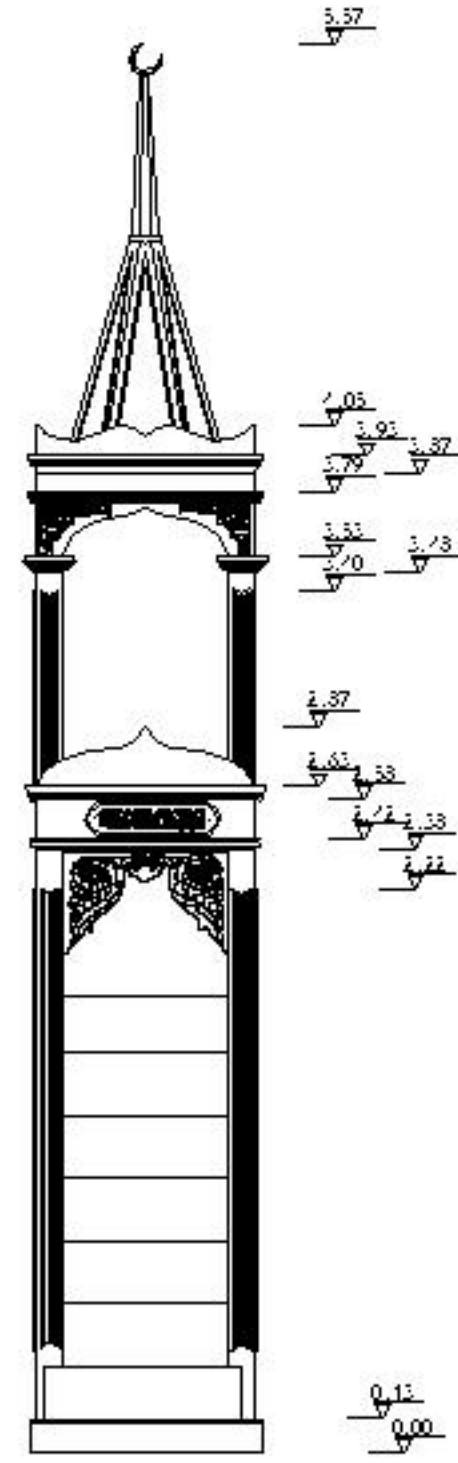
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

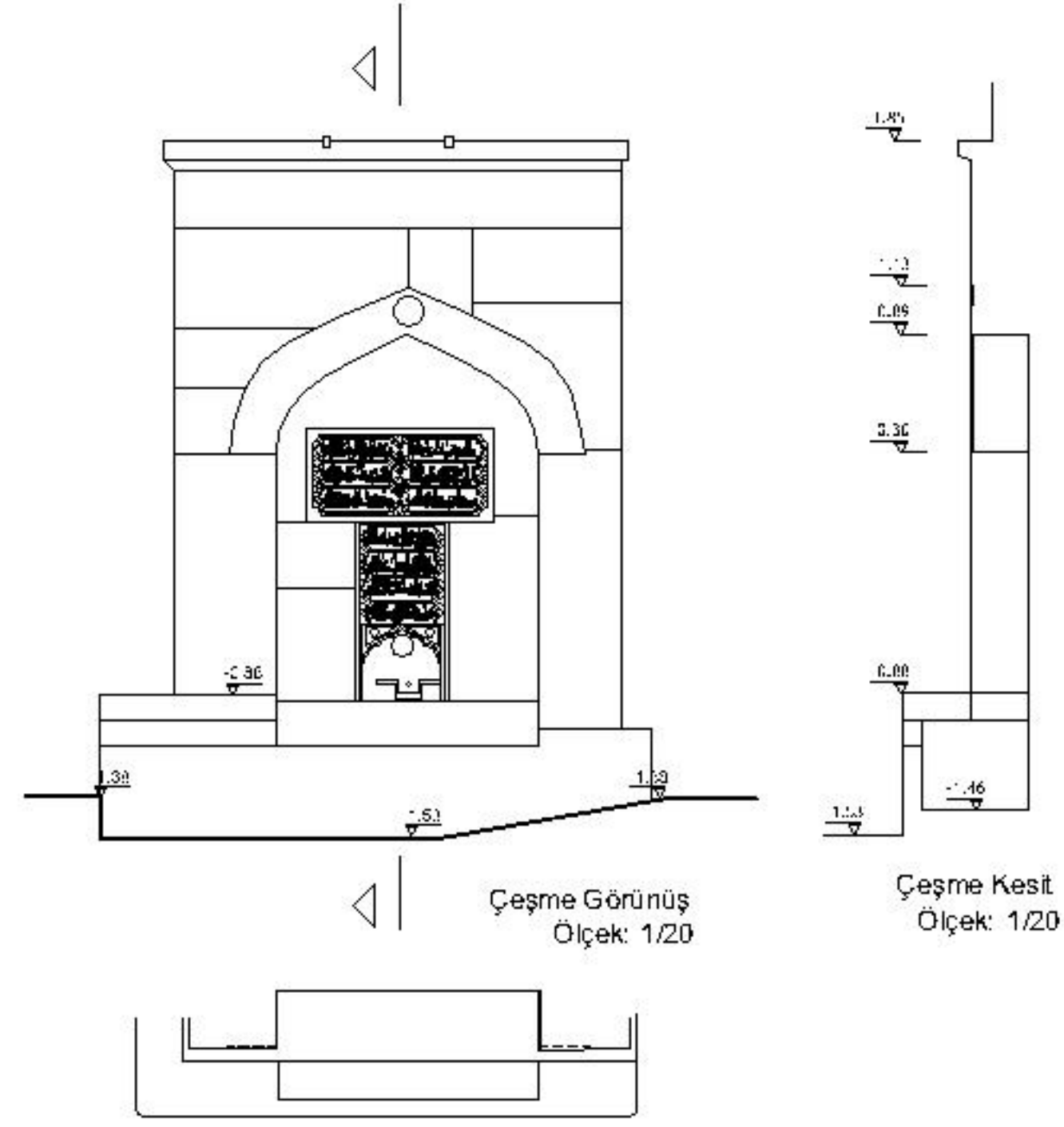

Minber Görünüş
Ölçek: 1/20

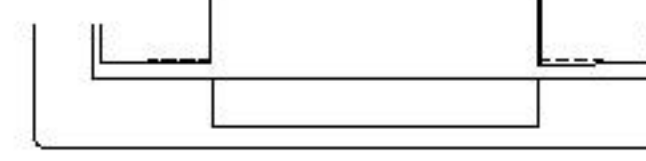

Minber Görünüş
Ölçek: 1/20

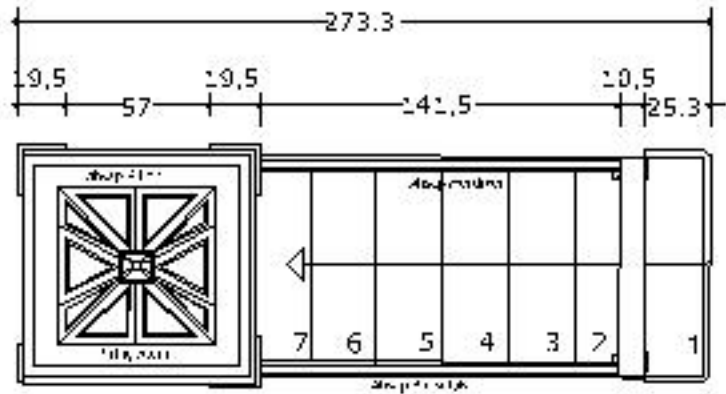

Çeşme Görünüş
Ölçek: 1/20

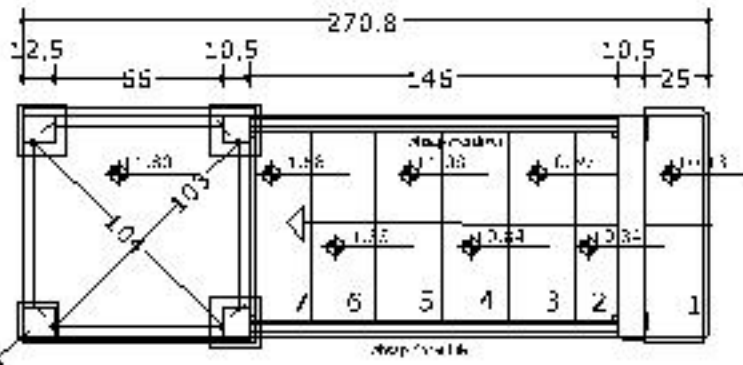
Çeşme Kesit
Ölçek: 1/20

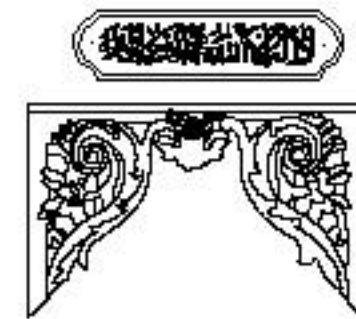
Çeşme Plan
Ölçek: 1/20

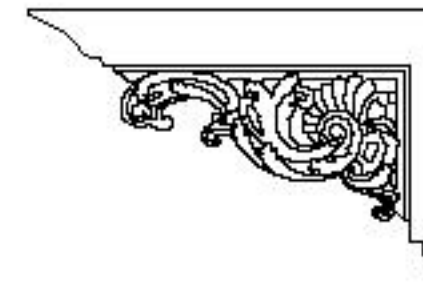
Minber Plan +5.80

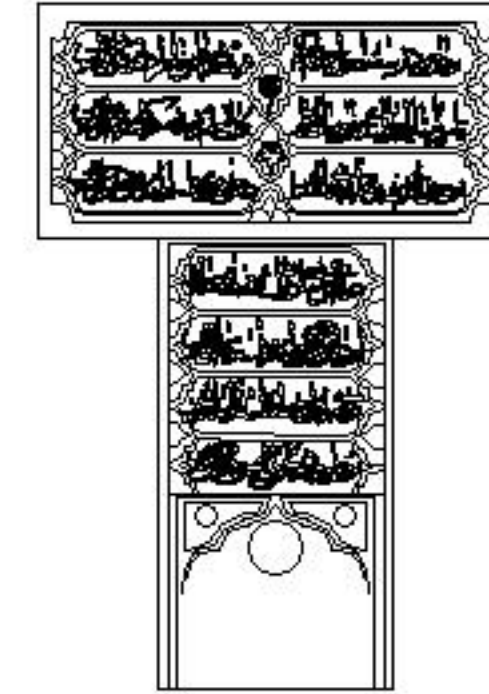
Minber Plan +2.50
Ölçek: 1/20

Detay : 01
Ölçek: 1/10

Detay : 02
Ölçek: 1/10

Çeşme Kitabı
Ölçek: 1/10

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

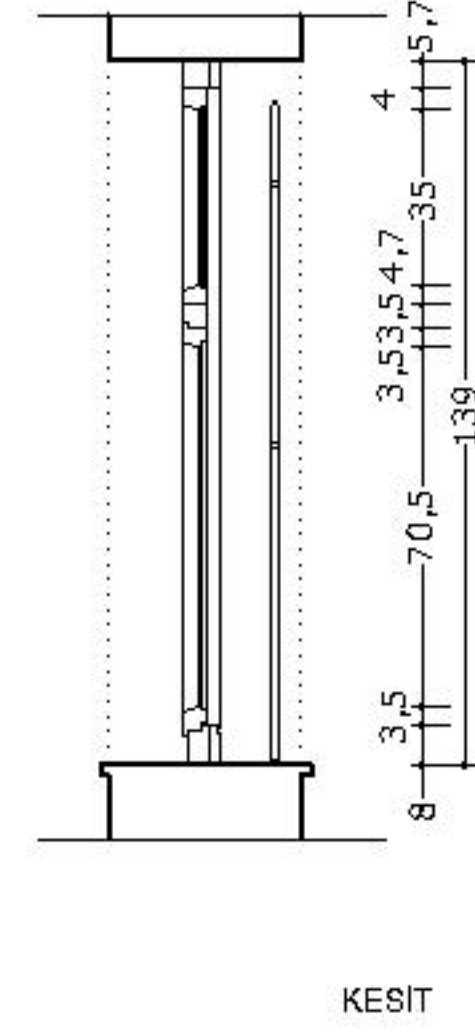
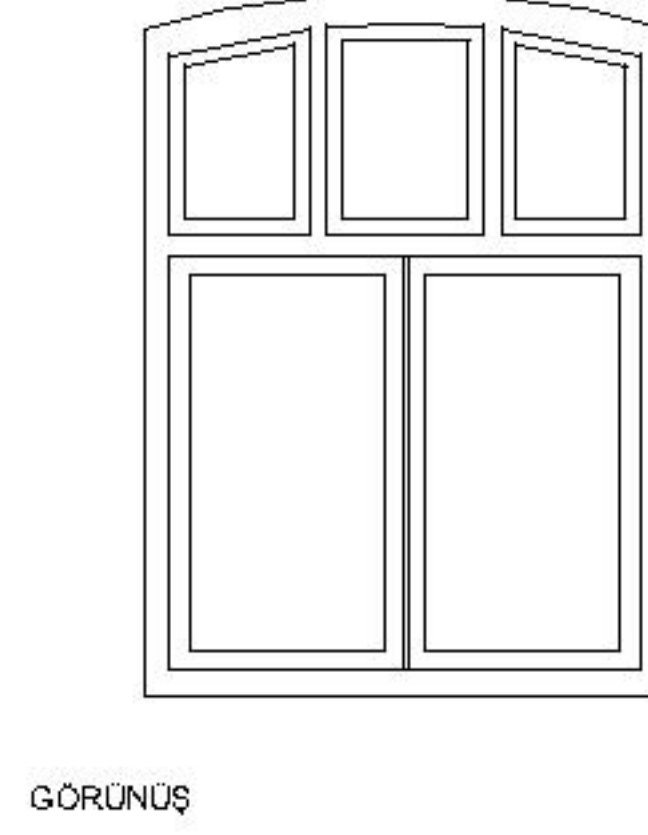
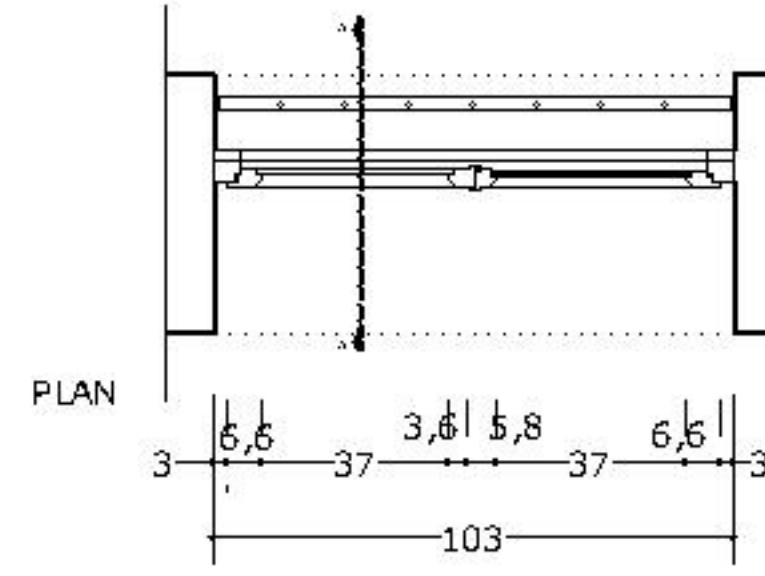
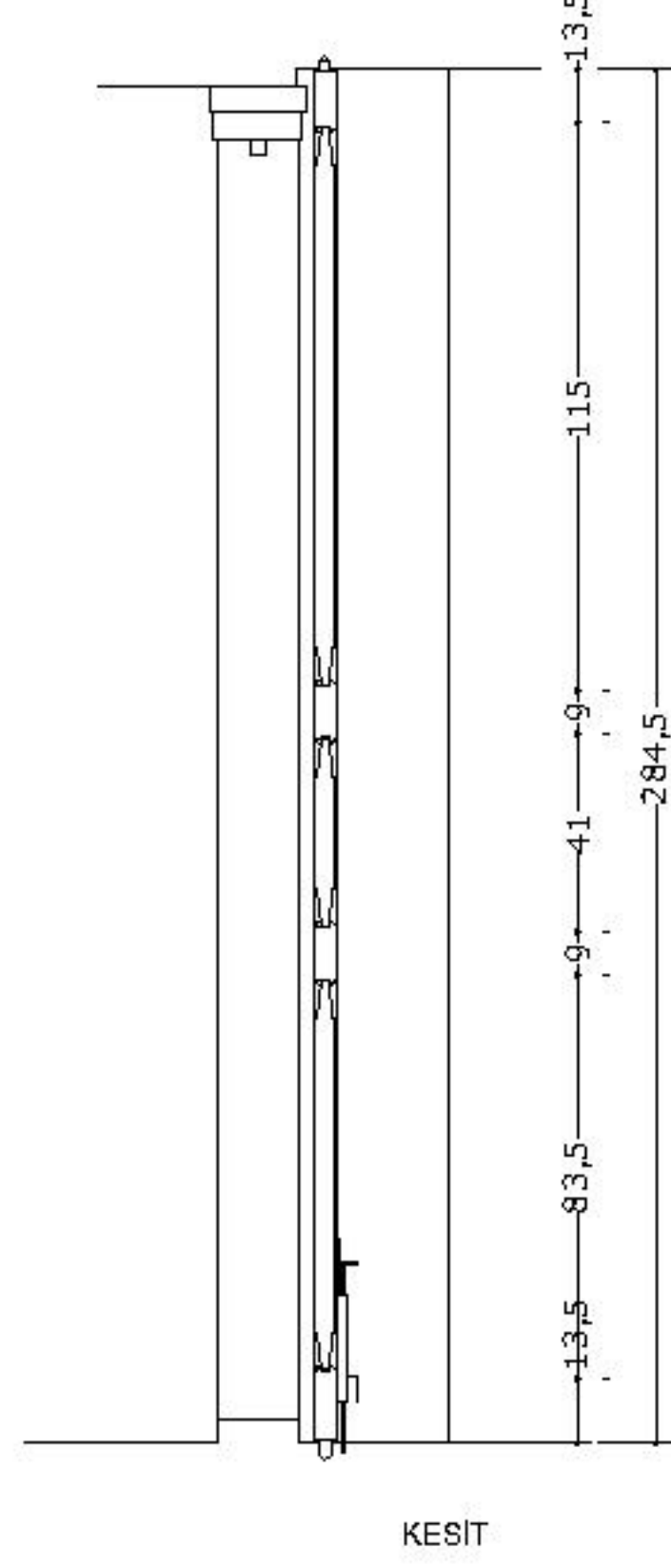
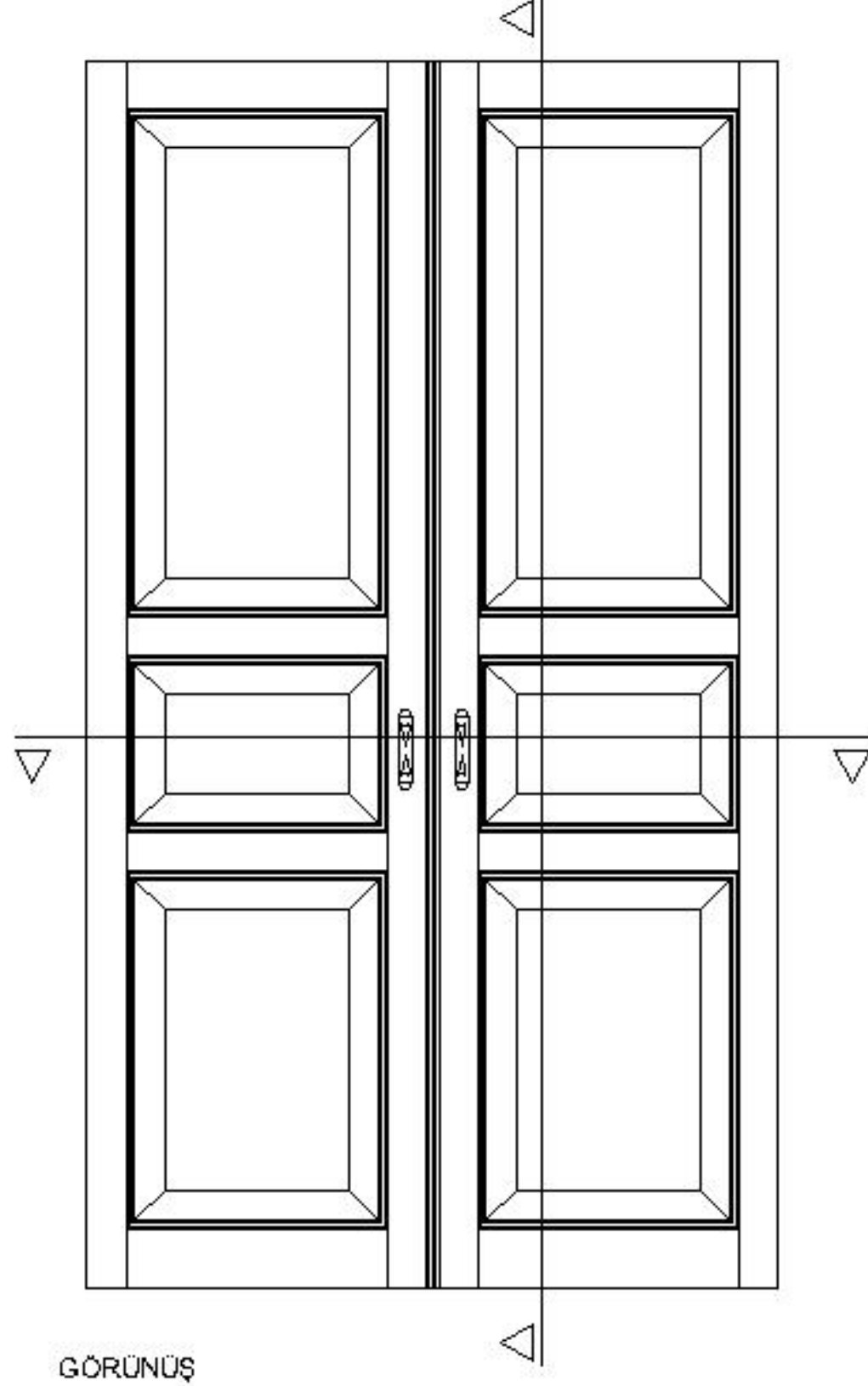
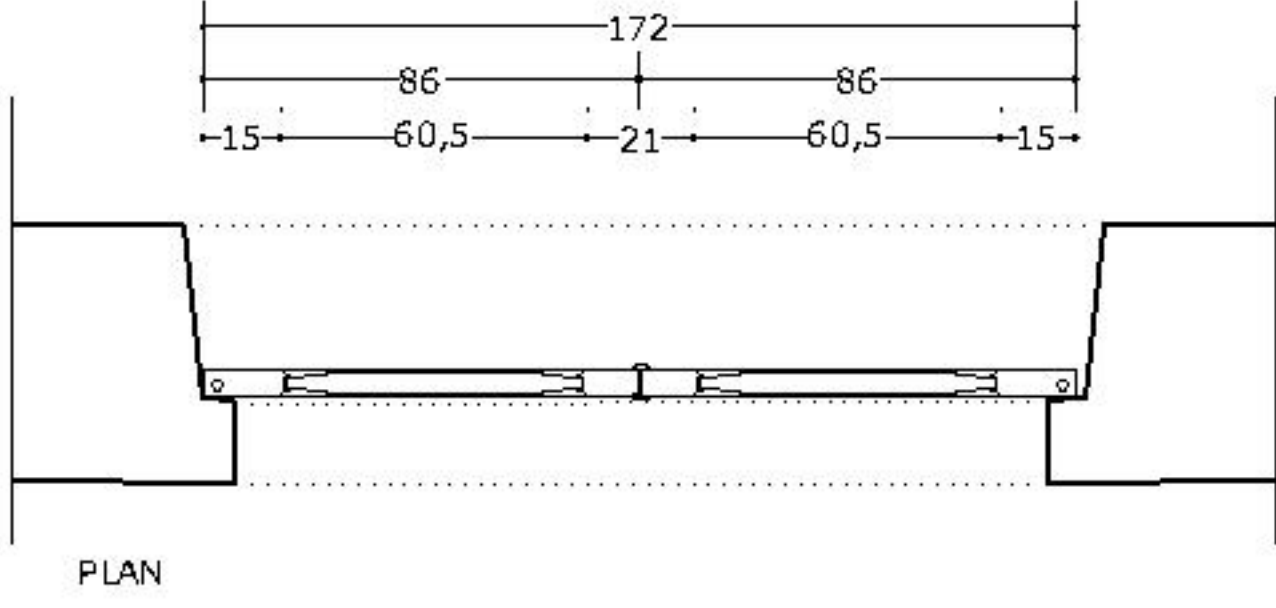
RESTORASYON

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 71

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

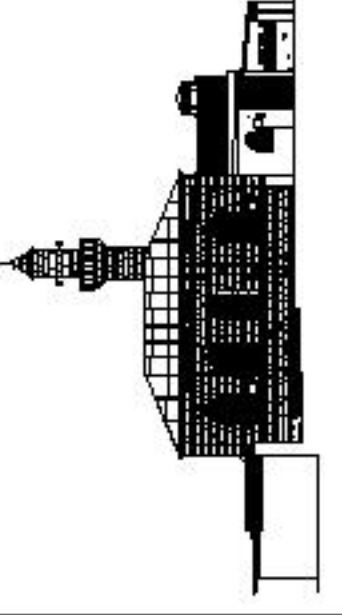
İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 72
Ölçek: 1/10

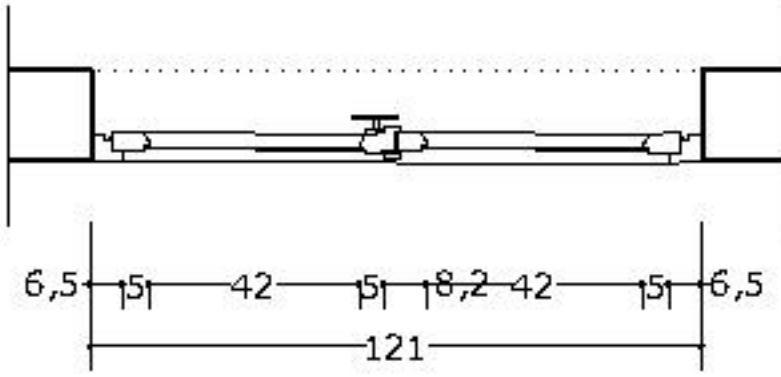
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

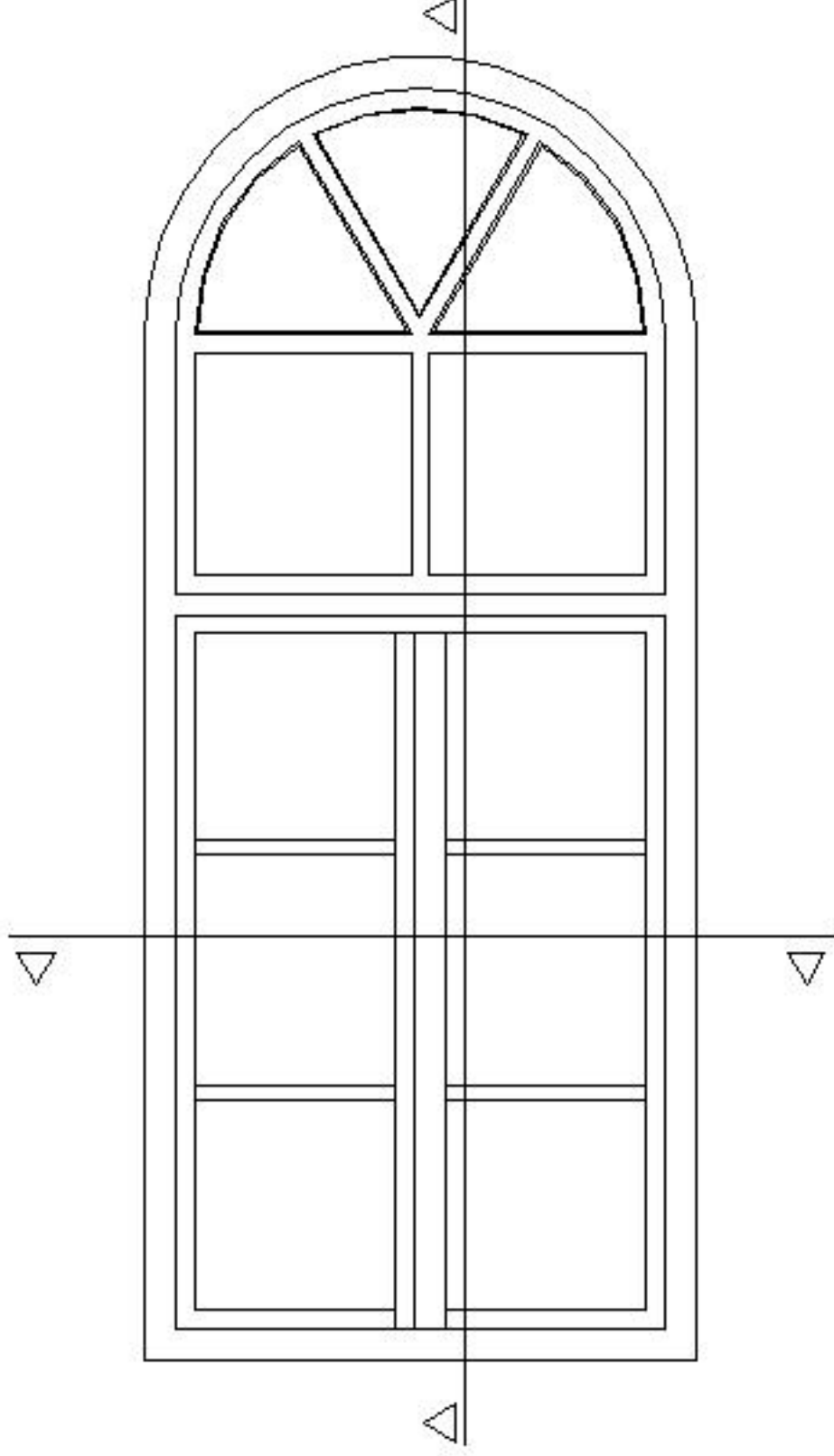
RESTORASYON

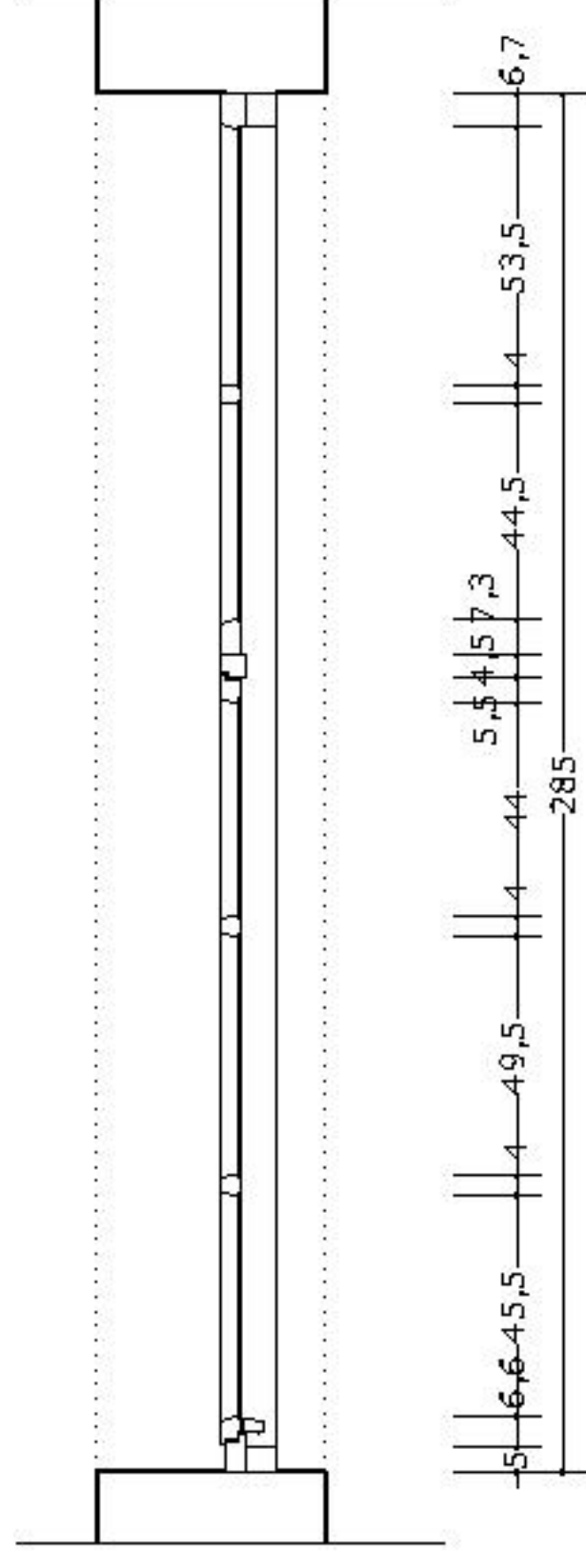
PLAN

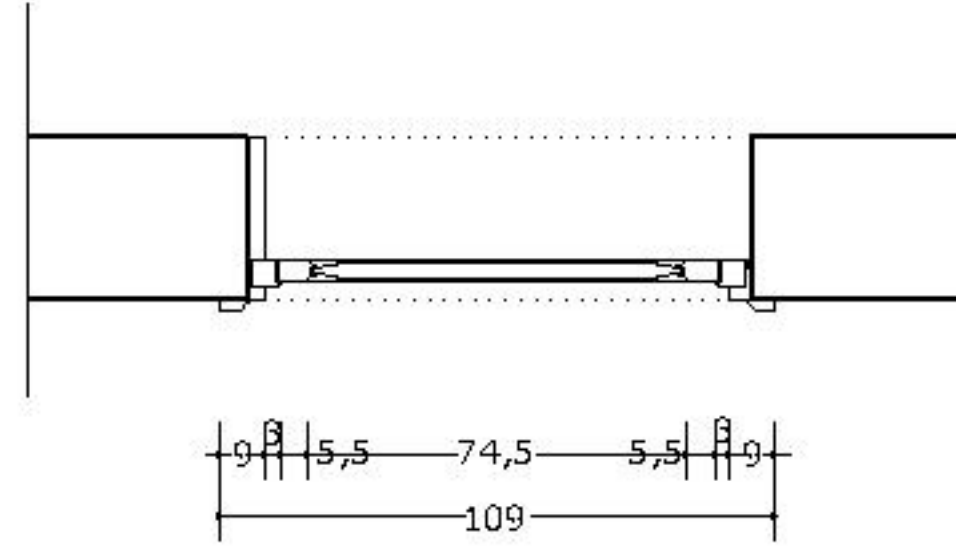
GÖRÜŞ

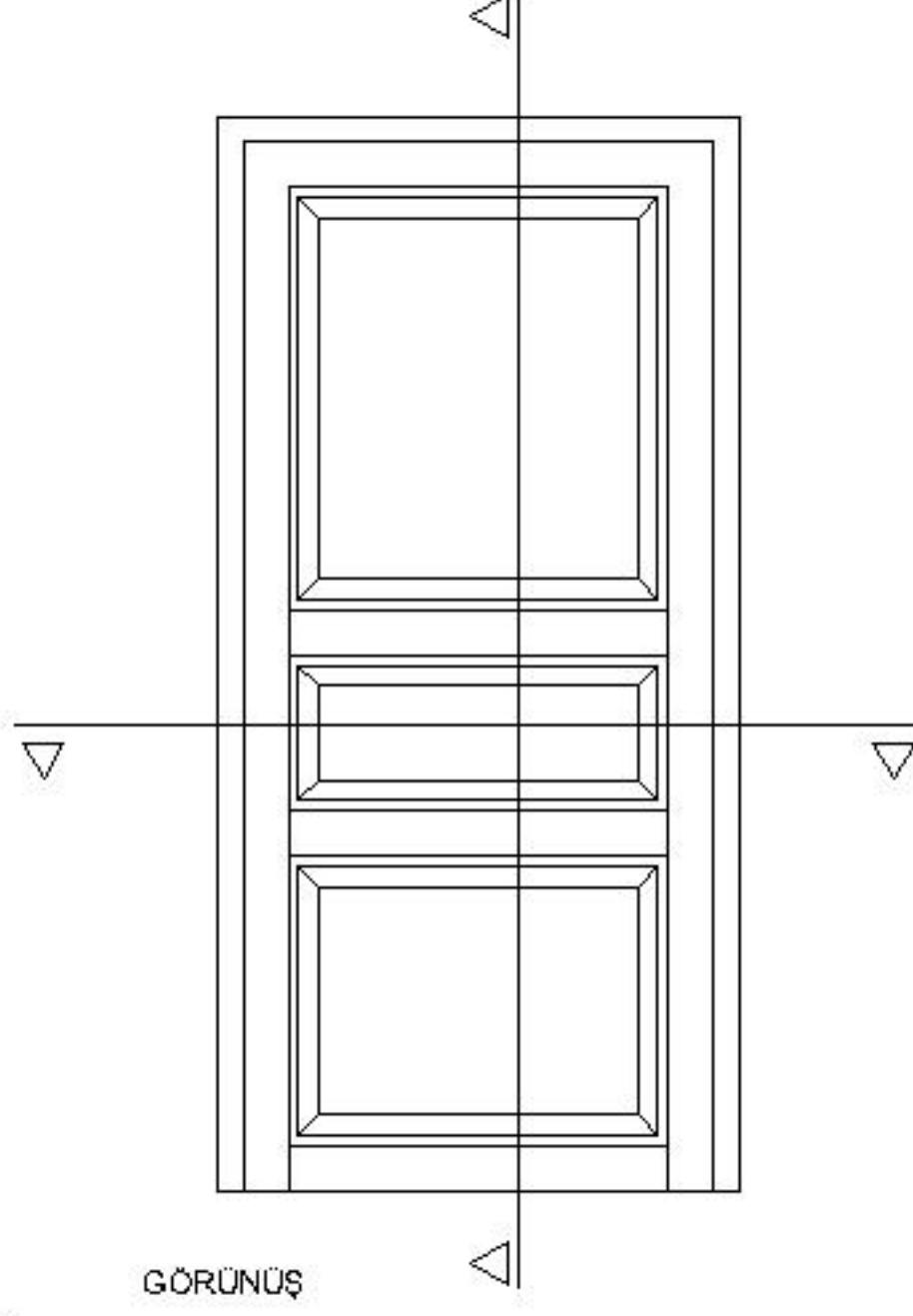
KESİT

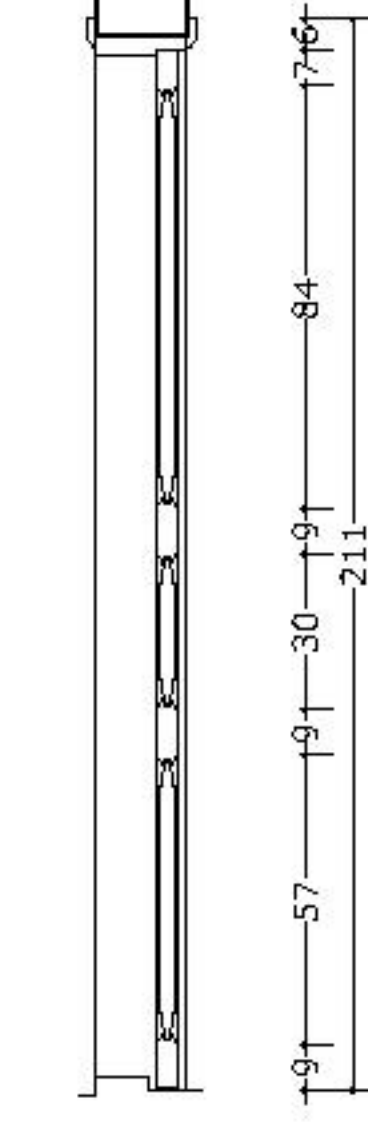
PLAN

GÖRÜŞ

KESİT

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafit Adı: Detaylar

Pafit No: 73

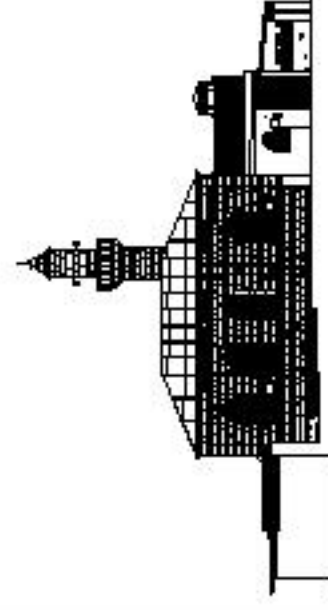
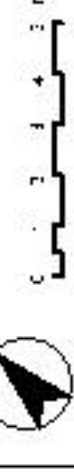
Ölçek: 1/10

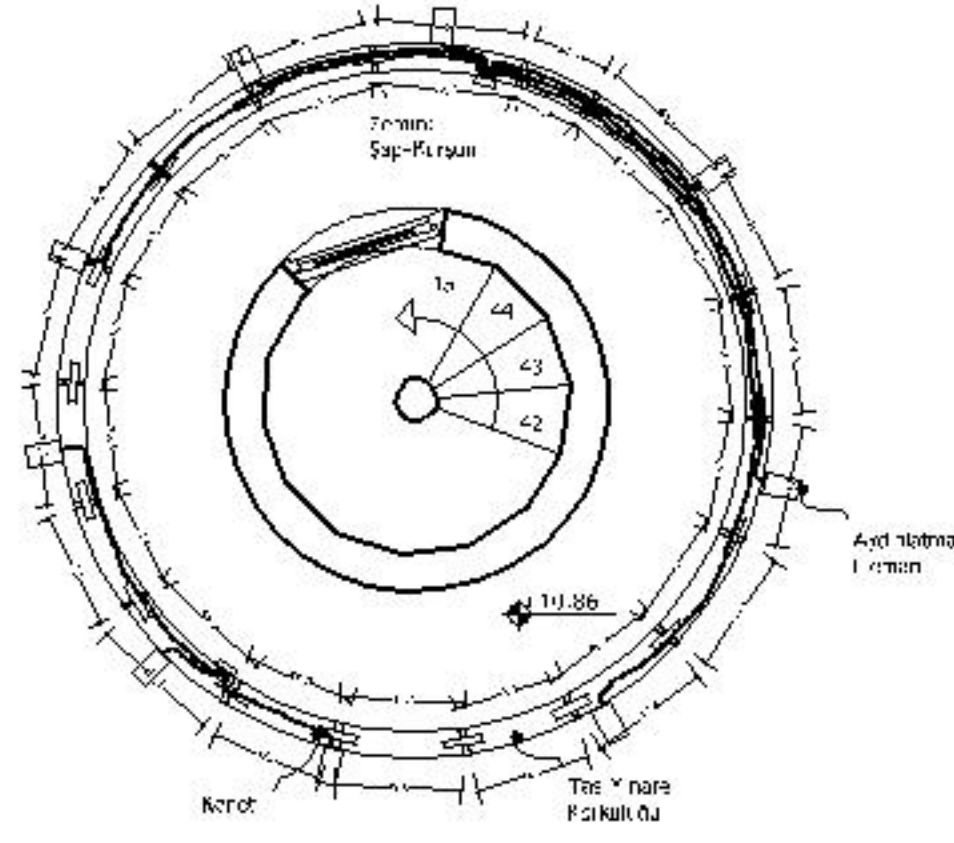
RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

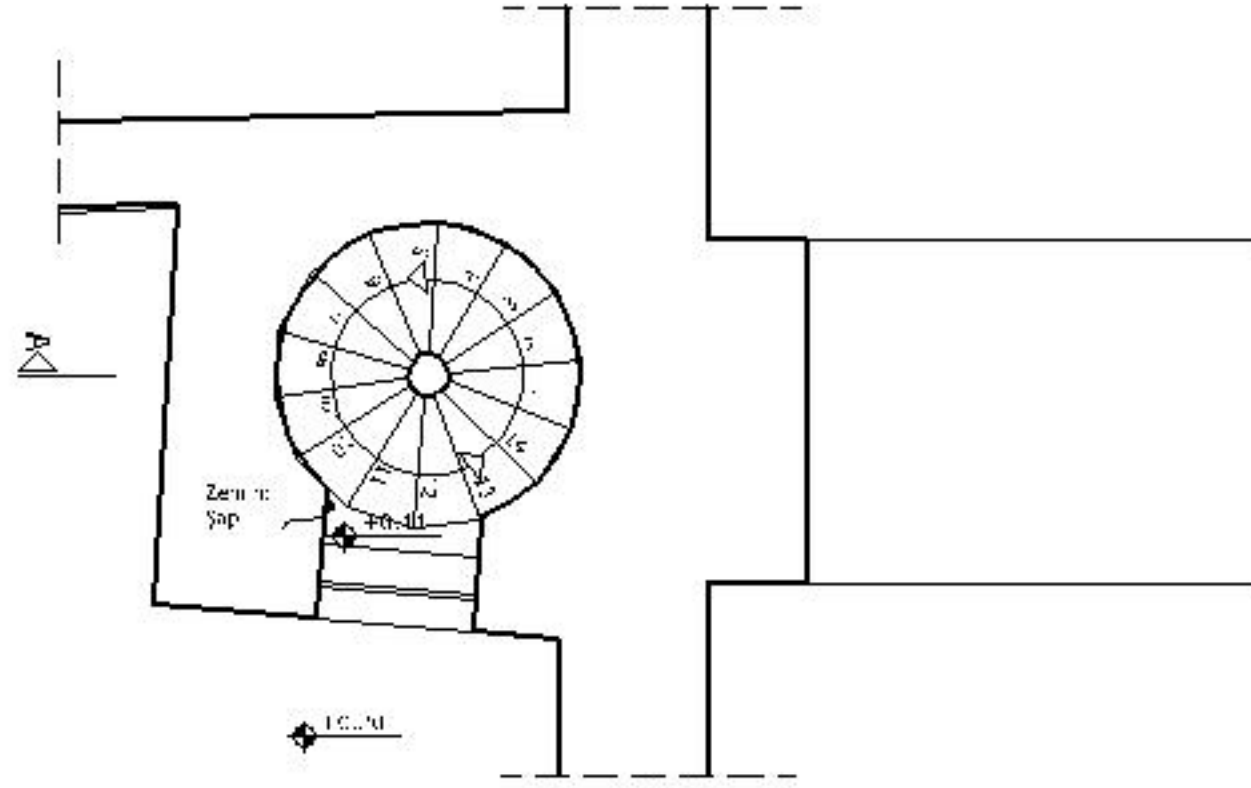
RESTORASYON

K

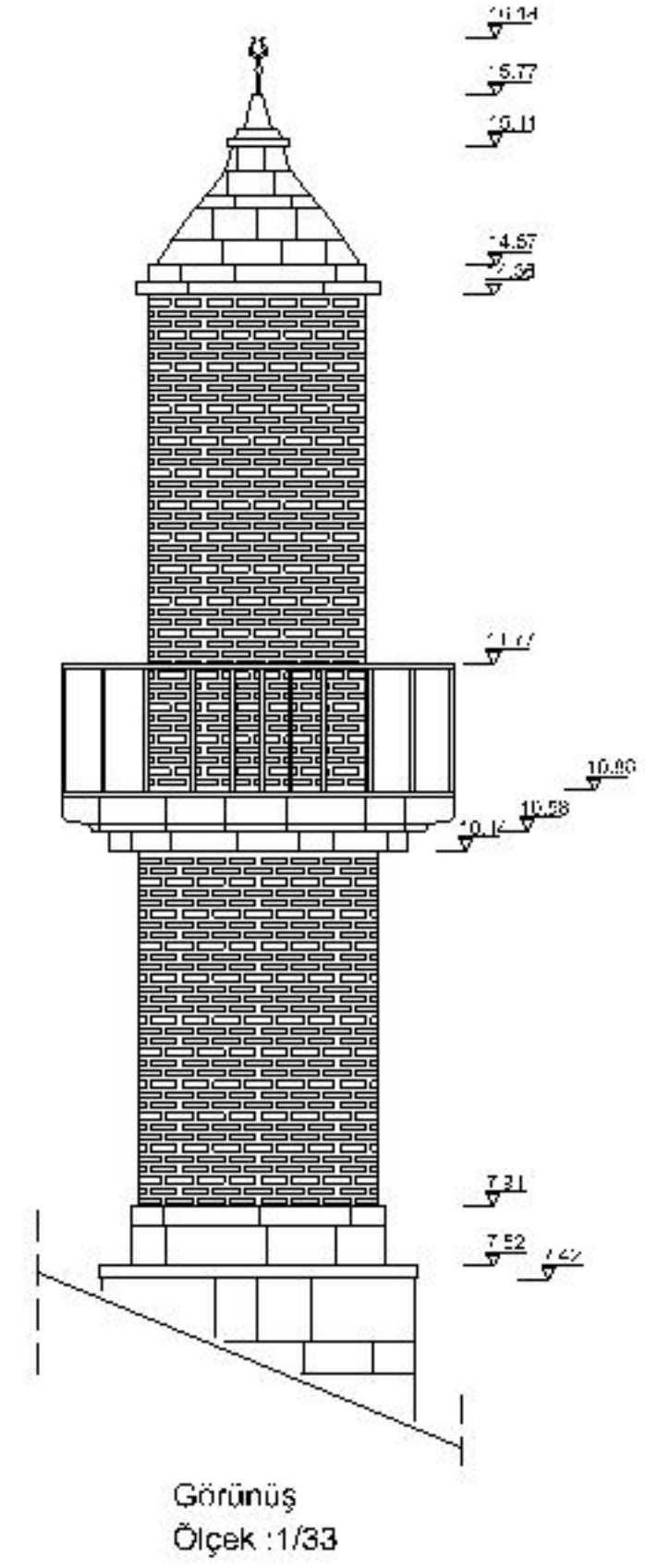
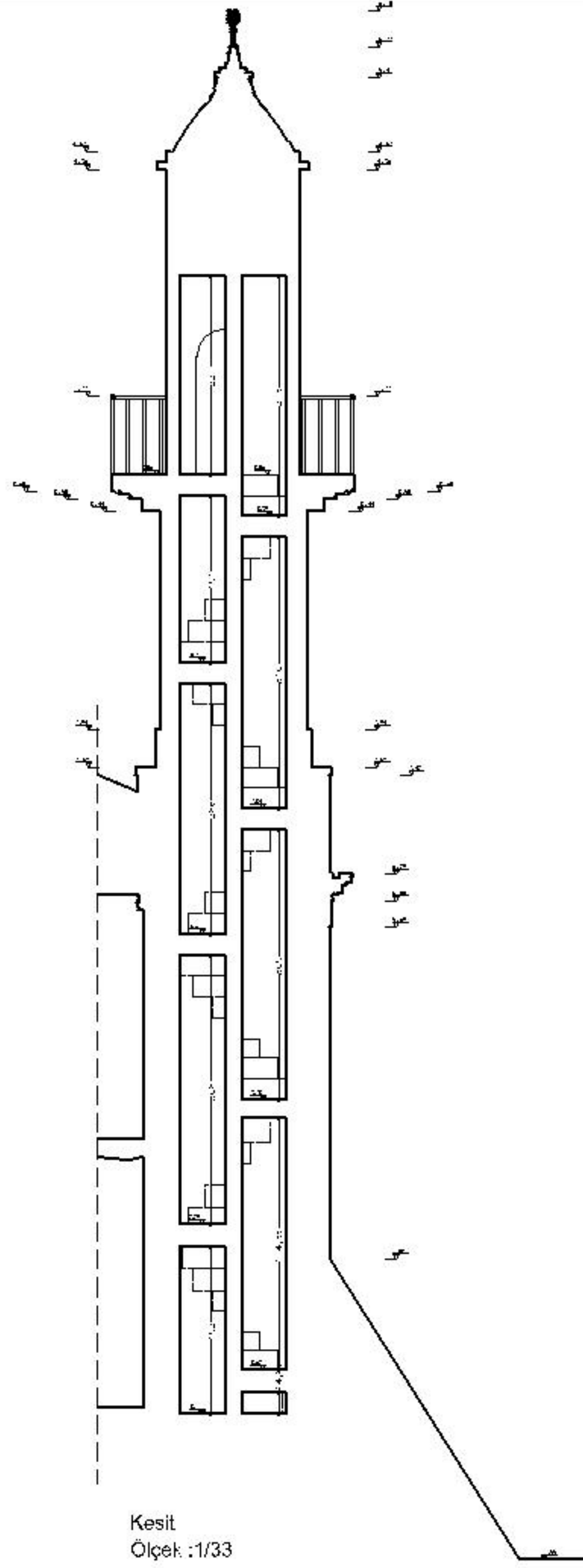

PETEK PLANI
Ölçek: 1/20

ZEMİN KAT PLANI
Ölçek: 1/20

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

--

Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafta Adı: Detaylar	
Pafta No: 74	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAŞA YELDEĞİRMENİ CAMII VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ	Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen
---	--

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI YÜKSEK LİSANS TEZİ

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol

502081212

Pafra Adı: Güneydoğu
Cephesi

Pafra No: 77

Ölçek: 1/50

LEGJENDE

1. Tutarak korunması gereken alanlar

2. Tutarak korunması gereken alanlar

3. Tutarak korunması gereken alanlar

4. Tutarak korunması gereken alanlar

5. Tutarak korunması gereken alanlar

6. Tutarak korunması gereken alanlar

7. Tutarak korunması gereken alanlar

8. Tutarak korunması gereken alanlar

9. Tutarak korunması gereken alanlar

10. Tutarak korunması gereken alanlar

11. Tutarak korunması gereken alanlar

12. Tutarak korunması gereken alanlar

13. Tutarak korunması gereken alanlar

14. Tutarak korunması gereken alanlar

15. Tutarak korunması gereken alanlar

16. Tutarak korunması gereken alanlar

17. Tutarak korunması gereken alanlar

18. Tutarak korunması gereken alanlar

19. Tutarak korunması gereken alanlar

20. Tutarak korunması gereken alanlar

21. Tutarak korunması gereken alanlar

22. Tutarak korunması gereken alanlar

23. Tutarak korunması gereken alanlar

24. Tutarak korunması gereken alanlar

25. Tutarak korunması gereken alanlar

26. Tutarak korunması gereken alanlar

27. Tutarak korunması gereken alanlar

28. Tutarak korunması gereken alanlar

29. Tutarak korunması gereken alanlar

30. Tutarak korunması gereken alanlar

31. Tutarak korunması gereken alanlar

32. Tutarak korunması gereken alanlar

33. Tutarak korunması gereken alanlar

34. Tutarak korunması gereken alanlar

35. Tutarak korunması gereken alanlar

36. Tutarak korunması gereken alanlar

37. Tutarak korunması gereken alanlar

38. Tutarak korunması gereken alanlar

39. Tutarak korunması gereken alanlar

40. Tutarak korunması gereken alanlar

41. Tutarak korunması gereken alanlar

42. Tutarak korunması gereken alanlar

43. Tutarak korunması gereken alanlar

44. Tutarak korunması gereken alanlar

45. Tutarak korunması gereken alanlar

46. Tutarak korunması gereken alanlar

47. Tutarak korunması gereken alanlar

48. Tutarak korunması gereken alanlar

49. Tutarak korunması gereken alanlar

50. Tutarak korunması gereken alanlar

51. Tutarak korunması gereken alanlar

52. Tutarak korunması gereken alanlar

53. Tutarak korunması gereken alanlar

54. Tutarak korunması gereken alanlar

55. Tutarak korunması gereken alanlar

56. Tutarak korunması gereken alanlar

57. Tutarak korunması gereken alanlar

58. Tutarak korunması gereken alanlar

59. Tutarak korunması gereken alanlar

60. Tutarak korunması gereken alanlar

61. Tutarak korunması gereken alanlar

62. Tutarak korunması gereken alanlar

63. Tutarak korunması gereken alanlar

64. Tutarak korunması gereken alanlar

65. Tutarak korunması gereken alanlar

66. Tutarak korunması gereken alanlar

67. Tutarak korunması gereken alanlar

68. Tutarak korunması gereken alanlar

69. Tutarak korunması gereken alanlar

70. Tutarak korunması gereken alanlar

71. Tutarak korunması gereken alanlar

72. Tutarak korunması gereken alanlar

73. Tutarak korunması gereken alanlar

74. Tutarak korunması gereken alanlar

75. Tutarak korunması gereken alanlar

76. Tutarak korunması gereken alanlar

77. Tutarak korunması gereken alanlar

78. Tutarak korunması gereken alanlar

79. Tutarak korunması gereken alanlar

80. Tutarak korunması gereken alanlar

81. Tutarak korunması gereken alanlar

82. Tutarak korunması gereken alanlar

83. Tutarak korunması gereken alanlar

84. Tutarak korunması gereken alanlar

85. Tutarak korunması gereken alanlar

86. Tutarak korunması gereken alanlar

87. Tutarak korunması gereken alanlar

88. Tutarak korunması gereken alanlar

89. Tutarak korunması gereken alanlar

90. Tutarak korunması gereken alanlar

91. Tutarak korunması gereken alanlar

92. Tutarak korunması gereken alanlar

93. Tutarak korunması gereken alanlar

94. Tutarak korunması gereken alanlar

95. Tutarak korunması gereken alanlar

96. Tutarak korunması gereken alanlar

97. Tutarak korunması gereken alanlar

98. Tutarak korunması gereken alanlar

99. Tutarak korunması gereken alanlar

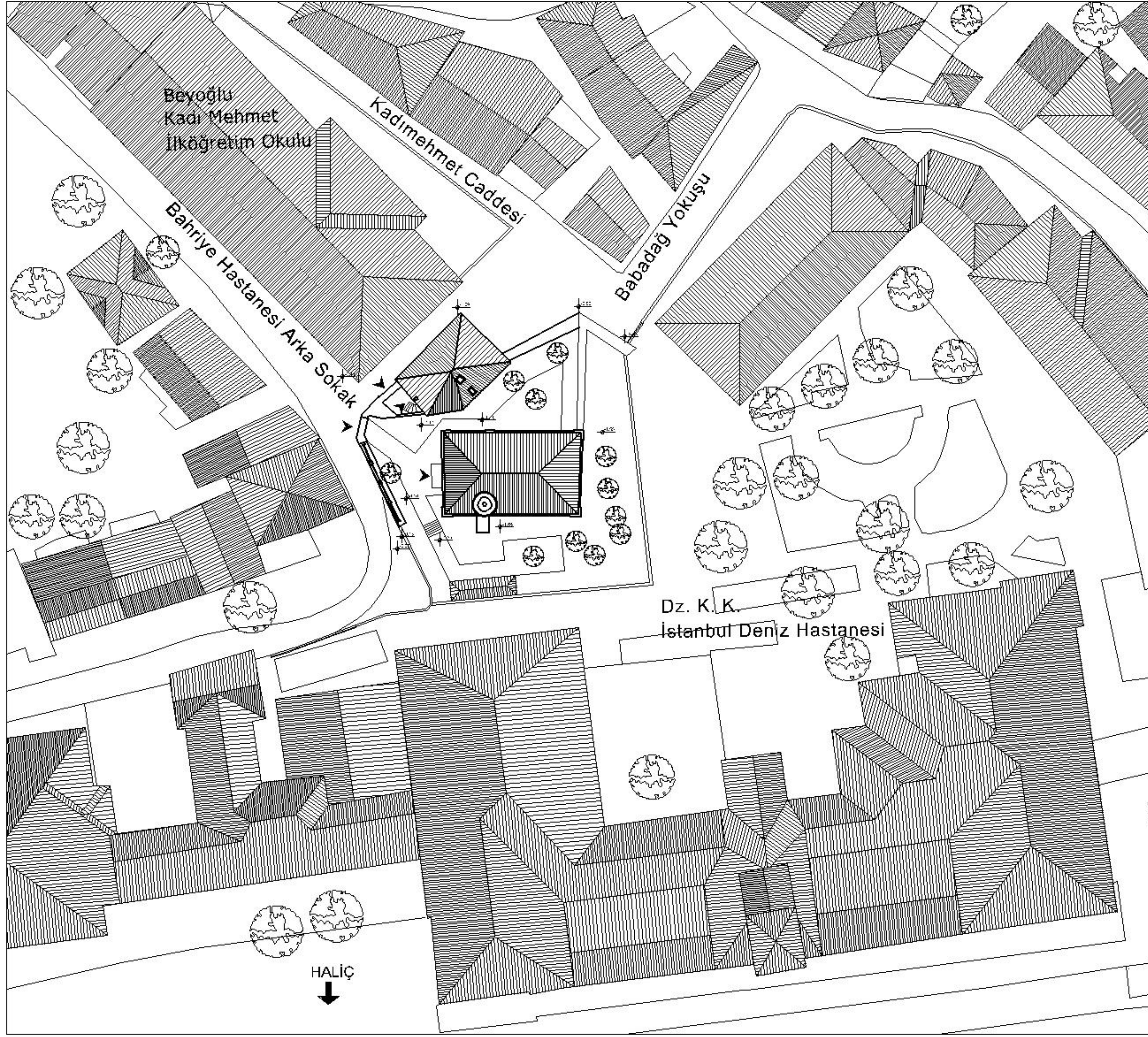
100. Tutarak korunması gereken alanlar

RÖLÖVE

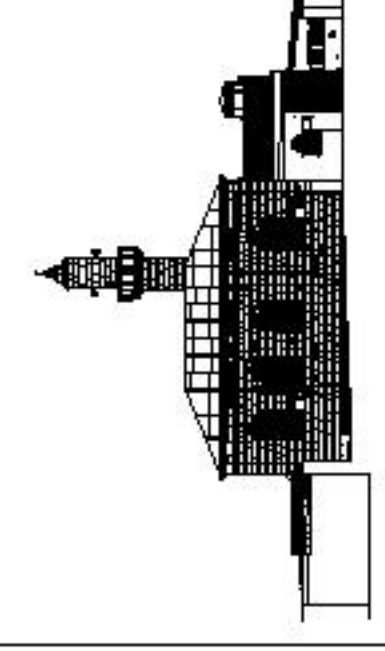
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON

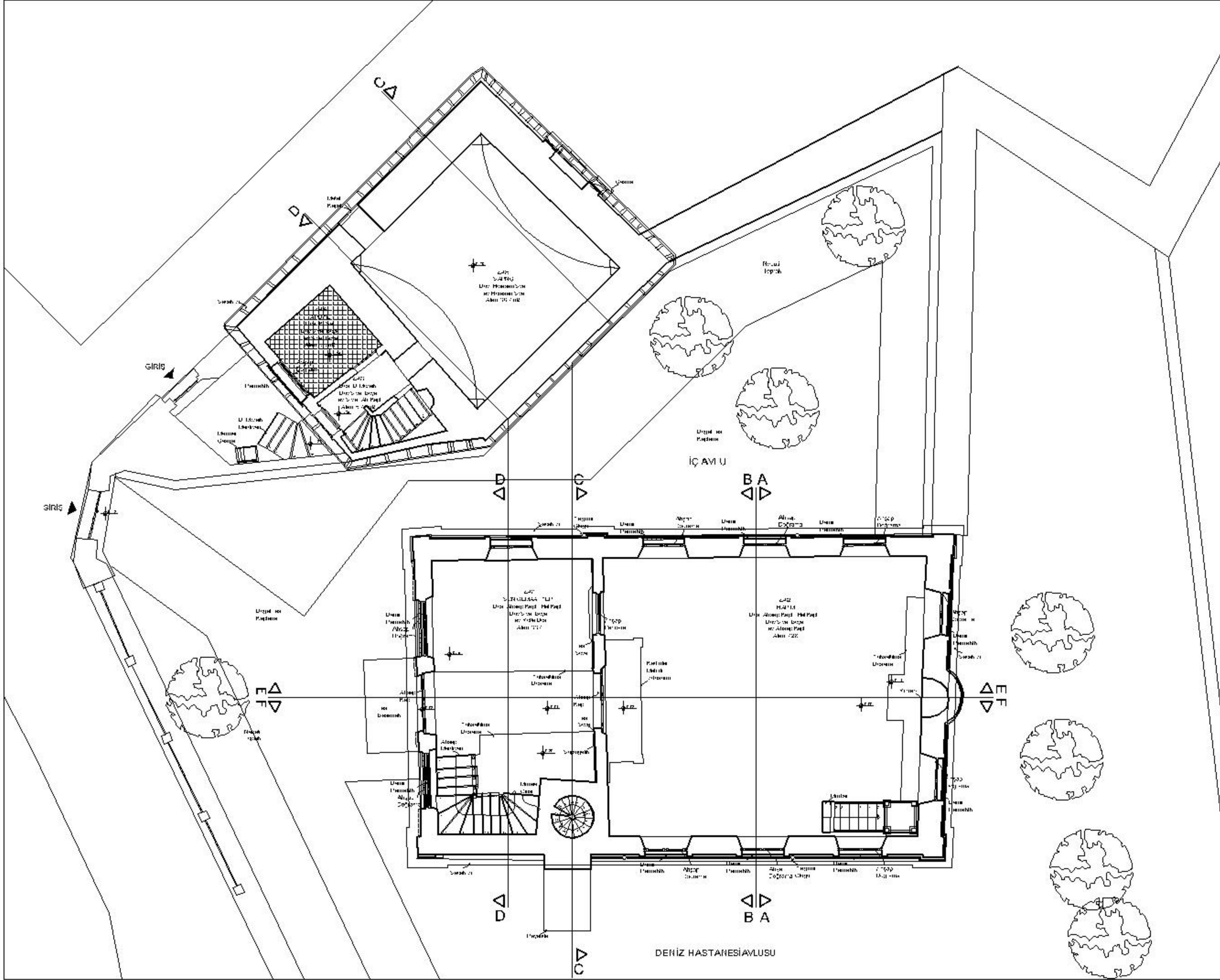
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Vaziyet Planı
Pafta No: 88
Ölçek: 1/200

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

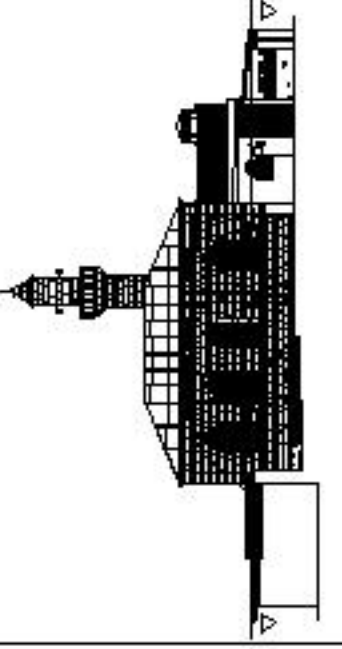
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

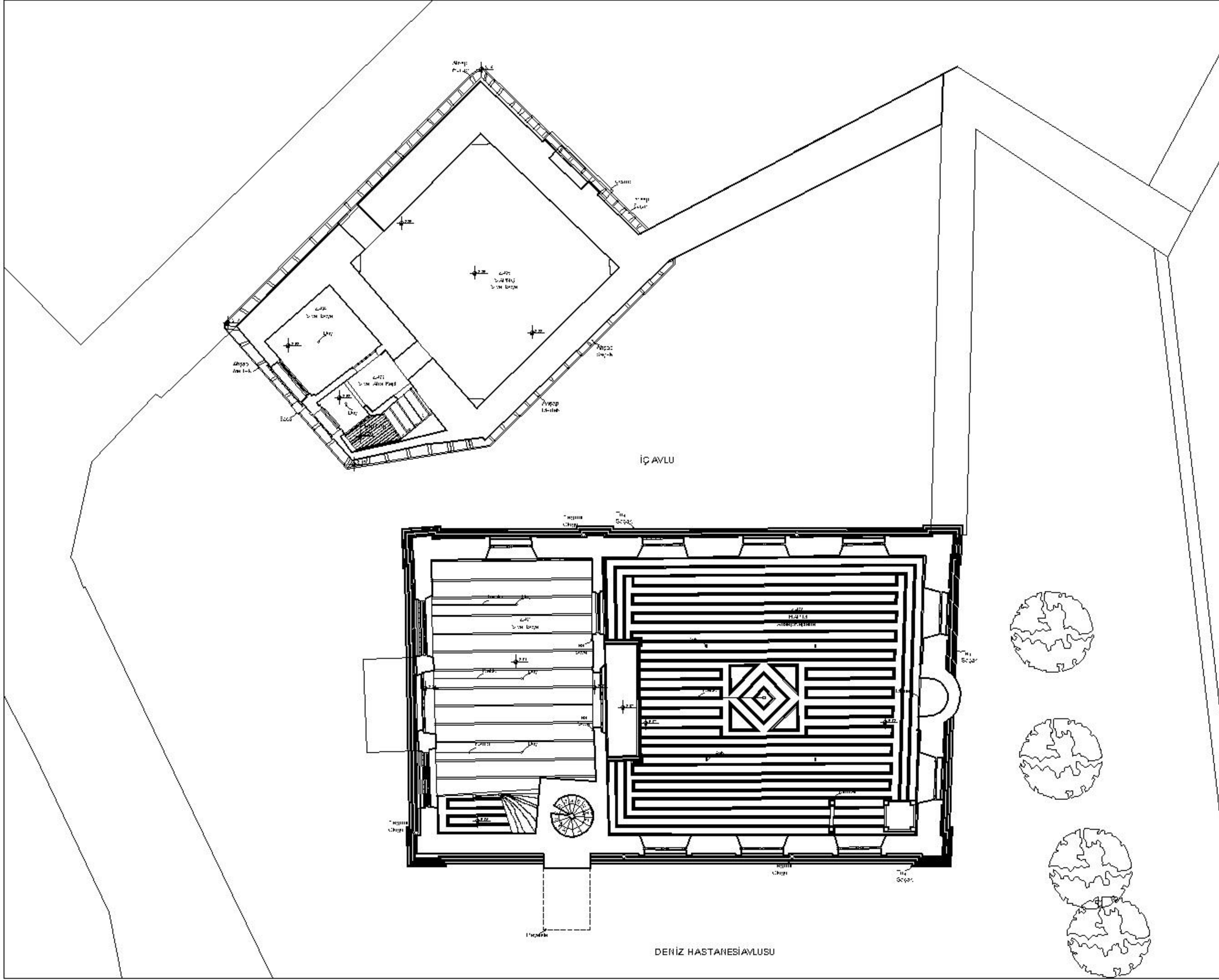
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: +2.25 Kot Planı
Pafta No: 89
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

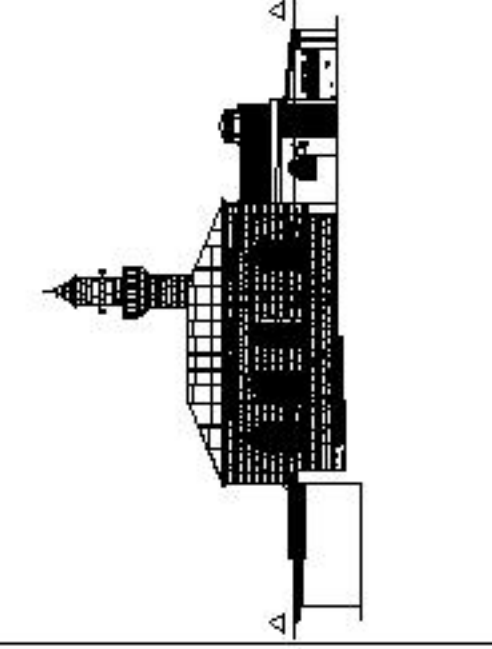
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

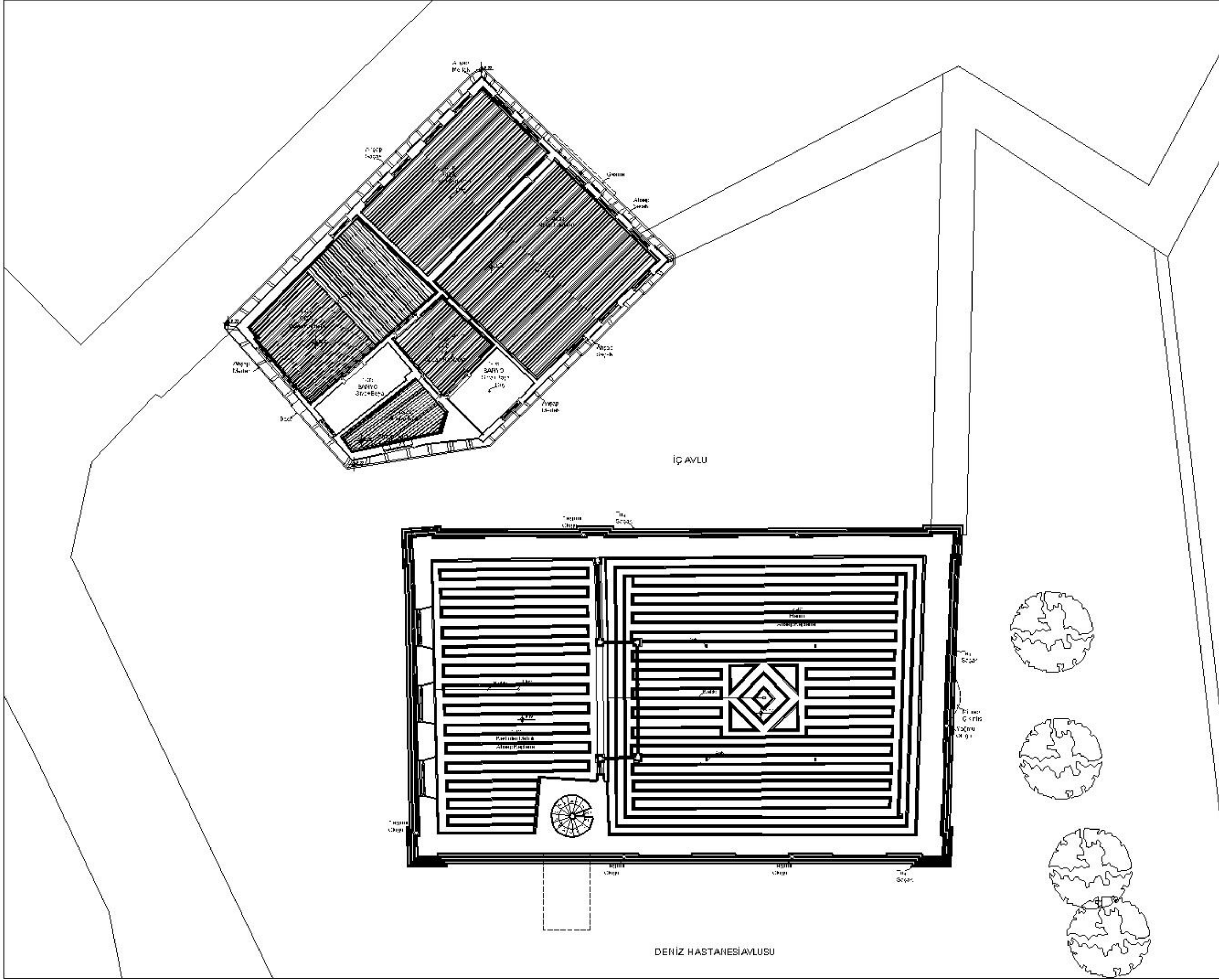
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

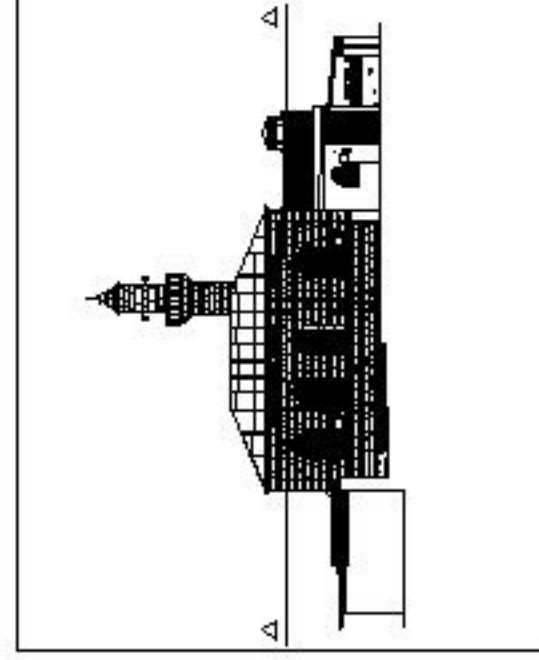
Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafta Adı:	+2.25 Tavan Planı
Pafta No: 91	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAŞA YELDEĞİRNE CAMII VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ	Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen
---	--

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI
	YÜKSEK LİSANS TEZİ

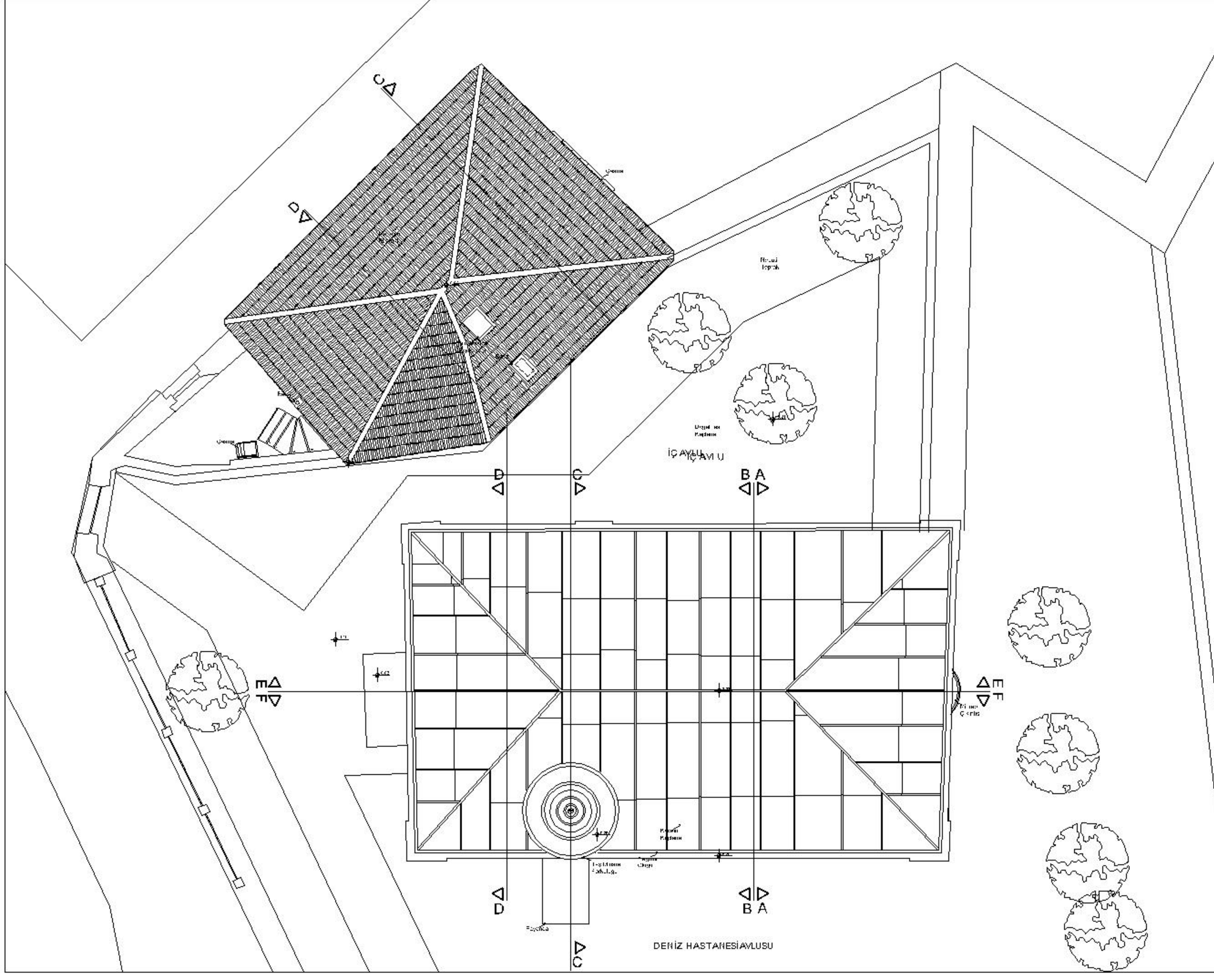
RÖLÖVE	
RESTİTÜSYON	
RESTORASYON	

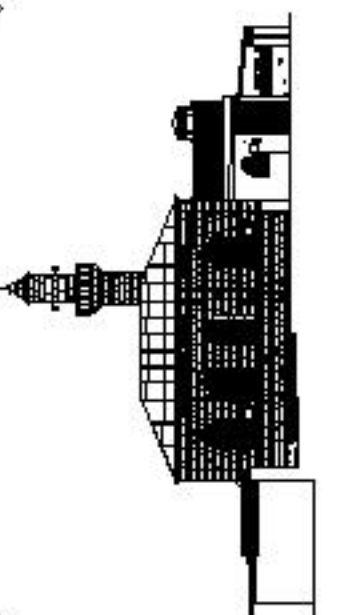

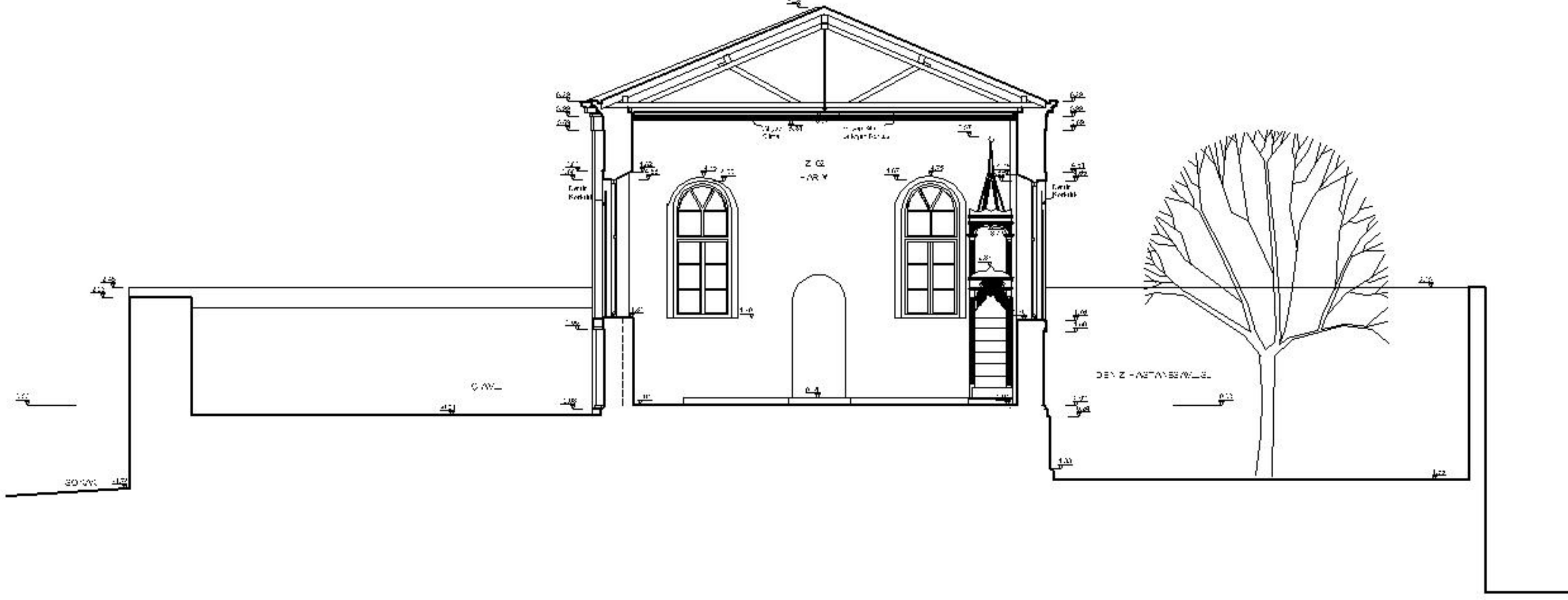
Hazırlayan	Ömer Faruk Erol
502081212	
Pafta Adı:	+5,00 Tavan Planı
Pafta No: 92	
Ölçek: 1/50	

KASIMPAŞA YELDEĞİRNE CAMII VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ	Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen
---	--

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI
	YÜKSEK LİSANS TEZİ

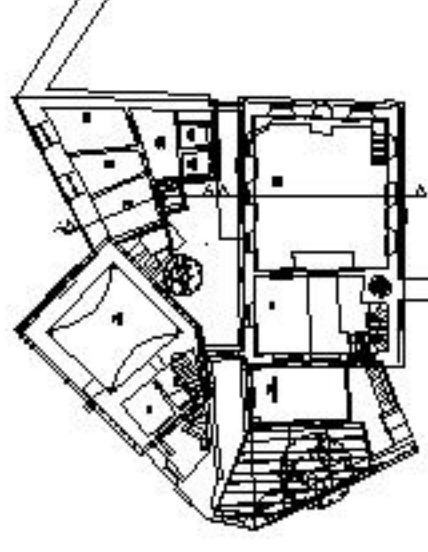
RÖLÖVE	RESTİTÜSYON	RESTORASYON	
			
Hazırlayan Ömer Faruk Erol	502081212	Pafta Adı: Çatı Planı	Pafta No: 93 Ölçek: 1/50
KASIMPASA YELDEĞİRNEİ CAMII VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN RESTORASYON PROJESİ		Tez Danışmanı Prof. Dr. Ahmet Ersen	
İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MİMARLIK ANABİLİM DALI RESTORASYON PROGRAMI		YÜKSEK LİSANS TEZİ	

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: A-A Kosit
Pafya No: 94
Ölçek: 1/50

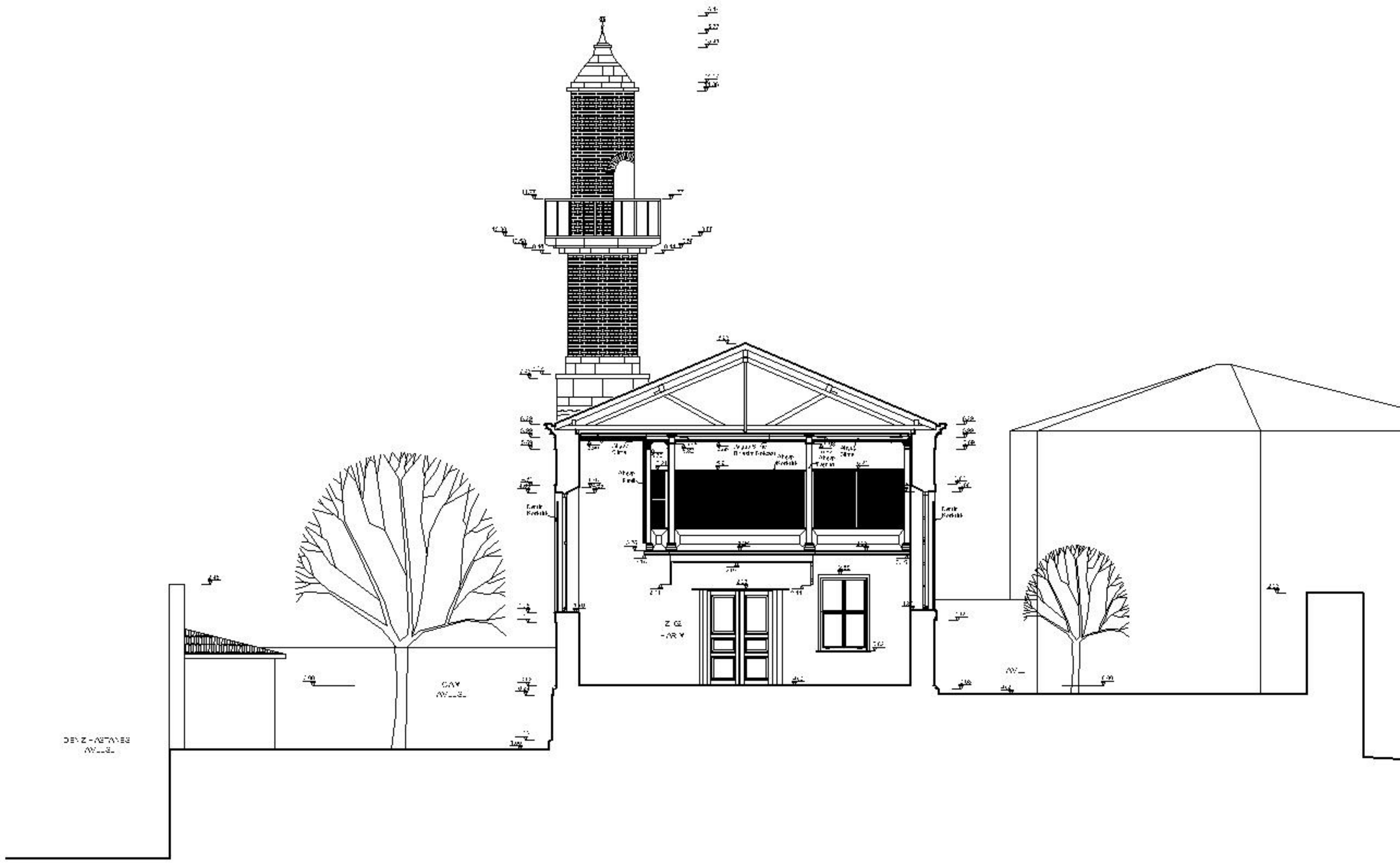

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

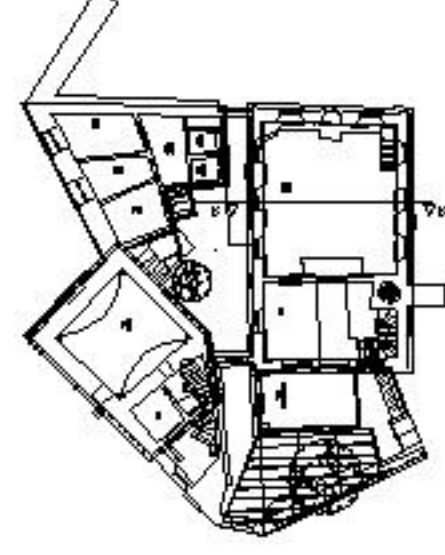
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: B-B Kosit
Pafya No: 95
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

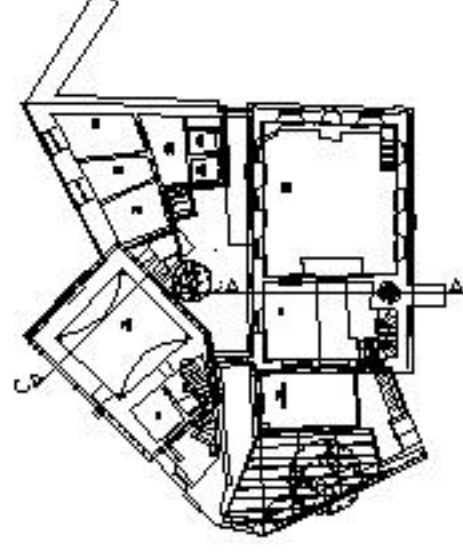
Hazırlayan
Ömer Faruk Erol

502081212

Papya Adı: C-C Kısıt

Papya No: 96

Ölçek: 1/50

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

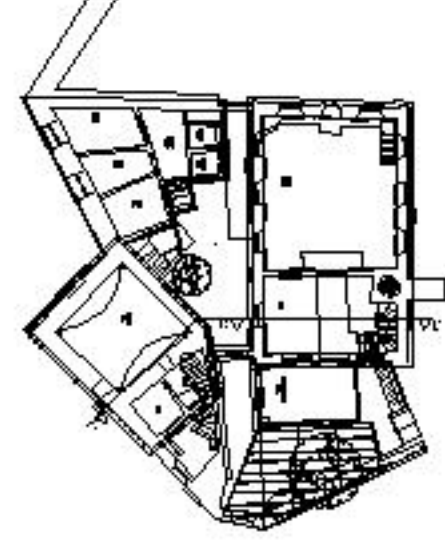

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafya Adı: D-D Kösit
Pafya No: 97
Ölçek: 1/50

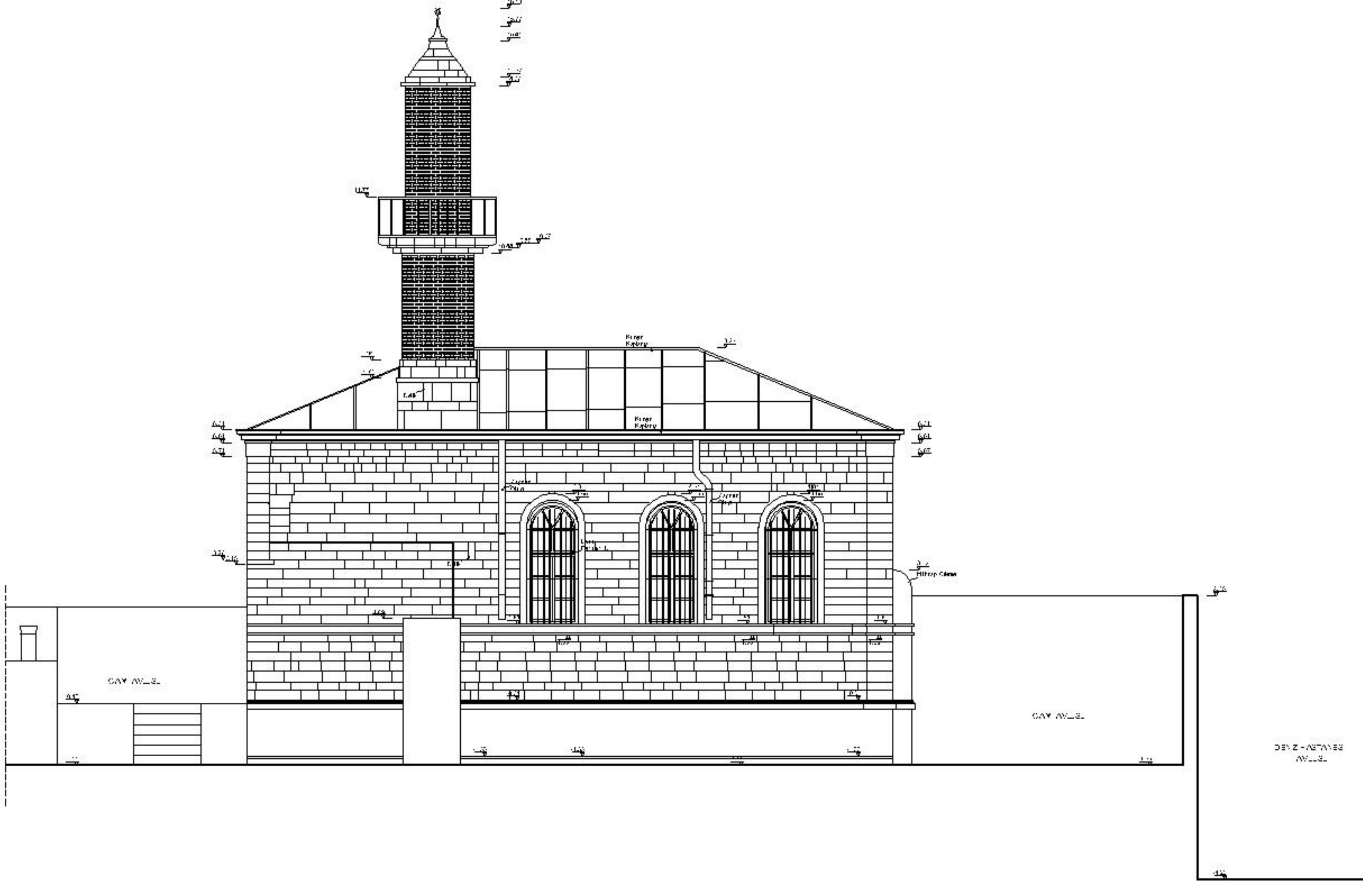

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

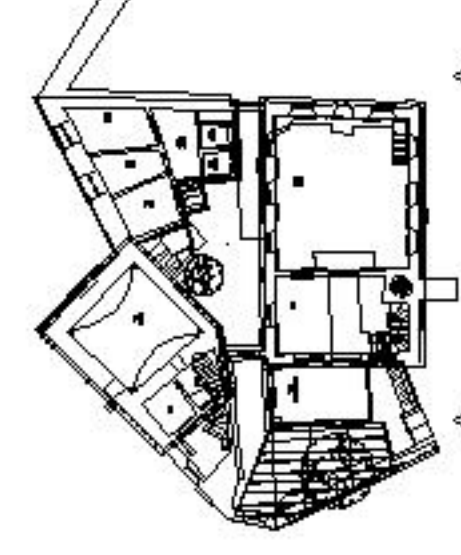

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

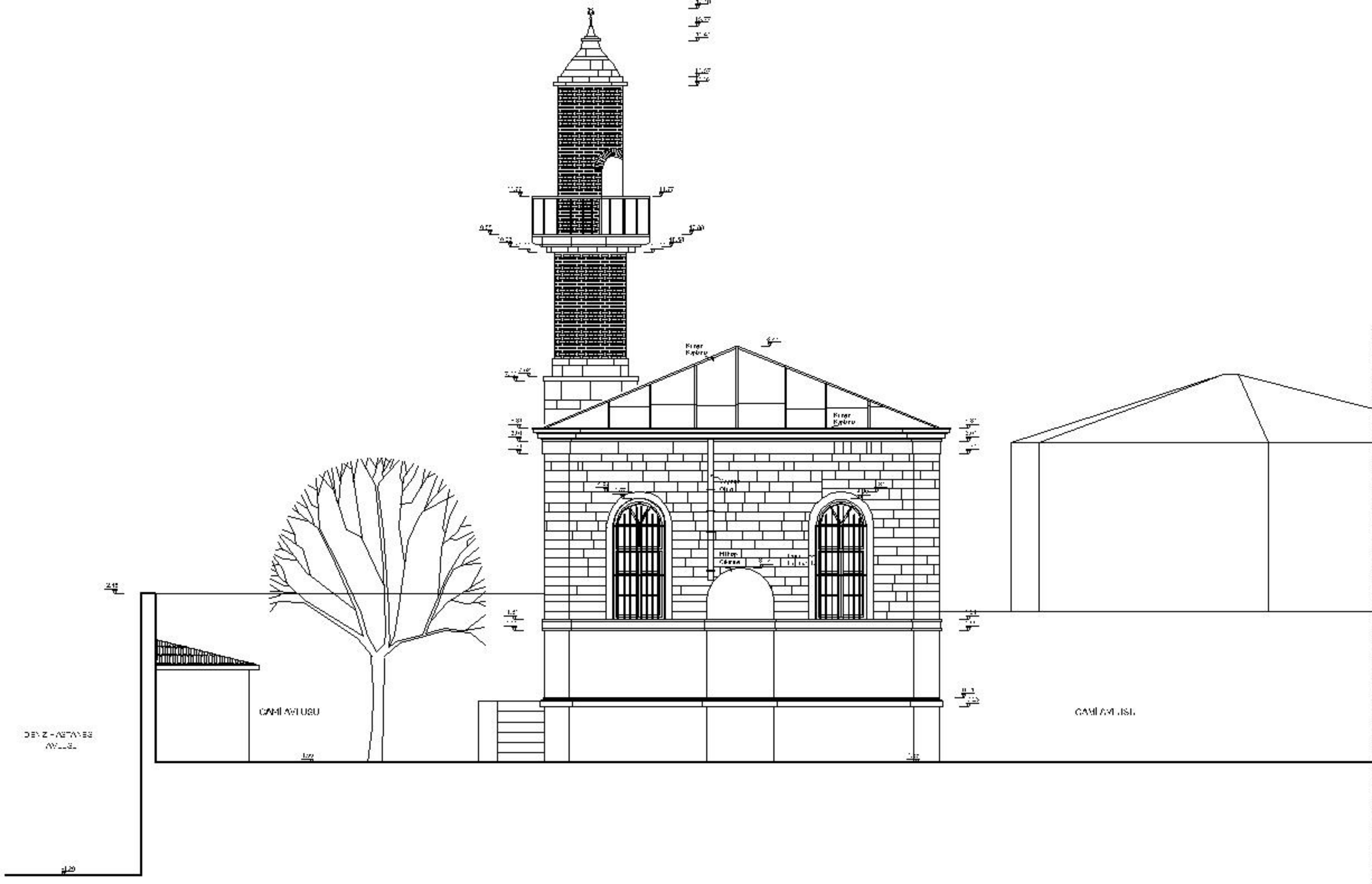
KASIMPASA
YELDEĞİRNE CAMİ
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneybatı
Cephesi
Pafta No: 101
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON

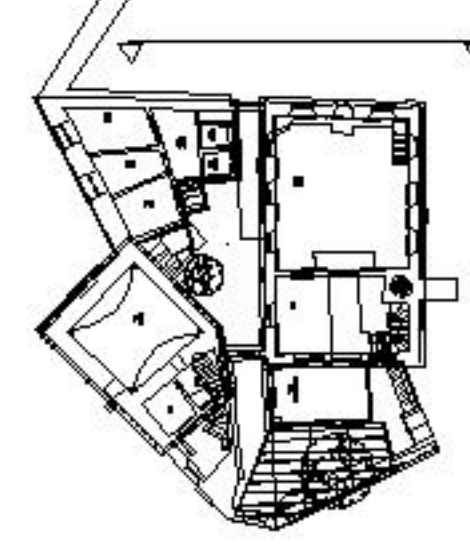

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Güneydoğu
Cephesi
Pafta No: 102
Ölçek: 1/50

RÖLÖVE
RESTİTÜSYON
RESTORASYON
K
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNEİ CAMİİ
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Kuzeybatı
Cephesi
Pafta No: 103
Ölçek: 1/50

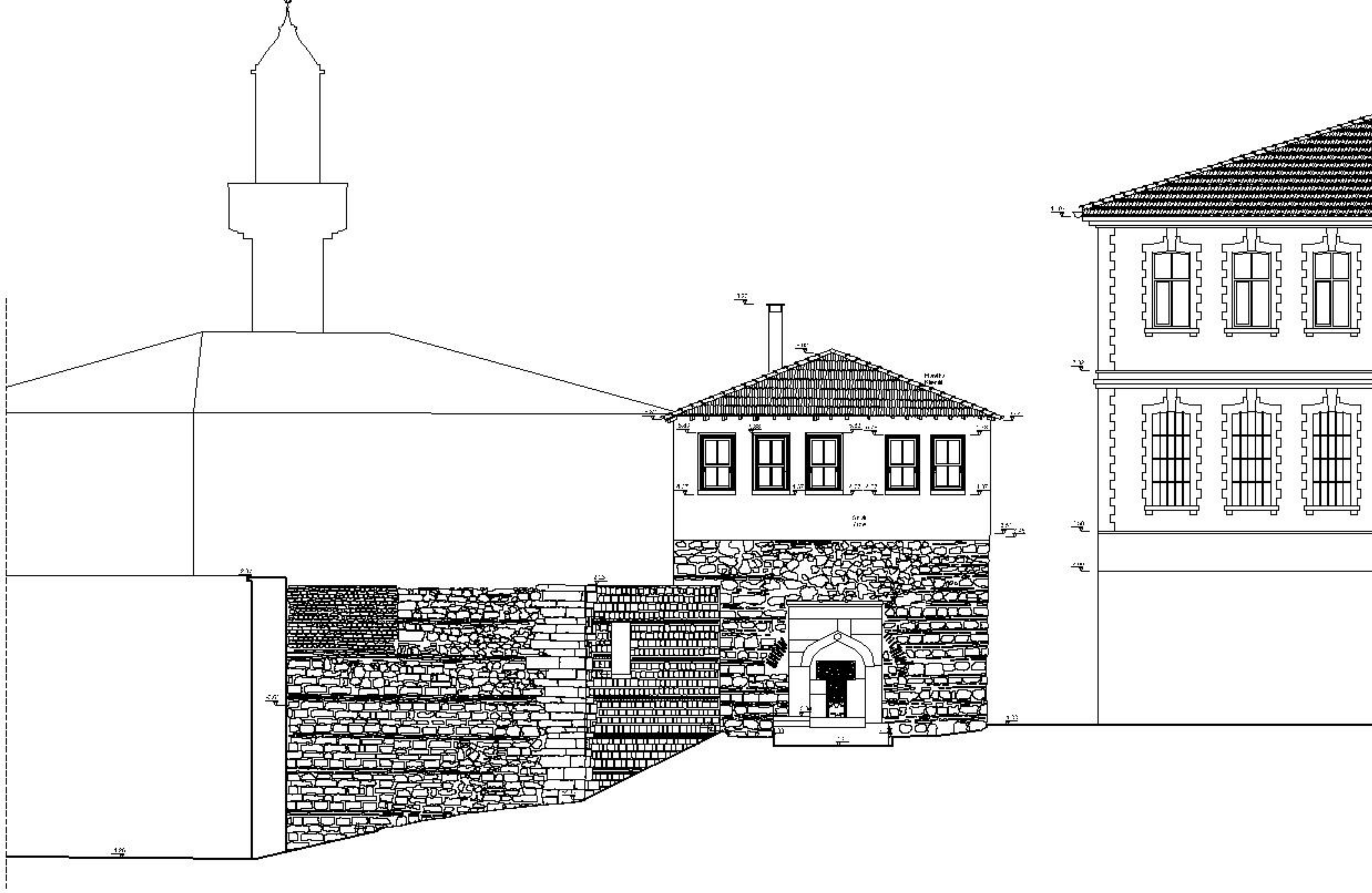

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

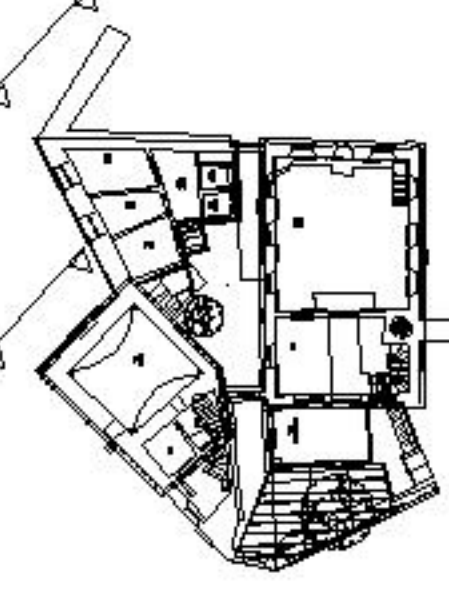
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafita Adı: Doğu Cephesi

Pafita No: 104

Ölçek: 1/50

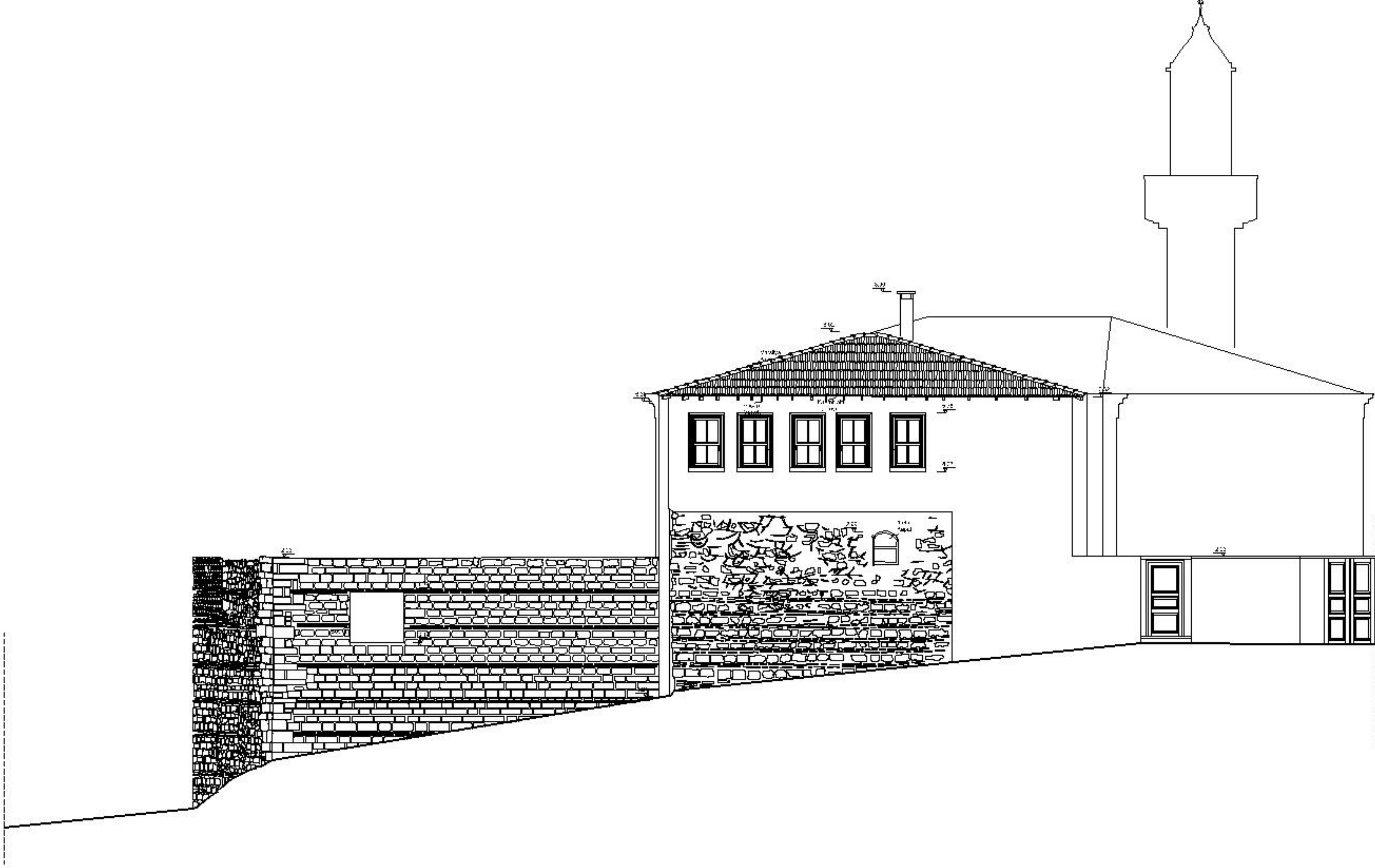

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRNEİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

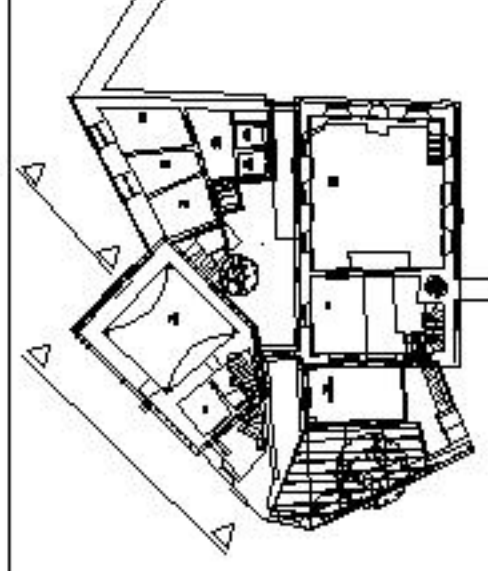
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafta Adı: Kuzey Cephesi

Pafta No: 105

Ölçek: 1/50

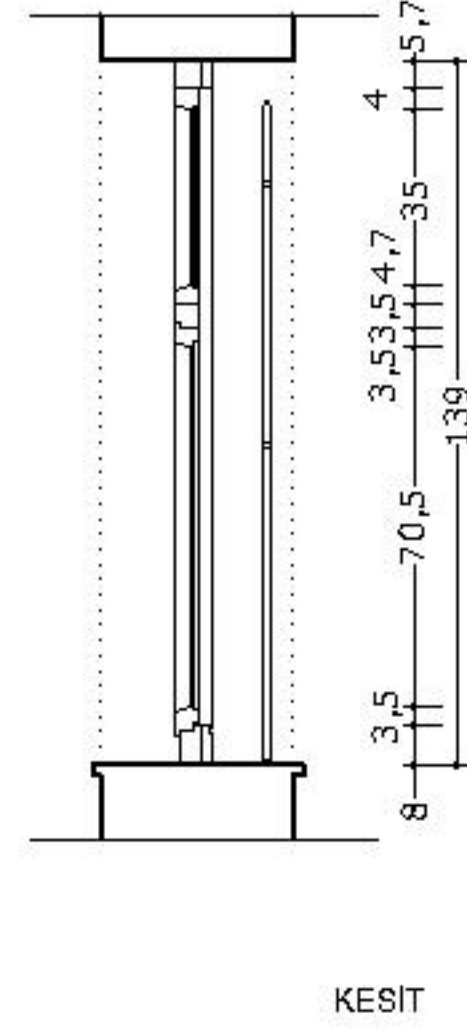
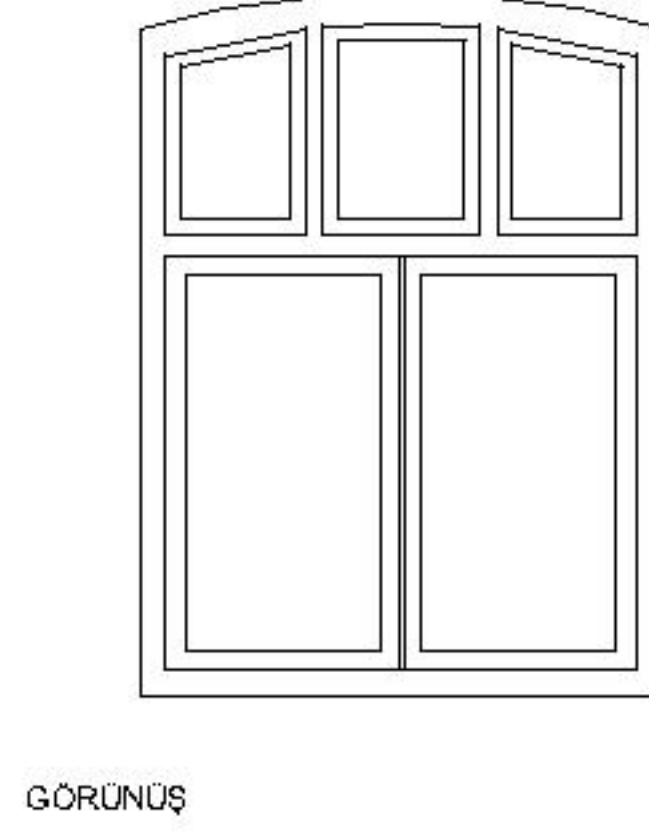
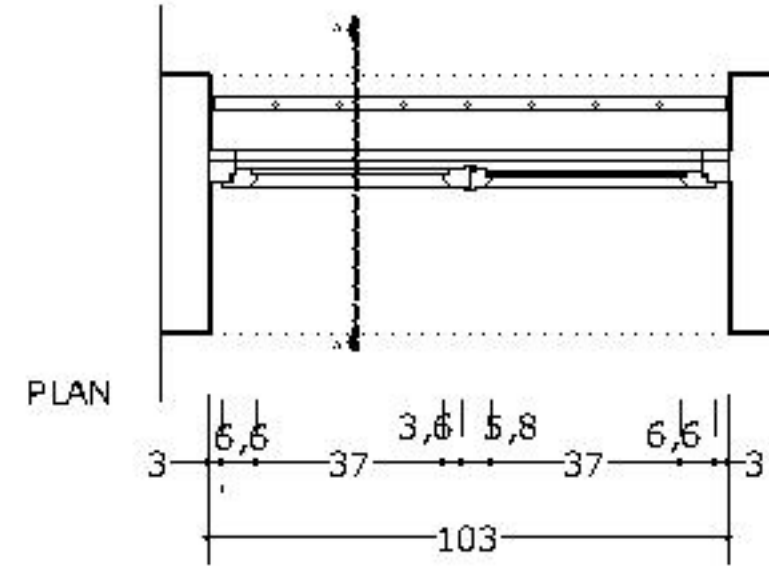
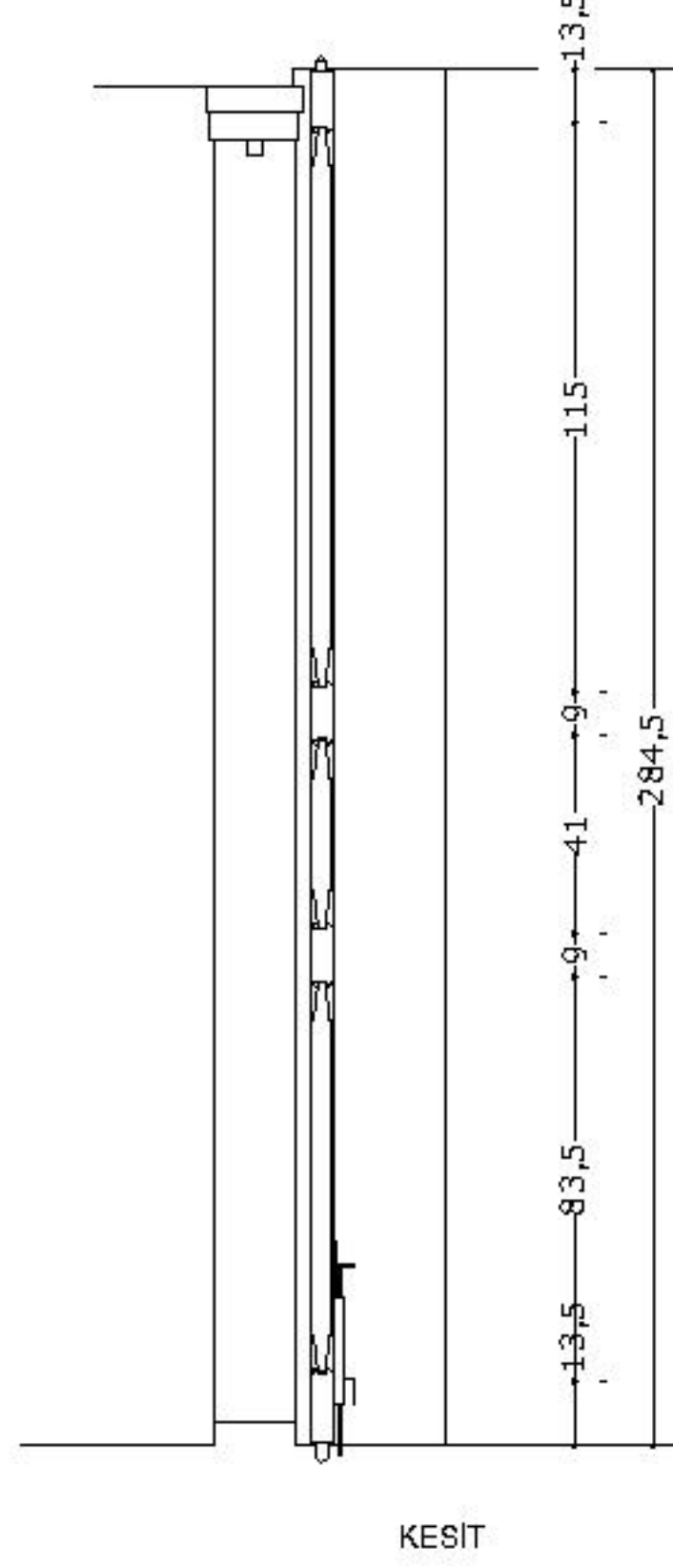
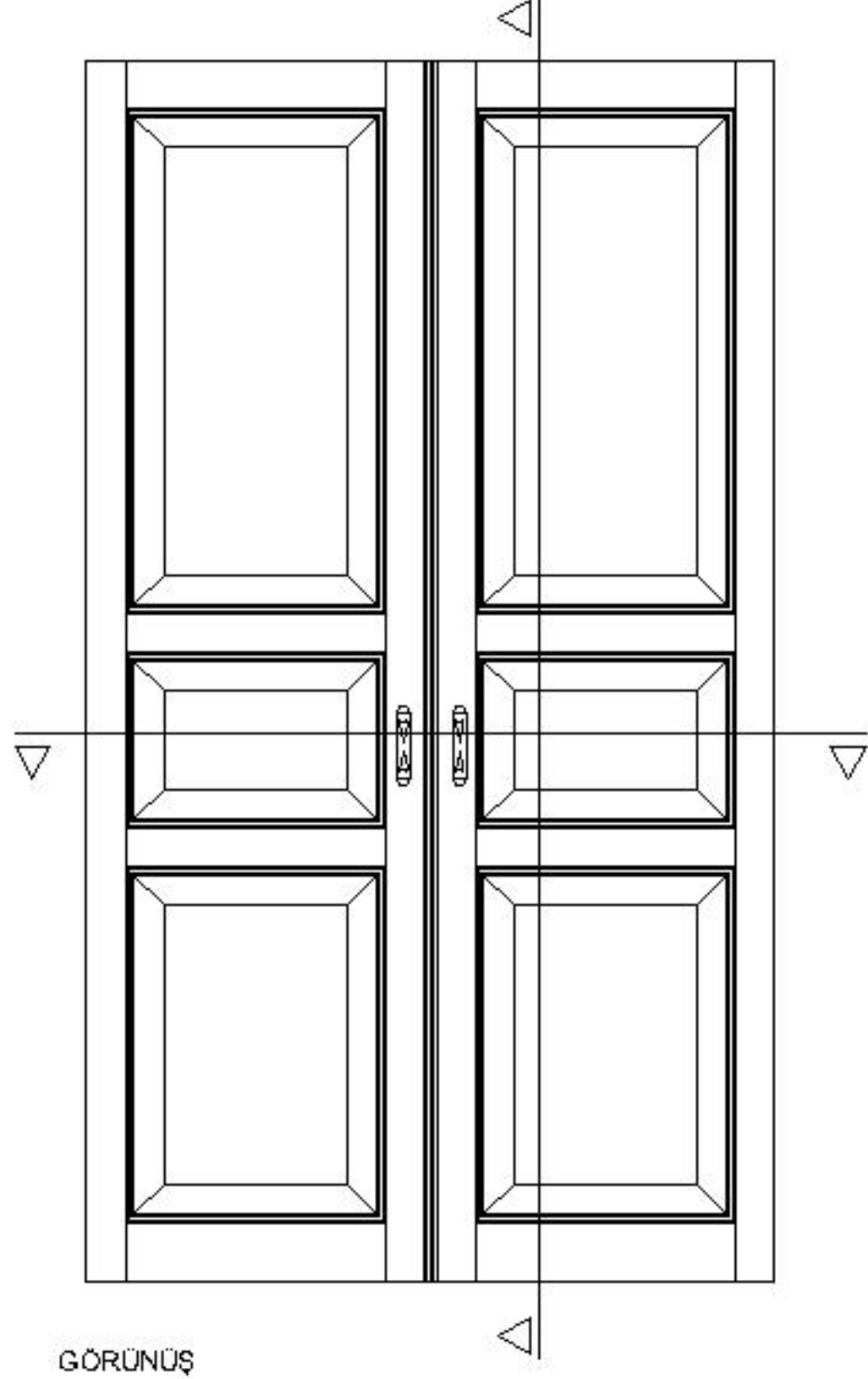
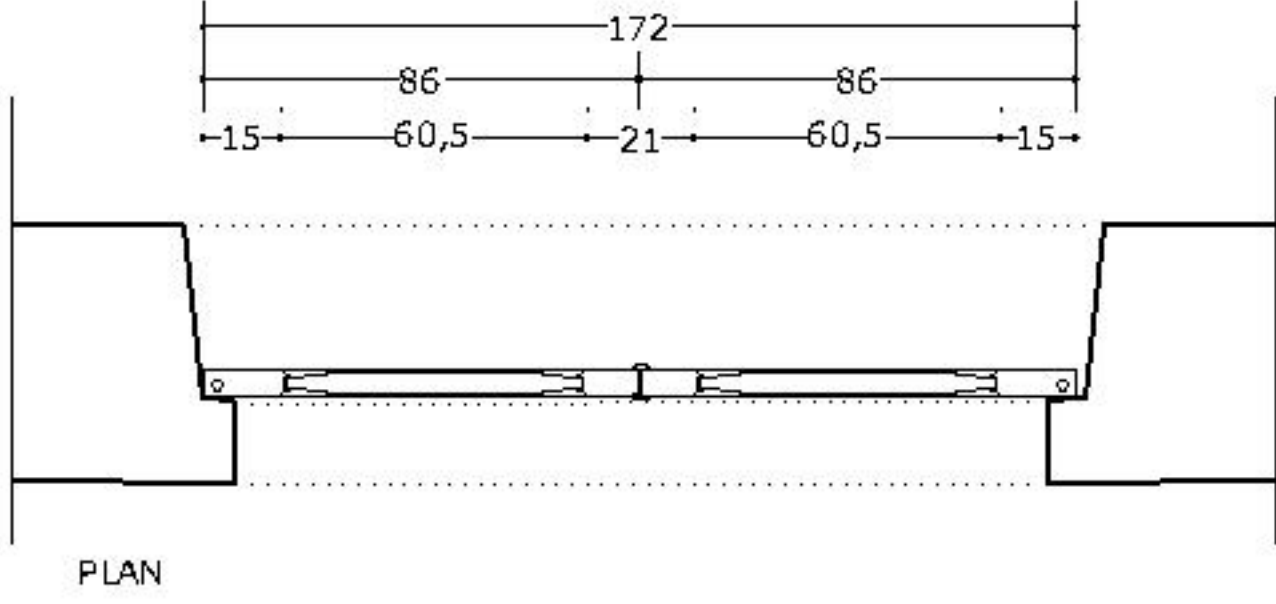

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

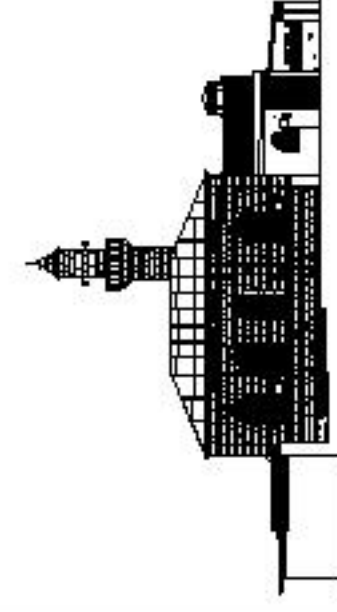
Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafya Adı: Detaylar

Pafya No: 106

Ölçek: 1/10

RÖLÖVE

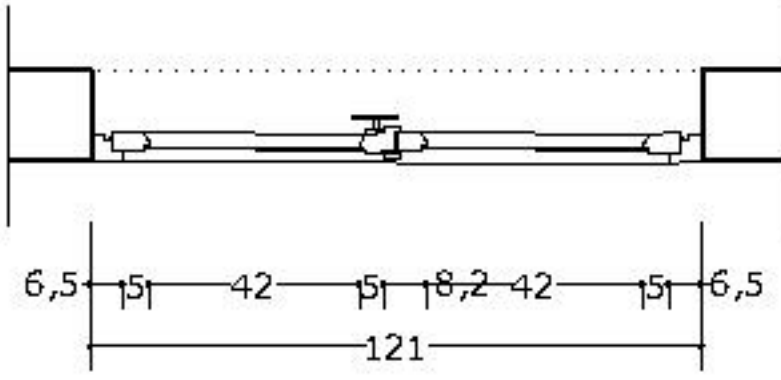
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

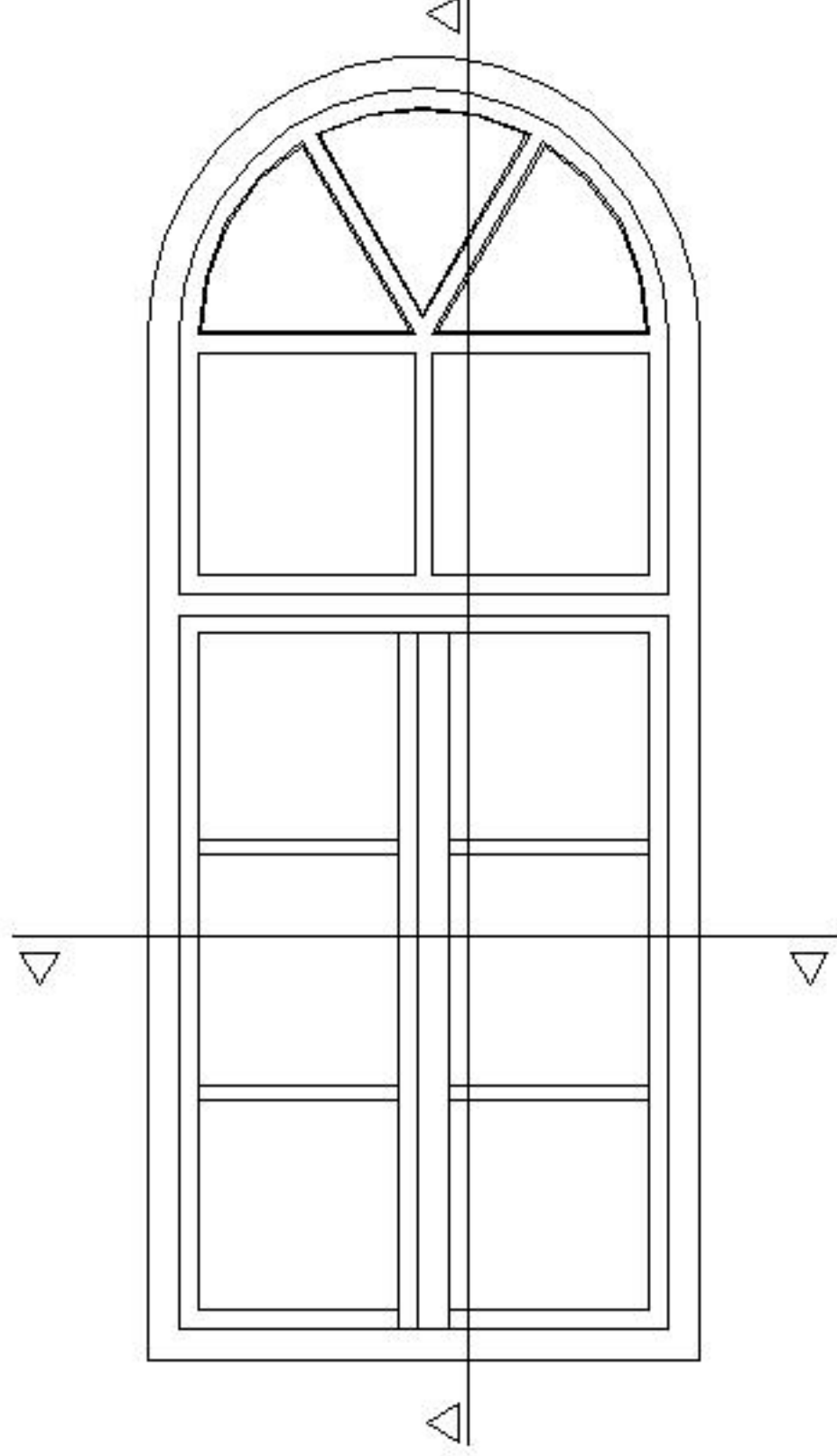
K

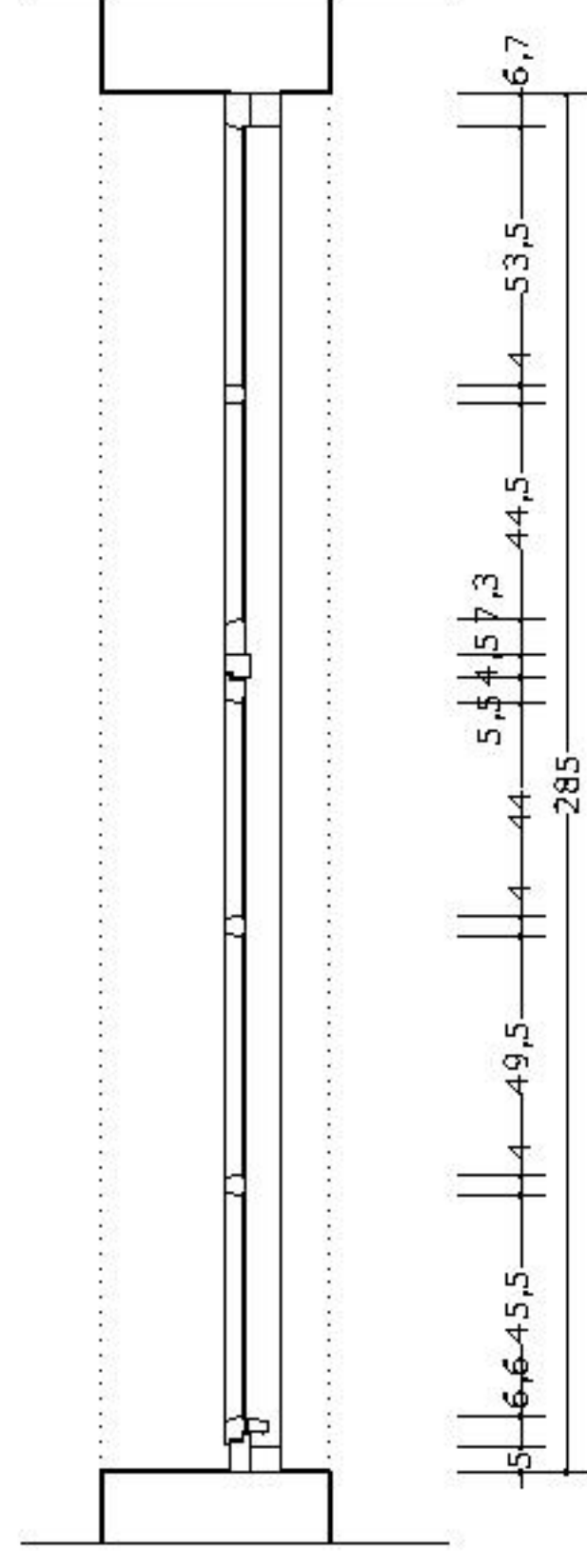
PLAN

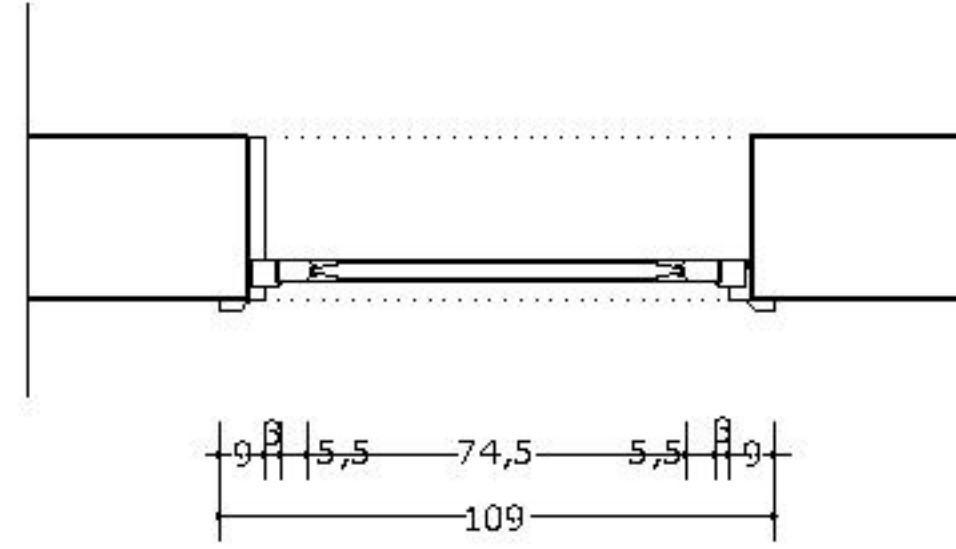
GÖRÜŞ

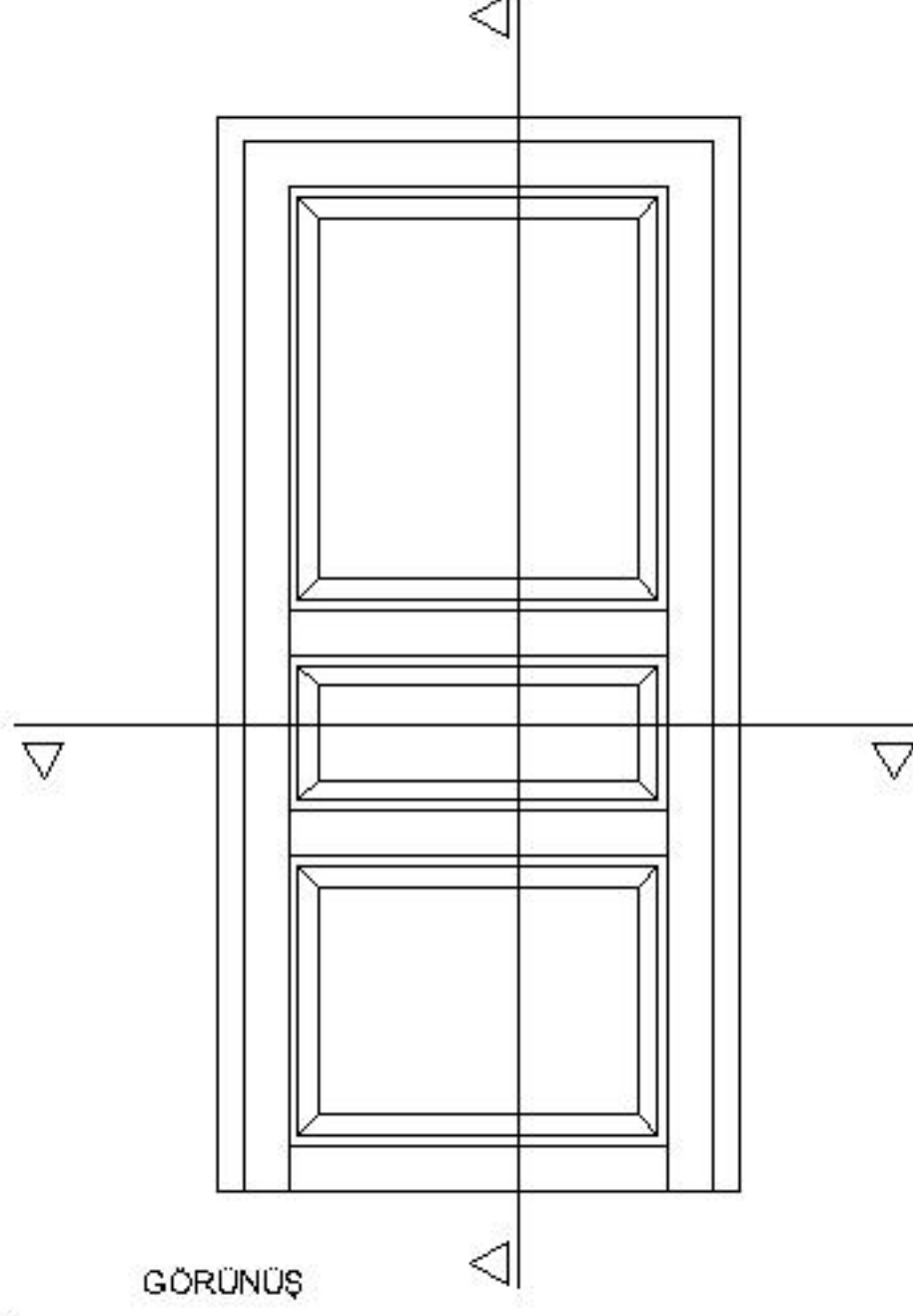
KESİT

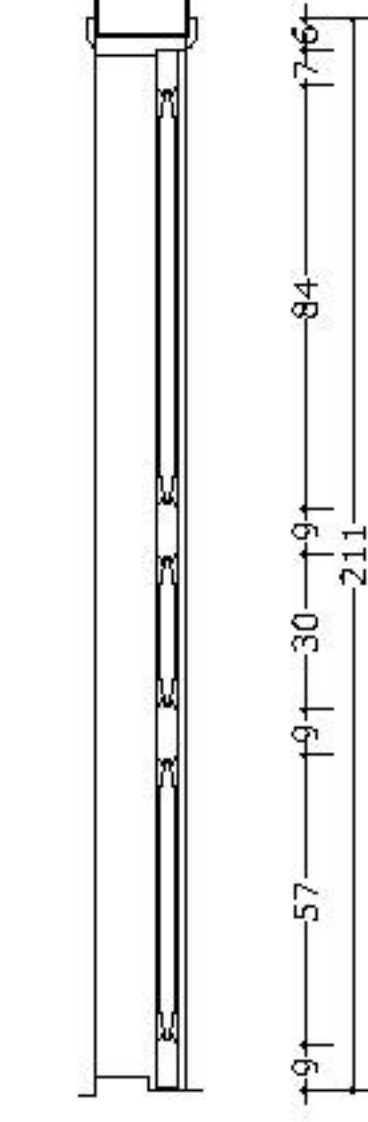
PLAN

GÖRÜŞ

KESİT

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Papya Adı: Detaylar

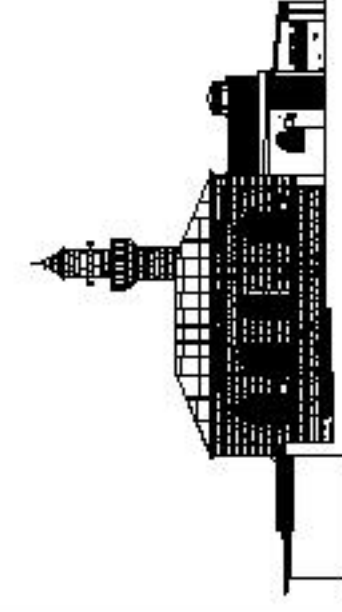
Papya No: 107

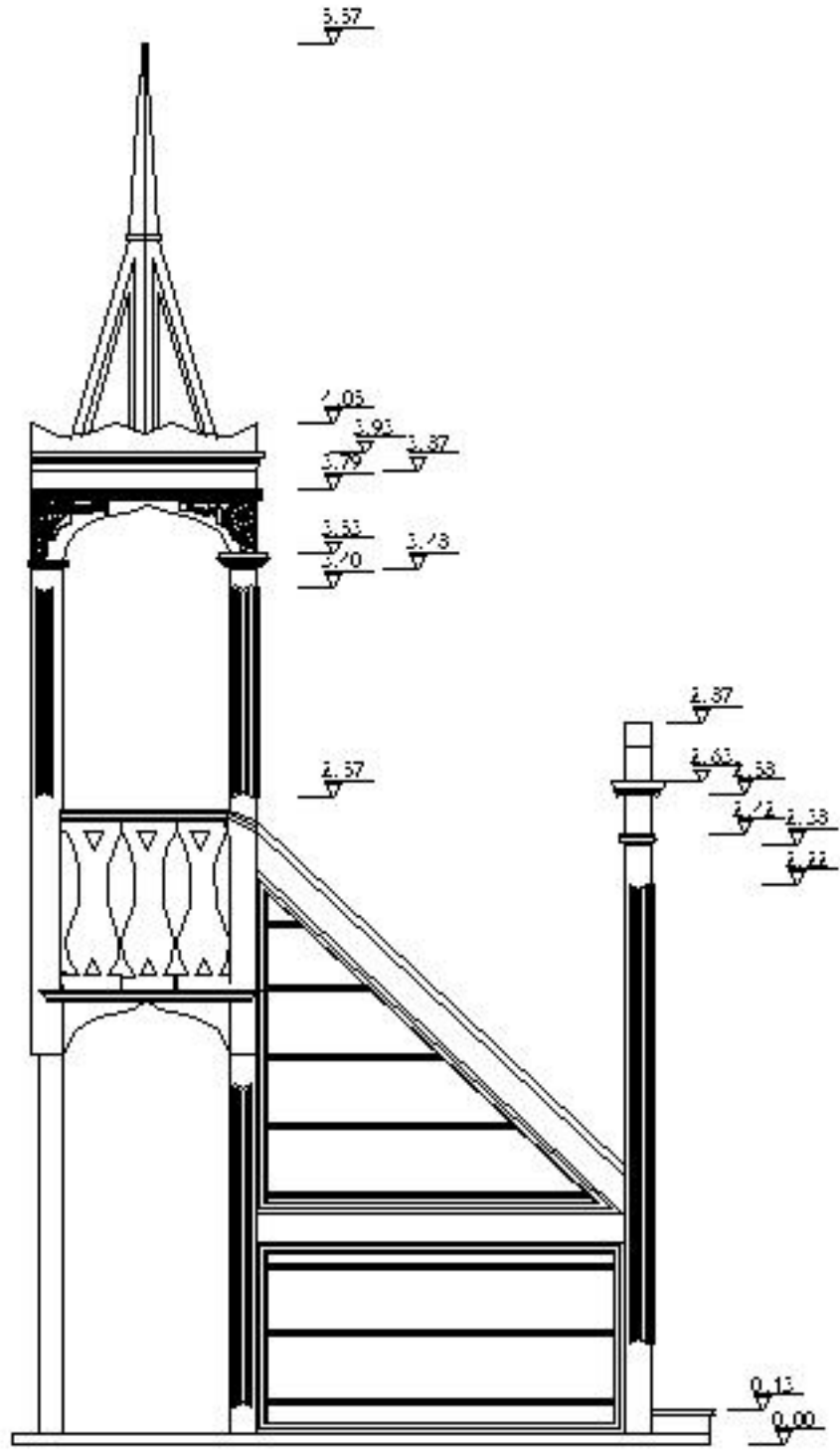
Ölçek: 1/10

RÖLÖVE

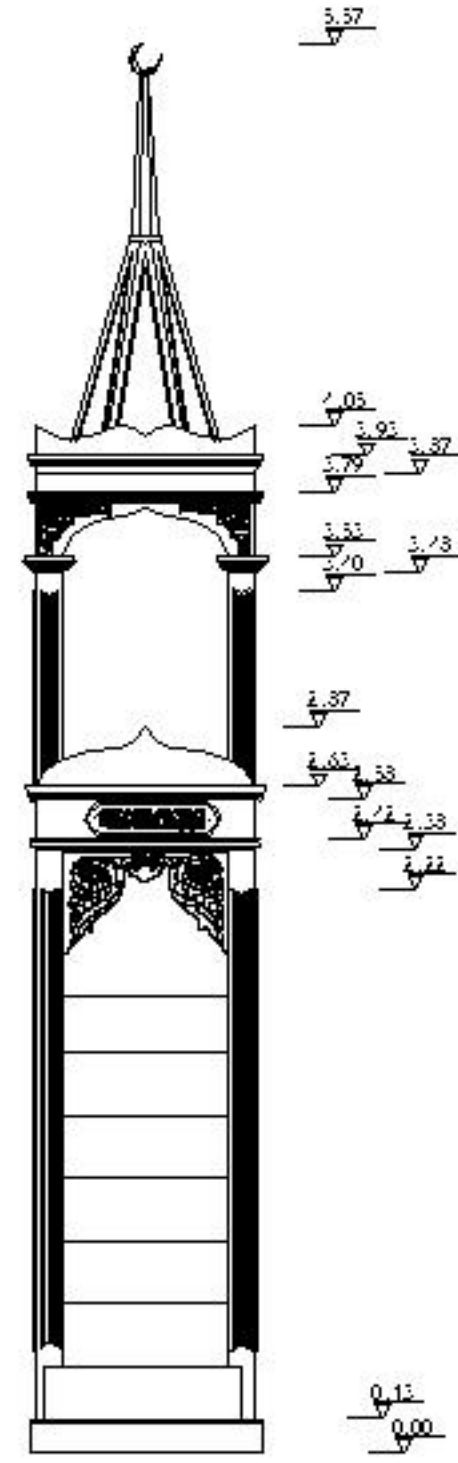
RESTİTÜSYON

RESTORASYON

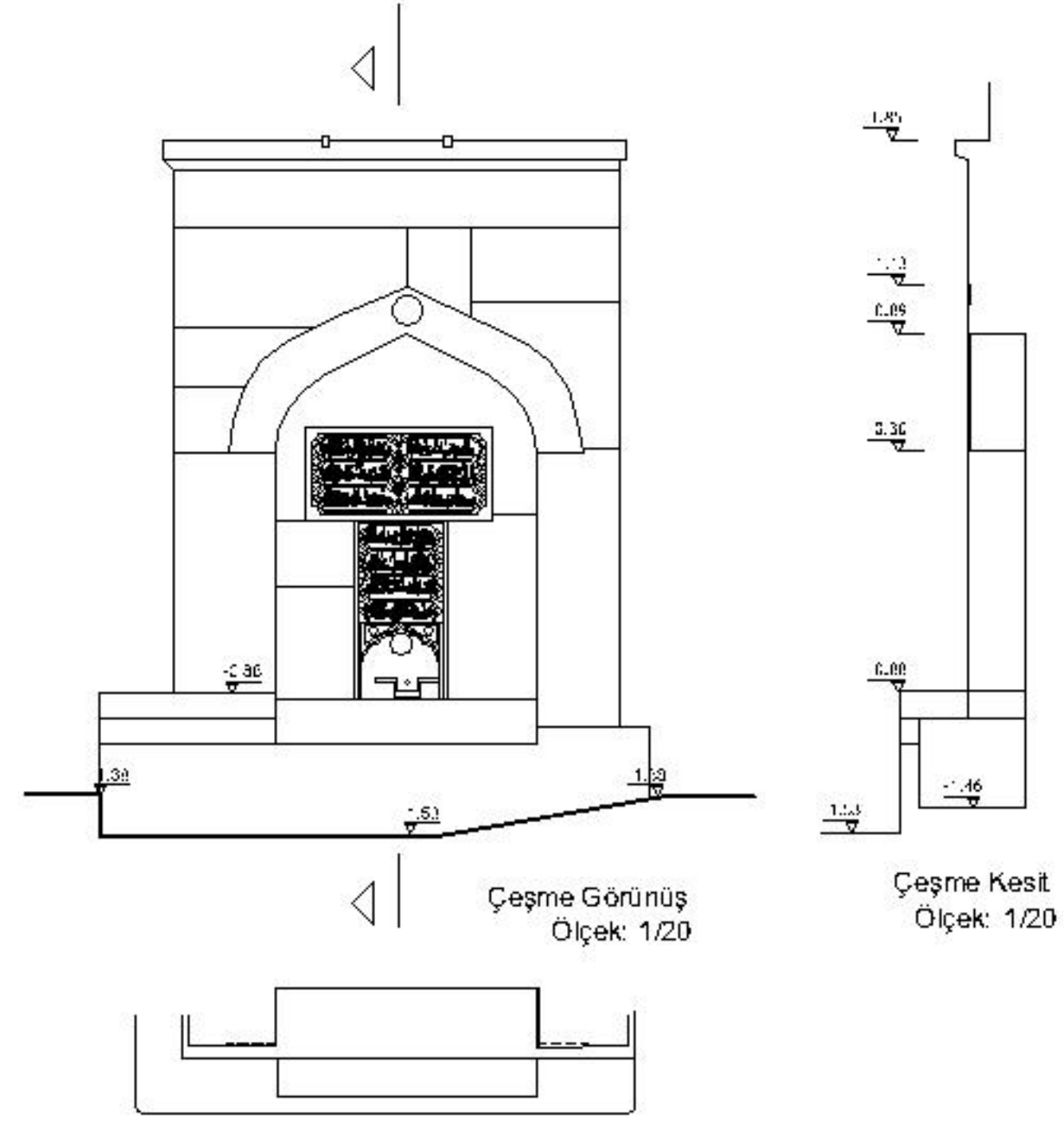

Minber Görünüş
Ölçek: 1/20

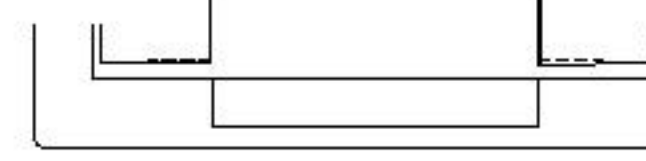

Minber Görünüş
Ölçek: 1/20

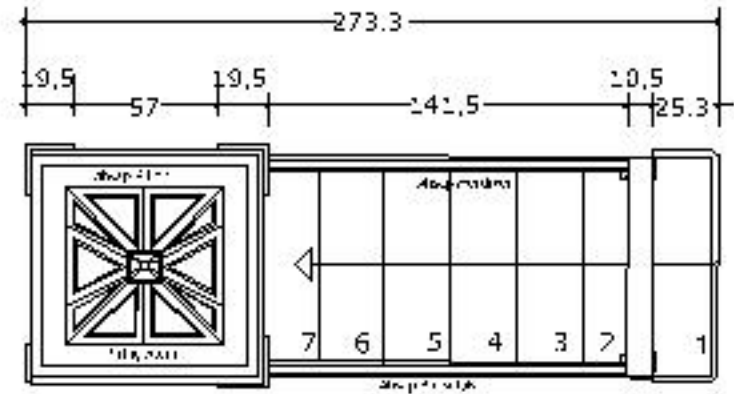

Çeşme Görünüş
Ölçek: 1/20

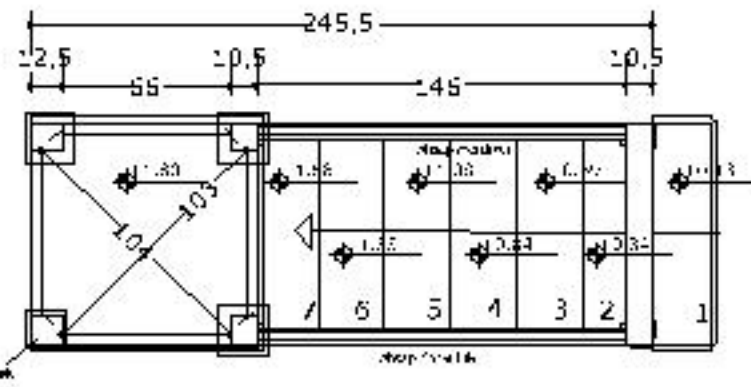
Çeşme Kesit
Ölçek: 1/20

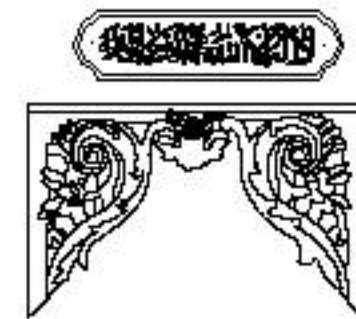
Çeşme Plan
Ölçek: 1/20

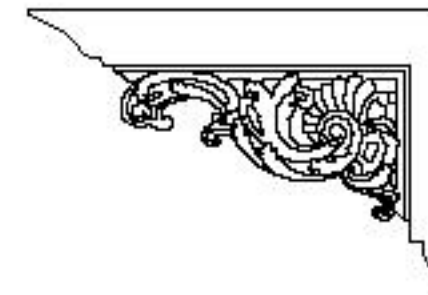
Minber Plan +5.80

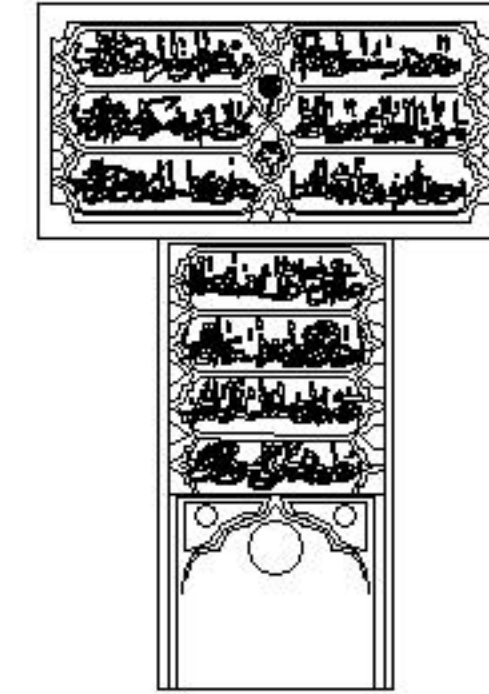
Minber Plan +2.50
Ölçek: 1/20

Detay : 01
Ölçek: 1/10

Detay : 02
Ölçek: 1/10

Çeşme Kitabı
Ölçek: 1/10

RÖLÖVE

RESTİTÜSYON

RESTORASYON

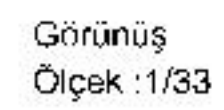
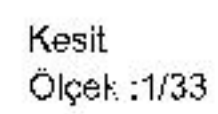
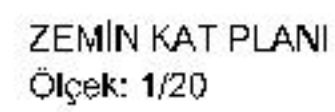
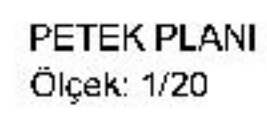

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212
Pafta Adı: Detaylar
Pafta No: 108

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI
RESTORASYON
PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

RÖLÖVE	
RESTITÜSYON	
RESTORASYON	

Hazırlayan
Ömer Faruk Erol
502081212

Pafra Adı: Detaylar
Pafra No: 109
Ölçek: 1/50

KASIMPAŞA
YELDEĞİRMENİ CAMII
VE ÇEVRESİNDEKİ YAPILARIN
RESTORASYON PROJESİ

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Ahmet Ersen

İSTANBUL TEKNİK
UNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

RESTORASYON
PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Ömer Faruk Erol

Doğum Yeri ve Tarihi: Şişli 22.09.1986

Lisans Üniversite: İTÜ

Ömer Faruk Erol Vatan Anadolu Lisesi'nden mezun olup 2004 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, Mimarlık Bölümü'nde Lisans eğitime başlamıştır. 2008 yılında lisans eğitimini tamamlayıp aynı sene güz yarısında İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Ana Bilimdalı Restorasyon Programında Yüksek Lisans eğitime başlamış, 2011 bahar yarısında mezun olmuştur.